

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

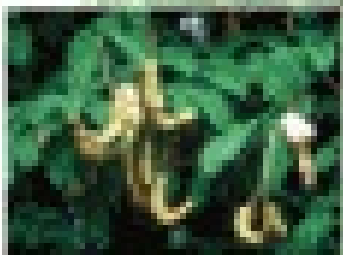
گامی

عمران
علیه السلام

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

Dictionary of Diseases' Natural Therapy

فرهنگ

درمان طبیعی

بیماریها

به ضمیمه فرهنگ خواص خوراکیها

عسرا صدوری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فرهنگ درمان طبیعی بیماریها

نویسنده:

علیرضا صدری

ناشر چاپی:

مسجد مقدس جمکران

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۴۰	فرهنگ درمان طبیعی بیماریها (به ضمیمه فرهنگ خواص خوراکیها)
۴۰	مشخصات کتاب
۴۱	اشاره
۴۳	مقدمه ناشر
۴۵	مقدمه مؤلف
۴۸	فهرست
۴۹	محاسن و مزایای فرهنگ حاضر
۵۰	تشکر و قدردانی
۵۱	آ
۵۱	آب آوردن انساج (بافتها)
۵۱	آب آوردن بدن
۵۱	آب آوردن ریه
۵۱	آبریزش بینی
۵۲	آبریزش چشم
۵۴	آبستن شدن
۵۴	آبسه*
۵۴	آبسه دندان
۵۴	آبسه دهان و گلو
۵۵	آبسه نوک پستان
۵۵	آبله*
۵۷	آبله مرغان*
۵۷	آب مروارید*
۵۷	آپاندیس*

۵۷	آرتروز
۵۸	آرتريت
۵۸	آروغ*
۵۸	آروغ ترش
۵۸	آستم
۵۹	آسكاريد
۵۹	آسم*
۶۰	آفتاب زدگى*
۶۱	آلبومين در ادرار
۶۲	آلودگى خون
۶۲	آماس*
۶۲	آنژين*
۶۴	آنفلوآنزا*
۶۶	آتساع ريه
۶۶	إحتقان خون
۶۶	إحتلام*
۶۷	اختلالات جريان خون
۶۷	اختلالات ربوى
۶۸	اختلالات عصبى
۶۸	اختلالات قاعدگى
۶۸	اختلالات كبدى
۶۹	اختلالات كليوى
۶۹	اختلالات گوارشى
۷۰	اختلالات مثانه
۷۰	اختلالات هاضمه

۷۱	اختلالات یانسگی
۷۱	اختلال حواس
۷۱	إختِناق*
۷۲	إختِناق رحم
۷۲	إختِناق روده
۷۲	إختِنَا كبد
۷۲	إخراج مَشِيمِه
۷۲	أَخْلَاطِ خُونِي
۷۳	أَخْلَاطِ رِيه
۷۳	أَخْلَاطِ سِينِه
۷۳	أَخْلَاطِ صَفْرَاوِي
۷۴	أَخْلَاطِ مَعْدِه
۷۴	ادرار بند آمده
۷۴	ادرار تیره
۷۴	ادرار در رختخواب
۷۴	ادرار قطره قطره
۷۵	أرْبُون
۷۵	إسپاسم
۷۶	إسپِرُو
۷۶	إسْتِسْقَاء*
۸۲	استفراغ*
۸۲	استفراغ اطفال
۸۲	اسقاط جنین مرده
۸۲	إسْكُورِبُوت*
۸۳	اسهال*
۸۹	اسهال بچّه ها

٨٩	اسهال خونی*
٩٢	اسهال صفراوی
٩٢	اسهال مزمن
٩٣	اسهال نوزادان
٩٣	اعتیاد به سیگار
٩٣	إغماء
٩٣	إگزِما (نوعی ناراحتی پوستی)
٩٥	اگزمای آبدار
٩٥	اگزمای خشک
٩٥	التهاب
٩٥	التهاب
٩٥	التهابات پوستی
٩٦	التهاب حنجره
٩٦	التهاب خون
٩٦	التهاب صفرا
٩٦	التهاب کلیه
٩٦	التهاب مثانه
٩٦	التهاب معده
٩٧	أُمُّ الصَّبِيان (نوعی مرض صرع کودکان)
٩٧	امراض جگر
٩٧	امراض جلدی
٩٨	امراض سینه
٩٨	امراض شریانی
٩٨	امراض عفونی
٩٨	امراض عفونی ریه
٩٨	امراض عفونی لثه و دندان

۹۹	امراض کبدی
۱۰۰	امراض کلیه
۱۰۰	امراض مفاصل
۱۰۰	امراض مقعد
۱۰۰	امراض وریدی
۱۰۱	انسداد کبد
۱۰۱	انسداد کلیه
۱۰۱	انسداد مجاری عروق
۱۰۱	انعقاد خون
۱۰۱	انعقاد شیر
۱۰۱	أنفاکتوس (سکته قلبی*)
۱۰۲	انقباضات معده
۱۰۲	أنگل
۱۰۲	أنگل
۱۰۲	انگل های معده و روده
۱۰۲	اورام سخت
۱۰۳	اورام گردن
۱۰۳	اورام گرم
۱۰۳	اورام لوزتین
۱۰۳	أوره*
۱۰۳	اولسر
۱۰۳	اولسر پستان
۱۰۴	اولسر روده
۱۰۴	اولسر زانو
۱۰۴	ایدز
۱۰۵	ب

- ۱۰۵ ..... با خود حرف زدن
- ۱۰۵ ..... باد
- ۱۰۵ ..... باد
- ۱۰۶ ..... باد سرخ
- ۱۰۸ ..... باد فتق
- ۱۰۸ ..... باد گوش
- ۱۰۸ ..... باد مفاصل
- ۱۰۸ ..... بادهای کلیه
- ۱۰۸ ..... بادهای معدی
- ۱۰۹ ..... بارداری
- ۱۰۹ ..... باز شدن صدا
- ۱۰۹ ..... بدبویی دهان
- ۱۱۰ ..... بدبویی رحم
- ۱۱۰ ..... بدبویی زیر بغل
- ۱۱۲ ..... بدبویی عرق
- ۱۱۲ ..... بَرَسام*
- ۱۱۲ ..... بَرَص*
- ۱۱۳ ..... بَرَقَك*
- ۱۱۵ ..... برونشیت (مرضی در ریه)
- ۱۱۷ ..... برونشیت مزمن
- ۱۱۷ ..... بری بری
- ۱۱۸ ..... بریدگی
- ۱۱۸ ..... بزرگی شکم
- ۱۱۸ ..... بسته شدن ادرار
- ۱۱۸ ..... بَلَعَم
- ۱۲۰ ..... بند آمدن قاعدگی

۱۲۰	بواسیر
۱۲۰	بواسیر
۱۲۲	بواسیر خونی
۱۲۲	بواسیر مزمن
۱۲۲	بوی بد پا
۱۲۳	بوی پیاز و سیر
۱۲۳	بی اختیاری ادرار
۱۲۳	بی اشتهایی
۱۲۷	بی خوابی
۱۳۱	بیضه آب آورده
۱۳۱	بیماریهای مثانه
۱۳۱	بی نظمی عادت ماهانه
۱۳۱	بیهوشی (غماء)
۱۳۳	پ
۱۳۳	پُزستات
۱۳۳	پرسوت
۱۳۳	پر شدن کیسه صفرا
۱۳۳	پشه گزیدگی
۱۳۴	پف کردن زیر چشم
۱۳۴	پلاگر
۱۳۴	پوسیدگی دندان
۱۳۴	پیچش روده ها
۱۳۴	پیچش صفراوی معده
۱۳۴	پیچیدگی اعصاب
۱۳۵	پیچیدگی عضلات
۱۳۵	پیری زودرس

- ۱۳۵ ..... پیسی
- ۱۳۵ ..... پيله دندان (عفونت مغز دندان)
- ۱۳۶ ..... پينه
- ۱۳۶ ..... پيوره
- ۱۳۷ ..... ت
- ۱۳۷ ..... تاري چشم
- ۱۳۷ ..... تاول پوست
- ۱۳۸ ..... تب
- ۱۳۸ ..... تب
- ۱۴۰ ..... تب برفكي
- ۱۴۰ ..... تب بلغمي
- ۱۴۰ ..... تبخال
- ۱۴۰ ..... تب دائم
- ۱۴۰ ..... تب راجعه
- ۱۴۰ ..... تب ربع
- ۱۴۱ ..... تب و لرز
- ۱۴۱ ..... تب هاي حصبه اي
- ۱۴۱ ..... تب هاي دانه اي
- ۱۴۱ ..... تب هاي سودايي
- ۱۴۱ ..... تب هاي صفاوي
- ۱۴۲ ..... تب هاي عفوني
- ۱۴۲ ..... تب هاي نوبه اي
- ۱۴۲ ..... تپش قلب
- ۱۴۲ ..... تحريكات چشم
- ۱۴۲ ..... تخامه
- ۱۴۲ ..... تخمير معده

- ۱۴۳ ..... تراخم
- ۱۴۴ ..... ترشحات رحم
- ۱۴۴ ..... ترشحات زیادی معده
- ۱۴۴ ..... ترشحات سفید خانم ها
- ۱۴۴ ..... ترشحات صفرا
- ۱۴۴ ..... ترشحات غدد داخلی
- ۱۴۶ ..... ترشحات مفرط عادت ماهیانه
- ۱۴۶ ..... ترشحات مهبل
- ۱۴۶ ..... ترشح زهدان
- ۱۴۶ ..... ترش کردن
- ۱۴۶ ..... ترشی معده
- ۱۴۷ ..... ترک استخوان
- ۱۴۷ ..... ترک پاشنه
- ۱۴۷ ..... ترک پستان
- ۱۴۷ ..... ترک پوست
- ۱۴۸ ..... ترک پوست شکم خانمها
- ۱۴۸ ..... ترک دست و پا
- ۱۴۸ ..... ترک سرما زدگی
- ۱۴۹ ..... ترک لای انگشتان
- ۱۴۹ ..... ترک لب
- ۱۴۹ ..... ترک ناخن
- ۱۴۹ ..... ترومپوز (فلوئیت)
- ۱۴۹ ..... تسلسل ادرار
- ۱۵۰ ..... تشمع کبدی (سرروز)
- ۱۵۰ ..... تشنج
- ۱۵۴ ..... تشنگی

۱۵۴	تصلب شرائین
۱۵۴	تقطیر ادرار
۱۵۵	تنبلی روده
۱۵۵	تنبلی کبد
۱۵۵	تنبلی معده
۱۵۵	تنگی نفس
۱۶۱	تومور
۱۶۱	تومور خنازیری
۱۶۱	تومور رحمی
۱۶۲	تهوع
۱۶۲	تیرگی رنگ چهره
۱۶۲	تیفویید
۱۶۲	تیفوس
۱۶۳	ث
۱۶۳	ثقل معده
۱۶۴	ج
۱۶۴	جُذام
۱۶۵	جراحات (زخمها)
۱۶۷	جراحات روده
۱۶۷	جراحات سرطانی
۱۶۷	جراحات گلو
۱۶۷	جراحات لثه
۱۶۷	جراحات مجرای ادرار
۱۶۷	جَرَب
۱۷۱	جرب صفراوی
۱۷۱	جنون

۱۷۳	جنین مرده
۱۷۳	جوش
۱۷۳	جوش سر
۱۷۳	جوش و زخم خنازیر
۱۷۳	جوش ها و سوزش چشم
۱۷۳	جوش های پلک چشم
۱۷۴	جوش های توأم با ترشح
۱۷۴	جوش های جلدی
۱۷۶	جوش های خارش دار
۱۷۶	جوش های داخل رحم
۱۷۶	جوش های دهان
۱۷۷	جوش های سرخ خارش دار
۱۷۷	جوش های صورت
۱۷۸	جوش های صورت بچه ها
۱۷۸	جوش های عصبی
۱۷۸	جوش های غرور
۱۷۹	جوش های قرمز
۱۷۹	جوش های مزمن
۱۸۰	چ
۱۸۰	چاقی
۱۸۱	چربی پوست
۱۸۱	چربی خون (کلسترول)
۱۸۳	چربی سر
۱۸۳	چرک چشم
۱۸۳	چرک گوش
۱۸۳	چسبندگی روده

۱۸۳ ..... چین و چروک صورت

۱۸۵ ..... ح

۱۸۵ ..... حَبَس البول

۱۸۵ ..... حرارت ادرار

۱۸۵ ..... حرارت باد سرخ

۱۸۵ ..... حرارت جگر

۱۸۶ ..... حرارت خون

۱۸۶ ..... حرارت صفراوی

۱۸۶ ..... حرارت کبد

۱۸۶ ..... حرارت معده

۱۸۶ ..... حرکات دودی روده ها

۱۸۷ ..... حرکت در خواب

۱۸۷ ..... حصبه

۱۸۷ ..... حِکْه

۱۸۹ ..... حمله قلبی

۱۸۹ ..... حمله مغزی

۱۹۰ ..... خ

۱۹۰ ..... خارش

۱۹۱ ..... خارش پلک

۱۹۱ ..... خارش پوستی

۱۹۳ ..... خارش رحم

۱۹۳ ..... خارش سر

۱۹۳ ..... خارش مقعد

۱۹۴ ..... خارش مهبل

۱۹۴ ..... خال گوشتی

۱۹۴ ..... خال های ریز صورت

۱۹۴	خراش پوست
۱۹۴	خستگی
۱۹۴	خشکی اعصاب
۱۹۵	خشکی پوست
۱۹۶	خشکی دماغ
۱۹۷	خشکی زبان
۱۹۷	خشکی سینه
۱۹۷	خشکی گلو
۱۹۸	خشکی مزاج
۱۹۸	خفقان
۲۰۰	خلط سینه
۲۰۰	خماری (مستی)
۲۰۰	خمیدگی پیران
۲۰۰	خَنَازیر*
۲۰۲	خُنَاق
۲۰۲	خواب های پریشان
۲۰۲	خوره
۲۰۴	خون در ادرار
۲۰۴	خون دماغ
۲۰۶	خون رقیق
۲۰۶	خونریزی
۲۰۸	خونریزی از محل زخم زالو
۲۰۸	خونریزی بینی
۲۰۸	خونریزی چشم
۲۰۸	خونریزی داخلی
۲۰۸	خونریزی رحم

۲۰۹	خونریزی روده
۲۰۹	خونریزی ریوی
۲۰۹	خونریزی سینه
۲۱۱	خونریزی قاعده گی
۲۱۱	خونریزی لثه
۲۱۳	خونریزی معده
۲۱۵	خونریزی مقعد
۲۱۵	خون مردگی
۲۱۶	خون مردگی زیر چشم
۲۱۶	خون منجمد در مئانه
۲۱۷	د
۲۱۷	داءالثعلب
۲۱۷	داءالحیه
۲۱۸	داءالصدف
۲۱۸	داءالفیل (چاقی زیاد)
۲۱۸	درد استخوان
۲۱۸	درد اعصاب
۲۲۰	درد اعضاء (دست و پا)
۲۲۰	درد بواسیر
۲۲۰	درد بیضه
۲۲۰	درد پا
۲۲۱	درد پستان
۲۲۱	درد پشت
۲۲۱	درد پلک چشم
۲۲۱	درد پهلو
۲۲۲	درد جگر

۲۲۲	درد چشم
۲۲۴	درد دل
۲۲۴	درد دل فصلی
۲۲۴	درد دل کهنه
۲۲۴	درد دندان
۲۲۵	درد دندان های آسیا
۲۲۶	درد رحم
۲۲۶	درد روده
۲۲۶	درد روماتیسمی
۲۲۷	درد ریه
۲۲۷	درد زانو
۲۲۷	درد زایمان
۲۲۷	درد سر از گرمزدگی
۲۲۸	درد سر ناشی از سردی
۲۲۸	درد سینه
۲۲۸	درد شقیقه (درد گیجگاه)
۲۳۰	درد شکم
۲۳۰	درد ضربه
۲۳۰	درد طحال
۲۳۲	درد عادات ماهانه
۲۳۲	درد عضلات
۲۳۲	درد قلب
۲۳۳	درد کبد
۲۳۳	درد کشاله ران
۲۳۳	درد کلیه
۲۳۵	درد کمر

۲۳۷	درد گلو
۲۳۸	درد گوش
۲۳۹	درد لگن خاصره
۲۴۰	درد مئانه
۲۴۰	درد معده
۲۴۲	درد مفاصل
۲۴۶	درد نشیمنگاه
۲۴۶	درد نُقرس
۲۴۶	در رفتگی
۲۴۸	دریا زدگی
۲۴۸	دِق
۲۴۸	دل پیچه
۲۵۰	دل درد
۲۵۲	دُمَل
۲۵۲	دیابت
۲۵۳	دیر دندان در آوردن
۲۵۳	دیرزایی
۲۵۳	دیسک
۲۵۳	دیفتری
۲۵۵	ذ
۲۵۵	ذات الجنب
۲۵۵	ذات الریه
۲۵۷	ر
۲۵۷	راشیتیس
۲۵۷	رشکک
۲۵۷	رطوبات دماغ

۲۵۸	رطوبت چشم
۲۵۸	رطوبت گوش
۲۵۸	رطوبت معده
۲۵۸	رطوبت مفاصل
۲۵۹	رَعِشَه
۲۵۹	رَقَّتْ خُون
۲۶۰	رگ به رگ شدگی
۲۶۰	رنگ پریدگی و زردی
۲۶۰	روماتیسم
۲۶۶	روماتیسم مفصلی
۲۶۶	ریزش اشک
۲۶۶	ریزش موی سر
۲۶۹	ریشه کردن ناخن (گوشه کردن ناخن)
۲۷۰	ز
۲۷۰	زاغی (کبودی)
۲۷۰	زالوی گلو
۲۷۱	زایمان سخت (سختی زایمان)
۲۷۱	زبری پوست
۲۷۳	زخم
۲۷۵	زخم آبدار
۲۷۵	زخم آبله
۲۷۵	زخم آلت تناسلی مرد
۲۷۶	زخم بینی
۲۷۶	زخم چشم
۲۷۶	زخم حلق
۲۷۷	زخم داخلی

۲۷۷	زخم دهان
۲۷۷	زخم روده
۲۷۹	زخم ریه
۲۸۰	زخم سر
۲۸۰	زخم رطانی
۲۸۰	زخم سوختگی
۲۸۰	زخم سوداوی ساق پا
۲۸۰	زخم شش
۲۸۰	زخم های کفگیرک
۲۸۱	زخم کهنه
۲۸۱	زخم گلو
۲۸۱	زخم گوش
۲۸۱	زخم گوشه لب
۲۸۱	زخم لثه
۲۸۱	زخم مثانه
۲۸۱	زخم مجاری ادرار
۲۸۲	زخم معده
۲۸۴	زخم نشیمنگاه
۲۸۴	زخم های جلدی (زخم های پوستی)
۲۸۴	زخم های خوره ای
۲۸۵	زخم های عصبی
۲۸۵	زخم های عفونی
۲۸۷	زخم های واریسی
۲۸۷	زخمی که کرم گذاشته
۲۸۷	زرداب
۲۸۷	زرده زخم

۲۸۸	زردی
۲۸۸	زردی چشم
۲۸۸	زُکام
۲۹۱	زگیل
۲۹۳	زگیل میخی
۲۹۳	زنان نازا
۲۹۳	زهر قارچ های سمی
۲۹۳	زیادی ادرار
۲۹۴	زیادی اوره
۲۹۴	زیادی تری خون
۲۹۴	زیادی شهوت
۲۹۵	زیادی قند ادرار
۲۹۵	زیادی مایعات بدن
۲۹۶	ژ
۲۹۶	ژنژیویت*
۲۹۷	س
۲۹۷	سالک (کُپه ارمنی)*
۲۹۸	سپُرز* (طحال، اسپرز)
۲۹۹	سختی ادرار
۳۰۰	سختی اِسپُرز
۳۰۰	سختی حنجره
۳۰۰	سختی سینه
۳۰۲	سختی طحال
۳۰۲	سرخچه
۳۰۲	سرخک
۳۰۲	سرخ مویی

- ۳۰۳ ..... سرخی پلک
- ۳۰۳ ..... سرخی پوست
- ۳۰۳ ..... سرخی صورت
- ۳۰۳ ..... سردرد
- ۳۰۷ ..... سردرد آفتاب زدگی
- ۳۰۷ ..... سردرد بر اثر غلبه خون
- ۳۰۷ ..... سردرد بلغمی
- ۳۰۸ ..... سردرد حاد
- ۳۰۸ ..... سرسام
- ۳۰۸ ..... سرطان
- ۳۰۸ ..... سرطان
- ۳۱۰ ..... سرطان پروستات
- ۳۱۰ ..... سرطان پستان
- ۳۱۲ ..... سرطان حنجره
- ۳۱۲ ..... سرطان روده بزرگ
- ۳۱۲ ..... سرطان ریه
- ۳۱۲ ..... سرطان کولون
- ۳۱۲ ..... سرطان لوزالمعده
- ۳۱۳ ..... سرطان مثانه
- ۳۱۳ ..... سرطان معده
- ۳۱۳ ..... سرطان هاضمه
- ۳۱۳ ..... سرفه
- ۳۱۳ ..... سرفه
- ۳۱۸ ..... سرفه خونی
- ۳۱۸ ..... سرفه کهنه
- ۳۱۹ ..... سرفه های بلغمی

۳۱۹	سرفه های خشک
۳۱۹	سرفه های خلطی
۳۱۹	سرگیجه
۳۲۰	سرما خوردگی
۳۲۲	سرما زدگی دست
۳۲۲	سستی اندام
۳۲۲	سستی دندان
۳۲۴	سستی عضلات
۳۲۴	سستی قاعدگی
۳۲۴	سستی کبد
۳۲۶	سستی کلیه
۳۲۶	سستی مثانه
۳۲۶	سفلیس
۳۲۶	سفید شدن مو
۳۲۸	سفیدک چشم
۳۲۸	سفیدک ناخن
۳۲۸	سقط جنین
۳۲۹	سکته قلبی
۳۲۹	سکته مغزی
۳۲۹	سکسکه
۳۳۱	سکسکه اطفال
۳۳۱	سل
۳۳۲	سل ریوی
۳۳۲	سلیس بول
۳۳۴	سنگ کلیه
۳۳۷	سنگ کیسه صفرا

۳۳۷	سنگ مئانه
۳۳۹	سنگ های صفاوی
۳۳۹	سنگینی شنوایی
۳۳۹	سوء هاضمه
۳۴۰	سوختگی
۳۴۲	سوختگی آب جوش
۳۴۳	سوختگی آتش
۳۴۳	سوداء
۳۴۵	سوزاک
۳۴۶	سوزش دهان
۳۴۶	سوزش زبان
۳۴۶	سوزش زهدان
۳۴۶	سوزش مجرای ادرار
۳۴۶	سوزش مری
۳۴۷	سوزش مئانه
۳۴۷	سوزش معده
۳۴۷	سوزش و خشکی زخم ها
۳۴۷	سیاتیک
۳۵۱	سیاه زخم
۳۵۱	سیاه سرفه
۳۵۲	سیاهی پوست
۳۵۴	سیاهی دندان
۳۵۴	سیاهی ماه گرفتگی
۳۵۴	سیفلیس
۳۵۴	سیلانِ رحم
۳۵۴	سیلانِ منی (سرعت انزال منی)

۳۵۵	سینه پهلو
۳۵۵	سینوسیتیس
۳۵۶	ش
۳۵۶	شاربِن
۳۵۶	شاش بند
۳۵۶	شب کوری
۳۵۷	شپش سر
۳۵۷	شدت قاعدگی
۳۵۷	شفاق
۳۵۹	شفاق مزمن
۳۵۹	شفاق مقعد (ترک مقعد)
۳۵۹	شکستگی
۳۶۰	شکستن ناخن
۳۶۰	شوره سر
۳۶۱	شیره پستان
۳۶۲	ص
۳۶۲	صداع
۳۶۲	صداع مزمن
۳۶۲	صرع
۳۶۳	صفراء
۳۶۷	ض
۳۶۷	ضربان چشم
۳۶۷	ضرب خوردگی
۳۶۸	ضعف
۳۶۸	ضعف احشاء رحم
۳۶۸	ضعف استخوان بندی

- ۳۶۸ ..... ضعف استخوان بندی اطفال
- ۳۶۸ ..... ضعف اعصاب
- ۳۷۱ ..... ضعف بینایی (ضعف باصره)
- ۳۷۳ ..... ضعف ترشحات بزاق
- ۳۷۳ ..... ضعف ترشحات غدد
- ۳۷۳ ..... ضعف ترشحات معدی
- ۳۷۳ ..... ضعف جسمانی
- ۳۷۳ ..... ضعف جگر
- ۳۷۳ ..... ضعف حافظه
- ۳۷۴ ..... ضعف حواس پنجگانه
- ۳۷۴ ..... ضعف دماغ
- ۳۷۴ ..... ضعف رحم
- ۳۷۵ ..... ضعف روده
- ۳۷۵ ..... ضعف شنوایی
- ۳۷۵ ..... ضعف عضلات
- ۳۷۶ ..... ضعف قلب
- ۳۷۸ ..... ضعف قوه باه
- ۳۷۸ ..... ضعف کبد
- ۳۸۰ ..... ضعف کلیه
- ۳۸۰ ..... ضعف لثه ها
- ۳۸۲ ..... ضعف مثانه
- ۳۸۲ ..... ضعف معده
- ۳۸۵ ..... ضعف مغز
- ۳۸۵ ..... ضعف موی سر
- ۳۸۷ ..... ضعف نیروی جنسی
- ۳۹۳ ..... ضعف هاضمه

۳۹۴	ط
۳۹۴	طاسی
۳۹۵	طَحَال
۳۹۵	طنین گوش (وزوز گوش)
۳۹۷	طول عمر
۳۹۸	ظ
۳۹۸	ظفره
۳۹۹	ع
۳۹۹	عدم آرامش نوزادان
۳۹۹	عدم سفیدی و نرمی دست ها
۳۹۹	عرق النساء (سیاتیک)
۳۹۹	عرق زیاد پا
۴۰۰	عرق کردن زیاد
۴۰۰	عرق کم
۴۰۰	عسرالبول (دشواری ادرار)
۴۰۱	عصبانیت
۴۰۱	عفونت
۴۰۲	عفونت معده
۴۰۲	عفونت های مجرای تنفسی
۴۰۲	عقربک
۴۰۲	عقب ماندگی ذهنی
۴۰۳	غ
۴۰۳	غانغرایا*
۴۰۳	غانغرایای ریوی
۴۰۴	غدد سرطانی
۴۰۴	غده ی سیب

- ۴۰۴ ..... غَش
- ۴۰۵ ..... غلظت خون
- ۴۰۵ ..... غلظت قرنيه چشم
- ۴۰۵ ..... غلیان حرارت
- ۴۰۵ ..... غَلِيان خون
- ۴۰۶ ..... غلیان صفرا
- ۴۰۶ ..... غمباد (گواتر)
- ۴۰۶ ..... غم و غصه
- ۴۰۷ ..... ف
- ۴۰۷ ..... فتق (عُری)
- ۴۰۷ ..... فرورفتگی استخوان
- ۴۰۸ ..... فساد خون
- ۴۰۸ ..... فساد دندان
- ۴۰۸ ..... فشار خون
- ۴۱۱ ..... فشار خون پائین
- ۴۱۱ ..... فضولات بینی
- ۴۱۱ ..... فلج
- ۴۱۴ ..... فَم معده (فم المعده)
- ۴۱۵ ..... ق
- ۴۱۵ ..... قارچ معده
- ۴۱۵ ..... قارچ های سمی
- ۴۱۶ ..... قَرَاقر معده*
- ۴۱۶ ..... قَرَحِه ریه
- ۴۱۶ ..... رَحِه سينه
- ۴۱۶ ..... قرحه مثانه
- ۴۱۶ ..... قرمزی چشم

- ۴۱۶ ..... قُشْعَرِيْرَه
- ۴۱۶ ..... قَضْبَه رِيَه (قَصْبِهَالرِيَه)
- ۴۱۷ ..... قَطْع تَرشْحَات زَنَانَه
- ۴۱۷ ..... قُوْلِنَج
- ۴۱۷ ..... قُوْلِنَج
- ۴۱۹ ..... قُوْلِنَج رُوْدَه
- ۴۱۹ ..... قُوْلِنَج كَبْدِي
- ۴۱۹ ..... قُوْلِنَج كَلِيَه
- ۴۲۱ ..... قِي (اِسْتِفْرَاغ)
- ۴۲۳ ..... قِي بَلْغَمِي
- ۴۲۳ ..... قِي صَفْرَاوِي
- ۴۲۶ ..... ك
- ۴۲۶ ..... كَابُوْس
- ۴۲۶ ..... كَبُوْدِي دُوْر چِشْم
- ۴۲۶ ..... كَبُوْدِي زِيْر چِشْم
- ۴۲۷ ..... كُتْپَه اَرْمَنِي
- ۴۲۷ ..... كِچْلِي
- ۴۲۷ ..... كَرْم
- ۴۲۷ ..... كَرْم تَنْبِيَا
- ۴۲۷ ..... كَرْم خُوْرْدَن دَنْدَان
- ۴۲۸ ..... كَرْم رُوْدَه
- ۴۲۹ ..... كَرْمَك
- ۴۲۹ ..... كَرْم كَبْد
- ۴۲۹ ..... كَرْم كَدُو
- ۴۳۰ ..... كَرْم مَعْدَه
- ۴۳۲ ..... كَرْم هَاي اَنْگَل

- ۴۳۳ ..... کُراز
- ۴۳۳ ..... کفش زدگی و ترک پا
- ۴۳۳ ..... کفگیرک (گنده تاول)
- ۴۳۴ ..... کک و مک
- ۴۳۶ ..... کلسترول
- ۴۳۶ ..... کمبود آب بدن
- ۴۳۷ ..... کمبود ادرار
- ۴۳۹ ..... کمبود ترشح بزاق
- ۴۳۹ ..... کمبود ترشی خون
- ۴۳۹ ..... کمبود ترشی معده
- ۴۳۹ ..... کمبود شهوت زنان
- ۴۴۱ ..... کمبود شیر
- ۴۴۲ ..... کمبود عرق
- ۴۴۲ ..... کمبود منی
- ۴۴۵ ..... کمبود ویتامین A
- ۴۴۵ ..... کمبود ویتامین B
- ۴۴۵ ..... کمبود ویتامین C
- ۴۴۶ ..... کمبود ویتامین D
- ۴۴۶ ..... کمبود ویتامین E
- ۴۴۶ ..... کمبود ویتامین F
- ۴۴۶ ..... کمبود ویتامین P
- ۴۴۶ ..... کمبود ویتامین K
- ۴۴۶ ..... کم خونی
- ۴۴۹ ..... کم خونی دختران
- ۴۵۱ ..... گُندی دندان
- ۴۵۱ ..... کورک

- ۴۵۱ ..... کوفت
- ۴۵۱ ..... کوفتگی
- ۴۵۳ ..... کوه گرفتگی
- ۴۵۳ ..... کولیک
- ۴۵۳ ..... کَهِیر* (مرض سودن، کنیر)
- ۴۵۴ ..... کیسه صفا
- ۴۵۵ ..... گ
- ۴۵۵ ..... گاز سگ هار
- ۴۵۵ ..... گال
- ۴۵۵ ..... گرسنگی کاذب
- ۴۵۵ ..... گرفتگی ادرار
- ۴۵۶ ..... گرفتگی ادرار و حیض
- ۴۵۸ ..... گرفتگی اعضاء
- ۴۵۸ ..... گرفتگی بینی
- ۴۵۸ ..... گرفتگی پستان
- ۴۵۹ ..... گرفتگی جگر
- ۴۵۹ ..... گرفتگی دمل
- ۴۵۹ ..... گرفتگی رنگ رخساره
- ۴۶۱ ..... گرفتگی رگل
- ۴۶۱ ..... گرفتگی روح
- ۴۶۲ ..... گرفتگی روده
- ۴۶۲ ..... گرفتگی سینه
- ۴۶۲ ..... گرفتگی صدا
- ۴۶۴ ..... گرفتگی طحال
- ۴۶۴ ..... گرفتگی عادت ماهانه
- ۴۶۵ ..... گرفتگی قلب

- گرفتنگی کبد ۴۶۵
- گرفتنگی کلیه ۴۶۶
- گرفتنگی کیسه صفرا ۴۶۶
- گرفتنگی مثانه ۴۶۶
- گرفتنگی معده ۴۶۷
- گروما زدگی ۴۶۷
- گری (داءالثعلب) ۴۶۷
- گریپ (آنفلوآنزا) ۴۶۸
- گریه اطفال شیرخوار ۴۷۰
- گزیدن افعی ۴۷۱
- گزیدن حشرات ۴۷۱
- گزیدن رتیل (رتیل) ۴۷۱
- گزیدن زنبور ۴۷۳
- گزیدن سگ هار ۴۷۳
- گزیدن عقرب ۴۷۵
- گزیدن مار ۴۷۷
- گل مژه ۴۷۸
- گواتر (غمباد) ۴۷۸
- گوشتهای زیادی ۴۷۹
- گوشه کردن انگشت ۴۷۹
- ل ۴۸۰
- لارنژیت (ورم حلقوم) ۴۸۰
- لاغری ۴۸۰
- لخته شدن خون ۴۸۲
- لقوه ۴۸۲
- لکنت زبان کودکان ۴۸۲

۴۸۵	لکه پیس
۴۸۵	لکه چشم (کدورت قرنيه)
۴۸۶	لکه های پوستی
۴۸۶	لکه های زیر چشم
۴۸۶	لکه های سرخ پوست
۴۸۶	لکه های سفید
۴۸۶	لکه های سفید ناخن
۴۸۶	لکه های سیاه
۴۸۷	لکه های سیاه صورت
۴۸۷	لکه های صورت
۴۸۷	لکه های قرمز چشم
۴۸۷	لکه های قرمز و سیاه
۴۸۷	لنفاتیس
۴۸۸	لوزالمعده
۴۸۸	لوزه
۴۸۸	لیزآبه
۴۸۸	لیزی معده
۴۸۹	م
۴۸۹	مالاریا* (تب لرز)
۴۸۹	مالیخولیا
۴۹۰	مانیا
۴۹۲	ماه گرفتگی
۴۹۲	مخملک
۴۹۲	مرض قند (دیابت*)
۴۹۵	مسمومیت
۴۹۷	مسمومیت از تریاک

۴۹۸	مسمومیت غذایی
۴۹۸	مسمومیت کبد
۴۹۸	مطبقه
۴۹۸	منزیت
۴۹۹	موخوره
۵۰۰	موی ریخته
۵۰۰	موی زائد خانم ها
۵۰۱	موی صورت کوسه
۵۰۱	میخچه
۵۰۱	میگرن (صداع شقی)
۵۰۳	ن
۵۰۳	ناخنه (ناخنک*)
۵۰۳	ناراحتی اعصاب
۵۰۴	ناراحتی رحم
۵۰۴	ناراحتی روده
۵۰۴	ناراحتی ریه
۵۰۵	ناراحتی قاعدگی
۵۰۵	ناراحتی قلبی
۵۰۵	ناراحتی کلیه
۵۰۵	ناراحتی گلو
۵۰۵	ناراحتی گوش
۵۰۶	ناراحتی معده
۵۰۶	ناراحتی مثانه
۵۰۶	ناسور
۵۰۶	نرمی استخوان
۵۰۷	نزله

۵۰۸	نَزَلَه رِيوِي
۵۱۰	نَزَلَه سَرْد
۵۱۰	نَزَلَه شَشِي
۵۱۰	نَزَلَه مَثَانَه
۵۱۰	نَزَلَه مَزْمَن
۵۱۰	نَسُوْج اَب اَوْرَدَه
۵۱۰	نَسِيَان (فَرَامُوْشِي)
۵۱۱	نَفْح
۵۱۳	نَفْرِيْت
۵۱۵	نَفْس بَدْبُو
۵۱۶	نُقْرِيْس
۵۱۸	نَقْطَه هَاي صُوْرَت
۵۱۸	نُوَاسِيْر* (نَاسُوْر)
۵۱۸	نِيْش پِشَه
۵۱۹	و
۵۱۹	وَارِيْس
۵۱۹	وَبَاء
۵۲۰	وَحْشَت
۵۲۰	وَرْم* (اَمَاس*)
۵۲۲	وَرْم اَحْشَاء
۵۲۴	وَرْم اَسْپِرْز
۵۲۴	وَرْم بَنَآگُوْش
۵۲۴	وَرْم بِيْضَه
۵۲۵	وَرْم پِسْتَان
۵۲۶	وَرْم پِشْت پَا
۵۲۶	وَرْم پِشْت گُوْش

۵۲۶	ورم پلک
۵۲۶	ورم پوستی
۵۲۶	ورم چشم
۵۲۷	ورم حلق
۵۲۷	ورم خونی
۵۲۷	ورم داخلی فرج
۵۲۸	ورم دستگاه تناسلی
۵۲۸	ورم رحم
۵۲۸	ورم روده
۵۳۰	ورم روده بزرگ
۵۳۰	ورم ریه
۵۳۰	ورم زانو
۵۳۰	ورم زبان کوچک
۵۳۱	ورم زیر بغل
۵۳۱	ورم زیر گلو
۵۳۱	ورم ساق پا
۵۳۱	ورم عضله
۵۳۱	ورم طحال (سپرز)
۵۳۲	ورم کبد
۵۳۲	ورم کلیه
۵۳۲	ورم گلو
۵۳۳	ورم گوش
۵۳۳	ورم لته
۵۳۳	ورم لوزه
۵۳۵	ورم مثانه (سیستیت)
۵۳۵	ورم معده

۵۳۵	ورم مفاصل
۵۳۶	ورم مقعد
۵۳۶	ورم ملاز (ورم لهات)
۵۳۶	ورم ملتحمه*
۵۳۶	ورم ناف
۵۳۶	وسواس
۵۳۷	وسواس سودایی
۵۳۷	ویار
۵۳۸	ه
۵۳۸	هاری
۵۳۸	هذیان
۵۳۸	هیستری
۵۳۹	هیضه* (تقل سرد)
۵۴۰	ی
۵۴۰	یائسگی زودرس
۵۴۰	یامان
۵۴۰	یبوست
۵۴۲	یرقان
۵۴۵	فهرست الفبایی بیماریها
۵۶۲	ضمیمه(فرهنگ خواص درمانی خوراکیها)
۵۶۳	ضمیمه(فرهنگ خواص درمانی خوراکیها)
۶۰۰	منابع و مأخذ
۶۰۱	درباره مرکز

فرهنگ درمان طبیعی بیماریها (به ضمیمه فرهنگ خواص خوراکیها)

مشخصات کتاب

سرشناسه : صدری علیرضا، ۱۳۳۸ -

گردآورنده عنوان و نام پدیدآور : فرهنگ درمان طبیعی بیماریها (به ضمیمه فرهنگ خواص خوراکیها) / تحقیق و گردآوری
علیرضا صدری

مشخصات نشر : قم: مسجد مقدس جمکران ۱۳۸۷.

مشخصات ظاهری : [۴۳۲] ص.

شابک : ۴۵۰۰۰ ریال ۹۷۸-۹۶۴-۹۷۳-۱۱۸-۶

یادداشت : پشت جلد به انگلیسی . Alireza Sadri.Dictionary of diseasea natural therapy

یادداشت : چاپ دوم.

یادداشت : کتاب حاضر در سالهای مختلف توسط ناشران متفاوت منتشر شده است.

یادداشت : کتابنامه ص [۴۳۲] .

یادداشت : نمایه.

موضوع : گیاهان دارویی

موضوع : میوه ها -- مصارف درمانی

موضوع : سبزی ها -- مصارف درمانی

موضوع : پزشکی سنتی

شناسه افزوده : مسجد جمکران (قم)

رده بندی کنگره : RS۱۶۴ / ص ۴ ف ۴ ۱۳۸۷

رده بندی دیویی : ۶۱۵/۳۲

شماره کتابشناسی ملی : ۱۵۲۴۱۷۵

ص: ۱

اشاره

فرهنگ درمان طبیعی بیماریها (به ضمیمه فرهنگ خواص خوراکیها)

تحقیق و گردآوری علیرضا صدری

ص: ۲

طب گیاهی (سنتی) از علومی است که مورد علاقه عموم طبقات قرار گرفته و این طب از قدیم متداول بوده و کتاب های بسیاری نیز در این باره تألیف و همچنین در قرآن و در احادیث پیامبر اسلام و امامان معصوم علیهم السلام بسیاری نیز آمده از جمله طب النبی صلی الله علیه وآله طب الصادق علیه السلام طب الرضا علیه السلام و ... .

امروز با توجه به گسترش علوم پزشکی باعث شده تا تحقیقاتی نیز در طب سنتی انجام گرفتند که خود باعث شده بیش از پیش این علم گسترش پیدا کند.

یکی از عواملی که باعث گسترش این علم شده هزینه خرید داروها و درمان بیماری ها می باشد که با استفاده از این طب گیاهی مصرف داروها و مخارج هنگفت کاسته می شود.

اسلام برای امور زندگی دستوراتی دارد و متضمن این مدعا دستوراتی است که از امام های معصوم علیهم السلام به ما رسیده است که حتی روایات و احادیث و فراوانی در خصوص درمان با گیاهان و خواص گیاهان می باشد و بسیاری از این مطالب مبنای تحقیق و مطالعات دانشمندان گریده است.

شاید یکی دیگر از دلایل روی آوردن مردم به داروهای طبیعی تأثیر منفی داروهای شیمیایی و اثرات جانبی آن در طی سالیان متمادی می باشد و لکن در داروهای طبیعی چنین اثری نمی باشد. و همچنین برخی داروهای گیاهی تنها طریق درمان محسوب می شود و مواد اولیه موجود در آنها در صنعت داروی مورد استفاده قرار می گیرد.

طب گیاهی تا به آنجا پیش رفته است که امروزه طب سنتی را می توان به عنوان مکمل طب جدید به کار برد.

با توجه به مطالب بالا حال باید مسلمانان به شیوه رهبران بزرگوار خویش اقتدا کنند و از آنها، راه و رسم زندگی و حفظ تندرستی و سلامتی را بیاموزند. که بهترین روش عدم زیاده روی در غذا خوردن است.

در متون اسلامی آمده که امیرالمؤمنین علیه السلام در کنار غذا و یا افطار از سبزی استفاده می کرده است. بنابراین بهترین راه درمان انواع بیماری ها رعایت آداب اسلامی و استفاده از درمان طبیعی می باشد.

فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ

سوره مومنون، آیه ۱۴

بنزد آن که جانش در تجلیست

همه عالم کتاب حق تعالیست

شبستری

نظام خلقت جهان اعم از کهکشان‌ها، ستارگان، سیارات، گیاهان، جانوران، خصوصاً انسان که آیه شریفه «لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ» برایش نازل شد؛ چنان از حکمت، معیار، نظم و ترتیب برخوردار است که انسان قاصر از تبیین آن می‌باشد.

در این نگاه طبیعی، قصد بر این است که با امداد از نظام خلقت، دیدی طبیعی برای حل مشکلات درمانی ارائه داد تا ضمن اعتدال بینش منفعلانه درمان شیمیایی که امروز انسان را در دام انفعال کشانده و بعضی از آن‌ها کلی آثار جانبی نیز دارند، او را تا حد ممکن آزاد کنیم.

بنده به هیچ وجه مخالف پیشرفت و دستاوردهای علمی نیستم و حتی آن تلاش و کوشش‌ها را موازی آیه شریفه «لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى» دانسته و به ابوعلی سیناها و ادیسون‌ها آفرین می‌گویم. لذا معتقدم اگر فرهنگ افراطی مصرف از داروهای شیمیایی را معتدل کنیم، چه بسا بتوانیم بهترین بهره‌برداری را از همین دستاوردهای علمی داشته باشیم.

دکتر میشل موری، نویسنده کتاب «درمان طبیعی» در پیشگفتار کتاب خود آورده است: «بدن انسان قدرت عجیب و عظیمی برای التیام و مداوای خویش دارد» و دکتر عبدالرحیم گواهی، مترجم آن کتاب در «سخن مترجم» آورده است: «متوسط مصرف دارو در کشور ما چند برابر حتی جوامع صنعتی پیشرفته است؟!». همچنین در صفحه ۲۲ روزنامه همشهری مورخ ۱۹/۱۰/۸۱ به نقل از دکتر جعفر سخاوت آمده است:

ص: ۵

«میزان مصرف داروهای مسکن در سطح کشور طی بیست سال اخیر ده برابر افزایش یافته است و این داروها در واقع مواد مخدر پنهان هستند».

حال وقتی به معجزات طبّ طبیعی و گیاهی پی ببریم، برایمان روشن خواهد شد که ما می توانیم با ابتکار عمل، این خط را دنبال کرده و درصد عمده ای از بیماریها را با این روش درمان نماییم.

در تاریخچه این فرهنگ می توانم بگویم اینجانب به عنوان یک معلم مشتاق، از سال ها پیش با یک گرایش طبیعی به کتب خواص میوه ها، گیاهان و خوراکیها رو آورده و مطالعات گسترده ای در این زمینه انجام دادم. وقتی دانشجوی فوق لیسانس رشته تحقیقات آموزشی شدم، با توجه به اطلاعات و فنون مکتسبه به این نتیجه رسیدم که یک خلاء عمده در این نوع کتب وجود دارد. به طوری که هرکس با انگیزه دسترسی به خوراکیهای مفید برای یک بیماری بخواهد به هر یک از این کتب مراجعه کند باید از اول تا آخر کتاب را بخواند تا اگر تجویز یا تجویزهایی برای بیماری مورد نظرش در آن باشد، به آن دست یابد. چون درصد عمده ای از انگیزه مراجعه به این کتب، اینچنین هدفی است و انگیزه خواص را یافتن در برابر آن قابل مقایسه نیست، لذا با توکل به خدا و مشورت بعضی از اساتید و دوستان اقدام به تهیه چنین فرهنگی نمودم.

لازم به ذکر است در مورد میزان و چگونگی مصرف خوراکیها، مشورت با عطار صاحبنظر و محترم محل بسیار سودمند می باشد تا وی با توجه به سن و سال بیمار و شدت بیماری، ارائه طریق نماید. ضمناً با خوردن یکی دو بار از خوراکیها نباید انتظار معجزه و بهبودی کامل را داشته باشید. هیچگاه پیاده روی و ورزش را نیز فراموش نکنید. البته هرگاه خدای نخواست به بیماری شدیدی مبتلا شدید؛ ضمن مراجعه به پزشک متخصص، به این دستورات را نیز توجه فرمایید.

عناوین ستاره دار مواردی است که صریحاً در «فرهنگ معین» توضیح و تشریح شده است. لذا ضمن توصیه شناخت کلیه موارد، تأکید می شود برای شناسایی موارد ستاره دار به فرهنگ معین مراجعه کنید.

ضمناً همانطور که در صفحه ۳۹۴ آمده است از آنجایی که تشخیص داده شد می توان به خواص خوراکیها هم از متن این فرهنگ دسترسی یافت؛ لذا ضمیمه ای تحت عنوان «فرهنگ خواص خوراکی ها» نیز تقدیم شد.

در پایان ضمن تقاضای بخشش بابت نواقص و کاستی ها، از متخصصان و خوانندگان محترم خواهشمند است هرگونه نظر تکمیلی و پیشنهادی خویش را برای جرح و تعدیل، اضافه و نقصان و تصحیح بنویسند و به آدرس ناشر محترم ارسال دارند. ما با عرض تشکر، آن ها را در چاپهای بعد به کار خواهیم بست.

امید است این خدمت مورد قبول حضرت حقّ و مقبول ملت شریف ایران قرار گیرد.

ولاحول و لا قوه الا بالله العلی العظیم

علیرضا صدری

ص: ۷

فہرست

تصویر

□

ص: ۸

در حالیکه به نواقص و معایب عدیده ای در این فرهنگ اذعان داریم و امید آن می رود با توفیق الهی ، از استقبال و نظرات پیشنهادی صاحب نظران بتوان برای تکمیل آن استفاده نمود، اما محاسن و مزایایی را که برای آن به نظر آمد در ذیل تقدیم می کنیم.

۱- ترویج فرهنگ درمان طبیعی بین اقشار جامعه.

۲- ترتیب الفبایی بیماری ها و ارائه تجویز یا تجویزهای طبیعی مستند برای هر یک از آن ها.

۳- استناد به منابع و مآخذ.

۴- تأثیر در کم کردن متوسط مصرف دارو در کشور که متأسفانه چند برابر حتی جوامع صنعتی پیشرفته است؟!

۵- آشنایی خوانندگان با جایگزین های طبیعی داروهای شیمیایی.

۶- عدم وجود ضرر و عوارض جانبی برای تجویزهای ارائه شده.

۷- بهره برداری هدفدار از میوه جات، گیاهان و خوراکیهای سالم و بی ضرر.

۸- تعدیل حق ویزیتها و مخارج بیمارستانی.

۹- ارائه حتی الامکان تجویزهای مختلف برای بیماریها به منظور انتخاب موارد سهل الوصول تر و مورد علاقه تر.

۱۰- در دسترس بودن تجویزها در مغازه های میوه فروشی و حداکثر یافتن در مغازه های عطاری و داروهای گیاهی.

۱۱- فهرست بیماریهای مندرج در کتاب به ترتیب الفبایی با ذکر صفحه ، از صفحه ۳۵۴ برای دسترسی ساده تر آورده شده است.

۱۲- در ضمیمه کتاب ، فرهنگ خواص خوراکیها به ترتیب الفبایی جمع آوری گردیده تا با مراجعه به صفحات درج شده مقابل هر خوراکی، خواص خوراکی مورد نظر را بیابید.

تشکر و قدردانی

قبل از هرچیز مایلم از همسر عزیزم، شهربانو شریفی تشکر کنم که عاطفه، مهر، محبت، حمایت و بردباری او نعمتهای بزرگی است که خداوند به من و فرزندانم عطا فرموده است. او با وجود مشاغل معلمی و خانه داری، کمکهای عمده ای در ارائه این خدمت نموده است.

همچنین جا دارد از نویسندگان و مترجمان منابع و مأخذ که نتایج تحقیق و علم خویش را در طبق اخلاص به جوامع انسانی تقدیم داشته و اینجانب توفیق تهیه این فرهنگ را با استناد به کتب آن ها داشته ام؛ قدردانی کرده و اجر جزیل برایشان مسئلت نمایم.

در پایان از دوستان گرامی که پیوسته از مشورت آن ها برخوردار بودم و همچنین از شما خواننده محترم که با مطالعه این کتاب، فرصت طرح جایگزینهای طبیعی برای داروها را دادید، تشکر می کنم.

علیرضا صدری

ص: ۱۰

آب آوردن انساج (بافتها)

«زنجبیل» به علت آن که ادرار را زیاد می کند در این بیماری تجویز می شود.

آب آوردن بدن

هرگاه دچار این عارضه شدید مقدار ۱۵ تا ۶۰ گرم کوبیده برگ «زنبق» و عصاره آن را با قدری «عسل» مخلوط کنید و روزی ۲ قاشق سوپخوری از آن میل کنید.

آب آوردن ریه

از دم کرده ۱۵-۳۰ گرم در هزار گرم آب ریشه «ترب وحشی» و یا خیس کرده ۱۵-۳۰ گرم رنده شده آن در هزار گرم «سرکه» رقیق استفاده می شود.

آبریزش بینی

۱- «بابونه» آبریزش بینی را از بین می برد.

۲- ضماد پوست تازه ی «گردو» با ۱ نا، ۳ «حنا» جهت آبریزش بینی مفید است.

۳- بوییدن «مرزنگوش» و نوشیدن جوشانیده آن معالج آبریزش بینی است.

۴- ضماد برگ و ساقه هوایی «مرغ» جهت جلوگیری از آبریزش بینی تجویز شده است.

۵- خوردن میوه خام «به» مخصوصاً شاداب و شیرین آن مفید می باشد.

۶- «ماش» درمان آبریزش بینی است.

۷- بوییدن «گل نسترن» بسیار نافع می باشد.

۸- چنانچه ریشه درخت «زیتون» را با قدری «برگ زیتون» بجوشانید، آب آن در بینی جهت معالجه آبریزش دماغ سودمند می باشد.

آبریزش چشم

۱- چون بلخ (یکی از مراحل رسیدن خرما) را با «آب غوره» بجوشانید تا غلیظ شود و در چشم سرمه نمایید. جهت معالجه آبریزش چشم مفید می باشد.

۲- بخور پخته ی «بابونه» با «سرکه» جهت رفع آبریزش چشم مفید است.

۳- سرمه «عسل» به تنهایی یا مخلوط با آب پیاز جهت آبریزش چشم مفید است.

۴- سوخته دانه های «انگور» برای آبریزش چشم مفید است.

۵- سرمه «انجیر» تجویز می شود.

۶- چکاندن آب «پیاز» در چشم جهت جلوگیری از آبریزش چشم نافع است.

۷- دود برگ «کاج» جهت جلوگیری از آبریزش چشم سودمند می باشد.

۸- سرمه «گلپر» با «عسل» جهت جلوگیری از آبریزش چشم سودمند می باشد.

۹- در کتاب دستور الاطباء آمده است که چون ریشه «شبدرد» را در سایه خشک کرده و آن را با «آب» و «گلاب» بسایند و در چشم کنند، جهت آبریزش چشم مفید است.

۱۰- معجن «اگیر ترکی» جهت جلوگیری از آبریزش چشم توصیه می شود.

۱۱- سرمه ساییده «انار» پخته برای جلوگیری از ریزش آب چشم مفید است.

۱۲- خاکستر شاخ و ساقه های نازک «به» مفید است.

۱۳- ضماد «زعفران» بسیار مناسب است.

۱۴- هر شب یک مثقال «مرزه» بخورید و بخوابید ذهن را هم تقویت می کند.

۱۵- کشیدن ضماد «مغز گردو» به چشم، مانع ریزش آب می شود.

ص: ۱۲

آبستن شدن

- ۱- اگر زنی هنگام رگل جوشانده برگ و میوه «تمشک» بنوشد در آن ماه از آبستن شدن معاف خواهد بود.
- ۲- چنانچه زنی به اندازه دو گندم از «نروک» بخورد، یا حمول نماید، دیگر آبستن نخواهد شد.

آبسه*

- ۱- ضماد گرماگرم «پیاز» آب پی یا پیازی که در حرارت ملایم بریان شده باشد، مفید است.
- ۲- چند ساقه از «ریواس» را خوب پاک کنید. بشوید. بیست دقیقه بجوشانید. سپس آن را نرم کنید و به صورت ضماد به روی آبسه ببندید. روزی سه بار آن را تجدید کنید. بزودی سر باز خواهد کرد و چرک آن خارج خواهد شد.
- ۳- آرد «چاودار» برای سر باز کردن آبسه نافع است.
- ۴- یکی دو عدد «شلغم» را در آب بپزید. آن را بکوبید یا بطریقی به صورت پوره در آورید. در وسط پارچه نرمی بگذارید و گرماگرم آن را روی آبسه قرار دهید. بزودی آبسه سر باز خواهد کرد.
- ۵- غرغره جوشانده «ختمی» مفید است.

آبسه دندان

- ۱- «انجیر» پخته بسیار مفید است.
- ۲- برای باز شدن آبسه ی دندان، ۱ یب زمینی، ۳ «سیب زمینی» پخته یا تنوری را گرماگرم له کرده کنار آن بگذارید.

آبسه دهان و گلو

غرغره جوشانده برگ «ازگیل» مفید است.

آبسه نوک پستان

- ۱- برگ های تازه «هویج» را بجوشانید. تفاله آن را روی نوک پستان ضماد نمایید.
- ۲- «به» پخته را با «عسل» خالص مخلوط کنید روی پستان ضماد کنید.
- ۳- خاکستر «چوب بید» را با «سرکه» مخلوط نموده ضماد کنید.
- ۴- مغز حرام و یا «روغن کرچک» را با «سرکه» مخلوط کنید، روی پستان ماساژ دهید و ضماد نمایید.
- ۵- «آرد جو» را با «سرکه» یا «روغن کرچک» خمیر کنید. روی پستان بمالید، برای رفع ورم پستان و ورم چشم و زیر گلو مفید است.

آبله*

- ۱- ضماد «ریواس» با «آرد جو» جهت آبله مفید است.
- ۲- «کاسنی صحرائی» برای مبتلایان به آبله تجویز شده است.
- ۳- ضماد برگ تازه «دیوخار» جهت آبله مؤثر است.
- ۴- ضماد برگ «خاک تره» جهت از بین بردن آبله نافع می باشد.
- ۵- ۸۰۰ گرم «عناب» جرجانی و درشت را در ۴ لیتر آب بپزید. سپس صاف کنید و به این آب ۳ کیلو قند مخلوط کرده شربت بپزید.
- ۶- ضماد برگ «خاک تره» (یک نوع هزاربندک) جهت از بین بردن جراحات تازه آبله نافع می باشد.
- ۷- اگر آب تازه «طرخون» را با «سرکه» رقیق گازدار مخلوط کرده و بخورید برای جلوگیری از ابتلا به آبله مفید است.
- ۸- برگ های «گشنیز» در بیرون ریختن دانه های آبله تسریع می کنند.
- ۹- دانه های سبز «سوژا» را که له شده و به صورت ضماد درآمده باشد، روی زخم های آبله بگذارید.
- ۱۰- دم کرده و پخته «عدس» با پوست، به خصوص اگر با «سرکه» یا «آب غوره» مخلوط شود، برای تب آبله مفید است.
- ۱۱- «توت سفید» و شیرین برای آبله مفید است.
- ۱۲- «قهوه» مفید است. اما چون مضر قلب است لذا باید با زعفران خورده شود،

یعنی زعفران را حین دم کردن در آن بریزید و با هم دم کنید.

۱۳- «توت» برای آبله مفید است.

آبله مرغان*

۱- از خوردن «ترنجبین» خودداری کرده و به جای آن «شیر خشت» یا «بید خشت» میل نمایید.

۲- شربت «تمشک» برای مبتلایان به آبله مرغان بسیار مفید است.

آب مروارید*

۱- دانه های خشک «رازیانه» را بکوبید و بجوشانید. پس از صاف کردن تا چند روز نیم گرم به وسیله پنبه به چشم بمالید و با آب آن شستشو دهید. ضمناً می توانید آب آن را داخل چشم بچکانید.

۲- «پیاز خام» را رنده کنید. با «لیموترش» مخلوط نموده، چند هفته روی چشم ضماد کنید.

آپاندیس*

۱- «آب پرتقال»، «آب نارنگی»، «پیاز پخته» و «سیب پخته» بخورید.

۲- «گوجه فرنگی» عامل مؤثری برای پیش گیری آپاندیسیت می باشد.

۳- «نخودفرنگی» موجب کاهش درد در فرد مبتلا به آپاندیس می شود.

آرتروز

۱- مهمترین توصیه برای کسانی که از بیماری آرتروز رنج می برند این است که سعی کنند وزنی مناسب داشته باشند. اضافه وزن داشتن به معنای اعمال فشار بیشتر بر مفاصل مبتلاست که وزن بدن را تحمل می کنند.

۲- مناسب ترین رژیم غذایی برای معالجه آرتروز رژیمی است که پر از غذاهای طبیعی، به ویژه میوه های نپخته و سبزیهای خام باشد. «گیلاس»، «آلبالو» و «زغال اخته» اهمیت خاصی دارند.

ص: ۱۵

آرتريت

به تصلب شرائین مراجعه کنید.

آروغ*

- ۱- «نعناع» آروغ را تسکین می دهد.
- ۲- «عرق بهار نارنج» آروغ را تسکین می دهد.
- ۳- «زردآلو» آروغ را قطع می کند.

آروغ ترش

- ۱- «فلفل» آروغ ترش را برطرف می سازد.
- ۲- پیران با خوردن «فلفل سبز» آروغ ترش را از بین می برند.
- ۳- پخته «مهرای پیاز» قدرت غذایی زیادی دارد. شکم را نرم می کند و آروغ ترش را از بین می برد.

آستم

- ۱- چند روز «آش آماج»، که با ۱ رد گندم، ۴ «آرد گندم»، «برگ چغندر» یا «اسفناج» و «عدس»، بدون نمک و ادویه جات پخته شده بخورید، بعد «آش برنج» با «ماست شیرین» تازه بخورید.
- ۲- «سیر» را بکوبید و یا رنده کنید. در آب جوش بگذارید. پس از دو روز که جا افتاد، ناشتا بخورید. سوپ «سیر» هم مفید است ولی بچه ها نباید بخورند.
- ۳- «جعفری» را بکوبید. با شیر مخلوط کنید. صبح ناشتا بخورید.
- ۴- تا بهبودی کامل هر روز یک لیوان «آب پرتقال» را با کمی «آب لیمو» مخلوط کنید و میل نمایید.

۵- از این خوراکیهای مفید استفاده نمایید: «بورانی گزنه» با «ماست شیرین»، «آب کرفس» با کمی «آب لیموی تازه»، «پاهای مرغ پخته شده»، «شلغم پخته» یا شربت و مربای آن، «پیاز خام»، «لیمو»، «انار شیرین»، «شربت زرشک»، «نعناع»، «عسل»، «تمر هندی»، «زیره»، «آب سیب و پرتقال»، «اسفناج» و «مرزه پخته» با «انجیر

خشک»، «آب هویج»، «آب به» و «دانه های به» و مکیدن و خوردن لعاب چند عدد «سپستان» در روز.

آسکارید

«هلو» ضد آسکارید است .

آسم*

۱- نوشیدن یک فنجان از دم کرده «اسطوخودوس» در فاصله غذاها مفید است.

۲- بیست تا سی گرم از ساقه های گلدار و تمیز «آویشن» خشک را در آب جوش بگذارید تا خوب جا بیفتد و دم بکشد. سپس آن را صاف کنید و با «عسل» شیرین سازید. روزانه چهار تا پنج فنجان از آن به فاصله بنوشید.

۳- نوشیدن روزانه پنج فنجان از شربت «بارهنگ» بسیار مفید است.

۴- «جعفری» را خرد کنید، در شیر بریزید و همه روزه صبح ها ناشتا بخورید.

۵- یک قاشق قهوه خوری از دانه های «رازیانه» را در یک فنجان آب گرم بریزید. پس از ده دقیقه آن را صاف کنید. با «عسل» شیرین سازید و همه روزه سه فنجان از آن را در سه مرحله قبل از هر وعده غذا بنوشید. سرفه و ناراحتی های سینه را برطرف می سازد.

۶- «زرشک» خشک را در هاون بکوبید. ده گرم از آن را در یک دسی لیتر آب بخیسانید و پس از یک دقیقه جوشیدن آن را بردارید. به صورت شربت درآورده و میل کنید.

۷- نوشیدن یک فنجان قبل از هر وعده غذا، از شربت «سنبل الطیب» مفید است. برای تهیه شربت «سنبل الطیب» شصت گرم از ریشه «سنبل الطیب» را در یک لیتر آب نیم گرم ریزید و دوازده ساعت کنار بگذارید. سپس آن را صاف کنید و با «عسل» شیرین سازید.

۸- دو عدد برگ تازه «سوسنبر» را در یک فنجان آب جوش دم کنید. اگر دسترسی به برگ تازه آن ندارید ۵ گرم برگ خشک آن را در یک لیتر آب جوش دم کنید. بعد آن را صاف کرده با «عسل» شیرین سازید و همه روزه از آن بنوشید.

۹- گلبرگ های «شقایق» مفید است.

۱۰- مربای «شلغم» بسیار مفید است. برای تهیه مربای «شلغم»، یک کیلو «شلغم» را رنده کنید و آب، «عسل» یا شکر به آن بیفزایید. روی اجاق بگذارید تا خوب بپزد و بشکل مربا در آید.

۱۱- «شیره بولاغ اوتی» را گرفته و همه روزه صبح و عصر یک قاشق سوپ خوری به بیمار بدهید.

۱۲- جوشانده «فراسیون» با «انجیر» و «عسل» اثری نیکو در معالجه آسم دارد.

۱۳- برای معالجه آسم مرطوب یک هفته رژیم کرفس بگیرید و ورزشهای سبک، توأم با نفس های عمیق در هوای خوب انجام دهید.

۱۴- مغز وسط «برگ های کلم» را مخلوط با مقداری «مغز بادام» بجوشانید تا دو سوم آب آن بخار شود. سپس مقداری «شکر نیشکر» به آن بیفزایید و همه روزه صبح و شب یک استکان از آن بنوشید.

۱۵- حدود ده گرم «گل نرگس» را در یک لیتر آب بجوشانید و مصرف کنید.

۱۶- استشمام «آب جوشانده بادرنجبویه» جهت بیماری آسم مفید می باشد.

۱۷- از مغز هسته «انبه» برای تسکین آسم استفاده می شود.

۱۸- «توت» برای آسم مفید است.

۱۹- در فلیپین جوشانده ریشه «بادنجان» به عنوان محرک و ضد آسم خورده می شود.

۲۰- «تره تیزک» برای آسم بسیار نافع است.

۲۱- به موارد «تنگی نفس» نیز توجه کنید.

آفتاب زدگی*

۱- «سیب» مفید است.

۲- یک عدد «سیب زمینی» را پوست بکنید. رنده کنید. سپس روی نوار استرلیزه شده طبی بگذارید و روی قسمت سوخته شده ببندید. این ضماد را دو ساعت به دو ساعت تجدید کنید.

۳- اگر می خواهید از شر آفتاب زدگی مصون بمانید، «روغن گردو» به تن خود بمالید.

۴- کمپرس و ضماد پخته «کاهو» مفید است.

۵- ضماد برگ های تازه و له شده «گل گاوزبان» برای معالجه آفتاب زدگی مفید است.

۶- مالیدن «برگ پخته چغندر» پس از سرد شدن، آفتاب زدگی را معالجه می کند.

۷- مقداری «لوبیای مرمری یا قرمز» را پخته و آن را کوبیده به تن خود بمالید تا از شر آفتاب زدگی خلاص شوید.

۸- در اندونزی از گرد برگ های خشک کوبیده «گوجه فرنگی» برای رفع آفتاب زدگی پوست و صورت استفاده می شود.

۹- دانه های گیاه «لوبیا چشم بلبلی» مفید است.

۱۰- مالیدن لعاب «به دانه» به پوست برای معالجه آفتاب زدگی پوست نافع است.

۱۱- در چین ریشه له شده «موز» را روی آفتاب زدگی می گذارند.

۱۲- در چین جوشانده گیاه «پونه کوهی» را که با گیاه بارهنگ پخته شده باشد، برای معالجه آفتاب زدگی می خورند.

۱۳- مالیدن آب «لیمو ترش» تازه به پوست در موارد آفتاب زدگی نافع است.

آلبومین در ادرار

۱- «کاکل بلال» دارای چند نوع قند و سرشار از املاح پتاسیم و کلسیم است و برای آلبومین در ادرار داروی مفیدی است.

۲- مبتلایان به آلبومین می توانند «موز» را چون فاقد مواد سفیده ای است؛ همراه با غذاهای مناسب دیگر میل نمایند.

۳- برای معالجه ی پیدا شدن آلبومین در ادرار از مدر بودن «پیاز» استفاده کنید.

۴- دم کرده گل های تازه «حلبوب» در بیشتر امراض کلیوی مانند پیدا شدن آلبومین در ادرار مفید می باشد.

۵- آثار شفافبخش نوشیدن «شربت کاکل ذرت» در اینگونه اشخاص به زودی ظاهر می شود. حدود چهل گرم «کاکل ذرت» خشک را در یک لیتر آب، پنج دقیقه بجوشانید. سپس صاف کنید. هر روز پنج بار نصف فنجان بنوشید. این رژیم را به مدت طولانی انجام دهید.

۶- «آرد موز» بسیار مفید است.

آلودگی خون

- ۱- «آرتیشو» خون را پاک می نماید و چربی و اوره ی خون را پائین می آورد.
- ۲- مداومت در خوردن «ریواس» باعث پاکی خون می شود.
- ۳- نوشیدن دم کرده ی «چای»، خون را صاف می کند.
- ۴- خوردن عصاره برگ و سرشاخه های گلدار «جعفری فرنگی» برای تصفیه خون مفید است.
- ۵- «خرفه» تصفیه کننده خون است.
- ۶- «هندبابری» برای تصفیه خون بسیار مفید است.
- ۷- در هند معتقدند که میوه «پرتقال» خون را تصفیه می کند.
- ۸- در هندوستان از «بیخ زردچوبه» به عنوان تصفیه کننده خون استفاده می شود.
- ۹- اگر آب «انار» شیرین بعد از طعام خورده شود برای تصفیه خون نافع است.
- ۱۰- «انگور» خون را صاف می نماید.
- ۱۱- به تجویزهای فساد خون نیز توجه کنید.

آماس*

به ورم مراجعه کنید.

آنژین*

- ۱- «شلغم» خلط آور بوده و برای مداوای آنژین تجویز می شود.
- ۲- غرغره «جوشانده تمشک» برای درمان آنژین سود فراوان دارد.
- ۳- گلبرگ های «شقایق النعمان» که دارای مختصری اثر تسکین دهنده می باشد برای آنژین مفید است.
- ۴- برای معالجه آنژین، مربای گل «اسطوخودوس» میل نمایید.
- ۵- ضماد برگ های تازه «زنجبیل سگ» را برای معالجه آنژین تجویز کرده اند.

۶- جوشانده رقیق «صابونی» برای درمان آنژین به صورت غرغره سودمند است.

۷- غرغره جوشانده برگ «هزاربندک» برای معالجه آنژین تجویز می شود.

۸- سه بار جوشانده برگ «ازگیل» را در هر روز غرغره کنید.

ص: ۲۰

۹- مقدار بیست تا سی گرم «برگ بو» تازه یا خشک را در ظرفی بریزید. یک لیتر آب جوش به آن بیفزایید. مدت یک ربع کنار بگذارید تا خوب دم بکشد سپس صاف کنید و با «عسل» شیرین سازید. روزانه دو تا سه فنجان از آن، پس از هر غذا یک فنجان بنوشید.

۱۰- مقدار پنجاه تا شصت گرم از پوست ساقه های جوان «بلوط» خشک را بکوبید و به صورت پودر در آورید. در یک لیتر آب سرد بریزید. به مدت دوازده دقیقه بجوشانید. سپس خنک کنید. روزی سه مرحله با آن غرغره کنید.

۱۱- شربت جوشانده «جو» را روزی سه تا چهار بار غرغره کنید.

طرز تهیه: مقدار بیست گرم «جو» پوست کنده را در یک لیتر آب سرد بریزید و بجوشانید. آب اول آن را دور بریزید و دوباره یک لیتر آب روی آن بریزید و یک ربع بجوشانید. سپس صاف کنید و پس از هر وعده غذا یک فنجان از آن بنوشید.

۱۲- «زرشک» را در هاون بکوبید. ده گرم از آن را در یک دسی لیتر آب بخیسانید. سپس ظرف را روی آتش بگذارید تا بجوش آید. پس از یک دقیقه جوشیدن آن را بردارید. پس از خنک شدن ضمن چند بار غرغره در روز، ۳ تا ۴ فنجان از آن بنوشید.

۱۳- غرغره «سرکه» نافع است.

۱۴- پنجاه گرم از ریشه های خشک «شیرین بیان» را تکه تکه کنید و در یک لیتر آب پنج دقیقه بجوشانید. دوازده ساعت کنار بگذارید. سپس صاف کنید و از آن دو فنجان به فاصله در روز بنوشید.

۱۵- با «آب لیمو» غرغره کنید.

۱۶- «عصاره خفچه» در کاهش حمله های آنژیینی مؤثر است.

۱۷- مصرف مواد گرفته شده از «خله» چنانچه به گونه ای مناسب انجام شود، نقش یک داروی سالم و مؤثر برای مداوای آنژین قفسه سینه را ایفا خواهد کرد.

۱۸- گیاه و میوه «زنیان» برای آنژین مفید است.

آنفلوآنزا*

۱- استنشاق آب جوشانده ی «بومادران» جهت درمان آنفلوآنزا توصیه شده است.

۲- نویسنده زبان خوراکیها می نویسد: در سفرهای متعددی که همراه با کاروان پزشکی حج به عربستان کرده ام، بهترین دارو برای معالجه سینه درد حجاج و همچنین درمان آنفلوآنزای مخصوصی که از امراض بومی مدینه منوره است همانا شربت «بارهنگ» می باشد.

۳- ریشه «والک» برای معالجه آنفلوآنزا به کار می رود.

۴- از «نعناع» برای رفع آنفلوآنزا استفاده می شود.

ص: ۲۲

اتساع ریه

۱۵ تا ۴۰ گرم از برگ «گل لادن» را در یک لیتر آب بجوشانید و روزانه ۲ تا ۳ فنجان از آن میل کنید.

احتقان خون

۱- «قندرون» (چنانچه گیاه شنگ چمنی را قطع کنید، از آن یک ماده کائوچوکی ترشح می شود که به آن قندرون می گویند) از احتقان خون جلوگیری می نماید.

۲- «سیر» کاهنده احتقان است.

احتلام*

۱- خوردن گرد کوبیده گلبرگ - پوست صمغ «خار مغیلان» که به مقدار مساوی با هم مخلوط کرده باشید، از احتلام جلوگیری می کند. برای این کار بایستی چند روز پی در پی، هر روز یک گرم از این مخلوط را صبح ناشتا خورد.

۲- ۵/۱ گرم اسفند را صبح ناشتا به همراه کمی «خاکشیر» بدون این که کوبیده یا خرد شود با آب بخورید.

ص: ۲۳

۳- مغز «قرص کمر» (نر و ماده) را هر کدام یک عدد بو بدهید بعد با «نبات» بکوبید، روزی دو قاشق چای خوری صبح ناشتا و شب موقع خوابیدن میل کنید.

۴- «فوفل سرخ و سفید» از هر کدام دو دانه با «نبات» بکوبید، روزی دو قاشق چای خوری هر صبح و شب موقع خوابیدن بخورید.

۵- «تخم کرفس»، «تخم ریحان»، «تخم خرفه»، «تخم ترب» و «سیاه تخمه» را به مقدار مساوی تهیه نموده، دو برابر وزن همه آن ها، «نبات» مخلوط کنید و بکوبید. روزی سه قاشق غذاخوری صبح و ظهر و شب بخورید. ضمناً می توانید هر کدام را جداگانه دم کنید و آب خالص آن را بخورید.

۶- هر شب موقع خوابیدن پنجاه دانه «اسپند» را به دهان بگذارید. با آب سرد بخورید. یا ۶ نخود اسپند را در یک استکان آب جوش بریزید. هر صبح ناشتا فقط یک قاشق چای خوری از آن را بخورید.

۷- برای رفع احتلام، «ماست شیرین» را با «کندر» و «انزروت» جمعاً یک مثقال بخورید.

۸- ریشه «بادنجان»، شاخه های خشک شده و برگ های آن مفید می باشند.

۹- خوردن هفت گرم از «تخم کاهو» برای قطع احتلام مفید است.

اختلالات جریان خون

۱- ۳۰ تا ۶۰ گرم برگ و یا ۶ تا ۱۰ گرم «تخم جعفری» را در یک لیتر آب بجوشانید. حدود ۱۰ دقیقه کنار بگذارید تا دم بکشد. بعد آن را صاف کنید و روزانه ۳ تا ۴ فنجان از آن بنوشید.

۲- نوشیدن دم کرده «زرشک» برای اختلال و بی نظمی وضع خون مفید است.

اختلالات ریوی

پنج تا شش گرم «برگ قرمز کلم» را کوبیده و در نیم لیتر آب جوشانده، میل نمایید.

اختلالات عصبی

۱- نوشیدن دم کرده گل «اسطوخودوس» برای آرام کردن اعصاب و ایجاد خوابی آرام مفید است.

۲- دم کرده «گل زیتون» را بنوشید.

۳- «چار کوهی»، «شب بو»، «چغندر»، «پوست برنج نرم و زبر»، «کرب»، «سرخس نر»، «افستین»، «برنجاسب»، «گلابی»، «به»، «سنبل الطیب»، «سنبل ختائی»، «موسیر» و «تیول» برای اختلالات عصبی مفید هستند

اختلالات قاعدگی

۱- میوه تازه و رسیده «ازگیل» یا کنسرو آن مفید است.

۲- ۱۵ گرم «زعفران» را در یک لیتر آب مخلوط کنید. هر روز ۲ تا ۳ فنجان در سه نوبت بنوشید.

۳- از شربت پوست یا برگ درخت «فندق» استفاده کنید.

۴- اگر یک هفته قبل از روز رگل، «گل همیشه بهار» مصرف نمایید، به موقع به وضع طبیعی و بدون درد باز خواهید گشت.

۵- «شاه اسپرم»، «گزنه»، «سنبل الطیب»، «رازیانه»، «جعفری»، «تمشک»، «گل تلفونی»، «بیدمشک»، «برگ بو»، «بابونه»، «برنجاسب»، «آقطی»، «اکلیل کوهی»، «کاکوتی»، «افستین»، «زیره سیاه»، «نعنا» و «چای کوهی» مفید می باشند.

اختلالات کبدی

۱- مصرف «گل همیشه بهار» مفید است.

۲- جوشانده «کاکل ذرت»، عوارض کبد و کیسه صفرا را برطرف می کند. برای تهیه جوشانده «کاکل ذرت» به تجویز ۵ آلبومین در ادرار مراجعه کنید.

۳- جوشانده «شنگ» مفید است.

۴- «سیب» مفید است.

۱- پنجاه گرم پوست و برگ خشک «آقطی» (گیاه و درختچه ایست وحشی که در شمال ایران هم می روید. دانه های کوچکی می دهد که بعدها قرمز می شود) را در یک لیتر آب سرد بریزید تا دو ساعت بماند. سپس ظرف را روی آتش قرار دهید. پس از پنج دقیقه جوشیدن، یک ربع بماند تا خنک شود. سپس آن را صاف کنید. روزانه سه تا چهار فنجان از آن بنوشید.

۲- نوشیدن شربت «بنفشه» بسیار مفید است. طرز تهیه: مقدار پنجاه گرم گل بنفشه خشک را در یک لیتر آب سرد بریزید و بجوشانید. یک ربع بعد، پس از خنک شدن با «عسل» شیرین سازید و هر روز سه تا پنج فنجان از آن به فاصله بنوشید.

۳- دو یا سه عدد «تره فرنگی» را به صورت گرد گرد ببرید در میان آب به مدت یک یا دو ساعت بجوشانید. بعد آن را صاف کنید و روزی دو تا سه فنجان در فاصله غذاها بنوشید.

۴- بیست عدد برگ تازه یا خشک «زیتون» را در داخل سیصد گرم آب (کمتر از یک سوم لیتر) یک ربع بجوشانید. صاف کنید و با «عسل» شیرین سازید. صبح و عصر گرم کنید و بنوشید. پانزده روز به طور مداوم بنوشید. بعد هشت روز وقفه بدهید و دوباره یک دوره پانزده روزه را شروع کنید تا نتیجه بگیرید.

۵- روزی ۲ بار جوشانده «پوست سیب» بنوشید.

۶- آب یا شربت «کدوی پخته» داروی خوب و مناسبی می باشد.

۷- مقدار پانزده تا سی گرم از گل های خشک یا بمقدار دو تا سه گرم از گل های تازه یا به مقدار پنجاه تا شصت گرم از برگ های خشک «درخت هلو» را در یک لیتر آب جوش بریزید. دوازده دقیقه بماند. بعد آن را صاف و شیرین سازید. روزی دو تا سه فنجان از آن به فاصله بنوشید.

۸- دم کرده برگ «گلابی» را بنوشید.

اختلالات گوارشی

۱- دم کرده «پونه کوهی» تقویت کننده خوبی برای جهاز هاضمه می باشد.

۲- مقدار ۲۰ تا ۵۰ گرم برگ یا گل خشک کرده «ترنجان» را در یک لیتر آب

بجوشانید. ده دقیقه کنار بگذارید تا دم بکشد. سپس آن را صاف کنید و با «عسل» یا «شکر» شیرین سازید و روزی ۳ تا ۴ فنجان بنوشید. این جوشانده دستگاه گوارش را کاملاً فعال می کند و اقسام ناراحتی های معده مثل ترشی معده و نفخ و گاز آن را برطرف می سازد.

۳- سی گرم از «ساقه زیرزمینی خشک مرغ»، در یک لیتر آب و هشت گرم ریشه شیرین بیان و مقداری پوست لیمو، برای کلیه اختلالات معدی مفید است.

۴- «آش اسفناج» که گشنیز تازه در آن ریخته شده باشد برای سردردهایی که حادث از اختلالات گوارشی و سوء مزاج باشد مفید است.

اختلالات مثانه

۱- نوشیدن «چای» مخلوط با «پودر ریشه زنبق» بهترین داروی ادرار افزا و شستشو دهنده و پاک کننده مجاری ادرار است.

۲- نوشیدن شربت جوشانده «شیرین بیان» (شرح در تجویز ۱۵ آنژین) گیرهای ادرار و ناراحتی مثانه را برطرف می سازد.

۳- تجویز ۷ «اختلالات کلیوی» مفید می باشد.

اختلالات هاضمه

۱- نوشیدن جوشانده ی «مرغ» مفید است.

۲- دم کرده دانه های «زیره» برای درمان مفید است.

۳- سالادی که از برگ های تر و تازه «شاهی آبی» تهیه شود به خصوص در فصل بهار خاصیت تصفیه کننده مزاج را دارد و اعمال دستگاه هاضمه و کبد را منظم می کند.

۴- چون «کدو» به راحتی می پزد غذای ساده و مفیدی برای معده های ضعیف می باشد. کدوی پخته را می توان به بچه ها، به پیرمردان، حتی کسانی که دچار بیماری عفونی شده اند، داد. از «کدوی پخته» مخلوط با «شکر» و «کره» یا «خامه» به صورت پوره می توان به عنوان پیش غذا مصرف کرد.

۵- مقدار سی گرم از ریشه علف «هفت بند» را در یک لیتر آب بجوشانید و آب آن را دور بریزید. بعد این ریشه های پخته شده را ریز ریز کنید و دوباره در یک لیتر آب

دوازده دقیقه بجوشانید. در دقیقه دهم مقدار هشت گرم «شیرین بیان» و «پوست یک لیمو» را بداخل آن بریزید. سپس کنار بگذارید. صاف کنید. روزی دو تا سه فنجان به فاصله بنوشید.

۶- ۳۰ تا ۵۰ گرم «هویج» خشک کرده را در یک لیتر آب جوش بریزید و ۵ دقیقه آن را دم کنید. سپس با «عسل» شیرین سازید و بعد از هر وعده غذا یک فنجان از آن را بنوشید.

اختلالات یائسگی

۱- ۲۰ تا ۲۵ گرم پوست خشک ریشه های درختچه «زرشک» را در نیم لیتر آب سرد بخیسانید. ده تا پانزده دقیقه که گذشت، ظرف را روی اجاق بگذارید تا کاملاً بجوشد. سپس آن را صاف کنید و شیرین سازید. پس از هر وعده غذا یک فنجان از آن را بنوشید.

۲- پانزده تا بیست گرم برگ یا ساقه های گلدار «مریم گلی» را که تازه یا خشک باشد در یک لیتر آب جوش بریزید و ده دقیقه دم کنید. سپس صاف و شیرین سازید و پس از هر وعده غذا، یک فنجان بنوشید.

اختلال حواس

۱- شربت «بهار نارنج»، «به لیمو»، «عرق بید مشک» و مرباجات بخرید.

۲- «گل گاوزبان» و «سنبل الطیب» را با یک عدد «لیمو عمانی» صبح و عصر دم کنید به جای چای میل نمایید.

۳- ۸ مثقال «گل قند» را هفته ای یک بار بخورید.

۴- ۳۵ گرم برگ «شفتالو» و ریشه درخت «توت» را بجوشانید. صاف کنید و آب آن را با «عسل» و انجیر بخورید.

۵- جوشانده «گل گاوزبان» برای حواس پرتی مفید می باشد.

اختناق*

«شکوفه گیاه پنبه» نشاط آور است و شربتی که با آن بسازید برای دفع اختناق سود فراوان دارد.

اِخْتِنَاقِ رَحْمِ

«برنج» برای اختناق رحم نافع است .

اِخْتِنَاقِ رُودِ

«قهوه» در اختناق روده آثار مفید دارد.

اِخْتِنَاكِ بَدَنِ

بهترین خاصیت قابل توجهه «انگور فرنگی» آن است که میوه آن ضد اختناق کبد است و خوردن آن از جمع شدن خون در جگر جلوگیری می کند.

اِخْرَاجِ مَشِيمِهِ

۱- معمولاً برای اخراج مشیمه «آویشن شیرازی» را تجویز می نمایند.

۲- «پونه» برای خارج کردن مشیمه مفید است.

۳- اگر شیاف «پونه» در مهبل استعمال شود برای تسهیل اخراج جنین و اخراج مشیمه مؤثر است.

۴- خانواده «نعناع» جهت اخراج مشیمه (پرده اطراف جنین) تجویز شده است .

۵- «تخم جعفری» برای تسریع و تسهیل اخراج جنین مؤثر است .

اِخْلَاطِ خُونِي

۱- گلبرگ های «گل سرخ» برای درمان اخلاط خونین و خونریزیهای عادی تجویز می شود.

۲- قسمت گوشتدار میوه «نسترن» برای مبتلایان به اخلاط خونی توصیه شده است.

۳- جوشانده ۹۰ تا ۱۰۰ گرم سرشاخه های گلدار تازه «فرنل» در نیم لیتر آب جهت اخلاط خونی توصیه شده است.

۴- مغز «تخم کدو» برای رفع خشونت سینه و خروج اخلاط خونی از سینه نافع است.

۵- عصاره «به» برای خروج اخلاط خونی از سینه نافع است.

۶- «مارچوبه» مفید است.

اخلاط ریه

۱- ۵/۷ گرم «فندق» با «عسل»، اخلاط سینه و ریه را خارج می کند.

۲- میوه «درخت بنه» (سقز) فرح بخش، مقوی حواس پنجگانه، از دوستان کبد و طحال است و اخلاط سینه و ریه را پاک می کند.

اخلاط سینه

۱- اگر اشخاص مسن برگ های «علف سرفه - فرفره» را دود کرده و مانند سیگار بکشند، اخلاط سینه آن ها به آسانی خارج می شود.

۲- «بادام تلخ» برای رفع اخلاط سینه و سرفه و ناراحتی های ریه بی نظیر است. به خصوص اگر همراه با «نشاسته» و «نعناع» بخور داده شود.

۳- «پرورده ترب» در «سرکه» (ترشی ترب) برطرف کننده اخلاط سینه است.

۴- خوردن «کنگر فرنگی» برای خارج شدن اخلاط سینه بسیار مفید است.

۵- «تخم جعفری» طبق نظر حکمای طب سنتی خیلی گرم و خشک است. مواد و اخلاط لزج را قطع می کند.

۶- آب برگ «ترب» برای دفع اخلاط غلیظه حادث در سینه بسیار مفید است.

۷- «پونه» از نظر طبیعت طبق نظر حکمای طب سنتی گرم و خشک است و خواص آن بسیار لطیف کننده است. برای پاک کردن اخلاط سینه بسیار مفید است.

۸- شیر «بادام شیرین» برای اخلاط سینه نافع است.

اخلاط صفراوی

عصاره «اسفناج» با شکر برای سوزاندن اخلاط صفراوی مؤثر و نافع است.

اخلاط معده

- ۱- «تخم ختمی» مسهلی قوی است و اخلاط را از معده بیرون می کند.
- ۲- روغن «بادام تلخ»، ضد عفونی کننده است. اخلاط لزج چسبنده و لیزابه را از معده و روده پاک می کند.

ادرار بند آمده

- ۱- به کسانی که ادرارشان بند آمده هفت گرم ریشه «ریواس» با ده گرم تخم خربزه و ده گرم «خارخاسک» جوشانده بدهید.
- ۲- جوشانده میوه نارس «بامیه» چون مدر است برای ادرار بند آمده مفید است .
- ۳- «پیاز»، «تخم جعفری» و «تخم خیار» مدر می باشند.
- ۴- خوردن دم کرده «ترب» مدر است .
- ۵- از برگ های «ترشک» درشت در اروپا به عنوان مدر استفاده می شود.
- ۶- خوردن سوپ «خیار» گرفتگی و بند آمدن ادرار را باز می کند.

ادرار تیره

چون «میوه بلوط» را با هم وزن آن «کندر» و «روغن زیتون» سرشته و بخورید، مفید می باشد.

ادرار در رختخواب

- ۱- از جوشانده ریشه «زنجبیل شامی» بنوشید تا دستگاه دفع ادرار تقویت شود.
- ۲- «خالوش»، «بلوط»، «شاه بلوط»، «لبیده»، «بارهنک»، «جعفری»، «علف مرغ» و «چای کوهی» مفید می باشند.

ادرار قطره قطره

- ۱- «میوه بلوط» کمی دیر هضم است، ولی چون هضم شود غذایت بسیار داشته و قطره قطره آمدن ادرار را معالجه می کند.
- ۲- «آلبالوی تلخ» که زادگاهش کوههای سردسیر ایران است و بیشتر در آذربایجان و

نهایند عمل می آید، قطره قطره آمدن ادرار را برطرف می نماید.

۳- «انار شیرین» ترشح ادرار را افزایش می دهد و مدر است.

۴- پوست و آب «پرتقال» مدر است .

۵- «لوبیا» مدر است و پوست آن بیشتر مدر است تا مغز آن .

۶- «نعنا» ادرار را زیاد می کند.

۷- «جو دو سر» (یولاف) را با پوسته خارجی آن به مقدار ۲۰ گرم در یک لیتر آب بجوشانید این جوشانده برای ادرار قطره قطره نافع است.

اریون

۱- فضله کبوتر را با «برگ چغندر» بجوشانید و روی برآمدگیهای بیرون گلو ضماد نمایید.

۲- «پماد اکتیول» را از داروخانه تهیه نموده روی برآمدگیها بمالید و با دستمال تمیزی ببندید.

۳- مقداری پنبه را با «اکتیول بلادنه» آغشته کنید. به طرفین گلو بگذارید و روی آن را ببندید.

۴- با «آب نارنج»، «سرکه» یا «آب غوره» (یا مخلوط هم)، روی برآمدگی را بمالید و ماساژ دهید.

۵- غذاهای سرخ کرده و بودار مطلقاً مصرف نشود، ضمناً بچه ها، به محض ابتلا به بیماری استراحت نمایند و پس از بهبودی، در دوره نقاهت از دویدن و زیاد راه رفتن خودداری نمایند.

۶- غذاهای ساده و ملین مانند: «آش ساده»، «شیر برنج»، «فرنی»، «شیر» و «آشی که داخل آن «پیاز»، «سیر» و «فلفل قرمز» به کار رفته باشد، اما «گلاب» و هل نباشد، بخورید.

اسپاسم

۱- «چوب چینی» برای تشنج امتلائی (اسپاسم) مفید می باشد.

۲- در فرانسه از ۲۰-۱۰ گرم دم کرده گیاه خشک «سی سنبر» در یک لیتر آب جوش

۲-۳ فنجان در روز به عنوان ضد اسپاسم می خورند.

۳- برگ های «بادرنجبویه» را در فرانسه مانند چای دم می کنند و به عنوان داروی ضد اسپاسم می نوشند.

۴- «تخم بامیه» معرق، محرک قلبی و ضد اسپاسم است .

۵- «فلفل قرمز» تند در مصرف داخلی در عین حال که نیرو بخش است ضد اسپاسم نیز می باشد.

۶- مغز هسته «هلو»، «پرتقال» و «زنیان» ضد اسپاسم می باشند.

اسپرو

گرد «موز» در معالجه اسپرو (بیماری مزمنی که با زخم دهان، سوء هاضمه، اسهال، مدفوع چرب، کاهش وزن و کم خونی مشخص می شود) و برای رفع بی نظمی و اختلال در روده ها مفید است.

استسقاء*

۱- «زردچوبه» مفید است.

۲- ضماد «برگ چغند» با «بوره» (اسید بوریک) برای استسقاء مفید است.

۳- «سیب زمینی ترشی» مفید است.

۴- «بذر ترب» با «سکنجین» برای استسقاء مفید است.

۵- «اقحوان» (درخت مریم - بابونه ی گاوی، یکی از انواع بابونه) جهت استسقاء تجویز شده است.

۶- «آب زرشک» بسیار خنک است و برای درمان استسقاء نافع است.

۷- نوشیدن بیست گرم آب برگ و «ساقه ی ترب» با شکر جهت استسقاء سودمند

می باشد.

۸- «بذر هویج» در طب قدیم مقامی والا داشته و آن را در کتب پزشکی به نام «دوقو» ذکر کرده اند. خوردن آن برای استسقاء داروی بسیار مفیدی است.

۹- جوشانده «شاخه های انجیر» برای مبتلایان به استسقاء تجویز شده است.

۱۰- خانواده «پونه ها» ضد استسقاء شناخته شده اند.

۱۱- خوردن «عسل» همراه با کندر جهت استسقاء نافع است.

۱۲- خوردن مغز مقشر دانه های «خارخاسک» برای رفع استسقاء تجویز شده است.

۱۳- در طب سنتی ایران «مرماخوز» را جهت معالجه استسقا مفید دانسته اند.

۱۴- «برگ های آقطی» برای درمان استسقاء به کار می رود.

۱۵- «عرق ریشه درخت چنار» که از چهار کیلوی آن یک کیلو عرق گرفته باشند، جهت استسقاء سودمند می باشد.

۱۶- «پیاز دشتی» برای استسقاء مفید است.

۱۷- برگ تازه «مازیون» را هنگامی که گیاه آن گل می کند چیده، دو شبانه روز در «سرکه» خیسانده، دو سه بار «سرکه» آن را عوض کرده و بعد برگها را شسته و خشک نمایید. خوردن این برگ بهترین درمان استسقاء می باشد.

۱۸- کلیه قسمت های گیاه «کتان مسهلی» برای درمان تجویز می شوند.

۱۹- جوشانده گیاه «دم اسب» بهترین درمان است.

۲۰- دم کرده گل های تازه «حلبوب» را تجویز می نمایند.

۲۱- برگ و میوه «علف هزار چشم» تجویز می شود.

۲۲- به مدت یکماه غذای خود را به سوپ «پیاز» رنده کرده مخلوط با «شیر» منحصر کنید.

۲۳- خوردن و بخور «سیاه دانه» مفید است.

۲۴- عصاره ی میوه «به» مانع است.

۲۵- خوردن «طلع» (مغز شکوفه ی درخت خرما) به قدر سه گرم و نیم، برطرف می سازد.

۲۶- «رب نوع ترش به» مسکن است.

۲۷- خوردن پخته و بورانی «اسفناج» نافع است.

۲۸- خوردن «عسل» مخلوط با «آب مقطر» یا «باران» بسیار نافع است.

۲۹- لعاب «اسفرزه» مسکن است.

۳۰- گوشت «کدو» خواه مسمایی، خواه حلوایی، خنک بوده و اثری نیکو دارد.

۳۱- «ماست» مسکن است.

۳۲- سقراط پدر علم طب همیشه «انجیر» را برای تشنگی تجویز می کرد.

ص: ۳۴

۳۳- میوه «سدر» عطش را فرو می نشاند.

۳۴- کسانی که عطش فراوان دارند از خوردن «زردآلو» بهره مند شوند.

۳۵- «اختر زغال» (زغال اخته) عطش و التهاب معدی را فرو می نشاند.

۳۶- «خرمای سنگ شکن» (مرحله پنجم خرما) مسکن عطش است.

۳۷- «گلابی» از همه میوه ها بهتر و زودتر رفع عطش و التهاب می نماید.

۳۸- شما می توانید برای رفع عطش و جلوگیری از التهاب، «گرمک» را نوش جان کنید.

۳۹- «هندوانه» دارا آب زیاد بوده، خنک، مسکن التهاب و برطرف کننده عطش زیاد هست.

۴۰- «برگ گشنیز» مسکن صفرا، التهاب معده و برطرف کننده عطش زیاد است.

۴۱- میوه «انبه» مسکن عطش می باشد.

۴۲- «قره قروت» به علت داشتن اسید لاکتیک (جوهر ماست) بهتر از کشک، صفرا را از بین می برد و عطش و فشارخون را تسکین می دهد.

۴۳- اگر «آب خیار» را با پوست بگیرید و با آن دوغ درست کنید، یا «آب خرفه» را گرفته با آن دوغ بسازید، نوشابه هایی گوارا برای شما خواهند بود. عطش را تسکین می دهند.

۴۴- شربت «انگور فرنگی» عطش را تسکین می دهد.

۴۵- گذاشتن میوه «سپستان» در دهان و مکیدن و فرو بردن آب آن و آشامیدن آب خیسانده آن و همچنین جوشانده آن عطش را فرو می نشاند.

۴۶- پوست سبز روپوش «پسته»، سرد و خشک و برطرف کننده عطش و تشنگی و قی می باشد.

۴۷- رب شکوفه و برگ «بالنگ» و مصرف آن عطش مفرط را برطرف می کند.

۴۸- مخلوط «انار شیرین و ترش» برای کاهش تشنگی مفرط نافع است.

۴۹- «توت» برای استسقا مفید است.

۵۰- «خرزبه» برای استسقا مفید است.

۵۱- اگر ۱۴ گرم «زیره سیاه» با ۳۵ گرم «روغن زیتون» تا یک هفته خورده شود، برای استسقا مفید است.

ص: ۳۵

۵۲- دانه های «گل رنگ» برای استسقا مفید است.

۵۳- «پیاز» در بیماریهای استسقا یا اناسارکا که مایع در زیر بافت جلدی جمع می شود پیاز که مدر است خیلی مؤثر است. در این مورد سابقاً معمول بوده که رژیم شیر و پیاز داده شود به این ترتیب که غذای مریض مبتلا به استسقا لحمی منحصر به سه بار در شبانه روز شیر با قدری قند و پس از آشامیدن شیر یک دانه پیاز خام بوده است این رژیم در رفع استسقا بسیار موثر است.

۵۴- «جو دو سر» (یولاف) را با پوسته خارجی آن به مقدار ۲۰ گرم در یک لیتر آب بجوشانید. این جوشانده برای استسقا نافع است.

۵۵- «آب ترب»، «ریشه جعفری»، «هویج»، «برنج»، «چای»، «دارچین»، «عسل»، «نخود سیاه»، «بنه»، «ریشه کاسنی»، «سیاه دانه»، «سنجد»، «گرمک»، «خرفه»، «شلغم»، «سرکه»، «آب خیار»، «گلابی»، «شیرین بیان» و «زنجبیل» برای استسقاء مفید می باشند.

استفراغ*

به «قی» مراجعه کنید.

استفراغ اطفال

گل های «خرس گیاه» ملین بوده و دم کرده ۵۰ در هزار آن مفید می باشد.

اسقاط جنین مرده

محلول «سندروس» در «روغن بادام» جهت ترک پوست و شقاق مقعد مفید می باشد. فرزجه آن جهت اسقاط جنین مرده مجرب است.

اسکوربوت*

۱- این بیماری که در اثر کمبود ویتامین C عارض می شود. با خوردن «شربت لیمو» (۲۵۰ گرم «آب لیمو» و مقداری قند را بجوشانید و بقوام آورید) برطرف می شود.

۲- به موارد «ضعف لثه ها» نیز توجه کنید.

- ۱- جوشانده ی ساقه ی زیرزمینی «توت فرنگی»، «توت فرنگی» ضد اسهال است.
- ۲- مغز «پسته» اسهال را برطرف می کند.
- ۳- «آرتیشو» را خام مصرف کنید. برای این کار معمولاً از میوه های تازه و جوان باید استفاده نمود.
- ۴- خوردن یک مثقال «فندق» برای درمان تجویز شده است.
- ۵- پالوده «سیب» بسیار نافع است.
- ۶- دم کرده ۲۵ گرم «برگ انگور» توصیه شده است.
- ۷- پوست «انبه» دارای ۱۵ تا ۱۸ درصد تانن است و یک قاشق چای خوری کوبیده آن دو مرتبه در روز برای معالجه اسهال کافی است.
- ۸- آب مقطر «شاهتره» ضد عفونی کننده بوده و مانع اسهال است.
- ۹- «هوردین»، ماده ای در جوانه ی جو، بسیار سودمند است.
- ۱۰- دم کرده ی صد گرم برگ تازه و جوان «گلابی» اسهال را درمان می کند.
- ۱۱- خوردن ده گرم از «برگ خشک زردآلو» با آب سرد، درمان اسهال است.
- ۱۲- میوه نارس و غیر پیوندی «زالزالک» اسهال را درمان می نماید.
- ۱۳- کوبیده ی «کفری» (نارونه) قابض اسهال است.
- ۱۴- میوه «زیره» اسهال را معالجه می کند.
- ۱۵- نوع میخوش «گلابی» اسهال را تسکین می دهد.
- ۱۶- «خرمای سنگ شکن» (مرحله پنجم میوه خرما) قطع کننده اسهال می باشد.
- ۱۷- «ریحان» میکرب های اسهال را می کشد.
- ۱۸- «آرد هسته ی خرما» اسهال مزمن را درمان می کند.

۱۹- «کاسنی صحرايي» (گل قاصد) اسهال را بند مي آورد.

۲۰- چون در هر مثقال «فندق» يك گرم «محموره» مخلوط كنيد در معالجه اسهال اثر فوري دارد.

۲۱- «علف هفت بند» داراي تانن زياد بوده و سرشار از سيليس مي باشد. به همين دليل جهت اسهال تجويز مي شود.

۲۲- «بدر مرغ» پيشاب آور بوده و از اسهال جلوگيري مي كند.

ص: ۳۷

۲۳- نانی که با «آرد بلال» پخته شود، بهترین غذا برای مبتلایان اسهال است.

۲۴- نوع گس «گلابی» قابض تر بوده، خوردن گرد خشک آن اسهال را بند می آورد.

۲۵- «ریواس» در اسهال توصیه و تجویز شده است.

۲۶- «عرق کفری» (نارونه) که مانند «گلاب» گرفته می شود اسهال را تسکین می دهد.

۲۷- «اختر زغال» (زغال اخته) برای مبتلایان به اسهال سودمند می باشد.

۲۸- «گیلاس» یبوست را معالجه می کند و اسهال را شفا می بخشد.

۲۹- خوردن مقدار کمی از «نوشدارو» (تریاک سیاه) برای درمان اسهال مفید است.

۳۰- میوه «انبه» برای معالجه اسهال تجویز می شود.

۳۱- «بلخ» (میوه سبز نرسیده ی خرما) اسهال را درمان می کند.

۳۲- چنانچه آب میوه ی «به» را در «روغن زیتون» ریخته و آن را غلیظ نمایید، تنقیه ی آن جهت معالجه اسهال اثر معجزه آسا دارد.

۳۳- چون «باقلا» را با پوست در آب و «سرکه» بپزید و با پوست بخورید، مفید می باشد.

۳۴- میوه «سرو» قابض بوده، برای درمان اسهال تجویز می شود.

۳۵- روغن تخمه «تخمه کدو» جهت رفع اسهال مفید است.

۳۶- دم کرده گل های «شاه پسند» مفید است.

۳۷- برگ و میوه «علف هزار چشم» برای درمان تجویز می شود.

۳۸- در حدود دویست و پنجاه گرم از میوه کاملاً رسیده «ازگیل» را پس از خارج کردن هسته، خوب بکوبید و در دو لیتر شیر داغ و مقداری شکر مخلوط کنید و خوب به هم بزنید. اشخاص بالغ می توانند به عنوان دسر هر چقدر که میل داشته باشند از آن بخورند. کنسرو ازگیل هم درمان اسهال است. به منظور تهیه آن یک کیلو ازگیل کاملاً رسیده را در نیم لیتر آب با ۸۰۰ گرم شکر به مدت تقریباً نیمساعت بجوشانید و محتوی را در شیشه های مخصوص مریا بریزید و در صورت دچار شدن به اسهال شدید صبح ها مقداری از این محتوی را بخورید.

۳۹- «به» را در کنار آتش ملایمی بپزید تا بریان شود و بخورید.

۴۰-۱۵ تا ۲۰ گرم برگ یا ساقه های گلدار «مریم گلی» را که تازه یا خشک باشد در یک لیتر آب جوش بریزید و ۱۰ دقیقه دم کنید. سپس صاف و شیرین سازید و پس از غذا یک فنجان (در روز سه فنجان) از آن بنوشید.

ص: ۳۸

۴۱- جوشانده شاخ و گل و برگ «ورون» انواع اسهالها را درمان می کند. طرز تهیه: مقدار ۵۰ گرم ورون شسته شده را دو ساعت در یک لیتر آب سرد بخیسانید. چند دقیقه بجوشانید. در حدود یک ربع کنار بگذارید. بعد صاف کنید و با «عسل» شیرین سازید. هر روز سه بار، هر بار یک فنجان به فاصله معین بنوشید.

۴۲- گلبرگ یا گل «کلم» که با آب پخته شده باشد و کمی نمک و فلفل و کره به آن چاشنی کرده باشید، همراه با کمی کره و نان برشته برای اشخاص مبتلا به اسهال، هم غذا و هم دوا می باشد.

۴۳- مقدار ۱۵ گرم گرد کوبیده ریشه «ریوند» را در یک لیوان آب نیم گرم با یک قاشق «عسل» مخلوط کنید و روزی یک لیوان از آن بنوشید.

۴۴- جویدن «آرتیشو» به طور آهسته مفید است.

۴۵- «سماق»، «زرده تخم مرغ» و «تخم گشنیز»، قطع کننده اسهال می باشند.

۴۶- «سیر»، به خصوص «سیر ترشی» مفید است.

۴۷- «خون سیاوشان» سودمند می باشد.

۴۸- اندامهای مختلف گیاه «حلبوب» به علت داشتن جوهر مازو برای معالجه اسهال ساده سودمند می باشد.

۴۹- جوشانده ۳۰ تا ۴۰ در هزار دانه های «برنج» توصیه می شود.

۵۰- عصاره «دیوخار» جهت درمان توصیه شده است.

۵۱- میوه «دیوآلبالو» (آلبالوی وحشی) ترش و کمی گس بوده، دارای تانن و ترشیهای مختلف بوده و ضد اسهال است.

۵۲- ۶۰ گرم نشاسته «سیب زمینی» را که قبلاً در ۶۰ تا ۱۰۰ گرم آب سرد حل کرده اید در ۵۰۰ گرم آب جوش بریزید. پس از ۲ دقیقه جوشیدن، آن را از روی اجاق بردارید. دو روز تمام غذای شما همین حریره سیب زمینی باشد.

۵۳- مقدار چهل تا پنجاه گرم از گل های نر «فندق» را که بشکل آویز و خوشه ای در می آید به صورت خشک یا تر در یک لیتر آب ۵ دقیقه بجوشانید. سپس صاف و شیرین سازید. بعد از هر وعده غذا یک فنجان بنوشید.

۵۴- یک مشت از «غده درخت بلوط» خشک را خورد کنید و بسایید تا به صورت

بودر درآید. هر روز چهار بار، نیم تا یک گرم از آن را با مقدار کمی آب و یک قاشق «عسل» مخلوط کرده، بخورید.

۵۵- دم کرده «پونه» برای درمان مفید و مؤثر است.

۵۶- ۱۱۰ گرم «برگ گلابی» خشک را در یک لیتر آب جوش بریزید و بعد از ۲۰ دقیقه به برشهای نازکی تقسیم کنید و داخل این دم کرده بریزید. روزی یک فنجان از آن بنوشید.

۵۷- «برنج» پخته با «دوغ» تازه یا ماست یا «سماق»، انواع اسهال صفراوی و التهابات و حرارت معده را برطرف می کند.

۵۸- «به» سرشار از تانن است و این ماده برای اسهال و ورم روده مفید است. بنابراین کمپوت به و شربت به و ژله آن برای دفع این ناراحتیها مفید و مؤثر است. ۴۰ تا ۵۰ گرم به را خرد کرده، ۱۵ دقیقه در یک لیتر آب بجوشانید و مصرف کنید.

۵۹- پوست سبز «پسته»، مفید است.

۶۰- «اخلال و بسر» (مرحله سوم و چهارم خرما) از شکم روش جلوگیری می کند.

۶۱- دم کرده ده در هزار «برگ سوسنبر» درمان شکم روش است.

۶۲- یک نوع «گزنه» که در غرب ایران اطراف کرنه و نوا کوه به عمل می آید، درمان شکم روش است.

۶۳- طبیعت در وجود «ماش» درشتی و نرمی را به هم در آمیخته است. هم برای لیت و هم برای بند آمدن شکم روش مفید می باشد.

۶۴- آرد هسته «خرما» از شکم روش جلوگیری می نماید.

۶۵- ساقه زیرزمینی «اسپیره» بهترین داروی ضد شکم روش برای اشخاص سالمند است.

۶۶- «ازگیل» در رفع اسهال های ساده بسیار مؤثر است.

۶۷- «انار»، «گل انار»، مخلوط «انار شیرین و ترش»، مغز هسته «انبه»، «رب به ترش»، «توت فرنگی»، «زرشک» بی دانه، «زیتون پرورده»، «سنجد»، «سیب»، «سیب ترش»، «گواوا»، «شیر نارگیل»، ۱ رییم گلی، ۳ «مریم گلی» و «زنجبیل» برای اسهال مفید می باشند.

اسهال بچه ها

۱- «موز» را پخته ، به صورت پوره درآورید. سپس ۳۰۰ تا ۵۰۰ گرم از آن را با کمی آب برنج مخلوط کرده و به بیمار بدهید.

۲- «به»، «هویج» و «بارهنگ» مفید می باشند.

اسهال خونی*

۱- «شاه توت» بسیار نافع است.

۲- جوشانده شاخه های «انجیر» تجویز شده است.

۳- در اسهال خونی از خوردن ترنجبین خودداری کرده و به جای آن «شیر خشت» یا «بید خشت» میل نمایید.

۴- «آلبالوی تلخ» مفید است.

۵- ۵۰ گرم لافاه خارجی میوه «گردو» را در یک لیتر آب جوشانده و تنقیه نمایید.

۶- شیر میوه «گشنیز» اسهال خونی را بند می آورد.

۷- ۲۰۰ تا ۳۰۰ گرم میوه «ازگیل» را به طور صبحانه بدون پوست میل نمایید.

۸- «کوکنار» (کوزه خشک کرده ی خشخاش سفید) مسکن و آرامبخش است. تنقیه جوشانده آن مفید است.

۹- «علف هفت بند» سرشار از سیلیس و تانن می باشد و آن را برای اسهال خونی تجویز می کنند.

۱۰- جوشانده نوع سبز رنگ «مازو» به صورت تنقیه تجویز می شود.

۱۱- میوه «سرو» قابض بوده و تجویز می شود.

۱۲- میوه «سنجد» سرشار از ویتامینهای «B»، «A» و کمی ویتامین «K» است. به این جهت ضد اسهال خونی است.

۱۳- تنقیه جوشانده برگ های «اکلیل کوهی» مفید است.

۱۴- لعاب دانه های «اسفرزه» برای درمان تجویز شده است.

۱۵- ساقه زیرزمینی «اسپیره» قابض و ضد اسهال خونی است.

۱۶- «کھربا» اسہال خونی را بند می آورد.

۱۷- تنقیہ با جوشانده برگ «ہزاربندک» جهت معالجه به کار می رود.

ص: ۴۱

۱۸- «سندروس» (صمغ نوع سرو کوهی) مفید می باشد.

۱۹- ۳۰۰ تا ۵۰۰ گرم میوه رسیده «خرمالو» را صبح ناشتا میل نمایید.

۲۰- یکی از غذاهای سنتی ایران «شیر برنج» است که معمولاً آن را با شکر یا شیره می خورند. بهترین غذا برای مبتلایان به اسهال خونی می باشد.

۲۱- خوردن «سیب» تقریباً کال به شرطی که خوب جویده شود بسیار مفید است.

۲۲- پوست تقریباً نیمه خشک «خشخاش» را به مقدار ۵ گرم جوشانده و صبح و عصر بنوشید.

۲۳- پوست «انار ترش» و «مازو» را به نسبت مساوی ساییده در «سرکه» بجوشانید تا کاملاً پخته و نرم و منعقد گردد و از آن حب های کوچکی به اندازه فلفل سیاه تهیه کنید و روزانه ۱۵ عدد از آن ها را بتواتر بخورید.

۲۴- برگها و پوست سیاه میوه «بادنجان» ضد اسهال خونی است.

۲۵- دانه «به» برای بند آوردن اسهال خونی استفاده می شود.

۲۶- اگر «سیب» مشوی یعنی سیبی که در خمیر گرفته زیر آتش بگذارید تا پخته شود را بخورید برای اسهال خونی بسیار مفید است.

۲۷- مصرف «سیب» رسیده آبدار تازه برای اسهال خونی تب های حصبه ای نافع است.

۲۸- جوشانده ۳۰ گرم «گوجه وحشی» در هزار گرم آب در رفع اسهال خونی مفید است.

۲۹- میوه رسیده خشک «گواوا» برای معالجه اسهال خونی مصرف می شود.

۳۰- «شاه پسند وحشی»، «گل نسترن»، «به»، «انار»، «گل تلفونی»، «پونه کوهی»، «تمشک»، «والک»، «توت فرنگی»، «جو»، «ریوند چینی»، «زرشک»، «گزنه»، «بومادران»، «زغال اخته»، «۱ یب زمینی»، «۳ سیب زمینی»، «فندق»، «کلم»، «کدو حلوائی»، «گللابی»، «شاه اسپرم»، «بلوط»، «موسیر»، «پیاز»، «آس»، «بابونه»، «شاه بلوط»، «بارهنگ»، «هویج»، «گل گندم»، «پنیرک»، «ریواس»، «ریشه ریواس»، «گل میخک»، «انگور»، «آب لیمو ترش»، «موز»، «تُرشک»، «چغندر»، «خُرفه»، «ریحان»، «شنگ»، «برنج»، «چای» و «سماق» برای رفع اسهال خونی مفید می باشند.

۳۱- «فلفل قرمز» محرک مفید و شفابخش اسهال خونی می باشد.

اسهال صفراوی

- ۱- خوردن «سیب زمینی ترشی» مفید است. عصاره برگ و شاخه های آن نیز همین خاصیت را دارند.
- ۲- «آلبالو» صفرابر خوبی هست و اسهال صفراوی را درمان می کند.
- ۳- گل، شکوفه و برگ «بالنگ» مفید است.
- ۴- یک «سیب» ترش خشک را بکوبید، پودر آن را مخلوط با آب انار و سایر شربت های مشابه بنوشید.
- ۵- آب «پرتقال» برای رفع ناراحتی صفراوی و اسهال صفراوی نافع است.
- ۶- «برنج» اسهال صفراوی را تسکین می دهد.

اسهال مزمن

- ۱- بوداده «تخم تره» قاطع است.
- ۲- طعم «برگ انگور» کمی گس و ترش است. در طب به عنوان درمان اسهال مزمن مصرف می شود.
- ۳- اگر میوه ی «به» را زیر آتش، تنوری نمایید، به حدی که رنگ آن تیره شود و بخورید، اسهال مزمن را معالجه می کند.
- ۴- آرد هسته ی «خرما» اسهال مزمن را درمان می کند.
- ۵- «افستین» در درمان اسهال مزمن معجزه می کند.
- ۶- بوداده «کشک» (ترکی آن قروت و عربی آن اقط بر وزن کبد می باشد) جهت جلوگیری از اسهال مزمن نافع است.
- ۷- گلبرگ های «گل سرخ» برای درمان تجویز می شود.
- ۸- عصاره پوست درخت «خرنوب» بهترین دارو برای درمان است. یک گرم آن را در روز می توان خورد.
- ۹- تنقیه محلول «حضض» (حضیض) سودمند است.
- ۱۰- ۱۵ تا ۳۰ گرم برگ خشک درختچه «زرشک» را در نیم لیتر آب سرد بریزید و ظرف آن را روی اجاق بگذارید تا یک دقیقه بجوشد. بعد آن را صاف کنید و با «عسل» شیرین سازید و همه روزه ۳ مرحله، هر مرحله یک فنجان در فاصله غذاها میل کنید.

۱۱- از دم کرده «گلنار» برای رفع اسهال مزمن استفاده شود.

۱۲- خوردن روغن «به» برای اسهال مزمن مفید است.

۱۳- «موز» برای رفع اسهال مزمن مفید است.

۱۴- «باقلا» را اگر با «سرکه» و آب بپزید و با پوست بخورید اسهال های حاصل از زخم روده ها و اسهال مزمن را قطع می کند.

اسهال نوزادان

یک «پیاز» را به سه قسمت تقسیم کرده، در یک لیتر آب بجوشانید. سپس دو ساعت کنار بگذارید. کم کم به طفل بدهید تا اسهال بند بیاید.

اعتیاد به سیگار

«شیرین بیان» یکی از داروها و وسایل ترک اعتیاد سیگار می باشد. برای این کار کافی است معتادان یک تکه از بیخ آن را مانند سیگار لب خود گذاشته و با آن بازی کنند و گاهی مقداری از آن را جویده و بکنند.

اغماء

به بیهوشی مراجعه کنید.

اگزما (نوعی ناراحتی پوستی)

۱- ضماد برگ های «کلم» با «سرکه» مفید می باشد.

۲- «هویج» دارای جوهری هست که در کبد تبدیل به ویتامین A می شود. با کمک آن از اگزما جلوگیری می نماید.

۳- ضمادی که با پختن پوست و هسته «انار» تهیه نمایید، برای امراض جلدی مخصوصاً اگزما مفید است.

۴- ضماد «سیاه دانه» مخلوط با روغن گل مؤثر است.

۵- ۴ تا ۲۰ گرم گیاه کامل «بنفشه» سه رنگ را در ۲۵۰ گرم آب خیس کرده و بگذارید

دوازده ساعت خیس بخورد. بعد آن را با کمی شیر و قند مخلوط کرده، بجوشانید تا مقدار آن یک سوم شود. این شربت را صبح ناشتا میل نمایید.

۶- «روغن برزک» دارای خواص ویتامین «F» می باشد و به همین جهت مفید است.

۷- خضاب با برگ «حنا» را با برگ «گردو» و یا برگ «هلو» مخلوط نمایید، معالجه می کند.

۸- ضماد «سریش» (اشراس و اشراش) با «سرکه» و «روغن زیتون» یا با آرد جو سودمند است.

۹- پاشیدن برگ خشک کوبیده «خرزهره» سودمند است.

۱۰- ضماد برگ «تاجریزی پیچ» سود فراوان دارد.

۱۱- ضماد برگ های انواع «شیر پنیر» منافع زیاد دارد.

۱۲- مقدار ۵۰ گرم از برگ های تازه «گردو» یا خشک آن را در یک لیتر آب یک ربع بجوشانید. پس از سرد شدن، زخمها را به آن بشویید.

۱۳- حریره «سیب زمینی» را بشرح تجویز ۱ اسهال تهیه کنید. پس از این که سرد، سفت و خمیری شکل شد، مقداری از آن را روی یک تکه گاز استریزه شده پهن کنید و روی محل آگزما به صورت ضماد ببندید و هر ۲ ساعت یکبار آن را عوض کنید.

۱۴- «نعناع» درمان کننده عوارض پوستی خصوصاً آگزما و خارش های پوستی می باشد. کمپرس جوشانده و یا ضماد «نعناع»، سرخی و خارش پوست را برطرف می کند. برای این کار «نعناع» را بکوبید و به صورت ضماد به کار برید.

۱۵- ۲۰ گرم «بنفشه فرنگی» خشک را در نیم لیتر آب سرد بریزید. چند دقیقه بجوشانید. پس از خنک شدن، صاف کنید. روزی سه تا چهار فنجان به مدت چند هفته از آن بنوشید.

۱۶- خوردن شیر «علف هفت بند» تصفیه کننده خون است. در ضمن نوشیدن شربت آن آگزمای کهنه و مزمن را برطرف می سازد.

۱۷- ضماد پخته «بلال» در «سرکه»، مفید است.

۱۸- ضماد گوشت و مغز «خیار»، نافع است.

۱۹- پوست له شده «پرتقال» به عنوان مرهم برای آگزما و ناراحتی های پوست بدن نافع است.

۲۰- برگ و پوست سبز «گردو»، «گردوی جنگلی»، «سیب زمینی»، «بیدمشک»، «بنفشه فرنگی»، «بنفشه معطر»، «بلوط» و «مازو» مفید می باشند.

اگزمای آبدار

- ۱- برگ درخت «گردو» را با پوست درخت بلوط بجوشانید و از بخور آن روی محل زخم استفاده کنید.
- ۲- ضماد تمام اقسام «مازریون» با «عسل» جهت معالجه مفید می باشد.

اگزمای خشک

می توان از ریشه تازه له شده یا جوشانده غلیظ «بابا آدم» استفاده کرد.

التهاب

التهاب

- ۱- برای جلوگیری از التهاب می توانید «گرمک» را نوش جان کنید.
- ۲- قسمتهای مختلف گیاه «مینا» التهابات را از بین می برد.
- ۳- آب سه کیلو «نارنج» را بجوشانید تا به نصف برسد. کف آن را بگیرید. با کرباس نو صاف کنید. با قند مخلوط کرده، شربت بپزید.
- ۴- خوردن برگ «ترشک درشت» برای تسکین التهاب نافع است.
- ۵- «سیر» به عنوان داروی فرو نشاندن التهاب تجویز می شود.
- ۶- مخلوط «انار شیرین و ترش» برای کاهش التهاب نافع است.
- ۷- «خیار» التهاب را تسکین می دهد.

التهابات پوستی

- ۱- ضماد «عدس» نافع است.
- ۲- ضماد «تخم کتان» نافع است.

التهاب حنجره

«شیرین بیان»، «بابونه»، «سیب»، «رازیانه» و «آب لیمو» مفید می باشند.

التهاب خون

میوه «تمر هندی» هیجان و التهاب خون را کم می کند.

التهاب صفرا

«سکنجبین» میوه «تمشک» خنک کننده بوده و برای التهاب صفرا و کبد سودبخش است.

التهاب کلیه

«چای جاوه» (چای نمسه) برای التهاب کلیه مفید است.

التهاب مثانه

۱- آب «لبو» برای بهبود مصرف می شود.

۲- «هندوانه» تازه برای معالجه التهاب مثانه مفید است.

التهاب معده

۱- برگ «گشنیز» مسکن است.

۲- «اختر زغال» (زغال اخته) فرو می نشاند.

۳- میوه «زالزالک» و «ازگیل» هر دو خنک بوده و دارای مقدار زیادی تانن هستند و برطرف کننده می باشند.

۴- دو تا ده قطره اسانس «سوسنبر» در تسکین مفید است.

۵- «چغندر» به هضم غذا کمک می کند و التهاب معده را فرو می نشاند.

۶- «تازه پنیر» (دلمه) تجویز می شود.

۷- تخم «تُرشک درشت»، «به»، «سوسنبر»، «آب خیار»، «شیرین بیان»، «زردآلو» و «آب نیشکر»، «آب نیشکر» برای التهاب معده مفید هستند.

اُمُّ الصَّبِيَّانِ (نوعی مرض صرع کودکان)

۱- بخور میوه «فندق» تجویز شده است.

۲- چکاندن جوشانده «سداب» در بینی اطفال جهت اُمِّالصَّبِيَّانِ تجویز می شود.

امراض جگر

میوه «صنوبر» که به «حب الصنوبر» معروف است، نافع می باشد.

امراض جلدی

۱- میوه های شیرین و ملس «انار» درمان آن است.

۲- با نوشیدن جوشانده «مرغ» برطرف می شود.

۳- «سرکه» را برای امراض جلدی تجویز کرده اند.

۴- ضماد پخته «بلال» در «سرکه»، جهت امراض جلدی مفید است.

۵- ضماد شکوفه «سدر» در حمام جهت معالجه امراض جلدی توصیه شده است.

۶- ضماد خشک «شاهتره» مخلوط با «حنا» که در حمام استعمال شود جهت امراض جلدی مفید است.

۷- ضماد برگ، ریشه، ساقه و برگ ۱ رفس»، ۴ «کرفس» ضد ورم می باشد. مالیدن این ضماد به مدت یک دقیقه جرب و سایر امراض جلدی را درمان می کند.

۸- سوخته «آفتابگردان» جهت تقویت مو و ضماد آن جهت معالجه امراض جلدی تجویز شده است.

۹- عصاره «سنگ» جهت زخمهای جلدی مفید است.

۱۰- نوشیدن شربت «بنفشه» به طریق مشروح در تجویز ۲ اختلالات کلیوی نافع است.

۱۱- هرگاه آب «انار» (انار میخوش) را با پیه و شکر خام به هم بمالید و معجونی تهیه کنید، مقدار ۵ تا ۱۰ سیر آن مفید است.

۱۲- اگر صمغ «انبه» را با روغن و «آب لیمو» مخلوط نمایید برای رفع ناراحتی های پوست بسیار مؤثر است.

۱۳- جوشانده برگ های «گواوا» در استعمال خارجی برای رفع ناراحتی پوست به کار می رود.

امراض سینه

۱- خوردن برگ پخته «گزنه» با «ماءالشعیر» (جوشانده جو) تجویز شده است.

۲- چون «فراسیون» را در «آب انگور» خیسانده و سه ماه نگاهداری نمایید و بعد صاف کنید، شرابی به دست می آید که در معالجه امراض سینه و پاک کردن آن از اخلاط نافع است.

۳- خوردن «کشمش» خلط آور و نرم کننده سینه است.

۴- برگ درخت «اوکالیتوس» (درخت کافور) را به منظور دفع ناراحتی سینه و دستگاه تنفس دم کنید و با آن بخور دهید.

امراض شریانی

در اثر خوردن «انگور» امراض شریانی معالجه می یابد.

امراض عفونی

۱- «گوجه فرنگی» به علت داشتن ویتامین C فراوان، بدن را در برابر امراض عفونی حفظ و نگهداری می نماید.

۲- «خرمای رسیده»، سودبخش می باشد.

۳- از دو برابر آب «لیمو شیرین» با یک برابر «لیمو ترش»، نوشابه ای گوارا و مفید به دست می آید که برای معالجه مبتلایان به امراض عفونی مفید است.

امراض عفونی ریه

جوشانده «خرمای رسیده» مفید است.

امراض عفونی لته و دندان

جویدن «اخلال و بسر» (مرحله سوم و چهارم خرما) جلوگیری می نماید.

- ۱- ساقه زیرزمینی «توت فرنگی» به علت داشتن آهن-آهک و اسید سالیسیلیک، مسکن و تب بر بوده و برای مبتلایان به امراض کبدی مفید است.
- ۲- ریشه درخت «سنجد» را چون قطع کنید، شیره زیادی از آن خارج می شود که برای معالجه امراض کبدی، مخصوصاً تشمع آن به کار رفته و می گویند همانگونه که جامه را پاک می کند، کبد را نیز شستشو داده و پاک می نماید.
- ۳- هرگاه به طور مداوم از شربت جوشانده «جو» استفاده کنید، پس از چندی ملاحظه خواهید کرد که کبد شما بخوبی کار می کند. شرح در تجویز ۱۲ آثرین آمده است.
- ۴- همه روزه یک فنجان «آب هویج» خام را صبح ناشتا بنوشید.
- ۵- «زردچوبه» عامل درمان کیسه صفرا و ناراحتی های کبدی است.
- ۶- خوردن «تره» در «سرکه» پرورده شده برای کبد نافع است.
- ۷- ۲۰ تا ۲۵ گرم پوست خشک ریشه های درخت «زرشک» را در نیم لیتر آب سرد بخیسانید. ده تا پانزده دقیقه که گذشت و خیس شد، ظرف را روی آتش بگذارید تا کاملاً بجوشد. سپس آن را صاف کنید و شیرین سازید. پس از هر وعده غذا یک فنجان از آن را بنوشید.
- ۸- «هلو» چون دارای مواد آهن و برم است لذا برای کبد بسیار نافع است و چهره را می گشاید و خوش رنگ می کند.
- ۹- نوشیدن آب ریشه پخته «خشخاش» جهت درمان ناراحتی کبدی مفید است.
- ۱۰- «انجیر» مفید است.
- ۱۱- خوردن مداوم معجون «شنبلله»، «خشخاش»، «بادام»، «آرد گندم»، «شکر» و «عسل» بسیار مفید است.
- ۱۲- شربت «گیلاس» برای ناراحتی کبد تجویز می شود.
- ۱۳- «گل همیشه بهار»، «گردو»، «علف»، «سوسنبر»، «مرزنجوش»، «زیتون»، «زرشک»، «بیدمشک»، «ریوند»، «ذرت»، «چوبک»، «جو»، «پیاز»، «پونه» و «کاکوتی» مفید می باشند.

امراض کلیه

۱- غلاف خشک انواع «لوییا» را مردم عادی در اروپای مرکزی مفید می دانند.

۲- لعاب دانه های «اسفرزه» تجویز شده است.

۳- «خریزه» برای کلیه نافع است. تخم آن کلیه را پاک می کند.

۴- «گل نسترن»، «گل گاوزبان»، «لویبای سبز»، «گوجه درختی»، «شیرین بیان»، «۱ لابی»، «۳ گلابی»، «کلم»، «فندق»، «بولاغ اوتی»، «سیب»، «زیتون»، «زرشک»، «رازیان»، «تخم کتان»، «آس»، «شاه پسند وحشی»، «تمشک»، «مامیران»، «ترنجبین»، «گل پرتاوسی»، «درخت غان»، «گزنه»، «علف هفت بند»، «مرغ»، «کیسه کشیک»، «ذرت»، «جو»، «تره فرنگی» و «بنفشه آقطی» مفید می باشند.

امراض مفاصل

ضماد اقسام «نخود» نافع است.

امراض مقعد

۱- برگ سرخ رنگ «چغندر» را اگر خام با «سرکه» و «خردل» بخورید مفید است.

۲- «تخم شبت» را بسوزانید و با «عسل» مخلوط و ضماد کنید اگر عصاره نرم «شبت» را مخلوط با «عسل» ضماد کنید مقعد را نرم و درمان می کند.

۳- نشستن در جوشانده پوست «انار» برای مواردی که مقعد بیرون آمده باشد، مفید است.

۴- چون پوست ریشه «گردو» را در «روغن زیتون» بجوشانید تا له شود، ضماد آن برای امراض تهیگاه بسیار مؤثر است.

۵- اگر با آب برگ «چغندر» یا با آب برگ پخته آن حقنه شود برای درد روده و بیرون آمدن مقعد نافع است.

۶- خوردن ۵ گرم از روغن مغز تلخ «زردآلو»، ورم مقعد را تحلیل می برد.

امراض وریدی

«انگور» مفید است.

انسداد کبد

۱- «زردچوبه» گرفتگی ها و انسداد کبد را باز می کند.

۲- «هویج» بازکننده انسداد کبد است.

انسداد کلیه

از جوشانده ساقه و برگ و «گل گاوزبان» استفاده کنید. به تجویز ۲۷ نقرس مراجعه کنید.

انسداد مجاری عروق

۱- گیاه «بادنجان» بازکننده است.

۲- «عسل»، معده و عروق را باز می کند.

۳- «زردآلو» بازکننده گرفتگی مجاری عروق و نرم کننده سفتی ها می باشد.

۴- «پیاز» بازکننده گرفتگی ها و انسداد مجاری است .

۵- «تخم جعفری»، «طرخون» و «کدو» انسداد مجاری عروق را باز می کنند.

انعقاد خون

۱- بر روی دانه های «بلال» قارچی به عمل می آید که مفید است.

۲- «زنجبیل»، «پیاز» و «سیر» ضد انعقاد خون هستند.

انعقاد شیر

وقتی شیر در پستان جمع شد و منعقد گردید، بهترین راه درمان آن استفاده از ضماد «نعناع» همراه با «آرد جو» می باشد.

انفاکتوس (سکته قلبی*)

۱- گیاه «شبردر» جهت جلوگیری از انفاکتوس و طول عمر اهمیت زیاد دارد.

۲- به «سکته قلبی» نیز مراجعه کنید.

انقباضات معده

- ۱- خاصیت اصلی «شیرین بیان» جلوگیری از انقباضات معده است.
- ۲- «موسیر» انقباضات دردناک معده و روده ها را از بین می برد.

انگل

انگل

- ۱- «رب نارنج» که در اثر جوشاندن و غلیظ کردن «آب نارنج» به دست می آید، یک مرهم ضد انگل می باشد.
- ۲- «سیر» ضد انگل می باشد.
- ۳- «طرخون» کمی ضد انگل است.
- ۴- عصاره برگ های «آناناس» ضد کرم و انگل کش است.
- ۵- از مخلوط میوه «فلفل» و برنک کابلی به عنوان ضد انگل استفاده می شود.
- ۶- شیره رقیق گیاه «زردچوبه» ضد انگل می باشد.
- ۷- روغن تخم «رازیانه» کرم کش و ضد انگل می باشد.
- ۸- در چین و ژاپن از پوست «درخت زرشک» به عنوان ضد انگل استفاده می کنند.

انگل های معده و روده

- ۱- بایستی یکی از میوه های مرکبات را با پوست، له کرده و بعد در شربت «عسل» خیس نموده و بعد در صافی ریخته و با فشار، شیره ی آن را گرفت و شب، قبل از خواب نوشید.
- ۲- «شاهدانه» ضد جانور و انگل معده است.

اورام سخت

- ۱- آب «کنگر» را گرفته، با یک سوم آن موم و روغن مخلوط کرده و روی اورام بگذارید.
- ۲- ضماد گوشت میوه «زالزالک» تجویز می شود.

اورام گردن

ضماد برگ «خار مهک» جهت نرم کردن اورام گردن به کار می رود.

اورام گرم

ضماد برگ و ریشه «کاسنی صحرائی» با «آرد جو» مفید است.

اورام لوزتین

از میوه و پوست «انبه» عصاره ی روانی می سازند که دارای اثر قابض است و غرغره ی آن مخلوط با کمی آب مفید است.

اُوره*

۱- دم کرده «اسطوخودوس» برای پائین آوردن مقدار اوره خون مفید است.

۲- «انگور»، کمی کلرور سدیم دارد و به علت ضد سم و ضد اوره بودن، برای مبتلایان به اوره مفید است.

۳- «سیب» از تمام میوه ها کمتر نمک طعام دارد. در نتیجه برای مبتلایان به اوره مفید است. پوست سیب را خشک کرده به صورت گرد در بیاورید و یک قاشق در یک فنجان آب مخلوط کرده و بنوشید. ضد اوره و گشاینده ادرار است.

اولسر

۱- کمپرس جوشانده ی «کرفس» برای درمان اولسر و سایر زخمها مفید است.

۲- جوشانده غلیظ پوست سیاه «توسکا» در استعمال خارجی مفید است.

۳- «گل شاه پسند» به صورت کمپرس برای معالجه توصیه شده است.

۴- ضماد برگ های انواع «شیر پنیر» منافع زیاد دارد.

اولسر پستان

می توان از جوشانده برگ «هزاربندک» استفاده کرد.

اولسر روده

تنقیه با جوشانده برگ «هزاربندک» مفید است.

اولسر زانو

مضمضه جوشانده بیخ «بابا آدم» منافع شایان دارد.

ایدز

«سیر» قدرت دفاعی بدن را افزایش می دهد. لذا برای ایدز مؤثر است.

ص: ۵۵

با خود حرف زدن

جوشانده «گل گاوزبان» اصلی نشاط آور بوده و برای این ناراحتی سودمند می باشد.

باد

باد

۱- «انگور» مفید می باشد.

۲- چون ۵ گرم بذر کوبیده «کرفس» را در پارچه ای ریخته و آن را در نیم لیتر آب انگور آویزان نمایید تا مواد مفید آن حل شود، این محلول سودمند خواهد بود.

۳- ضماد برگ کوبیده «چغندر» و خوردن آن با «خردل»، مسکن شکم درد بوده و بادشکن می باشد.

۴- در هندوستان از «زردچوبه» به عنوان بادشکن استفاده می شود.

۵- اگر ۱۵ گرم تخم «زیره کوهی» را در ۴۰۰ گرم آب دم کرده و بعد از هر وعده غذا بخورید، بادشکن نافع است.

۶- «زیره» برای دفع بادها بسیار نافع است.

۷- ساقه زیرزمینی «زردچوبه» به عنوان بادشکن مصرف می شود.

۸- در فیلیپین جوشانده برگ های «اکلیل الجبل» را به عنوان بادشکن مصرف می کنند.

۹- در چین و مناطق خاور دور از «اسفناج» به عنوان بادشکن استفاده می شود.

۱۰- «تخم ترب» عیناً مانند ریشه آن بادشکن و نیرودهنده است.

۱۱- «تخم رازیانه»، «ریحان»، «سوسنبر»، «زردچوبه»، «مرزنگوش» و «شیرین بیان»، «پونه» و «سیر» بادشکن می باشند.

باد سرخ

۱- ضماد برگ «گشنیز» توصیه و تجویز شده است.

۲- ضماد جمیع اجزای «اقحوان کوچک» جهت درمان سودمند می باشد.

۳- ضماد «ریواس» با آرد جو مفید است.

۴- ضماد برگ های «کلم» با «آرد جو» مجرب است.

۵- ضماد گوشت میه «زالزالک» تجویز می شود.

۶- اگر «آرد گندم» را بر روی پوست مالش دهید، التهاب و ورم آن را از بین می برد و به همین منظور از قدیم آن را در تسکین التهاب باد سرخ به کار می بردند.

۷- «سرکه» مفید است.

۸- ضماد مقداری «لوبیای مرمری یا قرمز» پخته و کوبیده مفید می باشد.

۹- ضماد برگ «آقطی» برای فروکش دادن التهاب آن به کار می رود.

۱۰- ضماد پخته «کاهو» با کمی «روغن زیتون» برای معالجه نافع است.

۱۱- ضماد برگ تازه «آش انگور» نافع است.

۱۲- ضماد برگ تازه «دیوخار» جهت باد سرخ که حرارت آن زیاد نباشد مؤثر است.

۱۳- ضماد دانه های «کرچک» با «سرکه» جهت اواخر باد سرخ تجویز می شوند.

۱۴- ضماد برگ «هزاربندک» نافع می باشد.

۱۵- ضماد برگ و ریشه «علف سرفه - فرفره» با «عسل» جهت مداوا به کار می رود.

۱۶- شستشو با آب جوشانده «حنا» سودمند می باشد.

۱۷- ضماد «زعفران» بسیار مناسب است.

ص: ۵۷

باد فتق

۱- یک قاشق سوپخوری یا غذاخوری را گرم کنید روی باد فتق بگذارید و پیوسته ماساژ بدهید تا غده متورم شده نرم شود و یا داخل آب گرم بنشینید محل را ماساژ بدهید و غذاهای باددار نخورید.

۲- با «روغن سبز» چند روز محل را ماساژ دهید.

۳- «اگیر ترکی» را بپزید (پس از کوبیدن) تا آب آن بخار شود. سپس با «روناس» مخلوط کنید و روی عضو ضمامد نمایید.

باد گوش

اگر «روغن ترب» چند قطره در گوش ریخته شود برای تحلیل باد گوش بسیار نافع است .

باد مفاصل

۱- نیم لیتر آب جوش را روی ۲۰ گرم ریشه خشک «جعفری» بریزید. ۵ تا ۱۰ دقیقه صبر کنید تا خوب دم بکشد. بعد آن را صاف کنید و همه روزه ۳ تا ۵ دفعه نیم فنجان از آن بنوشید.

۲- «سیب زمینی» را در برنامه غذایی خود بگنجانید.

بادهای کلیه

اگر یک «بادام شیرین» را ساییده و با «عسل» بخورید، برای درد کبد مفید است .

بادهای معدی

۱- مخلوطی از «زیره سیاه»، «روغن زیتون» و «مرزه کوبیده»، به خصوص برای اطفال بسیار نافع است.

۲- اگر «دارچین» را در روغن بجوشانید، نافع است.

۳- «میخک» مفید است.

«شلغم» به علت داشتن خواص و مواد غذایی زیاد یکی از بهترین غذاها برای زنان حامله و شیرده است. خوشحال نوزادی که مادرش در زمان بارداری شربت شلغم خورده باشد زیرا زود رشد می کند، با آسانی دندان در می آورد. استخوانش زود محکم می شود، زودتر براه می افتد. زود حرف می زند و در مقابل بیماریها مقاومت بیشتری دارد.

باز شدن صدا

«تاج الملوک»، «بامیه»، «صمغ عربی»، «بلوط»، «ذرت»، «کرفس» و «همیشه بهار کوهی» مفید می باشند.

بدبویی دهان

- ۱- برگ «ترب» به علت داشتن «ویتامین C» به مقدار زیاد و سبزینه، لثه را محکم کرده و بوی بد دهان را از بین می برد.
- ۲- یک عدد «پیاز عنصل» را ورقه ورقه کرده، با «سرکه» بجوشانید تا له شود و بعد در یک شیشه ی سر بسته در محلی گر جلوی تابش آفتاب بگذارید و بعد از یک هفته صاف کنید. هر روز ناشتا یک قاشق مربا خوری از آن بنوشید. بوی بد دهان، مخصوصاً اگر منشاء آن معده باشد، برطرف خواهد شد.
- ۳- چون «مشک زمینی» را با آب ساییده و روی آتش بگذارید تا نصف شده و بسته شود، سپس برداشته، هر روز ناشتا قدری میل نمایید، بد بویی دهان را که در اثر معده باشد برطرف می کند.
- ۴- مضمضه کردن با «لیموترش» مفید است.
- ۵- جویدن برگ «توت فرنگی» مفید است.
- ۶- جویدن برگ «بادرنجبویه» جهت ازاله بدبویی دهان بسیار مؤثر است.
- ۷- ضماد «میخک» به تنهایی یا با ادویه مناسب، مفید است.
- ۸- مضمضه عصاره «قنطوریون باریک» با «گلاب» مفید است.
- ۹- جویدن برگ «او کالیتوس» مفید است.

۱۰- به مدت یک ربع برگ «جعفری» را بجوید. سپس تفاله آن را خارج کرده و یک عدد «سیب» بخورید.

۱۱- برگ «جعفری» تنفس را مطبوع می سازد.

۱۲- جویدن برگ یا میوه «تمشک» برای بدبویی دهان مفید است.

۱۳- «زردآلوی شیرین» موجب رفع بدبویی دهان می شود.

۱۴- «شیر نارگیل» تازه برای خوشبویی دهان مفید است.

۱۵- تخم «هل» (قاقله صغار) خوشبو کننده بوی دهان است.

۱۶- غنچه های «میخک» برای بدبویی دهان مفید است.

۱۷- اگر گرد «بادیان رومی» را با مسواک به دندانها، بمالید برای جلای دندان و رفع بدبویی دهان مفید است.

۱۸- «دارچین» برای بدبویی دهان مفید است.

۱۹- «انجیر»، «هل»، «چای»، «سیب»، «زرشک»، «به»، «انبه»، «سیر»، «موسیر» و «نعنای خشک» مفید می باشند.

بدبویی رحم

۱- حمول برگ «سوسنبر» برطرف می کند.

۲- «بولاغ اوتی» ترشحات خارجی مثل شیر، عرق و ادرار را زیاد می کند و به ترشحات داخلی کمک می نماید. از این رو مفید است.

۳- حمول گرد خشک گلبرگ های «گل سرخ» ترشحات رحم و بوی بد رحم را از بین می برد.

بدبویی زیر بغل

۱- ضماد کوبیده برگ تازه «شیرین بیان» برطرف می کند.

۲- «بولاغ اوتی» مفید است.

۳- با «آب لیمو ترش»، زیر بغل را هر روز ماساژ بدهید.

۴- غذاهای چرب و روغن حیوانی نخورید.

۵- صبح ها ناشتا «غوره» یا «پودر غوره»، یا «بادنجان» و یا «تره تیزک» بخورید.

ص: ۶۰

بدبویی عرق

- ۱- میوه «زیره» عرق را زیاد می کند و بوی بد آن را برطرف می سازد.
- ۲- ضماد «کنگر» جهت خوشبو کردن عرق بدن توصیه شده است.
- ۳- مالیدن جوشانده چوب و برگ «آلبالوی تلخ» برطرف می سازد.
- ۴- ضماد «بلخ» خوشبو کننده ی عرق بدن می باشد.
- ۵- مالیدن گل «گل سرخ» در حمام بر بدن سودمند است.
- ۶- مالیدن ضماد گل «نسترن» در حمام بر بدن، بد بوئی عرق را از بین برده و آن را خوشبو می نماید.
- ۷- خوردن «بادنجان» بوی عرق بدن را از بین می برد.
- ۸- «تخم هل»، «قافله صغار» خوشبو کننده عرق است.

برسام*

جوشانده «گل گاوزبان» اصلی مفید است.

برص*

- ۱- چنانچه آب برگ «ترب» را قبل از آن که بذر پیدا کند گرفته و در «روغن زیتون» ریخته، بجوشانید. آن را صاف کنید و مجدداً بجوشانید تا آب آن از بین برود، روغن آن تجویز شده است.
- ۲- مهمترین خاصیت بذر «غازیاقی» درمان برص است. شخص مبتلا، اول با یک تنقیه ی مسهل، معده و روده های خود را پاک کرده و بعد پانزده روز متوالی، هر روز ده گرم از بذر غازیاقی را با «عسل» مخلوط کرده میل نماید. برای این که از این دستور نتیجه ی مطمئن به دست آید بایستی این معالجه را در تابستان، در روزهای گرم به کار برید و پس از خوردن آن موضع برص را عریان کرده در برابر تابش آفتاب قرار دهید تا عرق نماید و آب ننوشید. در فصل زمستان نیز با استفاده از حمام سونا می توان از این دستور نتیجه گرفت.
- ۳- مالیدن «زردچوبه» با «عسل» یا «سرکه» مفید است.
- ۴- ضماد برگ های «کلم» با «سرکه» مجرب است.

۵- ضماد «تره بیابانی» توصیه شده است.

۶- اگر «سیر» را در روغن سرخ کنید و زیادی روغن آن را بگیرید، مالیدن آن با «عسل» مفید است.

۷- ضماد «پیاز» با «عسل» و باروت توصیه شده است.

۸- دانه های «نیلوفر پیچ» که به «حب النیل» معروف است مفید است.

۹- اگر برگ گل «خرزهره» را بپزید و له شده آن را در یک قسمت آب و دو قسمت «روغن زیتون» ریخته و با آتش ملایم بجوشانید تا آب آن تمام شده و روغن آن بماند، روغنی به دست می آید که مفید است.

۱۰- مالیدن جوشانده شاخه های «شجر مریم» سود فراوان دارد.

۱۱- مالیدن «کتیرا» با «سرکه» مفید می باشد.

۱۲- ضماد بیخ «نیلوفر آبی» با آب نافع است.

۱۳- ضماد بیخ «اگیر ترکی» نافع است.

۱۴- برای معالجه می توانید از جوشانده قسمت های هوایی و بیخ «کنگر» بزرگ استفاده کنید.

۱۵- یکی از طرق معالجه پسی در گذشته این بود که آب «کنگر» را گرفته، با یک سوم آن موم و روغن مخلوط کرده، بر روی لکه های برص می گذاشتند.

۱۶- پختن «اسفناج» با «روغن بادام» و «کره تازه گاو»، محسنات زیاد دارد. برای پسی بدون نتیجه نیست.

برفک*

۱- مضمضه و نگاهداشتن آب میوه ی ترش «انار» در دهان مفید است.

۲- به اطفالی که دچار برفک شده اند جوشانده ی «شلغم» بدهید.

۳- شستشو با شیره تازه «گل بنفشه» برفک را از بین می برد.

۴- جویدن برگ تازه «گل گاوزبان» اصلی نافع است.

۵- «زنجبیل سگ» را برای معالجه تجویز می کنند.

۶- مضمضه با آب جوشانده برگ «برگ نو» تجویز می شود.

۷- جوشانده برگ «ازگیل» مفید است.

ص: ۶۲

۸- روزی پنج الی شش بار با جوشانده «مریم گلی» دهان را بشویید. طرز تهیه: پنجاه گرم از برگ و ساقه های خشک یاتازه «مریم گلی» را در یک لیتر آب به مدت یک ربع بجوشانید. ده دقیقه کنار بگذارید و صاف کنید.

۹- از خاکستر پوست «هندوانه» برای معالجه برفک و تاوهای دهان استفاده می شود.

۱۰- «کدو»، «فلوس»، «شاه اسپرم»، «غافت»، «شلغم»، «تمشک»، «بنفشه»، «ازگیل» و «آویشن» مفید می باشند.

برونشیت (مرضی در ریه)

۱- «حسن لبه» دارای اثر خلط آور هست و در مورد برونشیت مزمن تجویز شده است.

۲- جوشانده «تره» مفید است.

۳- کپسول «راتیانج» مفید است.

۴- ریشه «زنجیل شامی» مقوی، پیشاب آور، ضد میکرب و ضد عفونی کننده قوی است و مفید است.

۵- جوشانده ساقه های گلدار «صنوبر» کوچک، خاصیت ضد عفونی کننده دارد و نوشیدن آن مفید است.

۶- «پیاز» به علت داشتن مواد گوگردی، خون را ضد عفونی می کند و جهت درمان مفید می باشد.

۷- دم کرده دو تا سه درصد برگ «پرسیاوشان» که با قند یا «عسل» شیرین شده باشد به مقدار سه فنجان در روز توصیه شده است.

۸- جوشانده شربت و عصاره شکوفه «شبدرد» ضد تشنج و خلط آور بوده و برای درمان تجویز می شود.

۹- دم کرده گل های «شاه پسند» تجویز می شود.

۱۰- گل های ناشکفته «علف سرفه - فرفره» خلط آور بوده و برای درمان مفید می باشد.

۱۱- مقدار ۲۰ گرم از گل و برگ خشک «ختمی» را در یک لیتر آب جوشیده

بگذارید. در حدود ۱۰ دقیقه خوب دم بکشد. سپس آن را صاف کنید. بعد با «عسل» شیرین کنید. روزانه ۳ فنجان از این دم کرده بنوشید.

۱۲- ۲۰ تا ۳۰ گرم ریشه «پامچال» را در یک لیتر آب، به مدت ۱۵ دقیقه بجوشانید و مصرف نمایید.

۱۳- جوشانده گل، برگ و ساقه «گاو زبان» مصرف کنید.

۱۴- نوشیدن شربت ذکر شده در تجویز ۳ «اختلالات کلیوی» مفید است.

۱۵- مقدار پنجاه گرم از گل های خشک یا تازه «آقطی» را در یک لیتر آب بجوشانید. پس از صاف کردن، خنک کنید با «عسل» شیرین سازید و سه بار در روز یک فنجان از آن بنوشید.

۱۶- دم کرده ۱۵ تا ۲۵ گرم «کاکوتی» را در یک لیتر آب جوش، بسیار مفید است.

۱۷- دو عدد «سیر» ریز ریز را در یک لیوان شیر بریزید و روی اجاق بگذارید تا ۱۲ دقیقه بجوشد. گرما گرم این شیر را بنوشید.

۱۸- آب یکدسته «شاهی آبی» را بگیرید تا حدود ۶۰ تا ۱۵۰ گرم از این آب را در یک لیوان شیر با یک فنجان بویون سرد یا هر مایع دیگری که به مزاج شما می سازد مخلوط کنید و میل نمایید. شاهی آبی خلط آور و نرم کننده سینه است و در نتیجه برونشیت های کهنه و هر نوع ناراحتی و تحریکات مجاری تنفسی را درمان می کند.

۱۹- دو یا سه عدد «تره فرنگی» را به صورت گرد گرد ببرید. یک یا دو ساعت در آب بجوشانید. بعد آن را صاف کنید و بنوشید. این شربت زکام و حتی گرفتگی صدا را برطرف می کند. روزی دو تا سه فنجان از آن در فاصله غذاها بنوشید.

۲۰- یک قطعه «سیر» را به قطعات ریز خرد کنید و به همین حجم وازلین به آن مخلوط کنید. این مخلوط را کمی حرارت دهید. سپس بگذارید سرد شود. این مرهم را روی سینه و پشت سینه بمالید و ماساژ دهید تا گرم شود.

۲۱- تجویز ۹ «آنژین» را عمل کنید.

۲۲- قهوه «انجیر» برای برونشیت تجویز می شود.

۲۳- دم کرده «حاشا» برای برونشیت مفید است.

۱- شیره ساقه «مرغ» را بگیرد و روزی سه قاشق چایخوری نوش جان کنید.

۲- دم کرده پنج در هزار «گل بنفشه» مفید است.

۳- شیره گیاه تازه «گل لادن» مفید می باشد.

۴- برگ، ریشه و دانه های «بارهنک» درمان آن است.

۵- «زعفران» مسکن سرفه، مخصوصاً در برونشیت مزمن هست.

۶- دانه ساقه ها و رگ گیاه «تاجریزی پیچ»، پیشاب آور، مقوی، تصفیه کننده خون، کمی مخدر و مفید هستند.

۷- یک دسته از ساقه و برگ های «علف هفت بند» را بشوید و در ماشین آب سبزی گیری بریزید و شیره آن را بکشید و هر روز سه قاشق قهوه خوری از آن بنوشید. خوردن این شیره علف هفت بند، خاصیت نرم کنندگی دارد و در عین حال ضد ورم است. با مصرف آن سرفه های پی در پی شما رو به کاهش خواهد رفت.

۸- ۱۵ تا ۴۰ گرم از برگ «گل لادن» را در یک لیتر آب بجوشانید و روزانه ۲ تا ۳ فنجان از آن میل کنید.

۹- «فلفل قرمز» برای پیشگیری و تسکین برونشیت مزمن مفید است.

بری بری

۱- با خوردن پوست «برنج» برطرف می شود.

۲- «برنج» را به صورت کته با «پیاز» یا «شیر» و «ماست» بخورید.

۳- از چلتوک و سبوس «برنج»، سوپ تهیه کنید، پس از صاف کردن، آب آن را بخورید.

۳- از غذاهایی که دارای ویتامین B می باشند استفاده نمایید.

۴- مهمترین قسمت مفید برنج تیکی تیکی است که از مواردی که از تراشیدن و سفید کردن دانه برنج حاصل می شود به دست می آید و برای بیماری بربری مفید است.

۵- «هندوانه» تازه مفید است.

۶- اسانس «میخک» به صورتی که از تقطیر غنچه ها به دست می آید تحریک کننده پوست است و در اندونزی آن را با روغن چرب مناسبی مخلوط کرده و به رانهای بیماران مبتلا به بری بری می مالند.

۷- جوشانده ریشه خشک «خیار» برای معالجه بیماریهای بری بری مفید است .

بریدگی

۱- پاشیدن پودر برگ های خشک «شیرین بیان» بسیار نافع و درمان بخش زخمهاست.

۲- کمپرس نوع وحشی «گل شاه پسند» توصیه شده است.

۳- مالیدن «حنا» سود فراوان دارد.

بزرگی شکم

آب میوه «به» که به وسیله ماشین های فشاری گرفته شود، ملین بوده طبل شکم را خالی می کند و در کوچک کردن شکم مؤثر است.

بسته شدن ادرار

۱- ۸۰۰ گرم «بنفشه» تازه را بجوشانید. صاف کنید. سپس با ۳ کیلو قند مخلوط کرده بپزید و شربت تهیه کنید. اگر بنفشه تازه میسر نشد، خشک آن را به مدت زیادتری بجوشانید.

۲- آب «ترب سیاه و سفید»، «هویج»، «زغال اخته»، «مارچوبه»، «دم گیلاس»، «گل نسترن»، «شیرین بیان»، «توت فرنگی»، «سالک»، «جعفری»، «بارهنگ»، «آب ترب سیاه»، «چای کوهی»، «تاجریزی»، «پیاز»، «گوجه سبز» و «کاکل ذرت» مفید می باشند.

بلغم

۱- چون «سکنجین» را با یخ، خنک کرده و بنوشید، آن چه بلغم در معده و روده ها باشد را خارج می کند.

ص: ۶۶

۲- صمغ بوته «کنگر» ایجاد قی می کند و همراه آن صفرا و بلغم را خارج می نماید.

۳- ساقه بوته ی «بامیه» دافع بلغم است.

۴- «فلفل» بلغم را از بین می برد و جگر را گرم می کند.

۵- آب برگ «چغندر» با داروهای مسهل، به اخراج بلغم کمک می کند.

۶- جوشانده ی گرم تخم «بولاغ اوتی» (حب الرشاد) قی آور بوده و بلغم را دفع می نماید.

۷- نمک زده و «کهنه پنیر» در صورتی که فاسد نشده باشد، بلغم را از بین می برد. ۸- «بامیه» با تخم و لعاب خود بلغم را رفع می نماید.

۹- «کدو» در دفع صفرا و بلغم اثرات معجزه آسا دارد.

۱۰- از تنه درخت مسن «زیتون» یک ماده قندی به خارج ترشح می شود که به آن صمغ درخت زیتون یا انگبین زیتون می گویند که مفید است.

۱۱- «زنجیل» قاطع بلغم است.

۱۲- چنانچه میوه درخت «داروش» را در آب گرم خیسانده و پوست آن را از شهد آن جدا کرده، صاف کنید و آن را با مغز گردو یا مغز دانه بید انجیر سرشته و بخورید، جهت بلغم نافع است.

۱۳- «درمنه» ها باز کننده گرفتگیهای داخلی معده و از بین برنده بلغم و بادشکن می باشند.

۱۴- چون هشت گرم «کبات» (میوه رسیده و سیاه شده درخت مسواک) را کوبیده و نرم کرده با هم وزن آن شکر قاووت نمایید و پس از خوردن، روی آن آب سرد یا شربت بنوشید، تولید اسهال کرده و معده را از بلغم تهی می سازد.

۱۵- «گلاب» از تقطیر آبی که گلبرگ های گل سوری را در آن خیس کرده باشند به دست می آید و با صفرا و بلغم می جنگد.

۱۶- مربای «زنجیل» بسیار مؤثر است.

۱۷- آب «هندوانه» مخلوط با «عسل» بسیار مفید است.

۱۸- «سندروس» بلغم معده و روده را از بین می برد.

- ۱- هرگاه شیافی از بودر «بادام تلخ» و «عسل» برداشته شود باز خواهد شد.
- ۲- حمول مغز «فندق هندی» جهت اخراج جنین و بند آمدن قاعده ی زنان نافع است.

بواسیر

بواسیر

- ۱- هرگاه ساییده مخلوطی از پوست خشک «انار» و «مازو» را در لگن یا طشتی بریزید و داخل آن حمام ته نشین کنید، بواسیر نوع بیرون زدن مقعد برطرف خواهد شد.
- ۲- خوردن «سیاه دانه» سوخته شده مفید است. هرگاه به همراه رب «مورد» خورده شود بی نظیر است.
- ۳- «روغن تخم بالنگ»، «شیرین بیان»، «تره»، «فلفل بیابانی»، «طالبی»، «ضماد «نعناع»، «ریواس»، «سرکه»، «توت فرنگی»، «اسفناج»، «ضماد راتیانج» و «پوست خشک کدو» مفید می باشند.
- ۴- چنانچه بذر «تره بیابانی» را پنج روز، هر روز پنج گرم بخورید، بواسیر را بند می آورد.
- ۵- خاکستر شاخه های «انگور» اگر به صورت پماد مالیده شود، بواسیر را درمان می کند.
- ۶- جوهر تند «فلفل سبز»، تسکین دهنده ی بواسیرهای دردناک و ملتهب است.
- ۷- بخور بوداده «تخم تره» جهت بواسیر نافع است.
- ۸- شیاف «سورنجان» با پیه جهت افتادن دانه های بواسیر نافع است.
- ۹- «اخلال و بسر» (مرحله سوم و چهارم خرما) برای بواسیر تجویز شده است.
- ۱۰- گذاشتن مرهم خام «سیب زمینی»، مخلوط با «روغن زیتون» روی دکمه های بواسیر مفید است.
- ۱۱- خوردن و مالیدن روغن مغز هسته ی تلخ «زردآلو» جهت مبتلایان به بواسیر نافع است.
- ۱۲- چون پوست ریشه «گردو» را در «روغن زیتون» بجوشانید تا له شود، ضماد آن جهت بواسیر بسیار مؤثر است.

- ۱۳- دانشمندان با مصرف ۳۰ تا ۴۰ قطره از عصاره «زنجیل سگ» - سه مرتبه در روز- خونریزیهای معدی، بواسیر و خون رم را بند آورده اند.
- ۱۴- نشستن در وان آب جوشانده غلیظ «ماردارو» جهت بواسیر مفید است.
- ۱۵- میوه «سنجد» سرشار از ویتامینهای «A» و «B» بوده و کمی ویتامین «K» دارد. به این جهت ضد بواسیر است.
- ۱۶- چنانچه میوه درخت «داروش» را در آب گرم خیسانده و پوست آن را از شهد آن جدا کرده، صاف کنید و آن را با مغز گردو یا مغز دانه بید انجیر سرشته بخورید، جهت بواسیر نافع است.
- ۱۷- مالیدن ضماد برگ تازه «خمان صغیر» با پیه جهت معالجه بواسیر تجویز شده است.
- ۱۸- ضماد «کره» با «سورنجان»ی که نرم کوبیده باشید جهت قطع دکمه بواسیر به تجربه رسیده است. برای این کار، کره هرچه کهنه تر باشد مفیدتر است.
- ۱۹- ضماد «پیاز» با «زرد تخم مرغ»، همچنین با «کوهان شتر» جهت بواسیر مفید بوده، بواسیر را باز می کند.
- ۲۰- برای معالجه بواسیر بهتر است روغن کهنه «نارگیل» را با روغن هسته «زرد آلوی تلخ» مخلوط کرده و به کار برید.
- ۲۱- مالیدن روغن «وسمه» که برگ آن را با هموزن آن روغن کنجد در وسمه جوش یا ظرفی دگر با آتش ملایم پخته باشید جهت بواسیر نافع است.
- ۲۲- شیافی که با پودر «چوبک» ساخته شود مسکن درد بواسیر می باشد.
- ۲۳- ضماد دانه های «کرچک» با آب «تره»، چه بخورید و چه بمالید جهت بواسیر مفید می باشد.
- ۲۴- مالیدن عصاره «تاجریزی»، بواسیر را برطرف می کند.
- ۲۵- ضماد پخته «پرسیاوشان» با روغن جهت بواسیر سودمند است.
- ۲۶- چنانچه آرد «ارزن» یا «گاورس» را در روغن بپزید، مالیدن این روغن برای درمان بواسیر مفید است.
- ۲۷- ضماد برگ «علف هزار چشم» برای درمان بواسیر تجویز می شود.

۲۸- ساقه زیرزمینی «اسپیره» برای دفع بواسیر نتیجه خوب داده است.

۲۹- «انبه»، «قهوه»، «چای»، «بلوط»، «بومادران»، «دود خاکشیر»، «شنبلله»، «شاهتره»، «گل میخک»، «کیسه کشیک»، «کاسنی صحرايي»، «گل فنجان»، «دود اسفند»، «زغال اخته» و «نعنای خشک» مفید می باشند.

بواسیر خونی

۱- «ریحان» دارای «ویتامین K» بوده و برای بواسیر خونی سودبخش می باشد.

۲- ضماد گل درخت «تمر هندی» سودمند می باشد.

۳- خوردن گرم گرم «نخود سیاه» بو داده بسیار نافع است.

۴- ضماد خاکستر گیاه «مرغ» جهت بند آوردن خون بواسیر سودمند می باشد.

۵- مالیدن «کهربا» با صبر زرد برای جلوگیری از خونریزی بواسیر و افتادن دانه های آن سودمند می باشد.

۶- خوردن ۲۰ گرم آب «تره»، قاطع خون بواسیر است. همچنین ضماد تره کوبیده مفید است. بخور دادن با جوشانده تخم تره نیز برای درمان بواسیر مفید است.

۷- هشت گرم «کنجد» و چهار گرم «مغز گردو»ی سوخته را به صورت مرهم ضماد کنید.

۸- گرد مغز هسته «انبه» در موارد بواسیر خونی به کار می رود.

۹- «تره تیزک» برای بواسیر خونی بسیار نافع است.

بواسیر مزمن

«سندروس» را تجویز کرده اند.

بوی بد پا

۱- پاهای برهنه را روی «بخار آهک» که تازه روی آن آب ریخته اند بگیرید، و هر چند روز یک بار این عمل را تکرار کنید.

۲- پاهای برهنه را داخل خون حیواناتی که تازه ذبح شده اند، ماساژ دهید و مدتی داخل آن خون گرم باشد.

بوی پیاز و سیر

۱- «ریحان» به علت داشتن سبزینه و اسانس مخصوص که خود مخلوط از چند اسانس است، بوی پیاز و سیر را از دهان می برد.

۲- جویدن ساقه زیرزمینی «لونی» اثر اعجاز آوری دارد.

۳- اگر پس از خوردن سیر مقداری «کاهو» یا «سبزی» میل نمایید بوی آن از بین می رود. اثر شیرینی ها در از بین بردن بوی سیر، مربوط به وجود ماده کلروفیل در آن هاست. لذا چاره بوی سیر آن است که به داروخانه مراجعه، کپسول کلروفیل گرفته، مصرف کنید یا مقداری کلروفیل مایع را مخلوط با شربت ها میل کنید.

۴- «برگ جعفری» برای شدیدترین بوی سیر بسیار مؤثر است.

بی اختیاری ادرار

۱- ضماد برگ «علف هزار چشم» برای معالجه توصیه می شود.

۲- بهتر است دو گرم سرشاخه «علف هزار چشم» را با دو گرم آویشن، دم کرده و نوشید.

۳- جوشانده دانه های «ماش هندی» برای درمان نافع است.

۴- برگ «غافت» برای اطفال تجویز شده و نتایج عالی داشته است.

۵- «بلوط»، «شاه بلوط»، «پونه» و «مالوآش» مفید می باشند.

بی اشتها

۱- اگر «پرتقال» قبل از غذا خورده شود، محرک اشتهاست.

۲- نوشیدن دو تا سه فنجان از شربت «برگ بو» قبل از هر وعده غذا مفید است (شرح در تجویز ۹ آنژین)

۳- ۲۰ گرم ساقه های خشک و گلدار «پونه کوهی» را در یک لیتر آب جوش بریزید. مدت ۱۲ دقیقه کنار بگذارید تا دم بکشد. بعد آن را صاف کنید. با «عسل» شیرین سازید و قبل از هر وعده غذا یک فنجان از آن بنوشید.

۴- ۸ تا ۱۰ عدد برگ تازه و یا ۱۰ گرم برگ خشک «سوسنبر» را در یک فنجان آب جوش بیندازید تا به مدت ۱۲ دقیقه بماند بعد آن را صاف کنید و با «عسل» شیرین

سازید و بنوشید این «عسل» را در روز ۳ ال ۴ بار تکرار کنید.

۵- نوشیدن شربت «ریوند» درمان کم خونی و بی اشتهاهی است.

۶- «غازیاقی» اشتها آور است.

۷- «هلو» اشتها را زیاد می کند.

۸- «فلفل» اشتها را زیاد می کند.

۹- به آن هایی که از بی اشتهاهی رنج می برند توصیه کنید که «گوجه فرنگی» را قبل از غذا به عنوان اشتها آور نوش جان نمایند. برای این کار بهتر است که گوشت آن را با مقدار مساوی ماست مخلوط کرده و در یخچال بگذارید و نیم ساعت قبل از غذا نوش جان کنید.

۱۰- «کرفس» اشتها را زیاد می کند.

۱۱- «زردچوبه» اشتها آور است.

۱۲- خوردن «مشکطرامشیر» به مقدار کم اشتها آور است.

۱۳- «عرق بهار نارنج» برای تقویت اشتها نافع است.

۱۴- چنانچه به نان، «سیاه دانه» یا «کنجد» بزیند، اشتها را زیاد می کند.

۱۵- «سقز» محرک اشتها است.

۱۶- بذر «ترب» اشتها آور است.

۱۷- «چغندر» دارای «ویتامین A»، انواع ویتامین های «B» و «C» بوده و اشتها آور است.

۱۸- برای رفع کم اشتهاهی می توانید از «عسل» استفاده کنید.

۱۹- بذر «کرفس» اشتها آور است.

۲۰- «بامیه» اشتها به غذا را زیاد می کند.

۲۱- بذر «سعتر» زیاد کننده اشتها است.

۲۲- نمک زده و «کهنه پنیر» در صورتی که فاسد نشده باشد، اشتها را تحریک می نماید.

۲۳- پوست «لیموترش» مقوی قلب و معده بوده، اشتها را زیاد می کند.

۲۴- اگر «انجیر» را قبل از غذا بخورید، اشتها را تحریک می کند.

۲۵- «سیب» اشتها آور است.

ص: ۷۲

۲۶- «اسفناج» اشتها، مخصوصاً اشتهای اطفال را زیاد می کند.

۲۷- بهترین موقع خوردن «خربزه»، یکی دو ساعت بعد از صرف غذا است. ولی اشتهاآور است و بایستی قبل از غذا خورده شود.

۲۸- «ریواس» اشتهاآور می باشد.

۲۹- «مشک زمینی» اشتها را زیاد می نماید.

۳۰- خوردن میوه خام «به» اشتها را زیاد می کند.

۳۱- میوه «زالزالک» مقوی معده بوده، اشتها را زیاد می کند.

۳۲- ترشی «پیاز» جهت زیاد شدن اشتها سودمند است.

۳۳- میوه رسیده و یاقوتی رنگ «زیتون» مقوی معده بوده و اشتها را زیاد می کند.

۳۴- خوردن مقدار کمی از پوست درخت «بید» اشتها را باز می کند و دستگاه گوارش را تقویت می نماید.

۳۵- برگ «شنبلیله» کمی ملین بوده، اشتها را زیاد می کند.

۳۶- برگ و گل «زبان پس قفا» اشتها را باز می نماید.

۳۷- «مارچوبه» برای رفع بی اشتهایی مفید می باشد.

۳۸- ترشی ای که با برگ و ساقه نوع خوشبوی «گلپر» درست می شود برای معالجه کم اشتهایی به کار می رود.

۳۹- جوشانده گیاه «خارشتر» اشتهاآور و مقوی است.

۴۰- کلیه قسمت‌های گیاه «خار مرار» کمی تلخ و اشتهاآور است.

۴۱- دم کرده سر شاخه های گلدار «علف هزار چشم» اشتهاآور است.

۴۲- میوه تازه ترش «انبه» اشتهاآور است.

۴۳- جوشانده برگ پخته «زردآلو» اشتهاآور است.

۴۴- «گلابی» ترش اشتهاآور است.

۴۵- «شاه توت»، «سماق»، «ریشه جعفری»، «مرزه»، «نخود»، «دوغ» و «شش شاخ» اشتهای آور هستند.

بی خوابی

۱- مقدار ۲۰ تا ۳۰ گرم از گل های «زیرفون» در یک لیتر آب بجوشانید. بعد از یک

ص: ۷۳

ربع، صاف کنید و با «عسل» شیرین سازد. در شبانه روز سه تا پنج فنجان از آن به فاصله بنوشید.

۲- یک مشت از «گل های افسنتین» را در یک لیتر «سرکه» بریزید. یک ربع بجوشانید. محلول به دست آمده را در شیشه بریزید و به هنگام بیخوابی شدید کمی از این محلول را بر روی پیشانی ضماد کنید (دو طرف پیشانی تا شقیقه ها).

۳- دم کرده برگ «پرتقال» را با یک یا دو قاشق عرق بهارنارنج مخلوط کنید و قبل از خواب مصرف نمایید.

۴- چند عدد برگ تازه «سوسنبر» را در یک فنجان آب جوش یک ربع بگذارید. سپس آن را صاف کنید. شیرین سازید و بنوشید.

۵- حدود ۲۰ گرم از ریشه «سنبل الطیب» را با دو عدد «لیمو عمانی» و یک قاشق «گل گاوزبان» در یک لیتر آب بجوشانید. با «نبات» شیرین کنید و روزی ۲ بار بنوشید.

۶- یک مشت برگ «به» تازه و نورسیده را بچینید. با یک لیتر آب جوش ۱۰ دقیقه بخیسانید. آن را صاف کنید. پس از ۱۰ دقیقه آن را با شکوفه نارنج مخلوط و شیرین کنید و هر شب موقع خواب یک یا دو قاشق از آن بنوشید.

۷- اگر شبها همراه با غذای خود «پیاز» بخورید زودتر و آسوده تر به خواب می روید.

۸- «گل نسترن» مفید است.

۹- «سیب» مفید است. قبل از خواب چند دانه سیب بخورید یا یک استکان، آب سیب سر بکشید.

۱۰- روغن نوع شیرین «بادام» برای رفع بیخوابی مفید است.

۱۱- «نوشدارو» خواب آور و قوی ترین مسکن است.

۱۲- اگر دانه «خشخاش» به نان بزنید، خواب را کمی زیاد و عمیق می کند.

۱۳- «کلم» کمی خواب آور است.

۱۴- «تازه پنیر» که آب آن را هنوز نگرفته و در اصطلاح پنیر سازان دلمه نامیده می شود، خواب آور است.

۱۵- مبتلایان به مرض کم خوابی و بی خوابی می توانند از «عسل» استفاده کنند. قبل از خواب چند قاشق مرباخوری از شهد گوارای «عسل» میل نمایید.

۱۶- استشمام و چکاندن آب «کدو» چنانچه خام فشرده شود، در بینی و گوش جهت رفع بی خوابی نافع است.

۱۷- آب مقطر برگ «غار گیلاسی» برای بی خوابی تجویز می شود.

۱۸- روغن تخمه «تخم کدو» جهت رفع بی خوابی بی نظیر است.

۱۹- چکاندن آب جوشانده «زعفران» جهت بی خوابی نافع است.

۲۰- «روغن بنفشه» خواب آور است. چون آن را بر پنبه آغشته و شیاف نمایید. اثری فوق العاده دارد.

۲۱- عصاره روان سنبله های «بید» برای درمان بی خوابی که نتیجه ضعف اعصاب است مفید می باشد.

۲۲- «بادرنجبویه» مقوی قلب و مغز بوده و در بی خوابی اثر مفید دارد.

۲۳- سرشاخه های گلدار «ناخنک» برای بی خوابی نافع است. مخصوصاً در مورد بی خوابی اطفال سود فراوان دارد.

۲۴- بوییدن گل «نیلوفر آبی» مقوی قلب، دماغ و خواب آور است.

۲۵- «سنبل الطیب» در بهبود کیفیت خواب و برطرف کردن بی خوابی مؤثر است.

۲۶- قطره قطره ریختن آب «خیار» در بینی و بوییدن آن جهت کم خوابی مفید است.

۲۷- مبتلایان به مرض کم خوابی و بی خوابی می توانند از «عسل» استفاده کنند. قبل از خواب چند قاشق مرباخوری از شهد گوارای «عسل» میل نمایند.

۲۸- «سیب» پخته برای رفع بی خوابی مفید است.

۲۹- «اسفناج» را با «کدو»، «برگ کاهو»، «برگ خشخاش»، و گوشت مرغ چاق یا گوشت بزغاله پخته و کمی شیر «تخم خشخاش» و شیر «بادام شیرین» یا کره گاو مخلوط کرده، میل کنید برای بی خوابی حاصل از خشکی دماغ مفید است.

۳۰- دم کرده «تخم شوید» برای بی خوابی اثر مفید دارد.

۳۱- «برنج» خواب آور است و خوابی نیکو می آورد.

۳۲- «جو دو سر» (یولاف) را با پوسته خارجی آن به مقدار ۲۰ گرم در یک لیتر آب بجوشانید این جوشانده برای بی خوابی نافع است.

۳۳- «کاهو»، «لاسی»، «۳ گلابی»، «شقایق»، «سنبل الطیب»، «خشخاش»، «۱ برگ زیتون»، «۴ برگ زیتون»، «بیدمشک»، «کاکوتی» و «افسنتین» مفید می باشند.

بیضه آب آورده

ضماد گرم «برگ پنج انگشت» (فلفل بیابانی) مفید است.

بیماریهای مئانه

۱- لعاب دانه های «اسفرزه» تجویز شده است.

۲- «تخم خربزه» مئانه را پاک می کند.

۳- «خالواش»، «پونه»، «توت فرنگی»، «تمشک»، «کاکل ذرت»، «فندق»، «رازیانه»، «لوبیای سبز»، «کتان»، «آس»، «بابونه»، «شیرین بیان»، «بارهنگ»، «گوجه سبز»، «علف مرغ» و «ختمی صورتی» مفید می باشند.

بی نظمی عادت ماهانه

۱- «افستین» (خارا گوش)، «زنجبیل شامی» و «آلبالوی تلخ» مفید می باشند.

۲- آب رنگین خیس خورده «زعفران» مفید است.

۳- جوشانده «زردچوبه» مفید است.

۴- «زنجبیل» برای بی نظمی عادت ماهانه مفید است.

بیهوشی (اغماء)

۱- ۱۲۰ گرم گل خشک «ترنجان» را به همراه ۳۰ گرم تفاله «لیمو ترش»، ۳۰ گرم «جوزالطیب»، ۱۵ گرم «گل میخک» و ۱۵ گرم «دارچین»، داخل ۲۰ لیتر «عرق کشمش» بریزید. پس از ۸ روز (در این مدت گاهی ظرف را زیر و رو کنید) که خوب خیس خورد و جا افتاد آن را صاف کنید و داخل شیشه در بسته بریزید و در موارد لازم به یکی از دو طریق زیر عمل کنید:

الف: به اندازه یک قاشق قهوه خوری از آن را در یک لیوان آب نیم گرم مخلوط و میل کنید.

ب: ۳۰ تا ۴۰ قطره آن را روی یک حبه قند بریزید و میل نمایید.

این درمان باید روزی ۳ تا ۴ بار تکرار شود.

۲- «هل» را با پوست دم کنید و بنوشید.

۳- «اسطوخودوس» مفید می باشد.

۴- دانه های «گل رنگ» برای اغماء مفید است.

ص: ۷۷

پُرستات

«پیاز»، «تخم کتان»، «خالواش» و «گوجه جنگلی» مفید می باشند.

پرسوت

چنانچه برگ تازه «پنج انگشت» (فلفل بیابانی) را کوبیده، بدون آب مانند شامی در روغن سرخ کنید و بعد با «عسل» بخورید، درمان می شوید. اگر با خوردن یکی دو دانه از این شامی حال شما رو به بهبودی رفت، معالجه را ادامه دهید.

پر شدن کیسه صفرا

نوشیدن آب ریشه پخته «خشخاش» مفید است.

پشه گزیدگی

«پیاز» کوبیده را روی محل گزیدگی قرار دهید. آن را التیام می بخشد.

پف کردن زیر چشم

ضماد عصاره «سیب زمینی» را روی محل مورد نظر بگذارید.

پلاگر

برگ های «کلم» از این بیماری جلوگیری می کنند.

پوسیدگی دندان

۱- شیرینی «انگبین ها» نه تنها برای دندان مضر نیست بلکه از کرم خوردن و پوسیدگی آن جلوگیری می نمایند.

۲- صمغ درخت «گردو» زخمهای عفونی و پلید را مداوا می کند. مقدار کمی از این صمغ را در حفره ی دندان کرم خورده بگذارید و ببینید چگونه درد آن را ساکت کرده و از پیشرفت پوسیدگی دندان جلوگیری می کند.

پیچش روده ها

اگر دانه های «ارزن» را ساییده، با نمک مخلوط کنید، در کیسه ای بریزید و روی آن بنشینید مفید است.

پیچش صفاوی معده

«روغن تخمه کدو» جهت مداوا، دارویی بی نظیر است.

پیچیدگی اعصاب

۱- ضماد ریشه «کنگر» نافع است.

۲- مالیدن غده سیب زمینی «گل سیکلامن» با «سرکه» مفید است.

۳- ضماد «بسپایه» نافع است.

۴- خوردن یک مثقال عصاره ی ریشه «جنطیانا» مفید می باشد.

پیچیدگی عضلات

- ۱- از جوشانده «آویشن شیرازی» به عنوان کمپرس جهت درمان رگ به رگ شدن و پیچیدگی عضلات استفاده نمایید.
- ۲- یکصد گرم از ساقه های گلدار «آویشن» تازه، پنجاه گرم ساقه های گلدار خشک آن را در یک لیتر آب جوش دوازده دقیقه بجوشانید بعد صاف کنید. پارچه ای در آن بخیسانید و محل درد را کمپرس کنید و سپس خوب ببندید. روزی سه الی چهار بار این عمل را تکرار کنید.
- ۳- «کاکوتی»، «زرده تخم مرغ»، «آویشن»، «برگ بو» و «شیرین بیان» مفید می باشند.

پیری زودرس

- ۱- در دوران پیری برای حفظ سلامتی، غذایی مناسبتر از «عسل» نیست.
- ۲- «طالبی» دارای اکسیر جوانی است.
- ۳- «گرمک» دارای اکسیر جوانی است. و هر کس از آن استفاده کند عمرش برخلاف عمر گرمک که کوتاه است، طولانی خواهد شد.
- ۴- اگر هر روز صبح یک «سیب» تازه را با پوست، آب گرفته بنوشید، هیکل شما خوش اندام مانده و پیری به سراغ شما نخواهد آمد.
- ۵- به موارد «طول عمر» نیز توجه کنید.
- ۶- «روغن زیتون» به عنوان عامل ضد پیری است.
- ۷- «پرتقال» میزان اسیدوز، یعنی ترشی خون را متعادل می سازد و در نتیجه از پیری جلوگیری می کند.

پیزی

به «برص» مراجعه کنید.

پيله دندان (عفونت مغز دندان)

گذاشتن ضماد «نشاسته» پخته بر روی پيله بسیار مفید است.

۱- برگ های تازه «تره» را در «سرکه» خیس کنید. در حالیکه قبلاً" محل پینه را چند دقیقه (نزدیک نیم ساعت) در آب گرم گذاشته اید، آن را بیرون آورده و این برگ های خیس شده در «سرکه» را روی آن قرار دهید.

۲- اگر شما «عسل» تازه را روی پینه های دست و پا و زبری های روی زانو و آرنج بمالید، آن ها را از بین خواهد برد.

۳- اگر ضماد «پنیر» با «عسل» را روی پینه های دست و پا بمالید، آن ها را برطرف می نماید.

۴- جوشانده برگ و لفافه سبز میوه «گردو» پینه دست و پا را از بین می برد.

پیوره

۱- مالیدن «کفری» به دندان از پیوره جلوگیری می کند.

۲- جوشانده گل «انار» تجویز شده است.

۳- مضمضه جوشانده برگ «بادرنجبویه» جهت معالجه نافع است.

۴- مضمضه آب جوشانه «مورد» نافع است.

۵- مضمضه جوشانده میوه «سرو» و مالیدن کوبیده آن با «عسل» مفید می باشد.

۶- مضمضه «حوض» مفید می باشد.

۷- خوردن «اسفناج» خام از پیوره جلوگیری می کند.

۸- نوشیدن روزانه مقداری آب مخلوط از «هویج» و «کلم»، به علت داشتن «ویتامین ث» فراوان درمان پیوره خواهد بود.

۹- شستن روزانه چندین مرحله با «جوشانده ختمی» و غرغره آن معالجه خواهد کرد.

تاری چشم

- ۱- سرمه ضماد «میخک» مفید است.
- ۲- سرمه «اگیر ترکی» تجویز می شود.
- ۳- «گل های سوژا» مفید است.
- ۴- مالیدن «فلفل» به چشم برای رفع تاری و تیرگی چشم و درخشان کردن سفیده چشم نافع است.
- ۵- «فرقو معما» دارای کلیه خواص روغن زعفران می باشد. چشم را تقویت می کند و تیرگی آن را برطرف می سازد.

ناول پوست

- ۱- جوشانده ریشه و شاخه های «ارزن» را برای شستن تاوهای پوست به کار می برند.
- ۲- از جوشانده برگ های «توت کاغذی» برای بیرون ریختن بیماری ها تاولی استفاده می شود.

- ۱- مقدار ۵۰ گرم از گل های خشک یا تازه «آقطی» را در یک لیتر آب بجوشانید. پس از صاف و خنک کردن، با «عسل» شیرین سازید. سه بار در روز، هر بار یک فنجان از آن بنوشید.
- ۲- در حدود ۵۰ گرم برگ مخلوط با پوست ساقه نو شاخه های جوان (خشک یا تازه) درخت «زیتون» را در یک لیتر آب به مدت یک ربع بجوشانید. یک ربع کنار بگذارید. صاف و با «عسل» شیرین کنید. در هر روز سه بار، هر بار یک فنجان از آن بنوشید.
- ۳- جوشانده پوست «بیدمشک» تب بر است.
- ۴- خوردن «هندوانه» و «شیر خشت» تب های شدید را درمان می کنند.
- ۵- «افستین» درمان تب های همراه با سینه پهلو می باشد.
- ۶- «سیب»، تب بر بسیار خوبیست.
- ۷- سقراط پدر علم طب همیشه «انجیر» را تجویز می کرد.
- ۸- مقدار چهل تا پنجاه گرم پوست یا برگ درخت «فندق» خشک را در میان یک لیتر آب به مدت پنج دقیقه بجوشانید، صاف کنید و با شکر شیرین سازید. روزانه چهار تا پنج بار نیم فنجان به فاصله در سرتاسر روز تا موقع خواب بنوشید.
- ۹- ۴۰ گرم ریشه «آرتیشو» را در یک لیتر آب خیسانده، ۱۲ دقیقه بجوشانید. با شکر شیرین سازید و هر روز سه فنجان از آن را ۲۰ دقیقه قبل از غذا بنوشید.
- ۱۰- پوست درخت «اختر زغال» تب بر و مقوی است.
- ۱۱- از مغز دانه های میوه «سدر» شیره بکشید. تب را پایین می آورد.
- ۱۲- گل ها و اعضای مختلف گیاه «خار طلایی» تب بر است.
- ۱۳- پوست درخت «برگ نو» تب بر است.
- ۱۴- «تخم بالنگ» ضد تب است.
- ۱۵- شربت «گیلاس» برای کاهش تب تجویز می شود.

۱۶- مخلوط «انار شیرین و ترش» برای تب های تند بسیار نافع است.

۱۷- از برگ های «تُرَشَك درشت» در اروپا برای قطع تب استفاده می شود.

۱۸- در چین و ژاپن از «تخم گشنیز» برای تب های نوبه ای استفاده می شود. برلی این

ص: ۸۳

کار جوشانده آن را می خورند و یا بخور آن را به صورت و گردن می دهند.

۱۹- «نعنا»، «کدو»، «عناب»، «گل آفتابگردان»، «به دانه»، «ماش»، «کرفس»، و «گل سرخ»، «دانه به»، «گلابی»، «اسفناج» و «تخم ترب» مفید می باشند.

تب برفکی

«کدو»، «فلوس»، «شاه اسپرم»، «غافت»، «شلغم»، «تمشک»، «بنفشه»، «ازگیل» و «آویشن» مفید می باشند.

تب بلغمی

۱- خوردن «سیاه دانه» و «سکنجبین» نافع است.

۲- خوردن دم کرده «خرما» با «شنبلیله» برای تب های بلغمی مفید است.

تبخال

۱- دو تا سه عدد «سیب» را بدون این که پوست بکنید، قطعه قطعه کنید و در یک لیتر آب سرد بخیسانید. پس از خیس خوردن، ۱۵ دقیقه بجوشانید. سپس آن را ۱۰ دقیقه کنار بگذارید. حال می توانید از این شربت خوشمزه پس از هر وعده غذا ۲ فنجان بنوشید.

۲- ضماد برگ «تاجریزی پیچ» سود فراوان دارد.

تب دائم

۳۰ گرم «خشخاش» را با شکر مخلوط کرده و بخورید.

تب راجعه

«فندق هندی» (فندق تلخ) مفید است.

تب ربع

۱- پودر «ریوند» معالجه می کند.

۲- آب برگ «کاسنی صحرايي» با «سکنجبین» اثر نیکو دارد.

۳- خوردن شش گرم «گل سرخ» مفید است.

۴- خوردن یک مثقال گیاه «خارشتر» مفید می باشد.

۵- خوردن برگ «علف هزار چشم» با «سداب» نافع است.

تب و لرز

۱- جوشانده ریشه «کنگر» به تنهایی یا همراه با پوست بید تب بر بوده، تب و لرز را معالجه می کند.

۲- جوشانده ی «بومادران» معالج می باشد.

۳- جوشانده برگ «اوکالیپتوس» ضد تب و لرز است.

۴- برگ های «هزاربندک» داروی کمکی خوبی برای مداوا می باشند.

تب های حصبه ای

در هند و چین میوه «گوجه فرنگی» برای تب های حصبه ای تجویز می شود.

تب های دانه ای

گل «شقایق» دارای یک ماده ی رنگین، کمی قند و مقداری صمغ است. گلبرگ های آن دارای مختصری اثر تسکین دهنده بوده، عرق را زیاد می کند. مصرف آن مفید است.

تب های سودایی

«شاهتره» برای درمان مفید می باشد.

تب های صفراوی

۱- مقدار هشتصد گرم از گل های تازه «نیلوفر» را با سه کیلو قند بجوشانید. صاف کنید و به تواتر میل کنید.

۲- گردی که بر روی میوه «سماق» می نشیند و به آن خاک سماق بسیار قابض و کمی تلخ است. برای تب های صفراوی ۱۵ تا ۲۴ گرم در روز مصرف دارد.

۳- میوه های شیرین و ملس «انار»، صفرابر بوده، معده و کبد را تقویت کرده و مفید می باشند.

۴- آب مخلوط «انار شیرین و ترش» با شکر مفید است.

۵- دم کرده پوست درخت «سیب» در هند تجویز می شود.

تب های عفونی

۱- برگ های تازه، گل، تخم و ریشه ی «کاسنی صحرائی» به تمامی برای درمان نافع است.

۲- خوردن یک مثقال گیاه «خارشتر» برای درمان مفید است.

۳- «هندوانه»، این نوع تبها را فرو می نشاند و حدت صفرا را برطرف می کند.

۴- «میوه لیموترش» در مورد تب های عفونی مفید است .

تب های نوبه ای

۱- مصرف «بومادران» مفید می باشد.

۲- برگ های «هزاربندک» قابض بوده و تجویز شده است.

۳- «آب لیمو» را با «برگ های کلم»، «کرفس» و «شلغم» بخورید.

تپش قلب

۱- گل «زالزالک» یک داروی مفید و خصوصی است.

۲- دم کرده «سنبل الطیب» مفید است.

۳- «اسطوخودوس» را تجویز کرده اند.

۴- دم کرده «برگ پرتقال» با «پوست نارنج» و یا «بهار نارنج» جهت آرام کردن تپش و ناراحتی قلب دوی مؤثر است.

۵- نیم کیلو از سرهای تازه «مارچوبه» را در آسیای سبزی ها خرد کنید. آب آن را بگیرید و برابر وزن آن ملاس نیشکر اضافه کنید و آن را در شیشه ای که درب محکم دارد بریزید و دور از حرارت و گرما نگهدارید. هر وقت نیاز داشتید در فاصله غذا، چهار قاشق سوپخوری (به فاصله در سرتاسر روز) مصرف کنید.

۶- «پرتقال»، «لیمو»، «جوانه گندم»، «ذرت»، «گل نسترن» و «مارچوبه» مفید می باشند.

تحرکات چشم

بخور «چای»، «بارهنگ» و «ریحان» مفید می باشند.

تخامه

پودر «ویونه» مفید می باشد.

تخمیر معده

اگر ۳ تا ۵ گرم «اسطوخودوس» را دم کرده و سه تا چهار فنجان بین دو غذا بخورید، درمان می کند.

تراخم

۱- چون «بلخ» را با «آب غوره» بجوشانید تا غلیظ شود و آن را در چشم سرمه نمایید، مفید می باشد.

۲- شستشوی چشم با آب برگ و دانه های «شنبلله» مفید است.

۳- دود برگ «صنوبر کوچک» جهت جلوگیری نافع است.

۴- چکاندن آب برگ «مورد» در چشم جهت درمان مفید است.

۵- سرمه «سندروس» با «عسل» مجرب است.

۶- سرمه عصاره خشک «حضض» مفید است.

۷- مالیدن عصاره «قنطوریون باریک» با آب کاکنج نافع است.

۸- در کتاب دستور الاطباء نوشته شده است که چون ریشه «شدر» را در سایه خشک کرده و آن را با آب و «گلاب» بسایید و در چشم کنید مفید است.

ترشحات رحم

- ۱- حمول گرد خشک گل برگ های «گل سرخ» ترشحات رحم را از بین می برد.
- ۲- شیاف «زیتون» برای قطع سیلان ترشحات رحم و خونریزی آن مفید است.

ترشحات زیادی معده

عرق و اسانس «نعنا»، ترشحات زیادی معده را کم می کند.

ترشحات سفید خانم ها

- ۱- جوشانده ی برگ «گردو» ترشحات بی رنگ زنانه را از بین می برد.
- ۲- از دم کرده ۱۵ تا ۲۰ گرم «آقاقیا» در یک لیتر شراب قرمز، شرابی مقوی به دست می آید که نافع است.
- ۳- «افستین» مفید می باشد.
- ۴- برگ های «هزاربندک» تجویز می شود.
- ۵- برگ «غافت» برای از بین بردن ترشحات زنانه توصیه شده است.
- ۶- برگ گیاه «تاجریزی پیچ» تجویز شده است.
- ۷- دم کرده برگ «پیچک صحرائی» تجویز شده است.
- ۸- پانزده گرم از گل های خشک «اسطوخودوس» را در یک لیتر آب بجوشانید. پس از صاف کردن با انژکسیون مورد شستشو قرار دهید.
- ۹- لعاب «به دانه» را چند روز با کمک انژکسیون به عنوان شستشو به کار برید.
- ۱۰- روزی یک لیوان از شربت «ریوند» بنوشید.

ترشحات صفرا

در اثر خوردن «انگور»، معده کاملاً تخلیه می شود و ترشحات صفرا به حالت اعتدال در می آید.

ترشحات غدد داخلی

«عسل» ترشحات غدد داخلی و بزاق را تعدیل می کند.

ترشحات مفراط عادت ماهیانه

۱- اگر در جوشانیده پوست «انار» بنشینید مفید است.

۲- در چین و ژاپن پوست درخت «زرشک» تجویز می شود.

ترشحات مهبل

در هندوستان از میوه گیاه «برگ بو» برای قطع ترشحات مهبل استفاده می شود.

ترشح زهدان

«بلوط»، «چای کوهی»، «مازو»، «عرق انجبار»، «بابونه»، «گردو»، «ریحان»، «کاکوتی»، «مرزنگوش»، «شاه اسپرم» و «گل میخک» مفید می باشند.

ترش کردن

۱- تجویز ۹ آنژین را عمل کنید.

۲- بیست گرم «برگ بو»ی تازه یا خشک را در یک لیتر آب جوش بریزید. چهل گرم پوست نارنج به آن اضافه کنید. ده دقیقه کنار بگذارید تا خوب جا بیفتد بعد آن را صاف کنید و با «عسل» شیرین سازید. بعد از هر وعده غذا یک فنجان بنوشید.

ترشی معده

۱- شیره کوبیده «کنجد» با «نبات»، جهت جلوگیری از اثرات سوءترشی معده تجویز می شود.

۲- نوشیدن «آب معدنی شلف» هضم غذا را آسان می کند و ترشی معده را خنثی می نماید.

۳- آب یک «لیمو ترش» را در یک لیوان بگیریید و در لیوان دیگر نصف قاشق چای خوری «جوش شیرین» را در آب حل کنید و جرعه جرعه از دو لیوان به نوبت بنوشید.

۴- مقدار ده گرم ریشه «ریوند» را در یک لیوان آب جوش به مدت بیست دقیقه دم کنید و یک لیوان قبل از غذا بنوشید.

۵- «مریم نخودی»، «بلوط»، «ریحان»، «لیمو»، «سیب زمینی»، «عرق نعناع» و «عرق آویشن شلغم» مفید می باشند.

ترک استخوان

ضماد مجموعی از ترکیب «سقز» و «روغن زیتون» بسیار نافع است (به خصوص در مورد شکستگی استخوان).

ترک پاشنه

«روغن کاکائو» برای ترکهای پوستی و نیز ترک پاشنه پا اث معجزه آسا دارد.

ترک پستان

۱- ضماد برگ تازه و ریشه له شده «سگ زبان» و جوشانده آن ها جهت التیام مفید می باشد.

۲- به تجویز ۱۰ «ترک پوست» عمل کنید.

ترک پوست

۱- ضماد «بادام تلخ» با «سرکه» مفید است.

۲- ضماد میوه «انجیر» با «روغن زیتون» یا موم جهت معالجه ترکیدن پوست که در اثر سرما ایجاد شده است، مفید می باشد.

۳- شستشو با آب جوشانده ی «شلغم» مفید است.

۴- ضماد گوشت و مغز «خیار» برای درمان نافع است.

۵- صمغ درخت «بنه» مخلوط با «روغن زیتون» جهت برطرف کردن سودمند می باشد.

۶- روغن دانه های «شنبلله» مخلوط با موم جهت درمان توصیه شده است.

۷- مضمضه جوشانده بیخ «بابا آدم» سودمند است.

۸- روغنی مناسبتر از «روغن کاکائو» نیست.

۹- محلول «سندروس» در روغن بادام مفید می باشد.

۱۰- یک قاشق قهوه خوری «به دانه» را یک شب در یک فنجان آب سرد خیس کنید. صبح فردا آن را صاف کنید. آب غلیظی به دست خواهد آمد. با این آب، ترک پوست و لب و پستان را (از طریق ماساژ) درمان کنید.

۱۱- «برگ های جعفری» را له کنید و به شکل ضماد روی محل زخم و خراش بگذارید.

۱۲- «مغز تخم هندوانه» نرم کننده پوست است .

ترک پوست شکم خانمها

اغلب مشاهده میشود بعضی از خانمها در زمان حاملگی، پوست شکمشان دچار ترکیدگی و خط خط شدن می گردد. برای درمان مقداری «رازیان» را بکوبید، در آبجو حل کنید و بمالید.

ترک دست و پا

۱- «پیاز» تازه ای را رنده کنید. آب آن را بگیرید. سپس به صورت ضماد به مدت یک ربع روزی دو بار بر روی محل ترک بگذارید.

۲- شستشو با «محلول شستشوی زخم» مفید است. طرز تهیه: ۲۰ تا ۳۰ گرم «برگ بو» را تا ۱۲ دقیقه در یک لیتر آب داغ بریزید. بعد آن را صاف کنید.

۳- «سنا» را تجویز می نمایند.

۴- از گرد صمغ «انبه» برای معالجه ترک پا استفاده می شود.

۵- «جوشانده شلغم»، «حنای بدون رنگ»، «مازو دود اسفند و وشا»، «بلوط»، «ریحان»، «سیب زمینی»، «پیاز»، «آب شلغم»، «آب چغندر»، «شنبلیله»، «کنگر»، «شاه بلوط» و «همیشه بهار» مفید می باشند.

ترک سرما زدگی

۱- آن را مدتی در آب گرم «چغندر» بگذارید.

۲- اگر «سیر» را در روغن سرخ کنید و زیادی روغن آن را بگیرید، مالیدن آن ترک را درمان می کند.

۳- «شلغم» پخته را به صورت مرهم روی ترک بگذارید.

ترک لای انگشتان

ضماد کوبیده برگ تازه «شیرین بیان» درمان می نماید.

ترک لب

۱- میوه «بنه» دارای ویتامین های «A» و اقسام «B» و «D» می باشد و به همین جهت معالجه می کند.

۲- در استعمال خارجی، مالیدن «کتیرا» پوست را نرم می کند و ترک لب را التیام می دهد.

۳- مالیدن «روغن بادام» مفید است.

۴- به تجویز ۱۰ «ترک پوست» عمل کنید.

ترک ناخن

۱- «بلال» به علت داشتن گوگرد- سیلیس، آهن و کلسیم، غذای خوبی برای مو و ناخن ها هست و از ترکیدن و گوشه کردن ناخن ها جلوگیری می نماید.

۲- ترکیب مرهمی از تخم «تره تیزک» و «زهره گاو» برای ترک ناخن مفید است.

۳- ضماد پخته «خندروس» با «سرکه» مفید است.

ترومپوز (فلوبیت)

دکتر کلاین متخصص خون شناسی دانشگاه نیویورک پس از آزمایشات متعدد نظر دارد که شربت «نارنج» و «پرتقال» دارویی کامل علیه ترومپوز است و کسانی که استعداد غلظت خون و افزایش هموگلوبین را دارند بایستی «پرتقال» مصرف کنند تا دچار این بیماری نشوند و مبتلایان هم با خوردن آن خود را درمان کنند.

تسلل ادرار

۱- ۵/۱ گرم «اسفند» را صبح ناشتا به همراه کمی «خاکشیر» با آب، بدون این که کوبیده یا خرد شود بخورید.

۲ آب جوشیده پوست «انار» را بنوشید.

۳- در چین معتقدند که «لوبیای چشم بلبلی» از تکرر ادرار جلوگیری می کند.

تشمع کبدی (سروز)

۱- «پیاز» اثر غیرقابل انکار دارد.

۲- سالاد «کلم» چه کلم قمری و چه کلم برگ سفید یا قرمز نتایج عالی و مؤثری برای درمان تشمع کبدی همراه با ورم و آب آوردن شکم دارد.

۳- «ریشه کاسنی»، «کلم» و «عناب» مفید می باشند.

تشنج

۱- «شلغم» مفید است.

۲- نوشیدن دم کرده گل «زیرفون» درمان تشنج ات عصبی است.

۳- گل «زالزالک» ضد تشنج می باشد.

۴- شیره ی جوانه های تازه درخت «انگور» را با کمک الکل گرفته، به صورت عصاره در آورید و مجدداً تقطیر کنید تا سفت شود. این ماده مدر و ضد تشنج است.

۵- پختن «اسفناج» با «روغن بادام» و کره تازه گاو محسنات زیاد دارد و برای تشنج بدون نتیجه نیست.

۶- «ریحان» ضد تشنج می باشد.

۷- دم کرده «بهار نارنج» ضد تشنج می باشد.

۸- ارسطو خاصیت ضد تشنج بودن را به «مرزنگوش» نسبت داده است.

۹- خوردن برگ و بذر «سداب» نافع است.

۱۰- «برگ بو» ضد تشنج است.

۱۱- نوع بزرگ «سوزن نخ پیرزن» که به آن «مسیکه» می گویند ضد تشنج است.

۱۲- «گلپر» ضد تشنج است.

۱۳- چون برگ و شاخه تازه «غلب لب» را در «روغن زیتون» بجوشانید، روغن آن ضد تشنج می باشد.

ص: ۹۳

- ۱۴- آب مقطر «برگ بو» ضد تشنج می باشد.
- ۱۵- اثر ارزنده آبهای معدنی سرد، کم کرن آب نسوج بدن است و برای حالات تشنجی مفید می باشند.
- ۱۶- سرشاخه های گیاه «اکلیل کوهی» ضد تشنج می باشد.
- ۱۷- آرد «ثعلب» برای درمان تشنج تجویز شده است.
- ۱۸- «سنبل الطیب» ضد تشنج می باشد.
- ۱۹- مداومت در خوردن «اسطوخودوس» تشنج را از بین می برد.
- ۲۰- «صمغ انجدان» مانند انجدان ضد تشنج می باشد.
- ۲۱- دم کرده گل های «مینا» ضد تشنج است.
- ۲۲- اعضای مختلف هوایی انواع «شیر پنیر» ضد تشنج است.
- ۲۳- «خار مهک» (یکی از انواع خارهای دارویی) ضد تشنج هست.
- ۲۴- بیخ گیاه «نیلوفر آبی» اثر ضد تشنج دارد.
- ۲۵- برگ و سرشاخه های درختچه «شاه پسند معطر» ضد تشنج است.
- ۲۶- «گل اه پسند» ضد تشنج است.
- ۲۷- اعضای مختلف گیاه «دیوخار» ضد تشنج است. برای درمان سیاه سرفه و سرفه های تشنجی آن را توصیه کرده اند.
- ۲۸- جوشانده، شربت و عصاره شکوفه گل های «شبدرد» ضد تشنج است.
- ۲۹- در ژاپن و چین میوه «پونسیروس» به عنوان ضد تشنج مورد استفاده می باشد.
- ۳۰- ریشه «آنژلیک» ضد تشنج است.
- ۳۱- گرد «زعفران» ضد تشنج است.
- ۳۲- «اسفناج» پخته ساده را اگر با «روغن بادام شیرین» آغشته و میل کنید برای تشنج های ناشی از یبوست مفید است.
- ۳۳- از «بادنجان» در برخی مناطق آفریقا به عنوان ضد تشنج استفاده می شود.

۳۴- برگ های «بادرنجبویه» را در فرانسه مانند چای دم می کنند و به عنوان ضد تشنج می خورند.

۳۵- «زردآلو»، «چای»، «مریم گلی»، «سوسن زرد»، «میخک»، «برنجاسب»، «کاکوتی»، «مرزنگوش» و «افستین» مفید برای جلوگیری از تشنج می باشند.

ص: ۹۴

۱- «رب به ترش» تشنگی را تسکین می دهد.

۲- به «استسقاء» مراجعه کنید.

تصلب شرائین

۱- «تمشک» مفید است.

۲- «آلبالو» غذای مفیدی است.

۳- اقسام مختلف «گوجه» تجویز شده اند.

۴- «لیمو ترش» دارای املاح مختلف کلسیم، آهن، منیزیم، سدیم، فسفر و پتاسیم هست. مقدار این املاح به قدری زیاد است که ترشی های موجود نه تنها خون را ترش نمی نمایند، بلکه آن را قلیایی کرده و تصلب شرائین را معالجه می کنند.

۵- «توت فرنگی» معالج خوبی است.

۶- «آب معدنی شاهان گرماب» از اعماق بسیار ژرف زمین که از هزار متر بیشتر است خارج شده و به سوی زمین می آید و روی این اصل درجه ی حرارت آن در مظهر چشمه ۴۸ درجه سانتیگراد می باشد و به همین علت برای مبتلایان به تصلب شرائین درمانی بسیار ارزنده و مفید می باشد.

۷- به طوریکه از دانشگاه مونترال کانادا اطلاع داده شده اخیراً از «روغن تخم آفتاب گردان» ماده ای به نام سولوتین استخراج و کشف شده که ضایعات تصلب شرائین را برطرف می کند.

۸- خوردن «عسل» جریان خون را آسان می کند. کندی آن را از بین می برد و گرفتگی مویرگ ها را باز می نماید و از سگته قلبی جلوگیری می نماید.

۹- «چای جاوه» (چای نمسه) برای تصلب شرائین مفید است.

۱۰- «گزنه»، «پیاز»، «عنصل»، «تره فرنگی»، «تیول» و «استحمام در آب شور» مفید می باشند.

تقطیر ادرار

۱- «سوسنبر» غذای خوبی است.

۲- دانه های «مویز» را خارج و در داخل هریک، یک عدد «فلفل سیاه» قرار دهید. روزی چند دانه بخورید. البته افراط نکنید.

۳- خوردن «فلفل» مخلوط با سایر ادویه، جمع کننده بسیار نافع است.

تنبلی روده

«سیب» با پوست مفید است.

تنبلی کبد

«سیب» با پوست مفید است.

تنبلی معده

«خاکشیر» معده را به حرکت وا می دارد.

تنگی نفس

۱- آب «پیاز» خام را مخلوط با «آب لیمو» بنوشید.

۲- مخلوطی از آب «شلغم»، آب «هویج» و آب «کرفس» خام مفید است.

۳- ۸۰۰ گرم ۱ رکه، ۳ «سرکه» «عنصل» و ۳ کیلو «عسل» پاک را بجوشانید تا به قوام آید و مصرف کنید.

۴- «مرزه» پخته با «انجیر» بسیار مفید است.

۵- به تجویزهای «آسم» توجه کنید.

۶- «مویز» بدون هسته همراه با «گل گاوزبان» و «خرمای سبز» مفید است.

۷- «شوید» را تجویز کرده اند.

۸- مقدار کمی از «نوشدارو» (تریاک سیاه) تجویز می شود.

۹- جوشانده ی «بومادران» ضد تنگی نفس می باشد.

۱۰- خوردن جوشانده ی دو مثقال ریشه درخت «فندق» سودمند می باشد.

۱۱- نوشیدن خیسانده «زیره» در «سرکه» نافع است.

۱۲- میوه «انبه» تجویز می شود.

ص: ۹۶

۱۳- میوه «توت فرنگی» برطرف می کند.

۱۴- «تخم کاسنی» سودمند می باشد.

۱۵- «سس» مفید است.

۱۶- ریختن «تره» در آش جو جهت درمان توصیه شده است.

۱۷- «آب زرشک» را با «آب سیب» به مقدار مساوی مخلوط کنید و معادل نصف آب زرشک، «آب لیمو» اضافه کنید و به آن مقداری شکر افزوده و به قوام آورید تا بسته شود. این معجون درمان می باشد.

۱۸- چون گرد ریشه «ریواس» را با لعاب به دانه ساییده و حب نمایید، زیر زبان نگاهداشته و آب آن را فرو برید، تنگ نفس را معالجه می کند.

۱۹- ضماد «کاسنی» با «آرد جو» بر روی سینه تجویز شده است.

۲۰- بهتر است «نعناع» را همراه با مستکی بجوید.

۲۱- «تره فرنگی» شیر و عرق را زیاد می کند و تنگی نفس را شفا می بخشد.

۲۲- «شلغم» خلط آور و برای تنگ نفس تجویز می شود.

۲۳- «عسل آویشن شیرازی» تجویز می شود.

۲۴- مربای میوه «به» سودبخش می باشد.

۲۵- جوشانده «فراسیون» با «انجیر» و «عسل» اثری نیکو در معالجه دارد. البته فراسیون، پادزهر قارچهای سمی هست و خطر آن برای سقط جنین زیاد است.

۲۶- «سیب» مفرح و اشتهاآور می باشد. خفقان و تنگی نفس را معالجه می کند.

۲۷- «کرفس» مجاری ادرار را ضد عفونی می نماید و مفید است.

۲۸- «گزنه» تسکین می دهد.

۲۹- «ریواس» مسرت بخش، قابض، مقوی معده و روده ها هست و برای تنگ نفس مفید می باشد.

۳۰- «آلبالوی تلخ» مقوی حواس پنجگانه بوده و تنگ نفس را برطرف می سازد.

۱- ترشی کهنه «سیر» مفید است.

۳۲- «پیاز» به علت داشتن مواد گوگردی خون و مجاری تنفسی را ضد عفونی می کند و جهت درمان مفید می باشد.

۳۳- «شیرین بیان» بهترین دارو برای تنگ نفس می باشد.

ص: ۹۷

۳۴- عصاره پوست و ساقه های «کتوس» سودمند می باشد.

۳۵- چون ۳۷ گرم دانه «اسفند» را با چهار برابر آب بجوشانید و بعد صاف کنید و با صد گرم «عسل» و هفتاد گرم «روغن کنجد» مخلوط کرده، به تدریج یک ماه بخورید، درمان می کند.

۳۶- گل «پیچ امین الدوله» را قبل از شکفتن چیده و در سایه، خشک کنید و به صورت دم کرده هشت در هزار روزی دو تا سه فنجان بنوشید.

۳۷- جوشانده «گل گاوزبان اصلی» تنگ نفس را شفا می دهد.

۳۸- «اسطوخودوس» را تجویز می نمایند.

۳۹- استشمام آب جوشانده «بادرنجبویه» مفید می باشد.

۴۰- دم کرده گل های «مینای باغی» مفید است.

۴۱- دم کرده «زنبق» به طور دم کرده یا جوشانده تجویز می شود.

۴۲- مخلوط «برگ بو» با «عسل»، چه به صورت معجون و چه به صورت حب مفید است.

۴۳- «سندروس» را برای درمان تجویز کرده اند.

۴۴- دم کرده گل های تازه «حلبوب» مفید می باشد.

۴۵- «پرسیاوشان» درمان کننده است.

۴۶- دم کرده شکوفه های «شبدر» ضد تنگ نفس می باشد.

۴۷- «علف سرفه - فرفره» باد شکن بوده و جویدن مقدار کمی از ریشه و برگ آن نافع می باشد.

۴۸- دود و بخور دانه های «تاجریزی» مفید می باشد.

۴۹- ضماد برگ «گون» (بر وزن لبن) سودمند است.

۵۱- جوشانده «درمنه» جهت مداوا تجویز می شود.

۵۲- ساقه ها و برگ گیاه «تاجریزی پیچ» که پیشاب آور مقوی و تصفیه کننده خون بوده و کمی مخدر می باشند، تجویز می شوند.

۵۳- «سنا» را که مقوی و ضد عفونی کننده پوست بدن هست، تجویز می کنند.

۵۴- عصاره «به» برای تنگی نفس نافع است.

ص: ۹۸

۵۵- عصاره «ریحان» با شکر برای رفع تنگی نفس نافع است .

۵۶- شیر «بادام شیرین» برای تنگی نفس نافع است .

۵۷- «فلفل»، «دارچین»، «آویشن»، «تمشک»، «علف نقره»، «اسطوخودوس»، «اکلیل کوهی»، «زنجبیل شامی»، «رازیانه»، «کاکوتی»، «رازیانه رومی»، «بارهنگ»، «زرشک»، «زیتون»، «خردل سفید»، «خردل سیاه»، «مرزنجوش»، «پیاز»، «عسل بند»، «لبیده»، «ترب سیاه»، «ترب سفید»، «زوفای خشک»، «سوسنبر»، «سنبل الطیب»، «سیر»، «شقایق»، «شلغم»، «کرفس»، «همیشه بهار کوهی»، «اسفند» و «۱ شا»، «۳ ووشا» مفید می باشند.

تومور

۱- ضماد پوست ریشه «کور» با «سرکه» سودمند می باشد.

۲- ضماد برگ های تازه و له شده «سگ انگور» مفید است.

۳- ضماد مخلوط «سیر کوبیده» با پیه یا با «روغن زیتون» برای تحلیل تومورهای سرد اثر قوی دارد. این ضماد به خردل شیطان معروف است.

۴- از سالها قبل پزشکان روسی از سیر و عصاره سیر بر ضد تومورها در انسان استفاده می کرده اند و نتایج موفقیت آمیزی داشته اند.

۵- میوه تازه «لیچی» در مورد بزرگ شدن تومورها تجویز می شود.

۶- در برزیل از برگ های جوان «موز» برای معالجه تومورها استفاده می کنند.

تومور خنازیری

ضماد «گل سیکلامن» به تنهایی یا همراه با ادویه محله سودمند می باشد.

تومور رحمی

۱- از ریشه «پاپایا» برای درست کردن مشمع دارویی استفاده می شود که برای معالجه تومورهای رحمی مفید است.

۲- «هل» به عنوان دارویی در استعمال خارجی برای معالجه تومور رحم مصرف می شود.

تهوع

به «قی» مراجعه کنید.

تیرگی رنگ چهره

۱- «سیر» مفید است.

۲- «مرزه» اگر با «آب انجیر» خورده شود اثر مفید دارد.

۳- «برنج» رنگ صورت را جلا می دهد.

۴- ضماد «گندم سوخته» با «موم» و روغن نافع است.

۵- ضماد «پیاز» روی پوست اصولاً خون را به طرف پوست جلب می کند و رنگ چهره را درخشان می نماید.

۶- «چای» رنگ چهره را درخشان می کند.

تیفویید

به «حصبه» مراجعه کنید.

تیفوسی

۱- در هند جوشانده گیاه «کاکوتی» را برای معالجه تیفوس می خورند.

۲- در اندونزی از آب «کدو» که با فشار از گوشت میوه آن می گیرند برای کاهش تب به بیماران مبتلا به تیفوس می دهند.

۳- در چین از اسانس روغنی «لیمو ترش» به عنوان آنتی بیوتیک برای معالجه تیفوس استفاده می کنند.

ص: ۱۰۰

ثقل معده

۱- چون نیم کیلو کوبیده «کفری» (پوست شکوفه خرماى نر) را در يك ليتر آب بجوشانيد تا نصف شود. بعد هموزن آن شکر افزوده، به قوام آوريد؛ معجونی به دست می آید که جهت تقویت معده و ثقل سرد و مسمومیت غذایی نافع است.

۲- ۱۰۰ گرم گوشت تکه تکه کدو را در يك ليتر آب، بجوشانيد تا آب آن نصف شود. بوسیله صافی آب آن را بگيريد. با کمی شکر شیرین کنید و هر موقع خواستید بخوريد. این آب کدوی پخته بترتیبی که ذکر شد برای کسانی که دچار ثقل معده یا اسهال شده باشند، هم دوا و هم غذاست. به خصوص غذای مناسبی برای بیماران مبتلا به حصه است. کمپوت تهیه شده از کدو هم به ترتیبی که در بالا به آن اشاره شد برای ثقل معده و اسهال مفید است.

ص: ۱۰۱

۱- «شلغم» به علت وجود آرسنیک از این سخت ترین امراض جلوگیری می کند.

۲- «چغندر» به علت داشتن آرسنیک و گوهر شب چراغ و رویدیم، جلوگیری می کند.

۳- «روغن نخود» که از جوشاندن نخود در «روغن زیتون» به دست می آید، جهت دردهای سرد و جذام بسیار مفید است.

۴- «سنجد تلخ»، جذام - برجس و زخم های پلید را از بین می برد و درد آن ها را ساکت می کند. صاحب کتاب دستور الاطباء نوشته چون دوازده من میوه و برگ رسیده و زرد شده ی «سنجد تلخ» را با شش من آب در خمره ریخته و سر آن را ببندید و سه هفته در زمین، خاک کنید و بعد تا شش ماه هر روز یک لیوان از آن را بیاشامید، بهترین دوا برای بیماری جذام و پیسی است و بخور آن به تنهایی یا با برگ «پنج انگشت» درد را برطرف می کند.

۵- نوشیدن جوشانده ی بلخ برای درمان توصیه شده است.

۶- جوشانده ی «پونه نهری» (گل پونه) تجویز شده است.

۷- «فلفل» خون غلیظ را سبک کرده و برای درمان مفید می باشد.

۸- «نخود سیاه» بسیار نافع است.

۹- «کلم» به علت داشتن کمی آرسنیک از ابتلا پیش گیری می نماید.

۱۰- ریشه «ماردارو» جهت پاک کردن و درمان زخم های چرکی و بدخیم و زخم های جذامی و خوره ای نافع است.

۱۱- پاشیدن گرد «گلپر» روی زخم های خوره ای و جذام سودمند می باشد.

۱۲- «تمر هندی» را جهت جلوگیری و معالجه مفید می دانند.

۱۳- برای معالجه می توانید از جوشانده ی قسمت های هوایی و بیخ «کنگر بزرگ» استفاده کنید.

۱۴- چنانچه مبتلایان هر روز ۵/۱ گرم بیخ «بسپایه» با ۳۰ گرم مغز «فلوس»، هفت روز بخورند، به درمان مرض کمک خواهد کرد.

۱۵- «چوب چینی» مفید می باشد.

۱۶- پوست درخت «تیمر» که دارای هفده درصد تانن، یازده درصد مواد نشاسته ای، کمی چربی و یک ماده صمغی است، دارای چندین عامل دارویی هست که میکرب جذام را از بین می برند.

۱۷- برگ درخت «کبات» نافع است.

۱۸- از امام صادق (ع): قوم یهود از بیماری خوره ایمن شدند زیرا «چغندر» بسیار می خوردند.

۱۹- ضماد «کتیرا» با گوگرد جهت آکله بسیار نافع است.

۲۰- «کاهو» مفید است .

جراحات (زخمها)

۱- ضماد برگ سرو جهت جلوگیری از جراحات چرکی پوستی تجویز می شود.

۲- تهیه مرهمی از کوبیده برگ های تازه غازیاقی مخلوط با «سرکه» و «نمک» درمان است.

۳- مخلوط «نعناع» و «آرد جو» ضماد خوبی برای جراحات می باشد.

۴- ضماد «بلخ» ضد جراحات است.

۵- پاشیدن گرد پوست درخت «تمر هندی» روی زخم جهت التیام جراحات سودمند می باشد.

۶- ضماد برگ های «کلم» با «پیه خوک» نافع است.

۷- گرد گل سوخته «انار» برای التیام جراحاتها و خشک کردن آن ها مفید است.

۸- ریختن گرد «گلابی» وحشی روی جراحاتها برای خشک کردن جراحت و التیام آن مفید است.

جراحات روده

«کنگر» هضم روده غذا را آسان می کند و جراحات روده را التیام می دهد.

جراحات سرطانی

ضماد «نخود» با «عسل» توصیه شده است.

جراحات گلو

۱- عصاره میوه های «بادنجان» برای رفع جراحات گلو مفید است.

۲- دانه «به» برای جراحات گلو استفاده می شود.

جراحات لثه

ضماد ترکیبی از «مرزه» و «زیره» پخته شده در «سرکه» مخلوط با «بابونه» بسیار مفید است.

جراحات مجرای ادرار

چکاندن میوه «به» در مجرای ادرار جهت دفع سوزش و معالجه جراحات آن مفید است.

جَرَب

۱- ضماد «مرزه» پخته مؤثر است.

۲- خوردن «تخمه آفتابگردان» درمان آن می باشد.

۳- «انار شیرین» بسیار سودمند می باشد.

۴- خوردن «هندوانه» همراه با «تمر هندی» مفید است.

۵- ضماد «آب خیار» یا تفاله جوشانده «قرنفل» کوبیده، مفید است.

۶- مالیدن میوه ی کال «موز» با «سرکه» تجویز شده است.

۷- ضماد پخته میوه کامل «نارنج» که پوست، مغز و هسته را با هم پخته باشید، بی نظیر است.

- مالیدن خاکستر پوست میوه «نارگیل» مفید است.

۹- میوه «توت فرنگی» جهت امراض جلدی از قبیل جرب توصیه شده است.

۱۰- برگ درخت «گردو» را با پوست درخت بلوط بجوشانید و از بخور آن روی محل زخم استفاده کنید.

۱۱- «آلبالوی تلخ» امراض جلدی، مخصوصاً جرب را درمان می کند.

۱۲- خوردن خاک اره چوب «عناب» جهت درمان جرب مفید است.

۱۳- ضماد برگ، ریشه، ساقه و برگ «کرفس»، ضد ورم می باشد. مالیدن این ضماد جرب و سایر امراض جلدی را درمان می کند.

۱۴- برای معالجه جرب، آب معدنی «شاهان گرماب» مفید می باشد. زیرا علاوه بر تشعشعات رادیواکتیویته مقداری املاح سیلیکات آهک دارد.

۱۵- آب برگ «شاهتره» با «عسل» و «تمر هندی» جهت درمان جرب تجویز شده است.

۱۶- ضماد «بادام تلخ» با «سرکه» جهت جرب مفید است.

۱۷- ضماد «راتیانج» جهت جرب مفید است.

۱۸- آبی که از ساقه های «زیتون» هنگام سوختن بیرون می آید جهت معالجه جرب نافع است.

۱۹- دود برگ «صنوبر کوچک» جهت جرب نافع است.

۲۰- برای درمان جرب بهتر است چهارتا بیست گرم گیاه کامل «بنفشه» را در ۲۵۰ گرم آب دوازده ساعت خیس کرده، بعد

آن را با کمی شیر و قند مخلوط کرده، بجوشانید تا مقدار آن یک سوم شود. این شربت را صبح ناشتا میل کنید.

ص: ۱۰۵

۲۱- «روغن برزک» دارای خواص «ویتامین F» می باشد و به همین جهت برای درمان جرب مفید است.

۲۲- ضماد «خار مرار» را جهت جرب تجویز کرده اند.

۲۳- «حنا» را با «برگ گردو» و یا «نیلوفر پیچ» را با ده گرم شکر مخلوط کرده و مجموع را به سه قسمت کرده، سه روز بخورید، برای درمان جرب امتحان خوبی داده است.

۲۴- ضماد «سریش» با «سرکه» و «روغن زیتون» جهت جرب سودمند است.

۲۷- ضماد «کتیرا» با «گوگرد» جهت جرب بسیار نافع است.

۲۸- حمام آفتاب بگیرید. نور خورشید (اشعه ماوراءبنفش) مفید می باشد.

۲۹- برای معالجه گال «سیر» را پخته و روی آن ها چندین بار بگذارید تا بهبود به دست آید.

۳۰- «تمر هندی» هیجان و التهاب خون را کم می کند و برای خارش و گال مفید است.

۳۱- خوردن عصاره برگ تازه «دیوخار» جهت درمان گال و تسکین التهاب صفرافید می باشد.

۳۲- صاحب کتاب دستور الاطباء و دیگران عقیده دارند که برگ «درخت کبات» (درخت مسواک) جهت گال نافع است.

۳۳- ۵ یا ۶ حبه «سیر» رنده کرده را در یک لیتر آب بجوشانید و زخم را با آن بشوید.

۳۴- «سیر» رنده شده را در پیه خوک، بدون نمک بپزید و مثل مرهم به کار برید.

۳۵- آب مخلوط «انار شیرین و ترش» (۵۰۰ - ۲۵۰ گرم) که با حدود ۱۰۰ گرم شکر مخلوط شده و خورده شود برای درمان جرب مفید است.

۳۶- ریختن قطره «آب پیاز» در چشم برای جرب پلک نافع است.

جرب صفاوی

ضماد برگ «بنفشه» جهت جرب صفاوی بی مانند می باشد.

جنون

۱- هرگاه پخته «توت ترش» را با «عسل» و «انجیر» مخلوط کنید، درمان کننده خواهد بود. پخته برگ آن نیز همین خواص را دارد.

۲- چون گرد ریشه «ریواس» را با لعاب «به دانه» ساییده و حب نمایید و زیر زبان نگاه داشته و آب آن را فرو برید، برای جنون نافع است.

۳- میوه «فلفل بیابانی» برای معالجه جنون تجویز شده است.

۴- بخور میوه «فندق» جهت جنون تجویز شده است.

۵- خوردن مغز میوه «نارگیل» مواد سودایی و بلغمی را از بین می برد و به همین جهت برای جنون نافع است.

۶- مداومت در خوردن «اسطوخودوس» جنون را از بین می برد.

۷- جوشانده «گل گاوزبان» اصلی همراه با داروهای دیگر جهت جنون مفید است.

۸- «دارچین» برای درمان جنون تجویز شده است.

۹- پخته «کدو» با تمبر هندی و شکر جهت جنون از غذاهای خوب می باشد.

۱۰- خوردن انه های «اسفند» جهت جنون مفید می باشد.

۱۱- «سنا» را جهت جنون تجویز می نمایند.

۱۲- چکاندن آب ساقه «شبر» در بینی جهت جنون مفید است.

۱۳- روغن «ارژن» جهت جنون نافع است.

۱۴- به موارد «مانیا» نیز توجه کنید.

۱۵- اگر «اسفناج» را با آب پخته با کره گاوی یا روغن بادام شیرین سرخ کرده و میل شود، غذای مناسبی برای اشخاص مبتلا به جنون و قُطْرَب (نوعی مالیخولیا که مبتلایان به آن، از مردم گریزانند و در گوشه ای منزوی می نشینند) و مانیای حادث از سودای صفاوی که با حرارت شدید می باشد، مفید است.

۱۶- «کاهو» برای جنون مفید است .

ص: ۱۰۷

جنین مرده

خوردن پیاز «نرگس» زهکش رحم بوده و باعث افتادن جنین مرده است.

جوش

از گوشت میوه «کدو» به صورت ضماد برای جوش استفاده می شود.

جوش سر

ضماد خاکستر چوب «زیتون» با «عسل» و آب میوه «زیتون» برای جوش های سر نافع می باشد.

جوش و زخم خنازیر

تهیه ضمادی از باقلای پخته مخلوط با شراب برای ناراحتی و ورم بیخ ران و خنازیر و جوش های گرم مفید است.

جوش ها و سوزش چشم

ضماد گل «خشخاش» برای سوزش چشم خوب است، به خصوص زخم گوشه های چشم.

جوش های پلک چشم

۱- عصاره برگ و ساقه «تمشک» که تازه چیده و کوبیده و با کمی صمغ مخلوط نمایید، مفید می باشد.

۲- سرمه کردن صمغ «وشا» مفید است.

۳- یکصد گرم از گل های خشک یا تازه «آقطی» را در یک لیتر آب جوش ده دقیقه بجوشانید. صاف و خنک کنید. با آن بوسیله یک تکه پنبه تمیز پلک چشم ها را روزی چهار تا پنج بار بشوید.

ص: ۱۰۸

جوش های توأم با ترشح

ضماد مخلوطی از «آلو» و «سرکه» درمان کننده جوش ها، به خصوص جوش بدن اطفال که توأم با ترشح است، می باشد.

جوش های جلدی

۱- مالیدن پخته «اسفناج» مخلوط با سفیداب نتیجه بخش می باشد.

۲- ضماد پخته میوه کامل «نارنج» که پوست، مغز و هسته را با هم پخته باشید، بی نظیر می باشد.

۳- ابتدا بدن را با آب سرد بشویید و بعد مقداری «کره» به جوش های جلدی بمالید و لباس پشمی بر تن کرده، در محل گرم بمانید تا عرق کنید.

۴- ضماد «تخم کتان» با آب سرد نافع است.

۵- دانه های «نخود» مفید است.

۶- مالیدن برگ «مازریون» مفید است.

۷- برای درمان جوش های ریز و قرمز پوستی بایستی آن را با محلول آب دم کرده «جعفری» شستشو داد.

۸- «بنفشه»، ص ۱ ابونه،^۳ «بابونه»، «بخور بابونه»، «چای کوهی» و «گزنه» مفید می باشند.

۹- ضماد برگ «سدر» و شستشو با آن سودمند می باشد.

۱۰- ضماد «بولاغ اوتی» توصیه شده است.

۱۱- ضماد برگ «گشنیز» توصیه و تجویز شده است.

۱۲- «هویج» دارای جوهری است که در کبد تبدیل به «ویتامین A» می شود و با کمک این ماده می توان مقاومت مخاط و پوست را در برابر امراض جلدی زیاد کرد و از بثورات جلدی جلوگیری نمود.

۱۳- اگر رب «انار» را با «عسل» مخلوط کنید برای معالجه بثورات جلدی مصرف آن از خارج مفید است.

۱۴- ضماد «انجیر» با بوره تجویز می شود.

۱۵- ضماد ریشه «زنجیبیل» شامی درمان خوبی است.

۱۶- مالیدن برگ «مازریون» برای لکه های جلدی مفید است. مخصوصاً اگر با گوگرد همراه باشد.

۱۷- ضماد ساقه زیرزمینی «سریش» با «سرکه» جهت لکه های جلدی مفید است.

جوش های خارش دار

ضماد «تخم گشنیز» مخلوط با «عسل» و «روغن زیتون» نافع است.

جوش های داخل رحم

تهیه شیافی از «زعفران»، «موم» و «مغز استخوان» بسیار نافع است.

جوش های دهان

۱- خوردن و جویدن «طرخون» بسیار مفید است.

۲- جویدن مغز «پسته»، درمان جوش هایی است که معمولاً در دهان می زند.

۳- مضمضه و نگاهداشتن آب میوه ی ترش «انار» در دهان، برفک و جوش های دهان را پاک می کند.

۴- «گشنیز» دارای ویتامین های «A» و «B» بوده و سرشار از «ویتامین C» می باشد. مضمضه آب آن جوش های دهان را از بین می برد.

۵- جویدن برگ «تمشک»، جوش های دهان را از بین می برد.

۶- جویدن برگ «زیتون» جهت معالجه جوش دهان مفید است.

۷- جویدن «برگ دیوچار» جهت جوش های دهان نافع است.

۸- مضمضه آب جوشانده «فلوس»، جوش های دهان را از بین می برد.

۹- جویدن برگ درخت «آش انگور» جهت جوش های دهان سودمند می باشد.

۱۰- مضمضه عصاره «قنطاریون باریک» با «گلاب» جوش های دهان را برطرف می کند.

۱۱- مضمضه عصاره مایع «خارخسک» با «عسل» جهت جوش های دهان مفید است.

۱۲- مضمضه با آب جوشانده برگ «برگ نو»، جوش های دهان را برطرف می کند.

۱۳- غرغره با آب یا رب «شاه توت» برای جوش های دهان مفید است.

جوش های سرخ خارش دار

۱- ضماد مخلوطی از آب یا روغن «برگ توت» و «سرکه» در حمام برای دفع این جوش ها بسیار مفید است. اصولاً ضماد برگ تازه آن خشکی پوست و آبه های گرم، کورک و زخم را التیام می دهد و برگ تازه آن را پخته، ضماد ناراحتی های پوست کنید.

۲- ضماد ترکیب مرهمی از «تره» و «سماق» بسیار مفید است.

جوش های صورت

۱- «آب معدنی شاهان گرماب» مفید می باشد.

۲- روغن دانه های «شنبلیله» به کار می رود.

۳- «بنفشه سه رنگ» مفید است.

۴- برای درمان جوش های قرمز یا لکه های صورت، کمی «نمک» با «آب لیموی تازه» مخلوط کرده، روی صورت بمالید.

۵- ضماد پوره «سیب زمینی» (روزانه ۲ بار) به روی قسمتی از پوست که مبتلا به جوش است، بسیار مفید است. (شرح در تجویز ۵ «ضرب خوردگی»)

۶- چند روز صبح ها ناشتا، «آب غوره»، «آلو بخارا»، «آب لیمو»، «انار»، «سماق»، «تمر هندی»، «کاهو»، «هندوانه»، «عنب» «قراقات»، «شلغم پخته»، «تمشک»، «آلبالو» و امثال این ها که ترش مزه یا ملس باشد بخورید.

۷- پنج مثقال «گل قاصد» را بجوشانید و بخورید.

۸- هر روز صبح نصف استکان «آب لیمو» را با مقداری «عسل» و یا شکر مازندران مخلوط نموده بخورید.

۹- محل زخمها را با «آب لیموی ترش» خوب ماساژ دهید.

۱۰- خانمها پس از اصلاح صورت یک تکه «زاج سفید» را در آب سرد فرو کنند و به صورت خود بمالند.

۱۱- «اسفناج» را بپزید با سفید آب قلع مخلوط کنید روی جوشها بمالید و ماساژ دهید.

۱۲- «بنفشه»، «بخور بابونه»، «چای کوهی» و «گزنه» مفید می باشند.

جوش های صورت بچه ها

در صورت بعضی از بچه های شیرخوار گاه جوش هایی ظاهر می شود که رفته رفته تبدیل به زخم می گردد. به منظور درمان آن بایستی چهار تا پنج گرم بنفشه فرنگی را در ۲۵۰ گرم آب جوش به مدت یک شب بخیسانید و صبح روز بعد به مدت دو دقیقه بجوشانید. سپس آن را صاف کرده، به اندازه یک چهارم، شیر به آن مخلوط کنید. بعد شیرین کنید و هر روز صبح ناشتا به بچه های شیرخوار بدهید.

جوش های عصبی

- ۱- مبتلایان می توانند در حدود سیصد گرم جوشانده ی برگ «گردو» را در وان حمام بریزند و بدن خود را شستشو دهند.
- ۲- ضماد «مغز تازه گردو» و مالیدن آن جهت معالجه نافع است.

جوش های غرور

- ۱- از ورقه های نازک «گوجه فرنگی» به عنوان یک ماسک زیبایی استفاده کنید این ماسک از زیاد شدن جوش غرور جلوگیری می کند و پوست را نرم و لطیف و شفاف می نماید و چربی زیادی پوست را می گیرد.
- ۲- همه روزه کمی «عسل» به صورت خود بمالید و آن قدر با دست مالش دهید تا از بین برود. اگر چند روز مرتباً به این کار ادامه دهید، جوش از بین رفته و آثار آن نیز محو می گردد.
- ۳- «هویج» دارای جوهری هست که در کبد تبدیل به «ویتامین A» می شود و با کمک این ماده از جوش غرور جلوگیری می نماید.
- ۴- آب «برگ بید» را با فشار گرفته و به صورت خود بمالید تا مانع پیدایش جوش شود.
- ۵- برگ «بارهنگ» را له کرده و به صورت بمالید.
- ۶- ریشه «بابا آدم» نافع است.
- ۷- مالیدن «ماست» از امراض جلدی مخصوصاً جوش غرور جلوگیری می نماید و باعث نرمی و لطافت پوست می شود.

۸- «شلغم» به علت داشتن گوگرد و آرسنیک و رویدیم بسیار سودمند است و البته خوردن آب آن بسیار مفیدتر و مصلح‌تر است.

۹- مقدار یک تا دو گرم از گل‌های تازه «همیشه بهار» را در یک فنجان آب جوش ده دقیقه بگذارید و نوش کنید.

جوش‌های قرمز

۱- ضمادی از «پیاز» ریز شده در «سرکه» مصرف کنید.

۲- ضماد «آب خیار» یا تفاله جوشانده قرنفل کوبیده برای جوش‌های قرمز ریز مفید است.

جوش‌های مزمن

مقداری «بادام تلخ» کوبیده، مخلوط با «سرکه» بر روی جوش و زخم‌ها بمالید.

ص: ۱۱۳

۱- کسانی که استعداد چاقی دارند بهتر است یک وعده غذای خود را منحصر به «شلغم» کنند.

۲- «گیلاس» ضد چاقی است. گیلاس را قبل از غذا میل نمایید.

۳- برای کم کردن وزن همه روزه ناشتا آب سه عدد «لیمو» را با چهار قاشق قهوه خوری آب و یک قاشق کوچک شکر، مخلوط و میل کنید. این عمل را ۴ تا ۶ هفته ادامه دهید.

۴- «آب غوره» درمان چاقیست.

۵- از جوشانده گل های نر «فندق» (شرح در تجویز ۵۲ اسهال) استفاده کنید. در ضمن از افراط در خوراکی های خیلی چرب و نشاسته ای پرهیزید.

۶- بایستی مقدار زیادی «سرکه» مصرف کرد.

۷- صبحانه خود را به «انگور» اختصاص دهید.

۸- «گرمک» چاق ها را لاغر و لاغر ها را چاق می کند.

۹- آب نوع قرمز یا بنفش «کلم» را گرفته، با کمی شکر مخلوط کرده به قوام آورید. بعد

با دو برابر آن آب «پرتقال» یا «نارنج» مخلوط کرده، نوش جان نمایید. برگ های قرمز و بنفش خانواده کلم ضد چاقی هستند.

۱۰- «لیمو ترش» دارای املاح مختلف کلسیم، آهن، منیزیم، سدیم، فسفر و پتاسیم هست و چاقی را معالجه می کند.

۱۱- اشخاص چاق که می خواهند لاغر شوند، دوایی بهتر از «کشک» ندارند. زیرا اگر آن را قبل از غذا بخورند، اشتهای آن ها را کم کرده و با داشتن مواد سفیده ای، نیروبخش بوده و به علت نداشتن مواد قندی چاق نمی کند.

۱۲- «کدو» ضد چاقی می باشد.

۱۳- برای مبارزه با چاقی مصرف چربی خود را در حداقل نگه دارید.

۱۴- در وقت نهار یا شام، حجم زیادی سالاد و «سبزی» بخورید تا معده شما پر شود و احساس سیری بکنید.

۱۵- «نان جو» و «غلات» با «سبوس» استفاده کنید.

۱۶- به جای دسرها و شیرینی های پر کالری، میوه های تازه بخورید.

۱۷- آهسته غذا بخورید. از غذاهای لذت ببرید. به بدن خود فرصت بدهید که احساس کند سیر شده است.

۱۸- از غذا خوردن دیروقت در شب پرهیزید. زیرا کالری های مصرفی به جای آن که برای انرژی سوزانده شوند، ذخیره می شوند.

۱۹- ورزش اهمیت خاص دارد.

چربی پوست

۱- «آب لیموی تازه» را به صورت و بدن خود مالش دهید. علاوه بر کم شدن چربی، رنگ پوست شما شفاف و نرم خواهد شد.

۲- خاکرس و گِل سرشور را الک کنید. با «گلاب» یا «بهار نارنج» مخلوط نمایید و به صورت و دستها بمالید.

چربی خون (کلسترول)

۱- «جو» به علت داشتن انواع ویتامین های «B» زیاد از بالا رفتن چربی خون جلوگیری می کند.

۲- «هویج» با چربی خون که دشمن سرسخت جوانی است می جنگد.

۳- جوشانده دم کرده برگ «نعناع» ضد کلسترول بوده و خون غلیظ را طبیعی می نماید و روی این اصل به اشخاصی که خون غلیظ دارند و چربی خونشان زیاد است توصیه می شود به جای چای، از دم کرده نعنا خشک استفاده نمایند.

۴- «کدو» در زیادی چربی خون اثرات معجزه آسا دارد.

۵- آب نوع مسمایی «کدو» را گرفته روی آن کمی «آب لیمو» ریخته و روزی یک لیوان بزرگ میل نمایید.

۶- میوه «آرتیشو» سرشار از ویتامین های «A» و «B» می باشد و املاح معدنی مثل گوگرد، منگنز و فسفر زیاد دارد. چربی و اوره ی خون را پائین می آورد.

۷- «مرزه» مفید است.

۸- یک قاشق سوپ خوری پوست خشک «سیب» را ریزیز کنید و در یک فنجان بزرگ آبجوش بریزید و روی آتش بگذارید تا به مدت ۱۵ دقیقه بجوشد. بعد آن را صاف کنید و بنوشید و همه روزه دوبار بعد از غذا این جوشانده ساده را بنوشید. به طور قطع کلسترول اضافی خون شما کم خواهد شد.

۹- برای کاهش کلسترول، مصرف غذاهای گیاهی سرشار از الیاف (میوه ها، سبزی ها، حبوبات و بقولات) را افزایش می دهد.

۱۰- «الیاف جو» سطح کلسترول خون را به شدت کاهش می دهد.

۱۱- میوه های تازه ای چون «گلابی»، «سیب»، «گریپ فروت» و «پرتقال» سطح کلسترول را کاهش می دهد.

۱۲- مطالعات بسیاری رابطه مستقیمی را بین فعالیت جسمانی (ورزش) و سطح کلسترول نشان داده اند.

۱۳- «سیر» و «پیاز» هر دو روی پائین آوردن کلسترول خون تاثیر دارد.

۱۴- «کنگر فرنگی» در کاهش کلسترول خون تا حدود زیادی مؤثر است .

۱۵- «سیب»، «انار»، «موسیر»، «گزنه»، «گلابی» و «بومادران» مفید می باشند.

چربی سر

شستشو با جوشانده «برگ چغندر»، شوره و چربی سر را از بین می برد.

چرک چشم

سرمه ی گل «خشخاش شاخی» با «روغن زیتون» مفید است.

چرک گوش

۱- چکاندن آب «پیاز» در گوش نافع است.

۲- به مقدار ۵۰ الی ۱۰۰ گرم آب «پیاز» کوبیده شده بخورید (بسته به ضعف و شدت عارضه).

۳- چون برگ بوته «افستین» را در آب یا الکل و یا روغن بجوشانید و با آن گوش را بخور دهید، درد آن را ساکت می کند، ورم بنا گوش را التیام می دهد، چرک و عفونت گوش را از بین می برد.

۴- چکاندن «سرکه» در گوش، عفونت و چرک آن را از بین می برد.

چسبندگی روده

تنقیه جوشانده «تخم کتان» نافع است.

چین و چروک صورت

۱- به خانم ها توصیه کنید برای پاک کردن آرایش صورت خود همیشه از آب «پرتقال» استفاده نمایند تا هیچگاه مبتلا به چین و چروک نشده، نرمی و لطافت خود را برای همیشه حفظ نمایند.

۲- پرده ای از «موم» که زنبور «عسل» روی «عسل» می کشد، بهترین نشانه اصلیت «عسل» است. اگر این پرده را به عنوان ماسک زیبایی به روی صورت خود بکشید و پس از چندی آن را با آب، پاک کنید و با آب نیمه گرم بشویید، چین و چروک و گوشت های اضافی و پست و بلندی های کوچک را از بین می برد و به لطافت پوست شما کمک می کند.

۳- «گرمک» از چین و چروک صورت جلوگیری می نماید.

۴- ضماد «ترب» با «عسل» برای از بین بردن چین و چروک صورت سودمند می باشد.

۵- «لوسیون شقایق» برطرف کننده چین و چروک های صورت می باشد.

۶- مالیدن «روغن بادام»، چین و چروک صورت را برطرف می کند.

۷- یک «پیاز» درشت را چهار قسمت کنید و در سه فنجان آب بجوشانید. به حدی که پیاز کاملاً بپزد و آب آن به یک فنجان تقلیل یابد. صبح ناشتا آن را بنوشید.

۸- «انگور» را در «روغن زیتون» بجوشانید. صاف کنید. ماسک زیبایی خوبی برای برطرف کردن چین و چروک است.

ص: ۱۱۸

حبس البول

۱- دم کرده ۲۵ گرم «برگ انگور» برای حبس البول توصیه شده است.

۲- «اسفناج» و «موسیر» برای حبس البول نافع می باشند.

۳- به گرفتگی ادرار و حیض نیز مراجعه کنید.

حرارت ادرار

«کتیرا» از حرارت ادرار می کاهد.

حرارت باد سرخ

اثر «خرفه» در تسکین آن قطعی است.

حرارت جگر

برگ یا تخم و شیره «خشخاش» سیاه مفید است.

حرارت خون

- ۱- «چغندر» حرارت خون را فرو می‌نشاند.
- ۲- برگ و ساقه «خرفه» حرارت خون را تسکین می‌دهد.
- ۳- «خیار» حرارت خون را تسکین می‌دهد.
- ۴- ضماد آب «برگ کاسنی» برای تسکین حرارت خون مؤثر است.
- ۵- «خیار» حرارت خون را تسکین می‌دهد.

حرارت صفراوی

«برگ کاسنی» حرارت صفراوی را از بین می‌برد.

حرارت کبد

- ۱- «ماء‌الشعیر» سرد و تر است. حرارت کبد و عطش مفرط را فرو می‌نشاند.
- ۲- اگر ضماد برگ و ساقه «خرفه» را بر کبد گذارید برای تسکین حرارت آن مفید می‌باشد.

حرارت معده

- ۱- رب نوع ترش «به» مسکن تشنگی و حرارت معده است.
- ۲- لعاب «به دانه» حرارت معده را تسکین می‌دهد.
- ۳- «زردآلو» مفید است.
- ۴- «انار ترش» حرارت معده و غلیان خون را تسکین می‌دهد.
- ۵- اگر ضماد برگ و ساقه «خرفه» را بر معده گذارید برای تسکین حرارت معده مفید می‌باشد.

حرکات دودی روده‌ها

آب‌های «لیمونادی» کلسیم دار این حرکات را کم می‌کنند.

حرکت در خواب

برگ و میوه «علف هزار چشم» را توصیه می نمایند.

حصبه

۱- هوردین (ماده ای در جوانه ی «جو») بسیار سودمند می باشد.

۲- «کاسنی صحرائی» تجویز شده است.

۳- «کرفس» مفید می باشد.

۴- اسانس «پرتقال» قادر است میکروب های حصبه را نابود سازد.

۵- در انواع حصبه از خوردن «ترنجبین» خودداری کرده و به جای آن «شیر خشت» یا بید خشت میل نمایید.

۶- «هندوانه» بهترین درمان حصبه است. ولی چون سلولز زیاد داشته و دیر هضم و نفاخ است، این بیماران نمی توانند از گوشت آن استفاده کنند. لذا توصیه شده است که آب آن را گرفته صاف کرده و با کمی شیرخشت مخلوط نموده و نوش جان نمایند.

۷- از مغز دانه های میوه ی «سدر»، شیره بکشید. برای حصبه مفید است.

۸- خوردن گل و «گلاب» «نیلوفر آبی» جهت حصبه بعد از بروز دانه ها مفید است. ولی خوردن آن قبل از بروز دانه ها جایز نیست چون مانع بیرون آمدن آن ها است.

۹- ۸۰۰ گرم «عَناب جرجانی» و درشت را در ۴ لیتر آب بپزید و سپس با دست مالش دهید. صاف کنید و سپس با آب ۳ کیلو قند مخلوط کرده، شربت درست کنید.

۱۰- عصاره «توت فرنگی» در چند دقیقه میکروب حصبه را از بین می برد.

۱۱- عصاره «لیمو ترش» در چند دقیقه میکروب حصبه را از بین می برد.

۱۲- مخلوطی از «خاکشیر» و «شاهتره» مفید است.

۱۳- «سیب» رسیده آبدار مفید است.

حکّه

۱- ضماد برگ و ساقه «خُرفه» با «آرد جو» برای حکّه نافع است.

۲- آب مخلوط «انار شیرین و ترش» که با شکر مخلوط شده و خورده شود بسیار مفید است.

۳- ضمادی که از پخته له شده تمامی میوه «نارنج»، اعم از پوست، گوشت، مغز و تخم آن تهیه شود، بسیار مؤثر است.

۴- اگر «آب انار شیرین» بعد از طعام خورده شود برای حکه نافع است.

حمله قلبی

۱- «سیر» در تأخیر ابتلا به حمله های قلبی اثر مسلم دارد.

۲- حتی اگر نصف پروتئین مورد نیاز در خوراکی های روزانه از فرآورده های «سویا» باشد، خطر حمله قلبی بسیار کاهش خواهد یافت.

۳- مصرف «روغن زیتون» به عنوان داروی بسیار مؤثری برای پیشگیری حمله های قلبی و حتی پس از وقوع اولیه حمله، برای جلوگیری از حملات بعدی قلبی توصیه می شود.

حمله مغزی

«سیر» در تأخیر ابتلا به حمله های ناگهانی مغزی اثر مسلم دارد.

ص: ۱۲۲

خارش

- ۱- میوه «توت فرنگی» درمان می کند.
- ۲- «سرکه» معالجه می کند.
- ۳- شستشو با آب جوشانده ی «شلغم» مفید است.
- ۴- آب برگ «شاهتره» با «عسل» و «تمر هندی» تجویز شده است.
- ۵- صمغ درخت «بنه» (سقز) سودمند است.
- ۶- خوردن خاک اره چوب «عناب» مفید است.
- ۷- ضماد «بادام تلخ» با «سرکه» مفید است.
- ۸- ضمادی که با پختن پوست و هسته «انار» تهیه نمایند خارش را از بین می برد.
- ۹- «تمر هندی» برای خارش مفید است.
- ۱۰- ضماد «راتیانج» (زنگباری) مفید است.
- ۱۱- چون ۵/۷ گرم «خارخسک» را کوبیده و شیر گرفته و با قند، شکر سرخ یا «عسل» مخلوط کنید، با افنیمون جهت معالجه مؤثر است.
- ۱۲- ضماد برگ تازه و ریشه له شده «سپستان» و جوشانده آن ها مفید می باشد.

۱۳- ضماد «خار مرار» را تجویز کرده اند.

۱۴- ضماد شکوفه و برگ «پنبه» همراه با پنبه سوخته، خارش بدن را برطرف می کند.

۱۵- «انار شیرین» بسیار سودمند است.

۱۶- هرگاه آب انار (انار میخوش) را با پیه و شکر خام به هم بمالید و معجون تهیه کنید، ۵ سیر تا ۱۰ سیر آن بسیار مفید است.

۱۷- خوردن «کنجد» همراه با لعاب «اسپرز» مفید است.

۱۸- ضماد «گشنیز» مخلوط با نان خشک بسیار مفید است.

۱۹- مالیدن دم کرده «پونه» برای رفع خارش و دفع گازهای رحم و رفع سستی رحم مفید است.

خارش پلک

۱- سرمه «عسل» به تنهایی یا مخلوط با آب پیاز مفید است.

۲- چکاندن آب «پیاز» در چشم نافع است.

۳- سرمه عصاره خشک «حضض» توصیه شده است.

خارش پوستی

۱- آب «کنگر» را گرفته، با یک سوم آن، «موم» و روغن مخلوط کرده، روی آن بگذارید.

۲- ضماد خشک «شاهتره» مخلوط با «حنا» که در حمام استعمال شود، مفید است.

۳- ضماد اقسام «نخود» نافع است.

۴- ضماد گوشت و مغز «خیار» نافع است.

۵- اغلب دیده شده که پیران دچار این عارضه می شوند به طوری که در اثر خاراندن، آن را بیشتر تحریک می کنند. نوشیدن جوشانده «بنفشه فرنگی» درمان آن است.

۶- ضماد «آب خیار» یا تفاله جوشانده «قرنفل» بشرط این که آن را کوبیده باشید، مفید است. این ضماد ضمن برطرف کردن خارش، پوست را نرم می کند.

۷- ضماد ترکیبی از کمی «تریاک» مخلوط با «موم» روغن بسیار مفید است.

ص: ۱۲۴

۸- «هلو» برای رفع خارش پوستی مفید است.

خارش رحم

۱- شستشو با آب جوشانده ی «پونه ها» خارش رحم را برطرف می کند و سختی آن را از بین می برد.

۲- ریختن قطره «آب پیاز» در چشم برای خارش چشم نافع است.

خارش سر

۱- چهل گرم «سدر» و «شاهتره» و ده گرم «جوش شیرین» را با مقداری ماست مخلوط کنید، به سرتان بمالید و پس از چند ساعت بشویید.

۲- «گل بابونه شیرازی»، «گل ختمی» و «سدر» را با «آب غوره» مخلوط کنید، مثل حنا به سرتان بمالید و پس از چند ساعت بشویید.

۳- هرگاه خارش سر و احیاناً دردسر به علت ضعف عمومی باشد، مقداری «گندم» را برشته کنید. داغ داغ داخل کیسه ای بریزید. روی ملاج سرتان بگذارید، و پس از سرد شدن دوباره این کار را تکرار کنید.

۴- شستن سر با آب دم کرده «شنبلیله» برای از بین رفتن خارش سر ناشی از یبوست و زخمهای سرد مفید است.

خارش مقعد

۱- «انار» را با پوست و دانه به طور سالم بپزید و سپس کوییده روی محل های خارش در صورتیکه از گرم طبع باشد) بگذارید.

۲- ضماد مجموعی از پخته پوست و برگ درخت «پسته» مفید است.

۳- ضماد «گشنیز»، مخلوط با نان خشک بسیار مفید است.

۴- ضماد «پیاز پخته» با زرده تخم مرغ و یا با روغن تازه یا پیه برای رفع خارش مقعد مفید است .

ص: ۱۲۵

خارش مهبل

۱- ۵۰ گرم لفافه خارجی میوه «گردو» را در یک لیتر آب بجوشانید. شستشو با این آب مفید است.

۲- «مغز گردو» به علت داشتن املاح مس، بهترین دارو جهت خارش مهبل است.

خال گوشتی

«شیرابه انجیر»، شیر را منعقد می کند و آن را تبدیل به نوعی پنیر می نماید. مالیدن آن خال گوشتی و آثار جلدی را از بین می برد.

خال های ریز صورت

«پوست شلتوک برنج»، «ناخنک»، «زنبق سفید»، «پونه»، «سوسنبر»، «ترب سیاه» و «جعفری» مفید می باشند.

خراش پوست

از خیسانده «مریم گلی» در استعمال خارجی برای خراش پوست استفاده می شود.

خستگی

۱- دم کرده «آویشن» شیرازی برای رفع خستگی تجویز شده است.

۲- آرد «ثعلب» برای رفع خستگی منافع زیاد دارد.

۳- دم کرده گل های تازه «حلبوب» خستگی عمومی بدن را کاهش می دهد.

۴- یک «پیاز» درشت را چهار قسمت کنید و در سه فنجان آب بجوشانید. تا بپزد و آب آن به یک فنجان تقلیل یابد. صبح ناشتا آن را بنوشید.

۵- نوشیدن دم کرده «گل زیتون» مفید است.

۶- مقدار پانزده تا بیست گرم از گل های «مریم گلی» را در یک لیتر آب جوش ده دقیقه بریزید تا دم بکشد. بعد صاف کنید. با «عسل» شیرین سازید. روزی سه بار، یک فنجان بعد از غذا مصرف کنید.

خشکی اعصاب

۱۰ گرم «زعفران» را در ۱۵۰ گرم «روغن زیتون» با «کنجد» به مدت ۵ روز بخیسانید و مرتب آن را به هم بزینید. بعد صاف کنید. سپس آن را ضماد کنید.

خشکی پوست

۱- «پنیر تازه» که آب آن را هنوز نگرفته اند (دلمه) معالج است.

۲- آب «گرمک» را با شیر بجوشید. به مقدار مساوی مخلوط کرده، روی آن بمالید.

۳- ضماد «خیار» و آب آن، پوست را لطیف می کند.

۴- «لوسیون شقایق»، برطرف کننده است.

۵- خوردن «کنجد» همراه با لعاب اسپرزه مفید است.

۶- برگ «توت» و «تمشک» را بکوبید. به صورت و یا دست خودتان ضماد کنید.

۷- «سیاه دانه» را بکوبید. با صابون مخلوط کنید و به صورت و دست خود بمالید.

۸- «گل زیرفون» (تیول) را بجوشانید. آب آن را در وان حمام بریزید. چند دقیقه داخل آب وان بدن خودتان را ماساژ دهید.

۹- «نمک» را داخل وان حمام بریزید و خوب حل کنید. در آب آن استحمام نمایید.

۱۰- به وسیله «هویج»، «پوست خیار» یا «آب خیار»، «پرتقال»، «نارنج»، «زرده تخم مرغ»، «کدو حلوائی» ماسک درست کنید (هر کدام را جداگانه)، هفته ای یک بار روی صورت خود بگذارید و پس از چند ساعت بردارید.

۱۱- به وسیله «سفیده تخم مرغ» با «فلفل بدون دانه» (فلفل دلمه ای)، یا مخلوطی از «لعاب اسفرزه» و «قدومه» با «سیب زمینی» رنده کرده خام تهیه نمایید. هفته ای یک بار روی صورت ضماد کنید.

۱۲- ورزش و تحرک زیاد که باعث ترشح عرق و چربی از راه منافذهای پوستی می گردد، مفید است. ضمناً اگر چاق هستید از وزن بدن خود بکاهید.

۱۳- مالیدن «انگور» به صورت و پوست، رنگ آن را روشن می کند و به لطافت و نرمی آن می افزاید.

۱۴- مالیدن سوزانده ی پوست میوه ی «انگور» جهت نرمی پوست مفید است.

۱۵- اگر مقداری از میوه ی «انگور» را در «روغن زیتون» جوشانده و صاف کنید و بر روی پوست صورت و بدن بمالید، معنی نرمی و لطافت را خواهید دانست.

میوه «توت» چه خشک و چه تازه، چه سفید و چه سیاه برطرف می کند.

خشکی زبان

۱- ساقه هوایی «مرغ» را با مقداری ریشه «شیرین بیان» دم کنید، درمان خوبی است.

۲- «به دانه» سرد و تراست و برای خشکی زبان و دهان نافع است.

خشکی سینه

۱- «حریره نشاسته» را صبح ناشتا میل کنید، مفید است.

۲- «کدو حلوایی»، سینه را نرم می کند.

۳- میوه «به» قابض و نرم کننده سینه و مقوی قلب است.

۴- پوست و آب «پرتقال» نرم کننده سینه است.

۵- در چین از میوه «خرمالو» برای تقویت معده و به عنوان قابض و نرم کننده سینه استفاده می شود.

۶- دم کرده «انجیر» با «شنبلیله» برای سینه درد و خشونت سینه بسیار نافع است.

۷- میوه «گواوا» نرم کننده سینه و کمی ملین است.

۸- در چین از دانه «خردل» سفید به عنوان بادشکن و نرم کننده سینه استفاده می شود.

۹- دم کرده ای که از برگ های «چای» و جوانه های آن تهیه می شود، نرم کننده سینه است.

۱۰- ریشه «آثرلیک» و میوه آن نرم کننده سینه است.

۱۱- «نیشکر» خشونت سینه و ریه را رفع می کند.

خشکی گلو

۱- «عسل» برای معالجه تجویز شده است.

۲- در کره از مغز هسته «زردآلو» به عنوان داروی معالجه خشکی حلق و گلو استفاده

خشکی مزاج

میوه های خشک و رسیده «لادن» که به صورت پودر درآمده باشد، ملین خوبیست و عصاره آن تحریک کننده بزاق است.

خفقان

- ۱- «آلبالوی تلخ» خفقان را برطرف می سازد.
- ۲- «نشاسته» ضد خفقان می باشد.
- ۳- «سیب» خفقان و تنگی نفس را معالجه می کند.
- ۴- چون «نعناع» را با «پرسیاوشان» بجوشانید و آن را بنوشید، نافع است.
- ۵- «مغز پسته» ضد خفقان است.
- ۶- میوه درخت «بنه» خفقان را تسکین می دهد.
- ۷- نوشیدن خیسانده «زیره» در «سرکه» نافع است.
- ۸- «گشنیز» برای رفع خفقان سودی فراوان دارد.
- ۹- «میخک» مفید می باشد.
- ۱۰- میوه «بلوط» مفید می باشد.
- ۱۱- «عرق گل گاو زبان» مفید می باشد.
- ۱۲- نوشیدن «عرق گل خار مغیلان» نافع است.
- ۱۳- «دارچین» ضد خفقان می باشد.
- ۱۴- شکوفه گیاه «پنبه» نشاط آور است و شربتی که با آن بسازند برای رفع خفقان، سود فراوان دارد.
- ۱۵- خوردن «کهربا» با «گلاب» نافع است.
- ۱۶- به تجویز ۱۷ «ضعف قلب» عمل کنید.

۱۷- «سندروس» را تجویز کنید.

۱۸- اگر «آب انار شیرین» بعد از طعام خورده شود برای خفقان نافع است.

۱۹- «انبه» خفقان را رفع می کند.

ص: ۱۲۹

۲۰- «گلابی» رافع خفقان است.

۲۱- خوردن دم کرده «تخم رازیانه» با گل گاو زبان برای خفقان مؤثر است.

۲۲- «چای» برای خفقان مفید است.

خلط سینه

۱- «مشکطرامشیر» قوی ترین اقسام «نعناع» هست و زیاده روی در خوردن آن خطرناک است. خوردن آن به مقدار کم سینه را از خلط پاک می کند.

۲- «آلبالوی تلخ» مقوی حواس پنجگانه بوده و سینه را از خلط پاک می کند.

۳- «راتیانج» را بمکید.

۴- «پونه» برای پاک کردن خلط سینه نافع است.

خماری (مستی)

۱- «رب انار» مفید است.

۲- بوییدن «مرزنگوش» مستی را کم می کند و رفع خماری می نماید.

۳- عصاره ی میوه «به» مانع خماری است.

۴- «سکنجبین» که برطرف کننده خماری مستی است به این شرح است: از «سرکه» کهنه و «گلاب» هر یک ۸۰۰ گرم، برگ گل ۳۵۰ گرم، گلنار ۱۴۰ گرم، این مخلوط را سه شبانه روز در «سرکه» و «گلاب» بخیسانید. سپس مخلوط با کمی قند سفید بجوشانید و بقوام آورید.

خمیدگی پیران

اگر مرتباً تا مدتی مهره های پشت را با «روغن بادام» چرب کنید برای خمیدگی پیران مفید است.

خنازیر*

۱- ضماد «برگ گردو» نافع است.

۲- ضماد «گشنیز» مخلوط با آرد جو درمان کننده است. ضماد مخلوط گشنیز با «آرد

باقلا» بسیار مؤثر است.

۳- مالیدن ضماد عصاره «نعناع» مخلوط با «روغن گل سرخ» تا سه مرحله بسیار مؤثر است.

۴- پاشیدن «نروک» روی خنازیر مفید است.

۵- مبتلایان به خنازیر می توانند در حدود سیصد گرم جوشانده ی برگ «گردو» را در وان حمام بریزند و بدن خود را شستشو دهند.

۶- ضماد مغز «فندق هندی» با «سرکه» جهت خنازیر سودبخش است.

۷- «شیرابه ی مامیران» ضد خنازیر است.

۸- ضماد پخته «گندم» با آب «گشنیز» جهت تحلیل خنازیر مجرب است.

۹- ضماد برگ «آفتابگردان» جهت خنازیر مفید است.

۱۰- ضماد ریشه «زنجبیل شامی» در خنازیر درمان خوبی است.

۱۱- ضماد «گلپر» با «موم» و روغن جهت خنازیر نافع است.

۱۲- خوردن دم کرده پنج در هزار «رازک» جهت معالجه خنازیر توصیه شده است.

۱۳- ضماد پوست ریشه «کور» جهت درمان خنازیر سودمند می باشد.

۱۴- دم کرده «عدس» با «سرکه» برای خنازیر مفید است .

۱۵- «موسیر»، «والک»، «بومادران»، «پیچک»، «علف سرفه»، «گردو»، «بلوط» و «گزنه» مفید می باشند.

خُنَاق

به «دیفتری» مراجعه کنید.

خواب های پریشان

شصت گرم از ریشه «سنبل الطیب» را در یک لیتر آب نیم گرم دوازده ساعت بگذارید. سپس آن را صاف کنید. با «عسل» شیرین سازید. هر شب قبل از خواب یک فنجان از آن بنوشید.

خوره

به «جذام» مراجعه کنید.

خون در ادرار

- ۱- دم کرده بیست و پنج تا سی گرم در هزار گیاه «مینا» را تجویز کرده اند.
- ۲- ساقه زیرزمینی «اسپیره» برای جلوگیری تجویز می شود.
- ۳- برگ های «هزاربندک» برای معالجه تجویز می شوند.
- ۴- برگ «غافت» برای جلوگیری تجویز شده است.
- ۵- خوردن «آب لیمو» مفید است.
- ۶- جوشانده ریشه و شاخه های «ارزن» را برای رفع خون در ادرار زنها تجویز می کنند.

خون دماغ

- ۱- کمی «پیاز» را رنده کنید و چند قطره «سرکه» بر روی آن بچکانید و چند قطره از آب این محلول را در بینی بچکانید.
- ۲- آب «ریحان» را با «سرکه» و «کاور» مخلوط کنید و چند قطره در بینی بچکانید.
- ۳- چکاندن چند قطره «زیره» کوبیده و «سرکه» در بینی مفید است.
- ۴- نوشیدن جوشانده «گزنه» مفید است.
- ۵- به بینی کشیدن پودر و گردی که در موقع برنج کوبی به دست می آید مؤثر است.
- ۶- چند قطره مخلوطی از «آب سبزی» و «کندر» را در بینی بچکانید، خونریزی قطع می شود.
- ۷- مالیدن «برگ تره» با «سرکه» به پیشانی و جلو سر، خون دماغ را بند می آورد.
- ۸- «ریحان» دارای «ویتامین K» بوده و برای خون دماغ سودبخش می باشد.
- ۹- برای جلوگیری از خون دماغ، پنبه را با آب «لیمو ترش» یا «نارنج» آغشته کرده و در سوراخ های دماغ بگذارید تا خون بند آید.
- ۱۰- گذاشتن برگ کوبیده «گزنه» در سوراخ بینی، خون دماغ را بند می آورد.

۱۱- شکوفه درخت «زردآلو» ضد خونریزی است. برای این کار جوشانده ای تهیه کنید. مقداری از آن را بخورید یا پنبه را در این آب آغشته، در بینی مبتلایان به خون

ص: ۱۳۲

دماغ بگذارید.

۱۲- طعم «برگ انگور» کمی گس و ترش است. در طب به عنوان مقوی معده و خون دماغ مصرف می شود.

۱۳- نوشیدن جوشانده برگ و پوست «صنوبر کوچک» برای خون دماغ تجویز شده است.

۱۴- پوست سخت بیرون «تخم مرغ» را اگر کوبیده در سوراخ بینی بریزید، خون دماغ را بند می آورد.

۱۵- اسانس، «مینای باغی» خون ریزی را بند می آورد و برای خون دماغ مفید است.

۱۶- شیر عصاره و گیاه «دم اسب»، خون دماغ را بند می آورد.

۱۷- بالا کشیدن گرد «برنج» در بینی، خون دماغ را بند می آورد.

۱۸- «کهربا» مفرح و مقوی قلب بوده و از خون دماغ جلوگیری می کند.

۱۹- جوشانده «اگیر ترکی» برای رفع خون دماغ مفید است.

۲۰- جوشانده ۹۰ تا ۱۰۰ گرم سرشاخه های گلدار تازه «فرنل» در نیم لیتر آب جهت خون دماغ توصیه شده است.

۲۱- چنانچه چوب درخت «آبنوس» را با آب «بارهنک» سوده بپوید و قدری از آن را بر پیشانی بمالید، خون دماغ را بند می آورد.

۲۲- «گل تلفونی»، «بومادران»، «بلوط» و «گزنه» مفید می باشند.

خون رقیق

خوردن کمی از «کتیرا» همراه با ادویه، خون رقیق را اصلاح می کند.

خونریزی

۱- عصاره «به» برای بند آوردن خونریزی نافع است.

۲- «زرشک» بی دانه از خونریزی مزمن جلوگیری می کند.

۳- مغز هسته «هلو» و «زردآلو» خونریزی را بند می آورد.

۴- گرد «زعفران» برای رفع خونریزی مفید است.

۵- «سماق» خونریزی را بند می آورد.

ص: ۱۳۳

۶- «نیشکر» برای قطع خونریزی مؤثر است .

خونریزی از محل زخم زالو

هرگاه «باقلائی تازه» را به دو نیم تقسیم کرده و نیمی از آن را روی زخم زالو و امثال آن گذارید، خون ریزی قطع خواهد شد.

خونریزی بینی

۱- خیسانده «زیره سبز» در «سرکه» و استشمام آن و یا ریختن آن در بینی برای جلوگیری از خونریزی بینی مفید است .

۲- «نعنا» برای خونریزی بینی مفید است .

خونریزی چشم

از قطره های «زیره سبز» به تنهایی یا با «روغن زیتون» برای خونریزی چشم استفاده می شود.

خونریزی داخلی

۱- «سرکه» جلوگیری می نماید.

۲- جوشانده بیست تا سی گرم «برگ داروش» در یک لیتر آب به مقدار یک فنجان قبل از غذا تجویز می شود. مصرف زیادتر خطرناک می شود.

۳- دم کرده ۵ تا ۱۵ گرم گیاه «زنجیل سگ» در یک لیتر آب را می توان برای بند آوردن خونریزی های داخلی به کار برد.

خونریزی رحم

۱- نوشیدن آب سرد مخلوط با «سماق» ساییده قاطع خون ریزی است. به خصوص گرد نرمی که بر روی سماق می نشیند قاطع خونریزی رحم است.

۲- شیاف «زیتون» برای قطع سیلان ترشحات رحم و خونریزی آن مفید است.

۳- «بلخ» (میوه سبز نرسیده ی خرما) خون ریزی رحم را قطع می کند.

۴- ریشه «شنگ» برای جلوگیری از اسهال و خونریزی، از برگ آن قویتر است و خوردن خیسانده آن در شراب برای جلوگیری از خونریزی رحم تجویز می شود.

۵- مهمترین فایده «زنجبیل سگ» آن است که خون را بند می آورد و دانشمندان با مصرف ۳۰ تا ۴۰ قطره از عصاره آن سه مرتبه در روز خون رحم را بند آورده اند.

۶- جوشانده «اگیر ترکی» برای رفع خونریزی رحمی مفید است.

۷- پوست ریشه گیاه «پنبه» قاعده آور است و خون رحم را بند می آورد.

۸- مغز هسته «هلو» خونریزی رحمی را بند می آورد.

۹- مغز هسته «زردآلو» خونریزی رحمی را بند می آورد.

۱۰- «پار شیر»، «بومادران»، «گزنه»، «شاه اسپرم»، «کیسه کشیک»، «بابونه»، «بنفشه عطری» و «گل همیشه بهار» مفید می باشند.

خونریزی روده

۱- «بادنجان» برای معالجه خونریزی روده و سایر انواع خونریزیها مفید است .

۲- «زنجبیل» برای خونریزی روده مفید است .

خونریزی ریوی

۱- «کاسنی صحرائی» درمان خوبی برای خونریزی ریوی است.

۲- خوردن «طلح» (مغز شکوفه ی درخت خرما که پس از شکفتن کفری از آن خارج می شود) به قدر سه گرم ونیم نافع است.

۳- تخمه «کدو» نافع است.

خونریزی سینه

۱- «علف هفت بند» دارای تانن زیاد بوده و سرشار از سیلیس می باشد. به همین جهت در جلوگیری از خونریزی سینه و معده تجویز می شود.

۲- پخته «گندم» با شکر و «بادام» به صورت حریره، چنانکه کم کم خورده شود، درمان خونریزی سینه است.

۳- میوه «بلوط»، کمی دیر هضم است، ولی چون هضم شود غذایت بسیار داشته و

از خونریزی سینه و معده جلوگیری می نماید.

- ۴- خوردن برگ های «سنگ» از خونریزی سینه جلوگیری می کند.
- ۵- خوردن پوست خشک «کدو» جهت خونریزی معده و سینه مفید می باشد.
- ۶- برگ های «بارهنگ» را با «عدس» بپزید و برای معالجه میل نمایید.
- ۷- بیخ و میوه «کنگر بزرگ» جهت جلوگیری از خون ریزی سینه به کار می رود.
- ۸- خوردن نیم مثقال «کهربا» با ادویه مناسب دیگر ، مانع خونریزی سینه است.
- ۹- جوشانده گیاه و گل «نوارس» (نوعی گون) را نوشیدن، از خونریزی سینه و خونریزی معده جلوگیری می نماید.
- ۱۰- برگ های «هزاربندک» قابض بوده و از خونریزی سینه و معده جلوگیری می نماید.
- ۱۱- خوردن «کتیرا» با شیر تازه جوشیده، خون ریزی سینه و معده را بند می آورد.
- ۱۲- «سندروس» از خون ریزی سینه و معده جلوگیری می کند.
- ۱۳- خوردن «گل سرخ» برای درمان نافع است.
- ۱۴- «هندبازی» برای قطع خونروی از سینه مفید است .
- ۱۵- میوه «دیوخار»، «بای شیر»، «بومادران» و «بارهنگ» مفید می باشند.

خونریزی قاعده گی

- ۱- مالیدن ضماد ریشه ی «جنطیانا» با «حنا» در کف دست قاطع خون قاعدگی است.
- ۲- هرگاه ساییده مخلوطی از پوست خشک «انار» و «مازو» را در لگن یا طشتی بریزید و بیمار داخل آن حمام ته نشین کند، خون ریزی کم قطع خواهد شد.
- ۳- برای درمان شدت خون ریزی قاعده گی از مخلوط «شکر» و «انگور» پخته بدون هسته، شیاف نرمی تهیه کنید.

خونریزی لثه

- ۱- روزی پنج الی شش بار با جوشانده «مریم گلی» دهان را بشویید و مضمضه کنید. (شرح در درد گلو)

۲- اگر لثه های شما یا پای دندان شما خون ریزی دارد، هر روز دوبار با جوشانده

ص: ۱۳۶

«شیرین بیان» دهان را بشویید و مضمضه کنید. برای تهیه جوشانده آن دویست گرم از ریشه آن را در یک لیتر آب به مدت بیست دقیقه بجوشانید. ده دقیقه کنار بگذارید. بعد صاف کنید. آماده استفاده است.

۳- «گوجه فرنگی» بخورید. «ویتامین C» آن شما را معالجه می کند.

۴- «مازو»، «سیب»، «بلوط»، «شیرین بیان» و «آب لیمو» مفید می باشند.

۵- ۴۰ تا ۵۰ گرم «به» را در یک لیتر آب و شراب بخیسانید. پس از ۸ روز می توانید دهان را با آن شستشو دهید.

۶- خوردن و جویدن و در دهان نگهداشتن «طرخون» درمان آن است.

۷- پوست «انار» را بجوشانید. این جوشانده را مضمضه کنید. برای استحکام لثه ها مفید است.

۸- شستن دندان و لثه ها با «سماق» مفید است.

۹- جوشانده گل «انار» تجویز شده است.

۱۰- «بلخ» (میوه سبز نرسیده ی خرما) دارای ویتامین های C و E و مقدار زیادی تانن هست. از خون ریزی لثه و معده جلوگیری می کند.

۱۱- جویدن «خرفه» خونریزی لثه را از بین می برد.

۱۲- مالیدن «گشنیز» به دندان برای تقویت لثه ها و قطع خونریزی آن مفید است .

خونریزی معده

۱- تنقیه «گل ختمی» معده را ضد عفونی می کند و زخم های آن را التیام می بخشد.

۲- اگر تکه ای از ریشه «ریواس» را در دهن گذاشته و بمکید و آب آن را فرو برید جهت جلوگیری از خونریزی معده مفید است.

۳- «علف هفت بند» سرشار از سیلیس و تانن می باشد. به همین جهت در جلوگیری از خونریزی معده تجویز می شود.

۴- «اخلال و بسر» (مرحله سوم و چهارم خرما) مفید است.

۵- «انگور» از خونریزی معده جلوگیری می کند.

۶- از خاک اره چوب «سدر» جهت جلوگیری از خونریزی می توان استفاده کرد و خوردن آن نیز از خونریزی معده جلوگیری می کند.

۷- آب میوه ی «به» برای معالجه خونریزی «معدی» تجویز شده است.

۸- نوع کوهی «زالزالک» از بستانی کوچکتر و قابض تر از سنجد بوده و از خونریزی معدی جلوگیری می کند.

۹- میوه «بلوط» کمی دیر هضم است ولی چون هضم شود غذایت بسیار داشته و از خونریزی سینه و معده جلوگیری می نماید.

۱۰- جوشانده و پخته «لوئی» برای جلوگیری از خونریزی معدی نافع است.

۱۱- خوردن میوه و پوست «نارون» از خونریزی معدی و سینه جلوگیری می کند.

۱۲- خوردن برگ های «شنگ» خونریزی معده را بند می آورد و از خونریزی سینه جلوگیری می کند.

۱۳- دانشمندان با مصرف ۳۰ تا ۴۰ قطره از عصاره «زنجبیل سگ» - سه مرتبه در روز - خونریزی های معدی را بند آورده اند.

۱۴- «سندروس» از خونریزی سینه و معده جلوگیری می کند.

۱۵- برای خونریزی معده از «کنگر» بزرگ استفاده کنید.

۱۶- خوردن «خون سیاوشان» از خونریزی معده و سینه جلوگیری می کند.

۱۷- جوشانده گیاه و گل «نوارس» و نوشیدن آن از خونریزی سینه و خونریزی معده جلوگیری می نماید.

۱۸- «بلوط»، «سیب کال»، «بیدمشک»، «بومادران»، «کیسه کشیک» و «مازو» مفید می باشند.

خونریزی مقعد

شستن مقعد با آب جوشانده پوست «انار» بسیار مفید است.

خون مردگی

۱- ضماد غده های ریشه «عشبه» که آن را در آب جوش له کرده باشند، برای درمان مفید است.

۲- روغن قرمزی که از گل «علف هزار چشم» می گیرند مفید می باشد.

۳- ضماد «تخم ترب» با «عسل» برای رفع خون مردگی و لکه های پوست بدن مفید

است.

۴- کمپرس جوشانده ریشه «پامچال» درمان کننده مؤثریست. یکصد گرم از ریشه تازه پامچال را در یک لیتر آب بجوشانید تا حدود یک سوم حجم آن بجوش برود و کم شود. بعد آن را صاف کنید و با آن، محل موردنظر را کمپرس کنید.

خون مردگی زیر چشم

۱- جوشانده «ماردارو» در «روغن زیتون»، پاک می کند.

۲- ضماد سوخته «سیر» با «عسل» برای رفع خون مردگی زیر پلک چشم نافع است.

خون منجمد در مثانه

خوردن جوشانده برگ «سنجد تلخ» خون منجمد در مثانه را خارج می کند و سموم را دفع می کند.

ص: ۱۳۹

داء الثعلب

- ۱- بذر «پیاز» مفید است.
- ۲- آب میوه «زیتون» مفید است.
- ۳- ضماد بیخ «نیلوفر آبی» با «عسل» تجویز شده است.
- ۴- ضماد تازه گرد خشک «پرسیاوشان» مفید می باشد.
- ۵- «سنا» تجویز می شود.
- ۶- عصاره «غافت» با عصاره «افستین» جهت معالجه به کار می رود.

داء الحیه

- ۱- این مرض را در طب جدید با خوردن «روغن ماهی» معالجه می نمایند و مالیدن «آب ترب» نیز روی آن مفید است.
- ۲- آب میوه «زیتون» نتیجه نیکو دارد.
- ۳- «سنا» تجویز می شود.
- ۴- عصاره «غافت» با عصاره افسنتین جهت معالجه به کار می رود.

داءالصدف

ضماد برگ «تاجریزی» پیچ برای داءالصدف سود فراوان دارد.

داءالفیل (چاقی زیاد)

۱- «پیاز دشتی» همراه با «کاکل ذرت»، «دم گیلاس» و «خارخسک» بهترین درمان است.

۲- جوشانده ی «پونه نهری» (گل پونه) تجویز شده است.

۳- به موارد چاقی نیز توجه کنید.

درد استخوان

۱- ضماد «سورنجان» با «زعفران» و «تخم مرغ» برای تسکین مفید است.

۲- برگ گیاه «تاجریزی پیچ» تجویز می شود.

۳- اگر «بادنجان» را زیر آتش بگذارید تا نیم پخته شود و سپس آن را بیرون آورده و با فشار آب بگیرید و ۷۵ - ۵۰ گرم از آب آن را با ۳۰ - ۲۵ گرم شکر قهوه ای مخلوط کرده بیاشامید ، برای تسکین درد استخوان شکسته و درد استخوان ضرب خورده مفید و جانشین مومیایی است .

درد اعصاب

۱- نوشیدن روزانه دو تا سه فنجان شربت «برگ بو» قبل از هر وعده غذا مفید است.

۲- برگ های «پیچک» را به منظور ماساژ و استحکام طبی به کار می برند.

۳- ضماد خردلی که توأم با آرد تهیه شده باشد مفید است.

۴- دم کرده ده در هزار برگ «سوسنبر» برطرف می کند.

۵- «ترخون» مفید می باشد.

۶- «فلفل» مسکن هست.

۷- سرشاخه های گلدار «ناخنک» تجویز می شود.

۸- دم کرده گل های «گل شاه پسند» مفید است.

۹- جوشانده و دم کرده شکوفه «نوارس» مفید می باشد.

ص: ۱۴۱

۱۰- میوه «لیچی» در موارد اختلالات عصبی و دردهای عصبی تجویز می شود.

۱۱- «شاهدانه» برای درد اعصاب مفید است .

درد اعضاء (دست و پا)

ضماد ترکیب «سقز» و «پیه» بسیار نافع است. حدود ۷۵ گرم سقز و ۱۵۰ گرم پیه جگر بز را داغ کنید.

درد بواسیر

۱- «بادنجان» مسکن است.

۲- شیافی که با پودر «چوبک» ساخته شود، مسکن است.

۳- هر روز، سه لیوان آب «کدو» را در ۳ مرحله میل کنید. (شرح در تجویز ۲) «ثقل معده»

درد بیضه

ضماد «نعناع» نافع است.

درد پا

۱- «مغز گردو» را با «زیره» سیاه کرمانی نرم ساییده، با «عسل» مخلوط کنید و در حمام به خود بمالید.

۲- ضماد «زیره» مفید است.

۳- حدود دوازده گرم برگ خشک یا تعدادی برگ تازه «سوسنبر» را در میان یک لگنچه پر از آب جوش بریزید یک ربع بماند تا حدی که از لحاظ گرما قابل تحمل شود. سپس پاهای خود را در میان آن قرار دهید و ماساژ دهید.

۴- در اغلب منازل چینی فرآورده های «سوژا»ی شور به انواع مختلفه خمیری یا مایع تهیه می شود و برای معالجه درد پا مصرف می شود.

ص: ۱۴۲

درد پستان

«کاهو» سرد و مرطوب است و برای درد پستان مفید می باشد.

درد پشت

۱- اگر برگ سرخ رنگ «چغندر» را خام با «سرکه» و «خردل» بخورید، مفید است.

۲- اگر «آلبالوی تلخ» را همراه با «عسل» میل نمایید، مفید است.

۳- «کرفس» مسکن است.

۴- خوردن «بذر مخلصه» تجویز می شود.

۵- ضماد پخته و ساییده «برگ خرزهره» سودمند است.

۶- هشت گرم «کبات» را کوبیده، نرم کرده و با هموزن آن شکر قاووت نمایید و پس از خوردن روی آن آب سرد یا شربت بنوشید، تولید اسهال کرده، معده را پاک و درد پشت را تسکین می دهد.

۷- دو کیلو «انجیر» را در ۵ لیتر آب بجوشانید تا به حدود یک کیلو تقلیل پیدا کند. سپس دو کیلو نخود سفید را در پنج لیتر آب بجوشانید تا به حدود یک و نیم لیتر تقلیل یابد. حال مقدار یک و نیم کیلو «عسل» بر روی این دو بریزید. مقداری جزئی «دارچین» قولخون، «قرنفل» و «سنبل الطیب» و حدود یک مثقال زعفران را در کیسه ای کوچک بریزید. آن را با کیسه بداخل این مجموع بیندازید. همه را بجوشانید تا به قوام آید. در هر روز در حدود ۲۵ گرم از آن بخورید.

درد پلک چشم

ضماد گوشت «سیب» روی پلک چشم، جهت تسکین درد آن نافع است.

درد پهلو

۱- «آلبالوی تلخ» مفید می باشد.

۲- خوردن «کرفس» مفید است.

۳- «بادنجان» مسکن است.

۴- مالیدن «حنا» با «موم» و «روغن گل سرخ» سود فراوان دارد.

۵- «سنا» تجویز می شود.

۶- خوردن یک مثقال عصاره ی ریشه ی «جنطیانا» جهت تسکین مفید است.

۷- آشامیدن جوشانده بیخ خارهای دارویی با شکر مفید است.

۸- خوردن «سریش» مفید است.

۹- آب نیم گرم «به» را ضماد کنید، مفید است.

۱۰- مقدار شصت تا یکصد گرم از ریشه «سنبل الطیب» خشک را در یک لیتر آب جوش بخیسانید. صاف و شیرین سازید. روزانه در سه وعده قبل از غذا بنوشید.

درد جگر

۱- مربای میوه «بادام» با «عسل» مفید می باشد.

۲- «بابونه» مفید می باشد.

درد چشم

۱- شستن چشم با آب پخته ی «بابونه» نافع است.

۲- ضماد کوبیده ی «برگ کاسنی» سود بخش می باشد.

۳- در موقعی که «درخت انگور» را هرس میکنند، آبی از سرشاخه های آن بیرون می آید که به اشک مو معروف است. مایعی است بی رنگ و زلال که برای معالجه چشم درد به کار می رود.

۴- «بادنجان» درد چشم را که علت سودایی نداشته باشد برطرف می کند.

۵- سرمه خاک اره نرم «آبنوس» مفید می باشد.

۶- ضماد «خار مرار» بر روی پلک چشم، درد چشم را تسکین می دهد.

۷- چون میوه «آش انگور» را بکوبند و آب آن را گرفته، صاف کرده، خشک نمایند و در موقع لزوم مقدار یک گرم آن را با سفیده تخم مرغ و شیره سوده در چشم بچکانند، جهت درد چشم نافع است.

۸- چکاندن عصاره «زیره» مفید است.

۹- ضماد گوشت «خریزه» مفید است.

۱۰- کوبیده «برگ جعفری» را ضماد کنید.

ص: ۱۴۴

۱۱- ۸۰۰ گرم «بنفشه» تازه را بجوشانید و صاف کنید. سپس مخلوط با ۳ کیلو قند پزید و شربت تهیه کنید. اگر بنفشه تازه میسر نشد بنفشه خشک را به مدت زیادتری بجوشانید.

۱۲- ضماد «سیب» برای تسکین درد چشم نافع است.

درد دل

به «دل درد» مراجعه کنید.

درد دل فصلی

دم کرده چند شاخه «جعفری» با یک فنجان آب مفید می باشد.

درد دل کهنه

۱- جوشانده ی ۵۰ تا ۸۰ گرم «بلغور جو» در یک لیتر آب اثر مفید دارد.

۲- خوردن «مرزه» با «ماست» بسیار مفید است.

درد دندان

۱- مضمضه «زیره سیاه» و «سرکه» مخلوط با «مرزه» بسیار نافع است و جویدن تخم مرزه برای دفع درد دندان مفید است.

۲- «سیر» را ریز ریز کنید و در کره تازه پزید. ضماد خوبی است.

۳- ضماد ترکیبی از «مرزه» و «زیره» پخته شده در «سرکه»، مخلوط با «بابونه» بسیار مفید است.

۴- جویدن و مضمضه «گل سرخ» مفید است.

۵- مضمضه آب بیخ «پوست انار» مفید است.

۶- پودر نرم «فلفل» برای ناراحتی های دندان کرم خورده مفید است.

۷- غرغره «آب انگور» مفید است.

۸- چون هفت گرم «زردچوبه» را با همین مقدار «انیسون» در یک لیتر شراب خیس نمایید، مضمضه کردن این محلول مسکن درد دندان می باشد.

- ۹- مضمضه و نوشیدن آب خیسانده سبز تازه «نخود» جهت از بین رفتن درد دندان نافع است.
- ۱۰- اگر «زیره» را با «سرکه» جوشانیده و آب آن را مضمضه نمایید، درد دندان را ساکت می کند.
- ۱۱- خوردن آب «برگ چغندر» جهت دندان درد مفید است.
- ۱۲- مضمضه جوشانده «زیره» درد دندان را ساکت می کند.
- ۱۳- مضمضه جوشانده «زردچوبه» جهت درد دندان مفید است.
- ۱۴- بخور بذر «تره» با «موم» و «قطران»، درد دندان را تسکین می دهد و پوسیدگی آن را راکد می کند.
- ۱۵- مالیدن «فلفل» به لثه، درد دندان را ساکت می کند.
- ۱۶- مضمضه جوشانده «سیاه دانه» در «سرکه» جهت تسکین درد دندان و محکم شدن دندان سود بسیار دارد.
- ۱۷- جویدن ساقه و «برگ نعناع» درد دندان را از بین می برد.
- ۱۸- مضمضه با آب ریشه «آفتابگردان» درد دندان را تسکین می دهد.
- ۱۹- غرغره و مضمضه آب فشرده خام «کدو» مخلوط با کمی آب لیمو جهت درد دندان مفید می باشد.
- ۲۰- برای تسکین درد دندان کمی آب «پیاز» را با پنبه آغشته و آن را در حفره دندان کرم خورده بگذارید.
- ۲۱- «بابا آدم» برای دندان درد مفید می باشد.
- ۲۲- مضمضه جوشانده «مازیون»، مخصوصاً نوع سیاه آن مسکن درد دندان است.
- ۲۳- برای تسکین درد دندان دم کرده «ریشه انار» بسیار مؤثر است.
- ۲۴- مضمضه دم کرده «زیره سبز» برای تسکین درد دندان مفید است.
- ۲۵- «ریوند» و «تخم کدو» برای معالجه درد دندان نافع می باشند.

درد دندان های آسیا

ضماد جوشانده ی «برگ و بذر کاسنی» جهت درد دندان های آسیا، سودبخش می باشد.

درد رحم

- ۱- جوشانده «سی سبز» مسکن است.
- ۲- دانه های کوبیده «سیاه دانه»، مخلوط با «عسل» جهت تسکین درد رحم و پس درد زایمان داده می شود.
- ۳- حمول گرد کوبیده «زعفران» درد رحم را تسکین می دهد.
- ۴- شیافی که با پودر «چوبک» ساخته شود، مسکن درد رحم بوده، زایمان را آسان می نماید.
- ۵- حمول برگ خشک کوبیده «خرزهره» جهت درد رحم مفید می باشد.
- ۶- «ریوند» درد رحم را تسکین می دهد.
- ۷- دم کرده «سی سبز» برای درد رحم نافع است.
- ۸- دم کرده «حشا» برای تسکین درد رحم بسیار نافع است.

درد روده

- ۱- خوردن مرتب دانه های «تخم کتان»، هر روز نیم مثقال جهت تسکین درد روده سودمند می باشد.
- ۲- «برنج» بهترین غذا برای بیماران مبتلا به درد روده است.
- ۳- اگر «پسته کوهی» (فستق) با پوست نازکی که روی مغز آن است خورده شود، مفید می باشد.
- ۴- خوردن پخته «مارچوبه» رافع درد روده ها می باشد.

درد روماتیسمی

- ۱- «ترخون» مفید می باشد.
- ۲- برگ های «پیچک» (پاپیتال) را به منظور ماساژ و استحمام طبی دردهای روماتیسمی و عصبی به کار می برند.
- ۳- مقدار دوپست گرم از میوه کاملاً رسیده «برگ بو» را به وسیله هاون یا هر وسیله دیگر بکوبید. آب آن را بگیرید. روی نقاط دردناک ضماد کنید.
- ۴- در ژاپن له شده «ترب» به شکل ضماد برای تسکین درد روماتیسم به کار می رود.

۵- از اعضای سبز «سیب زمینی» از جمله برگ و ساقه آن که سولانین دارد و اثر آن تخدیر کننده است، در استعمال خارجی برای تسکین دردهای روماتیسمی و عصبی استفاده می شود.

۶- عصاره گیاه «شاهدانه» مفید است.

۷- در استعمال خارجی، اگر «سبوس گندم» را در داخل پارچه ای گرم کرده و روی عضو دردناک از روماتیسم و درد مفاصل و درد پهلو بگذارید و مرتباً همین که سرد شد گرم کرده، تجدید کنید، درد را تسکین می دهد.

۸- اسانس «پرتقال»، روغن مالیدنی مؤثری برای تسکین درد روماتیسم است.

درد ریه

۱- خوردن پخته و بورانی «اسفناج» برای درد ریه مناسب است.

۲- «مارچوبه» مفید است.

درد زانو

۱- مالیدن روغن کهنه «نارگیل» درد زانو را تسکین می دهد.

۲- ضماد پخته و ساییده برگ «خرزهره» جهت تسکین درد زانو سودمند است.

درد زایمان

۱- دانه های کوبیده «سیاه دانه» مخلوط با «عسل» جهت تسکین درد رحم و پس درد زایمان داده می شود.

۲- «کاسنی» و «برگ بو» مفید می باشند.

۳- در هندوستان «ارزن» به عنوان یک داروی محلی برای کاهش درد زایمان تجویز می گردد.

درد سر از گرمزدگی

آب سه کیلو «نارنج» را بجوشانید تا به نصف برسد. کف آن را بگیرید. با کرباس نو صاف کنید. با قند مخلوط کرده شربت درست کنید.

درد سر ناشی از سردی

ضماد «زعفران» بسیار مناسب است.

درد سینه

- ۱- خوردن پخته و بورانی «اسفناج» برای درد سینه مناسب است.
- ۲- ضماد «بومادران» جهت درد سینه به کار برده شده است.
- ۳- عصاره ی «ریحان» با شیر برای درمان درد سینه به کار می رود.
- ۴- دم کرده «گل شاه پسند» را می توان تجویز کرد.
- ۵- خوردن و بخور «سیاه دانه» مفید است.
- ۶- تخم «خربزه» برای درد سینه مفید می باشد.
- ۷- جویدن «انیس سبز» مفید است.
- ۸- ریشه گیاه «بادنجان» ملین و نرم کننده سینه است و برای تسکین سرفه، آسم و رفع درد سینه به کار می رود.
- ۹- عصاره «ریحان» با شکر برای رفع درد سینه و تنگی نفس مفید است.
- ۱۰- پخته «کاهو» برای درد سینه مؤثر است.
- ۱۱- دم کرده «مرزنگوش» مفید است.
- ۱۲- آشامیدن عصاره «نعنا» برای تسکین درد سینه و پهلو مفید است.
- ۱۳- «هویج» برای سرفه و درد سینه نافع است.
- ۱۴- «انجیر» برای درد سینه نافع است.
- ۱۵- خوردن «آب نخود» پخته (نخود آب) با قدری نمک برای درد سینه نافع است.
- ۱۶- اگر «اسفناج» را با «کدو»، «جو» یا «ماش» پوست گرفته، در روغن بادام و آب بپزید مفید است.

درد شقیقه (درد گیجگاه)

۱- چون گرد ریشه «ریواس» را با لعاب «به دانه» ساییده و حب نمایید و زیرزبان نگاهداشته و آب آن را فرو برید، برای درد شقیقه نافع است.

۲- اگر میوه «فندق» را با آب بمالید تا کف کند. جهت درد شقیقه نافع است.

ص: ۱۴۹

۳- «پیاز دشتی» جهت درد شقیقه مفید می باشد.

۴- بویدن گل های خوشبوی «عشبه» درد شقیقه را برطرف می کند.

۵- «سنا» را جهت درد شقیقه تجویز می نمایند.

درد شکم

۱- خوردن «کرفس» جهت درد شکم مفید است.

۲- خوردن برگ کوبیده «چغندر» با «خردل»، مسکن شکم درد می باشد.

۳- اگر چهار تا هشت گرم «پوست ریشه گردو» را بجوشانید و آب آن را بعد از غذا بنوشید، فضولات معده و اخلاط لیزابه آن خارج شده، شکم درد را معالجه می کند.

۴- خوردن یک مثقال عصاره ی ریشه ی «جنطیانا» جهت تسکین درد شکم مفید می باشد.

۵- خوردن اعضاء هوایی «قنطوریون باریک» درد شکم را که در نتیجه ی سوء هاضمه و نفخ معده باشد، تسکین می دهد.

۶- یک قاشق چایخوری «زیره» را مخلوط با کمی قند بکوبید و در دهان بریزید.

۷- آب «تخم اسفناج» برای درد احشا (اعضای داخل شکم) مفید است.

۸- به «دل درد» و «درد معده» نیز توجه کنید.

۹- «نعنا» برای درد شکم مفید است .

۱۰- «شاهدانه» برای درد شکم مفید است .

درد ضربه

۱- «تره تیزک» به صورت ضماد برای تسکین درد ضربه به کار می رود.

۲- گرد «ریوند» مخلوط با «سرکه» برای پراکنده کردن و کاهش دردی که در اثر ضربه و یا افتادن در عضوی ایجاد شده مفید است.

درد طحال

۱- اگر گیاه «علف چشمه» تازه یا پخته خورده شود برای کاهش درد پهلو و کاهش درد طحال نافع است.

۲- اگر تا چند روز، هر روز در حدود ۳۰ گرم از دم کرده «کلم» خورده شود، برای درد طحال مفید است.

۳- «خردل» برای تسکین درد کبد و طحال نافع است.

درد عادات ماهانه

۱- به دخترانی که به هنگام عادت ماهانه دچار درد شدید می شوند توصیه کنید از جوشانده ی «رازیانه» استفاده کنند تا درد آن ها تسکین و عادت آن ها منظم شود.

۲- نوشیدن دم کرده «ترنجان» یا آب جوشیده آن بسیار مفید است.

۳- روزانه سه وعده از شربت «سنبل الطیب» (طبق تجویز ۱۰ «درد پهلوی») بنوشید.

۴- به تجویز ۴ اختلالات کلیوی عمل کنید.

۵- خانم هایی که دچار قاعدگی های دردناک هستند اگر یک هفته قبل از قاعدگی شروع به نوشیدن شربت «مریم گلی» (پس از هر وعده غذا یک فنجان) کنند؛ دچار ناراحتی نخواهند شد.

درد عضلات

۱- ضماد گرم میوه «انجیر» با آرد جو مسکن درد عضلات است.

۲- خوردن چهارده مثقال «روغن زیتون» با آب گرم و با جوشاندن جو مسهلی عالی است و جهت درد عضلات و سیایتک به کار می رود.

۳- ترکیبی از برگ «پیچک»، همراه با بابونه و بزم ترانکیل برای تسکین دردهای عضلانی توصیه شده است.

درد قلب

۱- چون «نعناع» را با «پرسیاوشان» بجوشانید و بنوشید جهت درد قلب نافع است.

۲- آب «تخم اسفناج» برای درد ناحیه قلب مفید است.

۳- دم کرده ریشه «مارچوبه» را به مقدار ۲۰ گرم در هزار گرم آب جوش تهیه کنید و یک یا دو فنجان به عنوان مدر و مسکن قلب استفاده کنید.

۴- دم کرده «مرزنگوش» نافع است.

۵- اگر داروهای مسهل با دم کرده «مرزه» خورده شود برای درد قلب مفید است.

درد کبد

۱- «آلبالوی تلخ» مفید می باشد.

۲- ۶۰ تا ۹۰ گرم «ریشه زنبق» خشک را بکوبید. در داخل یک لیتر آب جوش بریزید و مدت ۲۰ دقیقه کنار بگذارید تا خوب دم بکشد. سپس آن را صاف کنید و با «عسل» شیرین سازید و روزانه ۲ تا ۳ فنجان از آن در فاصله غذاها بنویید.

۳- اگر «پسته کوهی» (فستق) با پوست نازکی که در روی مغز آن است خورده شود، مفید می باشد.

۴- «تخم اسفناج» جهت درد کبد مفید می باشد.

۵- «هویج» و «خردل» نافع می باشند.

۶- «تخم ترب» درد کبد را تسکین می دهد.

۷- اگر یک «بادام شیرین» را ساییده و با «عسل» بخورید، برای درد کبد مفید است.

درد کشاله ران

جوشانده «درمنه» جهت مداوای درد کشاله ران تجویز می شود.

درد کلیه

۱- مخلوط نیم لیتر آب «بولاغ اوتی» با روغن بادام شیرین یا زیتون درمان بند آمدن ادرار، درد کلیه و مثانه است.

۲- «لیمو ترش» درد کلیه را معالجه می کند.

۳- «چغندر» برای درد کلیه مفید می باشد.

۴- اگر کمی از «بادام تلخ» را با «نعناع» بخورید، درد کلیه را تسکین می دهد.

۵- میوه «نارگیل»، درد کلیه و مثانه را تسکین می دهد.

۶- جوشانده «خارخاسک» درد کلیه را تسکین می دهد.

۷- خوردن «کتیرا» مسکن درد کلیه و مثانه است.

۸- ۲۰۰ گرم «پیاز» را به صورت پوره در آورید. با یکصد گرم «عسل» خوب مخلوط

کنید. در جای خنکی قرار دهید تا مدتی بماند. سپس آن را صاف کنید و هر روز صبح ناشتا یک فنجان کوچک از آن بنوشید.

۹- «لوبیای سبز» دارای ماده ایست که جهت درد کلیه مفید است.

۱۰- برگ پخته «چغندر» به خصوص اگر با دنباله قرمز رنگ آن، با «سرکه» و خردل خورده شود، مفید می باشد.

۱۱- اگر برگ و ساقه سبز «خرفه» را مانند سالاد با «سرکه» بخورید، نافع است.

۱۲- «ریوند» دردهای کلیه، مثانه و رحم را تسکین می دهد.

۱۳- «جو دو سر» (یولاف) را با پوسته خارجی آن به مقدار ۲۰ گرم در یک لیتر آب بجوشانید. این جوشانده برای درد کلیه نافع است.

درد کمر

۱- خوردن پخته و بورانی «اسفناج» برای درد کمر مناسب است.

۲- «خرمای رسیده» درد کمر را تسکین می دهد.

۳- مخلوط «مشک زمینی» با روغن بنه درد کمر را تسکین می دهد.

۴- مالیدن روغن کهنه «نارگیل» درد کمر را تسکین می دهد.

۵- ضماد برگ های تازه «زنجیبیل سگ» را می توان به کار برد.

۶- روغن قرمزی که از گل «علف هزار چشم» می گیرند برای معالجه مفید می باشد.

۷- دم کرده گل «شاه پسند»، درد کمر را تسکین می دهد.

۸- «وشا» مسکن درد کمر می باشد.

۹- «توت ترش» پخته یا برگ پخته آن مخلوط با «عسل» و «انجیر» مفید است.

۱۰- «لوبیای سبز» دارای ماده ای است که برای درد کمر مفید است.

۱۱- به تجویز ۸ درد کلیه عمل کنید.

۱۲- عصاره «اسفناج» با شکر برای درد کمر مفید است.

۱۳- «بنه» برای درد کمر مفید است.

۱۴- در چین «تخم شنبلیله» برای درد کمر تجویز می شود.

ص: ۱۵۳

- ۱- از میوه و پوست «انبه» علاوه بر ترشی و مربا، عصاره‌ی روانی می‌سازند که دارای اثر قابض است. غرغره این عصاره، مخلوط با کمی آب، جهت درد گلو به کار می‌رود.
- ۲- غرغره شربت «تمشک» برای درمان گلو سود فروان دارد.
- ۳- غرغره و مضمضه آب فشرده خام «کدو»، مخلوط با کمی آب لیمو جهت درد گلو سودمند می‌باشد.
- ۴- غرغره جوشانده «برگ سرو» برای درد گلو نافع است.
- ۵- جوشانده «گل گاوزبان اصلی» درد گلو را شفا می‌دهد.
- ۶- پنجاه گرم از برگ و ساقه‌های خشک یا تازه «مریم گلی» را در یک لیتر آب به مدت یک ربع بجوشانید. ده دقیقه کنار بگذارید. صاف کنید و هر روز پنج یا شش بار غرغره کنید.
- ۷- ۶۰ گرم ساقه‌های خشک و گلدان «پونه کوهی» را در یک لیتر آب جوش بریزید. ۱۵ دقیقه کنار بگذارید تا دم بکشد. بعد آن را صاف کنید و قبل از سرد شدن، روزانه دوبار غرغره کنید.
- ۸- جوشانده «خرمای رسیده» برای گلودرد مفید است.
- ۹- ریشه گل و برگ «بامیه» را برای معالجه گلودرد مصرف می‌نمایند.
- ۱۰- اگر مبتلا به گلودرد کهنه هستید و با داروهای دیگر معالجه نشده‌اید، کمی «سرکه» را رقیق کرده، با نمک مخلوط و غرغره نمایید.
- ۱۱- «شاه توت» دارای آب، قند، اسید، مواد سفیده‌ای و مواد نرم‌کننده است و به حد کافی «ویتامین C» و «ویتامین A» و «B» دارد و به همین جهت برای گلودرد مفید است.
- ۱۲- ریشه «زنجیل شامی» درمان گلودرد است.
- ۱۳- غرغره با آب «گشنیز» تازه و شیر «فلوس» برای گلودرد نافع می‌باشد.
- ۱۴- غرغره جوشانده برگ و گل‌های «برگ نو» برای درمان و تسکین گلودرد مفید می‌باشد.
- ۱۵- شربت «شلغم» مصرف کنید یا با آب ساده شلغم غرغره کنید.

۱۶- مضمضه «زیره» سیاه و «سرکه» مخلوط با مرزه بسیار نافع است.

۱۷- جوشانده «بارهنگ» را سه بار در هر روز غرغره کنید. جوشانده بارهنگ: بیست و پنج گرم از برگ های خشک بارهنگ را در نیم لیتر آب به مدت سه دقیقه بجوشانید. پانزده دقیقه کنار بگذارید تا خنک شود، سپس صاف کنید.

۱۸- غرغره جوشانده برگ «سیب» برای گلودرد مفید است.

۱۹- از «بادیان خطائی» برای گلودرد استفاده می شود.

۲۰- آب «کرفس» خام را بگیرید و با آب لیموی ترش تازه مخلوط کنید و غرغره کنید. هر روز چندبار تکرار کنید.

۲۱- ۳۰ تا ۵۰ گرم ریشه خشک «ختمی» را بکوبید و قطعات ریز آن را به مدت ۱ تا ۲ ساعت در یک لیتر آب سرد بخیسانید و سپس آن را تا ۱۰ دقیقه بجوشانید. پس از سرد شدن آن را صاف کنید و روزی چندین بار با آن غرغره نمایید.

۲۲- «اسفناج» مفید است.

۲۳- غرغره با «شیره جو» که آن را کشک الشعیر گویند برای درد گلو نافع است .

۲۴- «ازگیل»، «اسطوخودوس»، «جو»، «چوبک»، «بارهنگ»، «سیب»، «همیشه بهار کوهی»، «رازیانه»، «پیاز»، «بابونه»، «شیرین بیان»، «لبیده»، «خردل سیاه»، «خردل سفید»، «علف ریه»، «زوفای خشک»، «برگ جو»، «بلوط»، «پونه کوهی»، «بنفشه»، «گل تلفونی»، «ریحان»، «شلغم»، «غاف»، «کرفس»، «لیمو»، «شاه اسپرم» مفید می باشند.

۲۵- به موارد «آئزین» نیز توجه کنید.

درد گوش

۱- هرگاه چند قطره مخلوط «رب انار» و «عسل» را در گوش بچکانید درد برطرف خواهد شد.

۲- چکانیدن «روغن بادام تلخ» مفید است.

۳- خوردن و مالیدن روغن «تخم بالنگ» مفید است.

۴- هنگام خوابیدن «سیبی» را که کوره پز شده بگوش بمالید.

۵- چکاندن ترکیبی از «آب تره» و «روغن گل» بسیار مفید است.

- ۶- ضماد ترکیبی از «مرزه» و «زیره» پخته شده در «سرکه» مخلوط با «بابونه» بسیار مفید است. درد گوش را این مایع با چکاندن آن در گوش برطرف می کند.
- ۷- چکاندن آب جوشانده ی «برگ سنجد تلخ» در گوش، درد آن را درمان می کند.
- ۸- چکاندن «روغن بادام تلخ» در گوش جهت تسکین آن مفید است.
- ۹- اگر چند قطره آب نیم گرم «چغندر» را در گوش بچکانید درد آن را ساکت می کند. مخصوصاً اگر با روغن بادام یا «عسل» مخلوط کرده باشید.
- ۱۰- چکاندن آب گرم «برگ گردو» در گوش، درد آن را تسکین می دهد و چرک آن را بیرون می آورد.
- ۱۱- چون برگ بوته «افستین» را در آب با الکل و یا روغن بجوشانید و با آن گوش را بخور دهید، درد گوش را ساکت می کند.
- ۱۲- چکاندن جوشانده «صمغ انجدان» در گوش جهت درد گوش توصیه شده است.
- ۱۳- چنانچه برگ و ریشه «ملیح» را کوبیده و با روغن بجوشانید و آن را در گوش بچکانید، درد آن را ساکت می کند.
- ۱۴- چکاندن عصاره آب «گل سرخ» در بینی در درمان درد مؤثر است.
- ۱۵- مالیدن ضماد دانه های «کرچک» به بنا گوش برای گوش درد سودمند می باشد.
- ۱۶- دود و بخور دانه های «تاجریزی» برای گوش درد مفید است.
- ۱۷- اگر چند قطره از عصاره «نعنا» مخلوط با آب «عسل» در گوش چکانیده شود درد گوش را تسکین می دهد.

درد لگن خاصره

- ۱- اگر برگ گل «خرزهره» را بپزید و له شده آن را در یک قسمت آب و دو قسمت «روغن زیتون» ریخته و با آتش ملایم بجوشانید تا آب آن تمام شده و روغن آن بماند، روغنی به دست می آید که مالیدن آن درد لگن خاصره را تسکین می دهد.
- ۲- «سیر» درد لگن خاصره و امثال آن را تسکین می دهد.
- ۳- ضماد برگ خشک کوبیده «کورک» درد لگن خاصره را تسکین می دهد.
- ۴- دم کرده «تخم رازیانه» برای درد پهلو و لگن خاصره مفید است.

درد مثانه

- ۱- اگر برگ سرخ رنگ «چغندر» را خام با «سرکه» و خردل بخورید، جهت درد مثانه مفید است.
- ۲- مخلوط نیم لیتر از آب «بولاغ اوتی» با روغن بادام شیرین یا زیتون، درمان درد کلیه و مثانه است.
- ۳- «بادنجان» مسکن درد مثانه است.
- ۴- ضماد دانه های «نیلوفر آبی» مانع درد مثانه می باشد.
- ۵- نوشیدن شربت «جو»، روزانه در سه نوبت، هر بار یک لیوان، درمان آن است.
- ۶- «خیار» برای معده های گرم و دردهای مثانه مفید است.
- ۷- «ریوند» تسکین می دهد.
- ۸- «آب لیموی هندی» مفید است.
- ۹- «نارگیل» بسیار مفید است.
- ۱۰- «جو دو سر» (یولاف) را با پوسته خارجی آن به مقدار ۲۰ گرم در یک لیتر آب بجوشانید این جوشانده برای درد مثانه نافع است.

درد معده

- ۱- عرق و اسانس «نعنا» مسکن درد معده است.
- ۲- «آویشن شیرازی» در دردهای معدی تجویز می شود.
- ۳- اگر «گلاب» را نیم گرم کرده بنوشید، درد معده را معالجه می کند.
- ۴- از دم کرده گل های «گل شاه پسند» می توان استفاده کرد.
- ۵- نوشیدن جوشانده و شربت «بارهنگ»، در هر روز سه فنجان مفید است.
- ۶- مقدار ده گرم ریشه «ریوند» را در یک لیوان آب جوش به مدت بیست دقیقه دم کنید و روزی یک لیوان قبل از غذا بنوشید.
- ۷- پانزده تا سی گرم تخم «رازیان» را نیمکوب کرده، به مدت یک دقیقه بجوشانید. سرد که شد صاف کنید. با «نبات» شیرین

کنید و بعد از هر وعده غذا یک فنجان بنوشید.

۸- نوشیدن شربت «زیرفون» (شرح در تجویز ۱ «بی خوابی») درمان آن است.

ص: ۱۵۷

۹- بهترین دارو دم کرده رقیق «سوسنبر» است. (شرح در تجویز ۱ «سکسکه»)

۱۰- رژیم «گلابی» رسیده مفید است. هر روز بیش از ۲۰۰ گرم «گلابی» نخورید. به جای مصرف «گلابی» می توان از دم کرده برگ «گلابی» استفاده کرد.

۱۱- از شربت «سنبل الطیب» استفاده کنید.

۱۲- خوردن چند شاخه «نعناع» همراه با آب انار ترش مسکن است.

۱۳- «رب به ترش» درد معده را تسکین می دهد.

۱۴- به «درد شکم» و «دل درد» نیز توجه کنید.

درد مفاصل

۱- ضماد «سیاه دانه» مفید است.

۲- خوردن و ضماد روغن گل یا تخم «مرزه» مفید است.

۳- ضماد تخم «ترب» مفید است.

۴- ضماد «برگ آفتابگردان» جهت تسکین درد مفاصل مفید است.

۵- «خرمای رسیده» درمان درد مفاصل می باشد.

۶- «شلغم»، درد مفاصل را تسکین می دهد.

۷- آب «برگ چغندر» جهت درد مفاصل سودمند است.

۸- اگر «مغز گردو» را با «زیره سیاه کرمانی» نرم ساییده و با «عسل» مخلوط کرده و در حمام بر سر و بدن بمالید و بگذارید در حمام گرم بماند تا عرق کند، درد مفاصل و پادرد را می توان معالجه کرد.

۹- جوشانده ی «ریشه ریواس» با پر سیاوشان جهت معالجه درد مفاصل مفید است.

۱۰- ضماد برگ و ریشه ی «کاسنی صحرايي» همراه با آرد جو جهت درد مفاصل مفید است.

۱۱- «آب معدنی شاهان گرماب» برای درد مفاصل درمانی مفید است.

۱۲- چنانچه دانه های «آلبالوی تلخ» را با «اسفند» و «مصطکی» در روغن بجوشانید، خوردن و مالیدن آن جهت معالجه ی درد

مفاصل مفید است.

۱۳- انواع «کرفس» برای درد مفاصل مفید است.

ص: ۱۵۸

- ۱۴- «آلبالو» برای درد مفاصل مفید می باشد.
- ۱۵- «سیب»، سموم بدن، مخصوصاً اسید اوریک را دفع می کند و در نتیجه درمان خوبی برای مبتلایان به درد مفاصل است.
- ۱۶- میوه «حب الصنوبر» برای درد مفاصل نافع است.
- ۱۷- دم کرده بیست و پنج تا سی گرم در هزار گیاه «مینا» را جهت درد مفاصل تجویز کرده اند.
- ۱۸- «ترشی کهنه سیر» جهت درد مفاصل مفید است.
- ۱۹- چون «زنجبیل» کوبیده را روی آبگوشت پاشیده و بخورید، درد مفاصل را تسکین می دهد.
- ۲۰- «پیاز دشتی» جهت درد مفاصل مفید است.
- ۲۱- استشمام آب جوشانده «بادرنجبویه» جهت درد مفاصل مفید است.
- ۲۲- ضماد ۱ گیر ترکی، ۳ «اگیر ترکی» جهت درد مفاصل توصیه شده است.
- ۲۳- از جوشاندن گیاه «خارخسک» در روغن کنجد، روغنی به دست می آید که مالیدن آن درد مفاصل را تسکین می دهد.
- ۲۴- ضماد گیاه «خارشتر» با «سرکه» برای تسکین درد مفاصل توصیه شده است.
- ۲۵- مالیدن کوبیده ریشه «چوبک» جهت درد مفاصل سودمند است.
- ۲۶- «سنا» را جهت درد مفاصل تجویز می نمایند.
- ۲۷- ضماد شهد «فلوس»، درد مفاصل را تسکین می دهد.
- ۲۸- خوردن «بذر مخلصه» جهت رفع درد مفاصل تجویز می شود.
- ۲۹- سر شاخه های گلدار «ناخنک» برای درد مفاصل تجویز می شود.
- ۳۰- چنانچه دو مثقال «قنطوریون باریک» را با هفتاد مثقال آب بجوشانید تا مقدار آب آن نصف شود و بعد با شکر یا «عسل» شیرین کرده بنوشید، برای درد مفاصل مفید است.
- ۳۱- دانه های «نیلوفر پیچ» که به حب النیل معروف است، برای درد مفاصل مفید است.
- ۳۲- مالیدن «روغن شاهدانه» جهت درد مفاصل نافع است.

۳۳- خوردن «گلنگین» بعد از غذا جهت مبتلایان به درد مفاصل مفید است.

ص: ۱۵۹

۳۴- ضماد «تخم کتان» با «اسفرزه» جهت تسکین درد مفاصل تجویز می شود.

۳۵- ضماد پخته تمامی میوه «بالنگ» در «سرکه» برای درد مفاصل نافع است.

۳۶- خوردن «تخم ترب» و «ریشه ترب» برای درد مفاصل مفید است.

۳۷- «سیر» تسکین دهنده درد مفاصل است.

درد نشیمنگاه

۱- چون با «نخود» حلیم بپزید، با «سرکه» بخورید و در آب جوشانیده نخود بنشینید، جهت درمان درد نشیمنگاه، پاک کردن رحم و اخراج کرم شکم نافع است.

۲- ضماد «پیاز» با «زرده تخم مرغ» جهت بواسیر و درد نشیمنگاه به کار می رود.

۳- ضماد مجموعی پخته از پوست و برگ «درخت پسته» برای درمان درد مقعد بسیار مفید است.

۴- شیاف «زعفران» مفید است.

۵- ضماد «پیاز» پخته برای نرم کردن ورمهای سرد و با زرده تخم مرغ و یا روغن تازه یا پیه برای دفع دردهای مقعد و خارش و تحلیل ورم مقعد مفید است.

درد نقرس

۱- ضماد «آلبالوی تلخ» هرچند کهنه باشد برای تسکین درد نقرس معجزه می نماید.

۲- مالیدن روغن قرمزی که از «گل علف هزار چشم» می گیرند برای تسکین دردهای نقرس مفید است.

۳- ضماد پخته تمامی میوه «بالنگ» در «سرکه» برای نقرس نافع است.

۴- اسانس «پرتقال» روغن مالیدنی مؤثری برای تسکین درد نقرس است.

۵- به «نقرس» مراجعه کنید.

در رفتگی

۱- ضماد «اسطوخودوس» در رفتگی را درمان می نماید.

۲- جوشانده و دم کرده شکوفه «نوارس» جهت گرفتگی اعضا و در رفتگی استخوان و عضلات مفید است.

۳- مالیدن روغن قرمزی که از «گل علف هزار چشم» می گیرند برای در رفتگی مفید

ص: ۱۶۰

می باشد.

دریا زدگی

۱- «سیب» درمان می کند.

۲- در هند و چین «سیب زمینی شیرین» تجویز می شود.

دق

۱- «به» دارای ویتامین های «E»، «B»، «A»، و «P» بوده، دارای آهک و تاتن هست. از این رو برای مبتلایان به امراض سل و دق غذای مطلوبی می باشد.

۲- «ماءالشعیر» برای دق توصیه و تجویز می شود.

۳- «تازه پنیر» (دلمه) جهت امراض سل و دق، زیاد تجویز می شود.

دل پیچه

۱- خوردن خاک اره چوب «عَنَاب» جهت درمان دل پیچه مفید است.

۲- خوردن صمغ «انجدان» با ادویه مناسب جهت دل پیچه مفید است.

۳- خوردن برگ کوبیده «نارون» با «فلفل» جهت درمان دل پیچه توصیه شده است.

۴- میوه «بلوط» برای دل پیچه نافع است.

۵- چنانچه «صمغ سداب» را با چهار برابر آب و ده قسمت «روغن زیتون» بجوشانید تا آب آن تبخیر شده و روغن بماند، تنقیه آن مفید می باشد.

۶- بذر «پیاز دشتی» شکم را نرم می کند و درمان دل پیچه است.

۷- «گلاب»، درد معده و روده و دل پیچه را معالجه می نماید.

۸- جوشانده «درمنه» جهت مداوای دل پیچه تجویز می شود.

۹- خوردن «سریش» (اشراس) جهت دل پیچه مفید است.

۱۰- خوردن «خون سیاوشان» برای دل پیچه مفید می باشد.

۱۱- آشامیدن جوشانده بیخ خارهای دارویی با شکر برای دلپیچه نافع است.

۱۲- بو داده «برنج» جهت دل پیچه نتایج نیکو دارد.

۱۳- «روغن بادام»، پیچش شکم را برطرف می کند.

ص: ۱۶۱

۱۴- «بیاز دشتی» مفید است.

۱۵- «بادام» به سبب لعابی که دارد جهت پیچش شکم مفید می باشد.

۱۶- آشامیدن جوشانده ی ساقه های زیرزمینی «مرغ» مفید می باشد.

۱۷- جوشانده «سوسنبر» مسکن است.

۱۸- خوردن روغن میوه شیرین «بادام» مفید می باشد.

۱۹- خوردن «حسن لبه» مفید است.

۲۰- «کرفس سنگ» توصیه شده است.

۲۱- «عرق کفری» تسکین می دهد.

۲۲- بو داده «تخم تره» قاطع است.

۲۳- میوه «برگ بو» برای دل پیچه مفید است .

۲۴- «هویج» دل پیچه را تسکین می دهد.

دل درد

۱- نوشیدن یک فنجان شربت «شیرین بیان» مفید است.

۲- دم کرده گل «پرتقال» یا «بهار نارنج» ضمن آسان کردن هضم غذا، دل دردها را تسکین می بخشد.

۳- دم کرده ۱۵ تا ۲۵ گرم «کاکوتی» در یک لیتر آب جوش مفید است.

۴- به تجویز ۱۱ آنژین عمل کنید.

۵- «لفل» باد شکن بوده و دل درد را معالجه می کند.

۶- خوردن روغن میوه «بادام شیرین» جهت دل درد مفید است.

۷- «تخم اسفناج» جهت درد دل مفید است.

۸- «سس» جهت دل درد مفید است.

۹- برای رفع دل درد می توانید از «عسل» استفاده کنید.

۱۰- «ریواس» دل درد را از بین می برد.

۱۱- عرق ریشه «درخت چنار» که از چهار کیلوی آن یک کیلو عرق گرفته باشند، جهت دل درد سودمند است.

۱۲- دانه های «ارزن» دل درد را برطرف می کند. زیاده روی در خوردن آن تولید سنگ مثانه می کند.

ص: ۱۶۲

۱۳- عرق برگ «شاهسپرم» برای رفع دل درد تجویز می شود.

۱۴- خوردن پخته «پیاز» در شیر برای رفع درد دل به کار می رود.

۱۵- «آویشن»، «نعناع»، «کاکوتی»، «بابونه»، «سیب»، «بارهنگ»، «بهار نارنج»، «تیول»، «رازیانه»، «شیرین بیان»، «سوسنبر»، «سنبل الطیب»، «گلپر»، «کدو»، «گردو»، «گل همیشه بهار»، «شاه اسپرم»، «برگ مو»، «شاه پسند وحشی»، «میوه نسترن» و «میوه گل سرخ» مفید می باشند.

۱۶- به «درد شکم» نیز توجه کنید.

دَمَل

۱- ضماد مرهمی مخلوط از «تمر هندی» و «پیه» و امثال آن جهت سرباز کردن دمل مفید است.

۲- ضماد «مویز» بدون دانه مخلوط با پیه یا ضماد مخلوطی از کشمش، زعفران، «زرده تخم مرغ» و «مرزه» برای باز کردن دمل و چرک های زیر پوست بی نظیر است.

۳- «شلغم» پخته بر روی دمل بسیار مفید است. سر زخم را باز می کند و آن را می رساند.

۴- شربت «بنفشه فرنگی» مفید است.

۵- تخم «حُرْف» (از خانواده شب بو) برای رسانیدن و سرباز کردن دمل مفید می باشد.

۶- ضماد «آرد باقلا» با «شنبلیله» و «عسل» برای تحلیل و نرم کردن دمل مفید است.

۷- «آرد چاودار» برای سرباز کردن دمل و آبه نافع است.

۸- ضماد تهیه شده از «انجیر خشک» با «آرد جو» و «گندم» برای تحلیل ورم بناگوش و دملها مفید است.

۹- گرد برگ های خشک «موز» مخلوط با «روغن کنجد» یا «شیره زنجبیل» تازه برای تحلیل و رساندن ورم و دمل نافع است.

۱۰- ضماد «اسفناج» برای سرباز کردن دمل مفید است.

دیابت

ص: ۱۶۳

به «مرض قند» مراجعه کنید.

دیر دندان در آوردن

۱- انگشتان خود را تمیز با صابون بشویید. آن را در محلولی از مخلوط آب جوشیده و «لیموی تازه» فرو کنید. سپس با انگشت لته های کودک را ماساژ دهید.

۲- به اطفال شیرخوار به جای شربت قند، شربتی از «شیر خشت» بدهید تا زود دندان در آورند.

دیرزایی

«لوبیای قرمز» را بپزید. آب آن را با مقداری قند بجوشانید. کمی از آن را بخورید.

دیسک

وزن سنگین بلند نکنید و به پزشک مراجعه کنید.

دیفتری

۱- غرغره «سرکه» نافع است.

۲- بذر «ترب» با «سکنجین» نافع است.

۳- رب پوست سبز «گردو» که با «عسل» یا شیره «انگور» ترتیب دهید، جهت دیفتری نافع است.

۴- غرغره برگ و بذر «کاسنی»، با آب «فلوس» برای ورم گلو و دیفتری نافع است.

۵- «سس» برای تنگ نفس، دیفتری و دل درد به کار می رود.

۶- «اسانس مرکبات» قادر است بزرگترین دشمنان بشر را که میکروب های دیفتری، مننژیت و حصبه می باشند را نابود سازد.

۷- چنانچه «عدس» را در آب بپزید، مضمضه با آن جهت ورم مخاط دهان و دیفتری مفید است.

۸- غرغره خیسانده «تمر هندی» در آب، بعد از زدن سر آن، برای مبتلایان به دیفتری مفید است. ولی هرگز آن را در آب نباید مالید. چون خوردن آن ایجاد قی می نماید.

بلکه بایستی آن را در آب خیس کرد و چون خوب خیس خورد، آن را صاف کرده، با کمی «نبات» یا شکر نوش جان نمود.

۹- «گل بنفشه» برای درمان دیفتری و سردرد اطفال تجویز می شود.

ص: ۱۶۵

ذات الجنب

- ۱- اگر «اسفناج» را با «جوسفید» و «ماش بی پوست» پخته بخورید برای اوایل ابتلای به ذات الجنب و بیماریهای سینه و ریه نافع است .
- ۲- «ماءالشعیر» برای ذات الجنب توصیه و تجویز می شود.
- ۳- «گل بنفشه» برای درمان ذات الجنب تجویز می شود.
- ۴- «کره» با «عسل» جهت ذات الجنب توصیه و تجویز می شود.
- ۵- «عرق گل نیلوفر آبی» درمان ذات الجنب است.
- ۶- نوشیدن عصاره آبی گیاه «نوارس» جهت معالجه، دارویی کم نظیر است.

ذات الریه

- ۱- اخیراً دانشمندان آمریکا ویتامین جدید دیگری در «لیمو ترش» پیدا کرده اند که در معالجه ذات الریه نقش مهمی دارد.
- ۲- اگر میوه خشک «انجیر» را بو داده و بکوبید، گردی به دست می آید که به نام «قهوه انجیر» معروف است و برای ذات الریه مفید می باشد.

۳- «کره» با «عسل» جهت ذات الریه تجویز می شود.

۴- «پیاز» دارای چندین نوع قند بوده و با کمک نیتراتهایی که دارد، ادرار را زیاد می کند و در معالجه ذات الریه تجویز می شود.

۵- «گل بنفشه» برای درمان ذات الریه تجویز می شود.

۶- گل «گل رنگ» مانند دانه هایش دارای اثر مسهلی است. جوشانده ۱۲ تا ۲۴ در هزار آن در ذات الریه تجویز می شود.

۷- شربت «نیلوفر آبی» جهت ذات الریه تجویز می شود. دستور تهیه: گل نیلوفر تازه را در چهار برابر وزن آن بخیسانید و بجوشانید. بعد از صاف کردن با مقداری قند به قوام آورید و اگر گل تازه نباشد، گل خشک را در هشت برابر آب، خیس کنید.

۸- ۸۰۰ گرم «بنفشه» تازه را بجوشانید و صاف کنید. سپس مخلوط با ۳ کیلو قند، بپزید و شربت تهیه کنید، اگر بنفشه تازه میسر نشد، خشک آن را به مدت زیادتری بجوشانید.

۹- آب «پیاز» خام را مخلوط با «آب لیمو» بنوشید.

۱۰- مخلوطی از آب «شلغم»، آب «هویج» و آب «کرفس» خام مفید است.

۱۱- در لهستان «سیر» و فرآورده های آن برای کنترل ذات الریه در کودکان تجویز می شود.

۱۲- «فلفل قرمز» به صورت مشمع طبی برای ذات الریه اثر مفید دارد.

ص: ۱۶۷

راشیتسیم

به «نرمی استخوان» مراجعه کنید.

رشک

۱- غذاهای خنکی مانند: «آش آلو»، «آب آلو»، «آب برگه ها»، «آب لیمو شیرین»، «شیر خشت»، «عناب» و امثال این ها بخورید.

۲- «تخم خیار»، «تخم گشنیز»، «تخم کاهو» و «تخم کاسنی» را هر کدام ۲۰ گرم باهم بجوشانید و آب آن را میل نمایید.

۳- «گل ارمنی»، «طباشیر»، «برز» و «سرشور» را به مقدار مساوی تهیه نموده بکوبید، با «شیر» گاو مخلوط کنید و به موضع بمالید.

۴- «جوش شیرین» را با «ماست» مخلوط کنید. محل خارش را با آن ماساژ دهید.

رطوبات دماغ

جویدن «دانه فلفل» همراه با «مویز» جهت دفع رطوبات دماغ و معده مفید است.

ص: ۱۶۸

رطوبت چشم

- ۱- مالیدن سوزانده ی پوست میوه ی «انگور» جهت نرمی پوست و کم کردن رطوبت چشم و بیشتر زخم ها مفید است.
- ۲- سر مه کردن صمغ «وشا» برای دفع رطوبت چشم مفید است.

رطوبت گوش

- چکاندن آب جوشانده ی «برگ سنجد تلخ» در گوش، درد و رطوبت آن را درمان می کند.

رطوبت معده

- ۱- میوه نارس و غیر پیوندی «زالزالک» دارای طعم گس بوده، رطوبت معده را جمع و اسهال را درمان می نماید.
- ۲- جویدن «دانه فلفل» همراه با مویز مفید است.
- ۳- اگر دانه «زیره» را با نمک بجوید و میل نمایید، رطوبت معده را از بین می برد.
- ۴- «پنیر» نمک زده و کهنه در صورتی که فاسد نشده باشد، رطوبت معده را می گیرد.
- ۵- نوشیدن آب و خوردن «وشا» رطوبت معده را از بین می برد.
- ۶- چنانچه به مقدار کم روغن «شاهدانه» خورده شود، رطوبت معده را جمع می کند.
- ۷- به تجویز رطوبات دماغ عمل کنید.
- ۸- «سیر وحشی و صحرایی» خشک کننده رطوبت معده می باشد.

رطوبت مفاصل

- ۱- خوردن «زنجبیل» با «ترب» خوب است.
- ۲- مقداری «زنجبیل» کوبیده را با نفت بجوشانید، مرحم آن را ضماد کنید.
- ۳- «سیر وحشی و صحرایی» خشک کننده رطوبت مفاصل می باشد.

- ۱- جوشانده پوست درخت «بنه» با «مصطکی» جهت رعشه مفید است.
- ۲- «زیره» درمان رعشه است. زیاده روی در خوردن آن ترشح تیروئید را زیاد می کند و باعث لاغری و زردی رخسار می شود.
- ۳- «برگ های کلم» به علت داشتن کمی ارسنیک، مقوی اعصاب بوده و رعشه را از بین می برد.
- ۴- «چغندر» پخته رعشه را معالجه می کند.
- ۵- چنانچه دانه های «آلبالوی تلخ» را با «اسفند» و «مصطکی» در روغن بجوشانید، جهت رعشه مفید است.
- ۶- ضماد پخته «یونجه» - روزی دوبار - جهت معالجه رعشه توصیه شده است.
- ۷- «اسفنج» دارای مواد صمغی، مواد سفیده ای، مواد قندی، سبزینه و یک ماده ی صابونی هست. رعشه را از بین می برد.
- ۸- چون صمغ «انجدان» را در آب حل کنید، به صورت مایعی شیری در می آید که خوردن آن برای رعشه تجویز می شود.
- ۹- خوردن برگ و بذر «سداب» جهت رعشه نافع است.
- ۱۰- عرق ریشه «درخت چنار» که از چهار کیلوی آن یک کیلو عرق گرفته باشید، جهت رعشه سودمند می باشد.
- ۱۱- ترشی کهنه «سیر» جهت رعشه مفید است.
- ۱۲- اگر «دارچین» را در روغن بجوشانید، مالیدن این روغن به تنهایی یا با «زرده تخم مرغ» پخته، جهت رعشه مفید است.
- ۱۳- جوشانده بیخ و میوه «کنگر بزرگ» جهت معالجه رعشه توصیه شده است.
- ۱۴- «چوب چینی» مفید می باشد.
- ۱۵- خوردن برگ پخته «چغندر» برای رفع رعشه نافع است.

رقت خون

- ۱- پوست «لیموترش» سرشار از ویتامین های مختلف است و رقت خون را از بین می برد.

۲- انواع «کرفس» به علت داشتن «ویتامین C» از رقت خون جلوگیری می نمایند.

۳- میوه «تمشک» رقت خون را درمان می کند.

۴- برگ ها و ساقه های «غازیاقی» به علت داشتن «ویتامین C» زیاد برای رقت خون مصرف می شود.

۵- «لوبیا» مثل تمام سبزی ها دارای «ویتامین C» بوده و از رقیق شدن خون جلوگیری می کند.

۶- «شلغم» از رقت خون جلوگیری می کند.

۷- قسمت های مختلف گیاه «منداب» به علت داشتن «ویتامین C» زیاد، جهت معالجه رقت خون تجویز می شود.

۸- «برگ و گل لادن» ضد رقت خون می باشد.

۹- برگ های «هزاربندک»، قابض بوده و رقت خون را معالجه می نماید.

۱۰- قسمت گوشتدار و میوه سان «نسترن» دارای مقدار زیادی «ویتامین C» است. از رقت خون جلوگیری می کند.

۱۱- شیر تازه انواع «شیر پنیر» برای رقت خون مفید می باشد.

۱۲- «لیمو ترش»، «لیمو شیرین»، «آب لیمو» و سایر میوه های ترش، «کاهو»، «سبزیجات خوراکی و خورشتی»، «کرفس» و «کاسنی» مفید می باشند.

رگ به رگ شدگی

از جوشانه ی «آویشن شیرازی» جهت رگ به رگ شدن و پیچیدگی عضلات استفاده نماید.

رنگ پریدگی و زردی

چند روز غذا را منحصر به «کرفس» کنید.

روماتیسم

۱- خوردن «زنجبیل» با «ترب» خوب است.

۲- جوهر «بومادران» را بر روی محل دردناک اورام و روماتیسم بمالید.

- ۳- «سیب»، سموم بدن، مخصوصاً اسید اوریک را دفع می کند و درمان خوبی برای روماتیسم است.
- ۴- اقسام مختلف «گوجه» برای معالجه روماتیسم تجویز شده اند.
- ۵- «آرتیشو» برای مبتلایان به روماتیسم مفید می باشد.
- ۶- «آلبالو» برای مبتلایان به روماتیسم غذای مفیدی است.
- ۷- «تمشک» بهترین درمان روماتیسم است.
- ۸- ساقه زیرزمینی «توت فرنگی» درمان خوبی برای درمان روماتیسم است.
- ۹- «گلابی» برای مبتلایان به روماتیسم مفید است.
- ۱۰- ناشتا خوردن یک استکان آب پوست سبز «لوییا»، ناشتا روماتیسم را معالجه می کند.
- ۱۱- «انگور»، روماتیسم را معالجه می کند.
- ۱۲- «آب غوره»، ضد روماتیسم است.
- ۱۳- انواع «کرفس» برای مبتلایان به روماتیسم مفید می باشد.
- ۱۴- ضماد برگ های سفت «کلم» مسکن دردهای روماتیسمی است.
- ۱۵- «لیمو ترش» برای درمان روماتیسم مفید است.
- ۱۶- «گرمک» از روماتیسم جلوگیری می کند.
- ۱۷- «طالبی» برای روماتیسم مفید است.
- ۱۸- «والک»، درد روماتیسم را تسکین می دهد.
- ۱۹- خمیر گرم کرده ی «سبوس گندم» در قسمت های دردناک روماتیسم، مفید شناخته شده است.
- ۲۰- مالیدن تفاله ی «انگور» در حمام به بدن باعث تسکین درد روماتیسم می شود.
- ۲۱- چون ضماد پوست تازه «گردو» با «حنا» را بر محل دردهای روماتیسم بگذارید، درد آن را تسکین می دهد.
- ۲۲- «تره» برای از بین بردن ذرات و رسوبات زردرنگ از ادرار مبتلایان به روماتیسم تجویز شده است.

۲۳- ضماد «اسطوخودوس» مفید است.

۲۴- برگ های «آقطی» برای درمان روماتیسم به کار می رود.

ص: ۱۷۲

۲۵- دم کرده ۸ تا ۱۵ گرم «شالک» در نیم لیتر آب و جوانه پوست درخت شالک، برای مبتلایان به روماتیسم تجویز می شود.

۲۶- کمپرس جوشانده ساقه های گلدار «صنوبر کوچک» برای تسکین درد روماتیسم نافع است.

۲۷- برای معالجه روماتیسم جوشانده شصت گرم ریشه «شنگ» را تجویز کرده اند.

۲۸- برگ «زبان گنجشک» برای درمان روماتیسم تجویز می شود.

۲۹- مالیدن خشک «زنجبیل» و آب تازه زنجبیل برای معالجه روماتیسم نافع است.

۳۰- جوشانده سی تا شصت در هزار گل «باقلا» برای درمان روماتیسم مفید است.

۳۱- برای درمان روماتیسم از «زنجبیل سگ» استفاده می کنند.

۳۲- نوشیدن «آب معدنی شلف» درمان خوبی برای روماتیسم است.

۳۳- «برگ غافت» برای روماتیسم توصیه شده است.

۳۴- ریشه «بابا آدم» برای درمان روماتیسم اثر فراوان دارد.

۳۵- بیخ «اگیر ترکی» دارای صمغ و لعاب بوده و برای درمان روماتیسم سودمند می باشد.

۳۶- میوه «انگور فرنگی» برای مبتلایان به روماتیسم مفید است.

۳۷- اگر «خیار» را با پوست فشار دهید و آب آن را بگیرید و با آن دوغ درست کنید، برای روماتیسم بسیار مؤثر است.

۳۸- مصرف جوشانده «گزنه»، روماتیسم را تسکین و درمان می کند.

۳۹- یکصد گرم از برگ و ساقه های گلدار «مریم گلی» خشک یا تازه را در میان دو لیتر آب، ده دقیقه بجوشانید. صاف

کنید و آن را در داخل وان حمام بریزید. در وان بخوابید و نقاط دردناک را ماساژ دهید.

۴۰- دم کرده «زیرفون» مفید است.

۴۱- از جوشانده کاکل «ذرت» استفاده کنید. شرح در تجویز ۲۶ نفرس آمده است.

۴۲- جوشانده برگ های «آقطی» (به طریق تجویز ۱ اختلالات کلیوی) مفید است.

۴۳- مقدار یکصد گرم از برگ های تازه یا خشک «سوسنبر» را در دو لیتر آب جوش به مدت کافی خوب بخیسانید.

گرماگرم آن را در داخل پارچه نازکی بیچید و به صورت کمپرس روی محل های دردناک بگذارید.

۴۴- نوشیدن جوشانده «سیب» (شرح در تجویز ۱ «تبخال») دردهای بحرانی انواع روماتیسم را تسکین می دهد.

۴۵- مقدار سی گرم برگ «درخت فندق» را با بیست گرم برگ «درخت گردو» مخلوط کنید. مقداری نمک آشپزخانه بر روی آن بپاشید و روی آن ها «روغن زیتون» بریزید. ظرف محتوی آن را روی آتش ملایمی بگذارید تا خوب بجوشد و برگها پخته شود. بعد خوب بکوبید و با این محلول نقاط مورد درد و ناراحتی را خوب ضماد کنید و مالش دهید.

۴۶- نوشیدن مداوم جوشانده «بنفشه فرنگی» مفید است.

۴۷- «تمشک» برای تسکین درد روماتیسم بسیار نافع است.

۴۸- نیم مشت «جعفری» خشک را در نیم لیتر آب بجوشانید و گرما گرم بنوشید.

۴۹- یک مشت «ازگل خلنگ» را در یک لیتر آب بجوشانید تا به یک سوم تقلیل یابد. این شربت را به تواتر حداقل سه بار در شبانه روز مصرف نمایید.

۵۰- تانن و املاح معدنی پتاسیم موجود در «گلابی» اسیداوریک را به هر اندازه باشد حل می کند. لذا برای روماتیسم مفید است.

۵۱- دم کرده ۱۵ تا ۲۵ گرم «کاکوتی» در یک لیتر آب جوش مفید است.

۵۲- آب ساقه و برگ های تازه «علف هفت بند» مفید است.

۵۳- «کرفس» را بکوبید. با «آرد برنج» مخلوط کنید و به صورت ضماد خمیری شکل در آورید. این ضماد را روی نقاط دردناک بدن بگذارید.

۵۴- ضماد «خردل»ی که توأم با آرد تهیه شده باشد مفیدترین نوع برای کاستن دردهای روماتیسمی است.

۵۵- مقداری «سیر» را رنده کرده و ۲ برابر «روغن کامفر» به آن بیافزایید و کاملاً مخلوط کنید.

۵۶- «سرکه» را مخلوط با «انگور فرنگی سبز» و «عسل» کرده، بخورید.

۵۷- مصرف آب میوه تازه در معالجه روماتیسم نقش دارد.

۵۸- یک راه تقلیل عکس العمل التهابی روماتیسم، مصرف انواع ماهی های آب سرد مثل «ماهی خال مخالی» (اسقومری)، «شاه ماهی»، «ساردینها» و «قزل آلا» و یا «ماهی آزاد» است.

۵۹- به «درد رماتیسمی» مراجعه کنید.

۶۰- به علت وجود تارتارات اسید دو پتاسیم در «آب غوره»، برای روماتیسم حاد بسیار نافع است.

۶۱- پوست «سیب» خشک شده به صورت جوشانده برای روماتیسم مفید است.

۶۲- جوشانده میوه رسیده و خشک شده «کیوی» برای معالجه روماتیسم مصرف می شود.

۶۳- مغز هسته «هلو» برای روماتیسم مفید است .

۶۴- ۱ وت، ۴ «توت»، «زردآلو»، «چای جاوه» (چای نمسه)، ۱ یلاس، ۴ «گیلاس»، «انگورها»، «قوتها» و «مرکبات»، «زنجیل»، «آب کدو»، «آرتیشو»، «کنگر»، «دارچین»، «آقطی»، «کاکوتی»، «برگ بو»، «گل بنفشه»، «بیدمشک»، «توت فرنگی»، «تمشک»، «چوبک»، «کاکل ذرت»، «زیتون»، «شنبلله»، «اسفند»، «گل شب بو»، «چای کوهی»، «گل آفتابگردان»، «ترنجبین»، «موسیر»، «پیاز»، «والک»، «فتق»، «علف مرغ»، «کلم»، «گزنه»، «همیشه بهار»، «شیرین بیان»، «گل گاوزبان»، «شاه اسپرم»، «کرفس» و «شاهدانه» مفید می باشند.

روماتیسم مفصلی

در موارد «روماتیسم مفصلی» حاد ۱۵۰ - ۱۲۰ گرم آب «لیمو ترش» را با شربت قند مخلوط کرده و در عرض روز مرتباً بتدریج میل کنید .

ریزش اشک

۱- شستن چشم با جوشانده ی آرد هسته ی «خرما» از ریزش اشک و فشار چشم جلوگیری می نماید.

۲- عصاره برگ و ساقه «تمشک» که تازه چیده و کوبیده و با کمی صمغ مخلوط نمایند. جهت ریزش اشک مفید می باشد.

ریزش موی سر

۱- ضماد مخلوطی از «کندر» و روغن، از ریزش مو جلوگیری می کند.

ص: ۱۷۵

۲- «تره تیزک»، «تخم پیازچه» و «آب لیمو» مفید می باشند.

۳- ضماد مخلوطی از «روغن گل سرخ» و «کندر» از ریزش مو جلوگیری می کند.

۴- جوشانده «سنا» مخلوط با «سرکه» مفید است.

۵- یک نوع از «ویتامین B» به نام اسید پانتوتیک در «گوجه فرنگی» می باشد که برای جلوگیری از ریزش مو بسیار مفید است.

۶- ضماد سوخته «سیاه دانه» مخلوط با «موم روغن» و «حنا» برای جلوگیری از ریختن مو مفید است.

۷- نوشیدن مخلوطی از عصاره «کاهو»، «هویج» و «یونجه» بسیار نافع است.

۸- «بلال» از ریزش مو جلوگیری می نماید.

۹- «روغن کفری» (پوست شکوفه خرما نر) که پس از رسیدن با مواد وسط آن نیم کوب کرده با مساوی آن «روغن زیتون» مخلوط نموده، سه چهار روز، روزی چندبار آن را به هم زده و یکنواخت سازند داروی خوبی است که مالیدن آن مقوی مو بوده و از ریزش آن جلوگیری می کند.

۱۰- چنانچه «برگ درخت بنه» را کوبیده و بر محل ریزش مو بمالید، باعث رویدن مو شده و مو را دراز نگاه می دارد.

۱۱- وجود گوگرد در «انجیر» باعث زیاد شدن مو شده، از ریزش آن جلوگیری می نماید.

۱۲- اگر «ریشه ی گزنه» را در الکل شصت درجه خیس کنید و آن را پانزده روز در آفتاب بگذارید و بعد صاف کنید، مایعی به دست می آید که چنانچه سه قاشق آن را با آب مخلوط کرده، به سر بمالید، از ریزش مو جلوگیری می نماید.

۱۳- ضماد «برگ سدر» و شستشو با آن جهت تقویت مو و جلوگیری از ریزش آن سودمند می باشد.

۱۴- «خرمای رسیده» از ریزش مو جلوگیری میکند.

۱۵- جوشانده برگ و لفافه سبز میوه «گردو» از ریزش مو و طاسی جلوگیری می کند.

۱۶- شستشو با «حسن لبه» جهت تقویت مو و جلوگیری از ریزش آن نافع است.

۱۷- ضماد «کنگر» از ریزش مو جلوگیری می نماید.

۱۸- «پیاز» به علت داشتن گوگرد، موهای سر و صورت را تقویت کرده و از ریزش آن ها جلوگیری می نماید. مقدار خوراک تا ۵ گرم است.

۱۹- «سیر» برای جلوگیری از ریزش مو مفید می باشد.

۲۰- مالیدن «آرد ثعلب» بر سر، مقوی مو بوده و از ریزش آن جلوگیری می کند.

۲۱- مالیدن عصاره برگ و ساقه «کاهو» بر سر، مانع ریزش مو می باشد.

۲۲- ضماد له شده گیاه تازه «گل لادن» بر سر، پیاز مو را تقویت کرده و از ریزش آن جلوگیری می کند.

۲۳- شستشوی سر با «ماست»، مو را تقویت می کند و از ریزش آن می کاهد.

۲۴- استمرار خوردن «سیر»، موجب ریختن موی سفید و رویدن موی سیاه است.

ریشه کردن ناخن (گوشه کردن ناخن)

۱- «شنبلیله» مفید است.

۲- «رب نارنج» مفید است.

۳- «بلال» مفید است.

ص: ۱۷۷

زاغی (کبودی)

اگر به بچه های زاغ و سرخ مو علاقه ندارید و نوزاد شما با این شرایط به دنیا آمد، کافی است «فندق» را با «روغن زیتون» ساییده و بر محل تلاقی استخوان جلو سر با استخوان عقب سر نوزاد بمالید و این عمل را مداومت دهید تا رنگ موی نوزاد برگردد و سیاه چشم و سیاه موی گردد.

زالوی گلو

۱- وقتی زالو در بیخ گلوی کسی چسبید، دستپاچه نشوید. یک لیوان «آب لیمو» به او بدهید و بگویید جرعه جرعه بنوشد تا زالو کنده شود.

۲- اگر در گلوی شما زالو چسبیده و دسترسی به پزشک نداشتید، «سرکه» را جرعه جرعه بنوشید. این جانور خونخوار کشته و دفع می شود.

۳- غرغره صمغ «انجدان» با «سرکه» جهت اخراج زالویی که در گلو چسبیده باشد، سودمند می باشد.

۴- «سیر» برای خارج ساختن زالوی در حلق مانده مفید است.

زایمان سخت (سختی زایمان)

- ۱- جوشانده ی سرشاخه های گلدار «بومادران»، زایمان را آسان می سازد.
- ۲- خوردن انواع «ویتامین B» در اواخر روزهای حاملگی، درد زایمان را کم و خاصیت ارتجاع نسوج را می افزایش دهد. «رازیانه» و «شبت» خوردن بسیار مفید هست و وضع حمل را آسان و در ضمن بسیار هم شیرافزا هستند.
- ۳- برداشتن یا مالیدن کمی «روغن بادام» کاملاً برای خروج جنین مفید است.
- ۴- خوردن ۵ گرم «زعفران» مفید است.
- ۵- «شنبلیله» را در آب ریخته و در آب آن، حمام ته نشین کنید.
- ۶- خوردن ۱۰ گرم پوست خشک شده «خیار»، زایمان را آسان می کند. ولی زنان حامله قبل از درد زایمان نباید از آن تناول نمایند.
- ۷- جوشانده ی «کاسنی» زایمان را آسان می کند.
- ۸- «نارنج» زایمان را آسان می کند.
- ۹- «بذر هویج»، زایمان را آسان می کند.
- ۱۰- جوشانده برگ و دانه های «شنبلیله» زایمان را آسان می کند.
- ۱۱- فرزجه دانه های «خاکشیر»، زایمان را آسان می کند.
- ۱۲- جوشانده شاخه های «شجر مریم» زایمان را آسان می کند.
- ۱۳- دم کرده گل های «گل شاه پسند» زایمان را آسان می کند.
- ۱۴- جوشانده دانه های «ماش هندی» را برای سهولت زایمان تجویز می نمایند.

زبری پوست

- ۱- ماسک زیبایی که با گوشت «گیلاس» تهیه می شود، پوست را نرم می کند.
- ۲- مالیدن جوشانده «گل هلو» بعد از ازاله ی مو، بر بدن، زبری و بدبویی آن را از بین برده، پوست را نرم و لطیف می سازد.
- ۳- از روغن دانه های «شنبلیله» که همانند «روغن ماهی» است می توانید برای درمان سخت شدن پوست بدن و رفع زبری و

پوسته پوسته شدن استفاده کنید.

۴- اگر «سیب زمینی» خام را در شیر رنده کنید، بهترین شیر زیبایی جهت نرم و لطیف کردن پوست های دست و صورت شما می باشد. به این شیر بهتر است کمی «گلاب» اضافه نمایید.

ص: ۱۷۹

۵- اگر شما «عسل» تازه را روی پینه های دست و پا و زبری های روی زانو و آرنج بمالید، آن ه را از بین خواهد برد.

۶- روغن «انگور» بسیار محلل، گرم کننده بدن و نرم کننده پوست است.

۷- روغن مغز هسته «زردآلو» اعم از تلخ و شیرین زبری پوست را رفع می کند.

۸- پنیر تازه (دلمه) معالج خشکی پوست است.

۹- آب «خیار»، پوست بدن را نرم می کند.

۱۰- جوشانده میوه نارس «بامیه» چون نرم کننده و لطیف کننده پوست است برای زبری پوست مفید است .

زخم

۱- «رب نارنج» یک مرهم ضد زخم است.

۲- در موقعی که «درخت انگور» را هرس می کنند، آبی از سرشاخه های آن بیرون می آید که به «اشک مو» معروف است. این اشک به صورت کمپرس برای التیام تمام زخم ها به کار می رود.

۳- شستشو روزانه سه یا چهار بار با جوشانده «آویشن» (شرح در تجویز ۲ «پیچیدگی عضلات») مفید است.

۴- ساقه خشک «کنف» را بکوبید. آن را بسایید و روی زخم بگذارید.

۵- ضماد کوبیده هسته و روغن سوخته مغز «هلو» مفید است.

۶- «پیاز» مؤثرترین وسیله برای ضد عفونی و جوش دادن جراحات است.

۷- ضماد «پیاز آب پز» یا پیازی که در حرارت ملایم بریان شده، التیام می دهد.

۸- پوست خام «کدو» را نرم بسایید و به صورت ضماد روی زخم ها بگذارید. همچنین ضماد برگ های تازه یا گوشت کدو نیز مفید است.

۹- خوردن یا ضماد جوشانده برگ و ریشه «توت فرنگی» مفید است.

۱۰- شستشو با جوشانده «برگ گردو» زخمها را شفا می بخشد.

۱۱- لعاب «به دانه» در استعمال خارجی برای زخمها مفید است.

۱۲- «تخم خربزه» برای التیام زخم مفید است.

۱۳- ضماد برگ «زیتون» برای التیام زخم نافع است.

۱۴- «دارچین» برای ضد عفونی زخمها بسیار مفید است.

۱۵- در شبه جزیره مالایا برای قطع خونریزی و التیام زخم، ساقه «نیشکر» را روی زخم می گذارند.

۱۶- در هندوستان از بیخ «زردچوبه» در استعمال خارجی برای التیام زخم استفاده می شود.

۱۷- آب «لیمو ترش» به صورت محلول شست و شو برای تمیز کردن زخم به کار می رود.

۱۸- در استعمال خارجی، ضماد «بامیه» روی انواع زخمها گذارده می شود و التیام دهنده است.

زخم آبدار

۱- اگر گرد کوبیده ی پوست سخت «گردو» را روی زخم های آبدار پاشید، آب آن ها جمع و جراحات آن ها را تخفیف می دهد.

۲- ضماد «انجیر» با «زاج» جهت زخم های آبکی تجویز می شود.

۳- ضماد مرهم مخلوطی از ریشه «خربزه» و «عسل» برای این نوع زخم ها نافع است.

زخم آبله

۱- الیدن جوشانده ی چوب «سدر» روی زخم های آبله منافع زیاد دارد.

۲- مالیدن «روغن کنجد» برای زخم آبله نافع است.

زخم آلت تناسلی مرد

۱- ضماد «شوید» با خاکستر شیشه زخمهای تر و چرکین را خشک می نماید و برای زخم آلت تناسلی مرد بسیار مؤثر است.

۲- مالیدن ضماد روغن «تخم کدوی شیرین» با «دم الاخوین» که نرم ساییده شده باشد و یا با «مغز تخم کدو» که خوب ساییده شده باشد، مفید است.

۳- عصاره «گل انار» که به گلنار فارسی معروف است با «گلاب» مفید است.

زخم بینی

۱- اگر «رب انار» را با «عسل» مخلوط کنید، برای معالجه زخم بینی مفید است.

۲- «زنجبیل سگ» را برای معالجه زخم بینی تجویز می کنند.

۳- در چین وانه های «گل خربزه» را چیده، بو داده و به صورت گرد برای معالجه زخم های داخل بینی به کار می برند.

۴- در هند و چین «هسته نارگیل» را در محلولهایی برای زخم بینی مصرف می کنند.

زخم چشم

۱- چکاندن قطره آب «پیاز» با «عسل» در چشم، جهت زخم چشم و ضعف بینایی تجویز شده است.

۲- سرمه «کتیرا» با ادویه جهت زخم چشم مفید است.

۳- سرمه «سندروس» با «عسل» جهت زخم چشم مجرب است.

۴- چکاندن عصاره «زیره» مفید است.

۵- از قطره های «زیره سبز» به تنهایی یا با «روغن زیتون» برای زخم چشم استفاده می شود.

زخم حلق

۱- در هندوستان میوه «فلفل» برای زخم حلق تجویز می شود.

۲- از غرغره جوشانده گیاه «بادنجان بری» برای التیام زخم های حلق استفاده می شود.

۳- در فیلیپین از جوشاندن میوه سبز تازه «بامیه» شربت می کنند که مفید است.

۴- غرغره آب «عدس» پخته برای زخم های دهان و گلو نافع است.

۵- پولپ «هندوانه» برای رفع ناراحتی و زخم های گلو و دهان مفید است.

زخم داخلی

حقنه یا اماله با آب دم کرده «زیتون» برای زخم های داخلی، مقعد و رحم نافع است.

زخم دهان

۱- چون گرد ریشه «ریواس» را با لعاب «به دانه» ساییده و حب نمایید و زیر زبان نگاهداشته و آب آن را فرو برید، زخم های دهان را معالجه می کند.

۲- جویدن «ترخون»، دهان را خوشبو می کند و زخم های دهان را درمان می نماید.

۳- اگر با «آب انار» دهان شوئی و مضمضه کنید، جوش و زخم های ناراحت کننده دهان را برطرف می کند.

۴- مضمضه آب «انار» نافع است.

۵- از رزین «انبه» برای التیام زخم های دهان استفاده می شود.

۶- روغن «به» سرد، تر و قابض است و برای زخم های دهان مفید است.

۷- گرد برگ و ساقه خشک «خرفه» برای زخم های دهان اطفال نافع است.

۸- «گل انار» که به گلنار معروف است به صورت دم کرده به طور غرغره برای التیام زخم دهان نافع است.

۹- جویدن برگ «زیتون» برای زخمهای دهان خوب است.

۱۰- مضمضه خیس کرده «سماق» در آب، برای زخم دهان مفید است.

۱۱- مضمضه و جویدن «ریحان» برای زخم دهان نافع است.

۱۲- غرغره «آب عدس» پخته برای زخم دهان نافع است.

زخم روده

۱- تنقیه «آب برنج» پخته جهت زخم روده و معده نافع است.

۲- تنقیه «گل سرخ» مفید است.

۳- خوردن حریره «نشاسته» مخلوط با پیه بسیار نافع است.

۴- «بادام شیرین»، به سبب لعابی که دارد جهت زخم روده مفید می باشد.

۵- خوردن «کرفس» جهت زخم روده مفید است.

۶- «سیب زمینی ترشی» معالج زخم روده است.

ص: ۱۸۳

- ۷- تنقیه جوشانده چوب «سدر» جهت زخم روده مفید است.
- ۸- «شیر برنج» بهترین غذا برای مبتلایان به زخم روده می باشد.
- ۹- تنقیه محلول «حوض» جهت زخم روده مفید است.
- ۱۰- خوردن گل و ریشه «نیلوفر آبی» برای زخم روده مفید است.
- ۱۱- «موز» ملین معتدلی است و شفای زخمهای روده ای را تسریع می نماید.
- ۱۲- خوردن روغن «به» برای زخم روده مفید است.
- ۱۳- خوردن میوه «برگ بو» با «عسل» برای زخم روده مفید است .
- ۱۴- اگر آب پخته «خندروس» را صاف کرده تنقیه نمایید برای زخم روده مفید و جانشین ذرت است.
- ۱۵- «بادام شیرین»، «ماءالشعیر»، «بولاغ اوتی»، «خون سیاوشان»، «شاه توت» و «الف چشمه»، «۳ علف چشمه» مفید هستند.

زخم ریه

- ۱- جوشانده «فراسیون» با «شربت بنفشه» جهت زخم ریه و التیام آن مفید است. اما خطر آن برای سقط جنین زیاد است.
- ۲- نوشیدن آب بوته «گون»، «علف کتیرا» جهت زخم ریه سودمند است.
- ۳- نوشیدن عصاره آبی گیاه «نوارس» جهت معالجه زخم ریه کم نظیر است.
- ۴- نیم کیلو «نخود» خام را پس از شستن، در آب بخیسانید. یک روز که جا افتاد، آب آن را در دو روز، روزی سه بار، هر بار نصف لیوان بخورید.
- ۵- برگ «اوکالپتوس» و «پرسیاوشان» را هر کدام ۲۰ گرم تهیه نمایید. باهم بجوشانید و صاف کنید. آبش را در سه نوبت، بعد و یا قبل از هر غذا میل نمایید. یا شربت و اسانس آن ها را تهیه و استفاده کنید.
- ۶- «پیاز» خام یا پخته، «هویج» و «کنگر» بخورید.
- ۷- «ریوند» برای زخم ریه مفید است.
- ۸- «ماءالشعیر» برای زخم های ریه مفید است.

زخم سر

۱- مالیدن «روغن بادام تلخ» مخلوط با «سرکه» جهت زخم سر و کچلی مفید است.

۲- ضماد «برگ تمشک» برای التیام زخم های سر نافع است.

زخم رطانی

۱- ضماد برگ «گزنه» همراه با مرهم های سربی جهت درمان زخم های سرطانی و به تنهایی جهت تحلیل ورم های دیگر سودمند می باشد.

۲- پاشیدن کوبیده تخم و برگ خشک شده «گزنه» جهت درمان زخم های سرطانی و خوره نافع است.

۳- ضماد برگ های انواع «شیر پنیر» برای زخم های سرطانی منافع زیاد دارد.

۴- میوه «موز» برای معالجه زخم سرطانی مفید است .

زخم سوختگی

۱- با انواع «لوبیای پخته» می توان ضماد خوبی برای معالجه تاول و زخم های سوختگی درست کرد.

۲- مالیدن «روغن کنجد» برای زخم سوختگی نافع است.

زخم سوداوی ساق پا

ضماد «سیاه دانه» را با «گلاب» مفید دانسته اند.

زخم شش

مکیدن «کتیرا» برای درمان زخم شش تجویز می شود.

زخم های کفگیرک

ضماد «سیب زمینی هندی» را در استعمال خارجی روی آبسه، زخم های کفگیرک، جوش و کورک بیاندازید.

زخم کهنه

- ۱- میوه نارس خشک شده «زغال اخته» برای اورام، زخم های کهنه و مزمن مفید است.
- ۲- مقداری «بادام تلخ» کوبیده مخلوط با «سرکه» و شراب بر روی زخم ها بمالید.

زخم گلو

به «زخم حلق» مراجعه کنید.

زخم گوش

چکاندن عصاره «تاجریزی» درمان خوبی برای زخم گوش می باشد.

زخم گوشه لب

مالیدن مخلوطی از روغن «تخمه کدو» با «خون سیاوشان»، جهت زخم های گوشه لب و بناگوش اثر فوری دارد.

زخم لثه

جویدن برگ یا میوه «تمشک» برای زخم های لثه و سستی لثه ها مفید است.

زخم مثانه

۱- مغز «تخم کدو» سردتر است و برای زخم روده ها و مثانه نافع است.

۲- «بادام شیرین» برای زخم مثانه مفید است .

زخم مجاری ادرار

۱- «تخم گشنیز» سرد و خشک است و برای زخم های مجاری ادرار مفید است.

۲- خوردن دم کرده برگ «توت فرنگی» در ناراحتی مجرای ادرار مفید است.

- ۱- اگر «سدر» را خشک کرده و بعد آسیاب نمایید، آرد آن جهت اسهال و زخم معده مفید است.
- ۲- مبتلایان به زخم معده که نمی توانند میوه ی خام بخورند، به آسانی می توانند «سیب» را رنده کرده، بدون پختن نوش جان نمایند. زیرا بر روی درخت با حرارت آفتاب به حد کافی پخته می شود.
- ۳- چنانچه آب میوه ی «به» را در «روغن زیتون» ریخته و آن را غلیظ نمایید، تنقیه ی آن جهت معالجه ی اسهال و زخم معده اثر معجزه آسا دارد.
- ۴- عرق و اسانس «نعنا» ترشحات زیاد معده را کم می کند و مسکن درد و زخم معده و سوزش آن است.
- ۵- تنقیه جوشانده چوب «سدر» جهت زخم معده و روده مفید است.
- ۶- می توانید کمی «ناردان» را با هم وزنش «برنج»، و «جو پوست کنده»، مخلوط کرده، در آب بجوشانید. برای معالجه زخم معده مفید می باشد.
- ۷- «مشک زمینی» برای معالجه زخم معده مفید می باشد.
- ۸- «اختر زغال» (زغال اخته) برای مبتلایان سودمند بوده و معده و روده ها را تقویت می نماید.
- ۹- «علف هفت بند» دارای تانن زیاد بوده و سرشار از سیلیس می باشد. به همین جهت در زخم معده و روده تجویز می شود.
- ۱۰- مهمترین خاصیت درمانی «سیب زمینی» که شایان توجه و تحسین است، معالجه زخم معده می باشد. یب زمینی به علت داشتن دیاستاز و آنزیمی مخصوص، زخم های معدی را التیام و فضولات خارجی معدی را که غالباً سبب زخم هستند، همراه خود دفع می نماید.
- ۱۱- «روغن کفری» (پوست شکوفه خرمای نر) که پس از رسیدن با مواد وسط آن نیم کوب کرده، با مساوی آن «روغن زیتون» مخلوط نموده، سه چهار روز، روزی چندبار به هم زده و یکنواخت سازید، داروی خوبی برای زخم معده و سردرد است.
- ۱۲- «باقلا» برای مبتلایان غذای خوبی است.

۱۳- «تخمه کدو» برای مبتلایان نافع است.

۱۴- زرده ی عسلی «تخم مرغ» مفید است.

۱۵- نوشیدن «عرق برگ بارهنگ» برای زخم معده و زخم های داخلی بسیار مفید است.

۱۶- «روغن کنجد» روی خمول (پرزها) معده را پوشانده، آن ها را چرب و نرم نگاه می دارد. از این رو جهت مبتلایان به زخم معده ارزش زیادی دارد.

۱۷- میوه «بلوط» برای دل پیچه و زخم معده و روده نافع است.

۱۸- عصاره «شیرین بیان» همراه با «عسل» جهت مبتلایان به زخم معده بهترین اکسیر است، زیرا از انقباض و انقباض معده جلوگیری کرده و این آرامش جدار معده، سبب بهبود زخم می شود.

۱۹- از میوه و برجستگی های روی ساقه «مورد» جهت معالجه زخم معده استفاده کنید.

۲۰- بو داده «برنج» جهت رفع زخم معده نتایج نیکو دارد. برای این کار اگر برنج را به طوری بو دهید که رنگ آن سرخ و تیره و سیاه نشود و نسوزد و بعد ده تا پانزده مثقال آن را صاف کرده ناشتا بیاشامید، سودمند می باشد.

۲۱- برای درمان زخم معده و روده، نوشیدن جوشانده گیاه «دم اسب» معجزه است.

۲۲- قسمت های مختلف گیاه «شاهدانه» آرام کننده دردهای معدی است.

۲۳- اگر «انجیر» و «عسل» را به نسبت مساوی با هم مخلوط نمایید، بسیار مفید است.

۲۴- ریشه «شیرین بیان» را شسته و بجوشانید تا به صورت شیره در آید. ۵۰ گرم از این شیره غلیظ را با آب مخلوط کرده، قبل از هر وعده غذا یک یا دو جرعه بنوشید.

۲۵- دکتر چارمت استاد دانشگاه سانه فورت کالیفرنیا اظهار کرده که بیش از یکصد نفر که مبتلا به زخم معده بوده اند با تجویز مصرف یک ربع لیتر عصاره «کلم» جوشانده شده قبل از صبحانه، درمان نموده و گفته است بیمارانی را که کاملاً مایوس بوده اند در مدت ۱۵ روز، بهبود بخشیده است، چون کلم دارای مقدار زیادی سولفور و ید است.

۲۶- برای درمان زخم معده، مصرف «حبوبات»، «بقولات» و «سبزی ها» را افزایش دهید.

۲۷- «خارخاسک»، «رازیانه»، «سوسنبر»، «نعنا»، «کتان»، «کنگر»، «بابونه» و «گل همیشه بهار» مفید می باشند.

زخم نشیمنگاه

۱- اگر کلاهک و دم «بادنجان» را در سایه خشک کنید و خوب بسایید و گرد آن را روی زخم های نشیمنگاه پاشید، آن ها را معالجه می کند.

۲- مالیدن عصاره خشک «حوض» مفید می باشد.

زخم های جلدی (زخم های پوستی)

۱- برای معالجه جوش غرور و زخم های جلدی، «برگ بارهنگ» را له کرده و به صورت بمالید.

۲- روغن قرمزی که از گل «علف هزار چشم» می گیرند، بهترین دارو برای درمان زخم های جلدی است.

۳- «آب کدو»، «برگ گردو»، «آویشن»، «برگ بو»، «بنفشه»، «بیدمشک»، «جو»، «زیتون»، «گردو»، «لیمو»، «شلغم» و «گل همیشه بهار» مفید می باشند.

۴- سوخته «آفتابگردان» جهت زخم های پوستی تجویز می شود.

۵- ضماد «برگ سدر» و شستشو با آن جهت بثورات جلدی و زخم های پوستی سودمند می باشد.

۶- یک مشت از برگ های «بارهنگ» را بشوید. بکوبید یا خرد کنید. در داخل پارچه تمیز و نازکی بر روی زخم ببندید.

۷- برگ های «کلم» را در آبی که مقدار زیادی آب لیموی ترش تازه مخلوط کرده اند چند ساعت بخوابانید. سپس آن را روی زخم ها بگذارید و با نوار محکم در محل خود ثابت کنید. این عمل را روزی دوبار تکرار کنید.

زخم های خوره ای

۱- پاشیدن کوبیده تخم و برگ خشک شده «گزنه» نافع است.

۲- پاشیدن برگ خشک کوبیده «عَناب» جهت درمان زخم های خوره ای مفید است.

زخم های عصبی

۱- بذر «ترب» با «سرکه» جهت از بین بردن زخم های عصبی مفید است.

۲- ضماد میوه تلخ «بادام تلخ» با «سرکه»، جهت زخم های عصبی مفید است.

زخم های عفونی

۱- پاشیدن «نروک» روی زخم های عفونی مفید است.

۲- ضماد پخته نمک زده «افستین» در روی زخم های عفونی، اثر ضدعفونی کننده و التیام دارد.

۳- مقدار کمی «زردچوبه» و «پیه» برای باز کردن دهان زخم و کورک های سر بسته پرا التهاب چرکی و رساندن زخم مفید است.

۴- تخم «شبت» را به صورت پودر بکوبید و روی زخم بپاشید.

۵- ضماد «سرکه» برای زخم های چرکی پوست مفید است.

۶- برای زخم های چرکی در سته مزاحم، چند ساقه از «ریواس» را خوب پاک کنید. بشوید. به مدت بیست دقیقه بجوشانید. سپس آن را نرم کنید و به صورت ضماد ببندید تا یک ساعت بماند. روزی سه بار آن را تجدید کنید. به زودی سر باز خواهد کرد و چرک آن خارج خواهد شد.

۷- ضماد «ترب» با «عسل»، زخم های پلید و چرکی را درمان می کند.

۸- ضماد برگ «به» جهت معالجه زخم های چرکی مفید می باشد.

۹- ضماد خاکستر گیاه «مَرغ» جهت زخم های چرکی و خونی سودمند می باشد.

۱۰- «سنجد تلخ» برای زخم های چرکی و پلید مفید می باشد.

۱۱- پاشیدن گرد کوبیده برگ «علف هزار چشم» جهت خشک کردن زخم های چرکی متعفن بی نظیر است.

۱۲- ضماد ریشه «ماردارو» با «سرکه» جهت پاک کردن زخم های چرکی نافع است.

۱۳- مالیدن مخلوط کوبیده «دارچین» با «عسل»، زخم های چرکی را خشک می کند.

۱۴- ضماد «ترب» با «آرد شلمک» (نوعی گندم) برای درمان زخمهای چرکی جلدی مفید است.

ص: ۱۹۰

۱۵- آب «گریپ فروت» مقاومت بدن را در مقابل گسترش و ناراحتی زخمهای عفونی افزایش می دهد.

۱۶- از اسانس «پونه کوهی» به صورت پماد برای ضدعفونی کردن زخمها استفاده می شود.

زخم های واریسی

۱- یک مشت از برگ های «بارهنگ» را بشویید. بکوبید یا خرد کنید. در داخل پارچه تمیز و نازکی بر روی زخم ببندید و روزی دوبار آن را عوض کنید.

۲- به تجویزهای «واریس» نیز توجه کنید.

زخمی که گرم گذاشته

پودر «پونه» خشک به آن پاشید.

زرداب

به «صفرا» مراجعه کنید.

زرده زخم

۱- برای شستشوی زخمها در سابق از مطبوخ «گل ختمی» استفاده می کردند. هنوز هم برای زرده زخم معمول است و هیچیک از داروهای جدید جای آن را نگرفته است.

۲- اگر داروهای شیمیایی مانند پماد در دسترس نباشد، همه روز اطراف زخم را با «سرکه» و «سیر» خوب ماساژ دهید که هم دارو بجسم بنشیند و هم خارش، ساکت شود.

۳- غذاهای نسبتاً ترش بخورید.

۴- «مازو»، «حنا» و «شنبلیله» را به مقدار مساوی، هر کدام یک مثقال تهیه نموده، با کره گاو یا وازلین مخلوط کنید، روزی چند بار روی زخم ماساژ دهید.

۵- «برگ تازه هویج» را بجوشانید. روی پارچه تمیزی بگذارید. محل زخم را ضماد نمایید. یا «آب هویج» را با «شیر گاو» و کمی نمک مخلوط کرده، زخم را بشوید.

۶- از «آب اکسیژنه» یا محلول «مرکور کرم» برای شستشوی این گونه زخمها استفاده نمایید.

۷- «بلوط»، «توت فونه»، «مازو»، «بنفشه» و «بیدمشک» مفید می باشند.

زردی

۱- ریشه «جعفری» اشتها آورست و در مورد زردی مفید است.

۲- «مارچوبه» مدر است و برای زردی مفید است.

۳- «سیب» برای زردی مفید است.

زردی چشم

۱- سرمه ی عصاره «فراسیون» در چشم بهترین دارو جهت از بین بردن زردی آن است که در اثر یرقان به هم رسیده باشد.

۲- ساییده برگ «شیرین بیان» را به چشم بکشید.

۳- پودر و ساییده «بالنگ» برای یرقان و زردی در چشم بسیار مفید است.

۴- چکاندن آب «گشنیز» کوبیده بسیار مفید است.

زُکام

۱- مقدار ۲ گرم پودر ریشه خشک «زنبق» را با «عسل» مخلوط و داخل «چای» نمایید. روزانه چندین بار بنوشید.

۲- آب یک عدد «پرتقال» را در فنجانی از آب جوش بریزید. با دو حبه قند شیرین کنید و گرماگرم در موقع خواب سر بکشید.

۳- مقدار دو یا سه مشت از دانه های «ذرت» را در دو لیتر آب آن قدر بجوشانید تا آب آن نصف شود. در عین جوشیدن بهتر است با یک قاشق چوبی مرتباً آن را هم بزنید. پس از خوب پختن، دانه ها را کنار بگذارید تا سرد شود. حال شیره آن را با فشار بکشید. آب ته مانده ظرف را هم به آن بیفزایید. مقدار هفتصد و پنجاه گرم شکر

به آن بیفزایید و دوباره بجوشانید تا شربت، کاملاً بقوام آید و سفت شود. در هر روز سه بار، نصف قاشق از آن بخورید.

۴- جوشانده گل و برگ و ساقه «گاو زبان» را طبق تجویز ۲۷ نفرس مصرف کنید.

۵- چهار عدد «سیب» را پوست کنده قطعه قطعه کنید. داخل یک لیتر آب بریزید. یک مشت «کشمش» و ۱۵ گرم «عَنَاب» به آن بیفزایید. سپس آن را یک ساعت بجوشانید. آن را صاف کنید. با ۱۵۰ گرم شکر شیرین کنید و دوباره روی آتش بگذارید تا به قوام آید و شربت سفتی شود. سپس هر بار چند قاشق از آن بخورید.

۶- چند قطره «آب لیمو» در کف دست بریزید و به بینی بکشید. در همان حال داخل بینی را با «کره» تازه یا «روغن نباتی»، چرب کنید.

۷- اگر جوشانده ی تکه ای از ریشه «ریواس» را در بینی بریزید زکام را برطرف می کند.

۸- جوشانده ی «خرمای رسیده» برای زکام مفید است.

۹- استنشاق آب جوشانده ی «بومادران» جهت درمان زکام توصیه شده است.

۱۰- کمپرس جوشانده «سیاه دانه» بر سر، زکام را درمان می کند.

۱۱- در «شلغم» یک ترکیب میکرب کش با طیف وسیع وجود دارد که بسیاری از میکرب ها و ویروس ها را از بین می برد. لذا زکام را معالجه می کند.

۱۲- بوییدن «مرزنگوش» و نوشیدن جوشانیده آن معالجه زکام است.

۱۳- عصاره ی «ریحان» با شیر برای درمان زکام به کار می رود.

۱۴- جوشانده «سبوس گندم»، درمان زکام های سخت است.

۱۵- «بولاغ اوتی» زکام را شفا می بخشد. بهتر است شیره ی آن را گرفته و همه روزه صبح و عصر یک قاشق سوپ خوری به بیمار بدهید.

۱۶- ریشه گل و برگ دو برادر «پنیرک» و «ختمی» را برای معالجه زکام مصرف نمایید.

۱۷- بو کردن «سیاه دانه» جهت زکام مفید است.

۱۸- جوشانده ی «تره» برای درمان زکام به کار می رود.

۱۹- بوییدن شکوفه «نارنج» که به «بهار نارنج» معروف است، رمان زکام است.

۲۰- دم کرده «آویشن» شیرازی جهت زکام تجویز شده است.

۲۱- «گل همیشه بهار» مفید است.

ص: ۱۹۳

۲۲- به موارد سرماخوردگی نیز توجه کنید.

۲۳- دم کرده «پونه کوهی» برای زکام مفید است.

۲۴- آشامیدن دم کرده «مرزنگوش» زکام را قطع می کند.

۲۵- «آفتی»، «سوسنبر»، «بنفشه»، «ذرت»، «شیرین بیان»، «کرفس» و «گل گاوزبان» مفید می باشند.

۲۶- به موارد «گرفتگی بینی» نیز توجه کنید.

زگیل

۱- ضماد «سیاه دانه» مفید است.

۲- «سیر» را نرم بکوبید، به صورت مشمع و ضماد روی زگیل و میخچه بگذارید و هرچند ساعت یک بار آن را عوض کنید تا به کلی معدوم شوند.

۳- یک حبه «سیر» را نرم پیچید. سپس آن را گرماگرم روی زگیل بگذارید و با نواری پارچه نازکی آن را ببندید. هر روزه چندین بار این عمل را تجدید کنید.

۴- ضماد ترکیبی از «تره» و «سماق» مفید است.

۵- مالیدن شیرابه «انجیر»، زگیل را از بین می برد.

۶- ضماد برگ «گرنه» جهت قطع زگیل، مخصوصاً با «عسل» تجویز شده است.

۷- جوشانده برگ و لفافه سبز میوه «گردو» زگیل را از بین می برد.

۸- عصاره «مامیران» را جهت از بین بردن زگیل به کار می برند.

۹- نوع ترش «پرتقال» را با پوست و هسته در «سرکه» خیس کنید و بعد آن را له کرده روی زگیل بگذارید.

۱۰- خاکستر چوب «درخت بید» با سرمه جهت زگیل تجویز شده است.

۱۱- مالین خاکستر برگ، یا چوب درخت «نارون» با «سرکه»، جهت افتادن انواع زگیل نافع می باشد.

۱۲- چون «راتیانج» را با «روغن کتان» مخلوط کرده، روی زگیل گوهی و پینه بگذارید، آن را از بین می برد.

۱۳- آب ریشه خام «شنگ» زگیل را از بین می برد.

۱۴- ضماد ریشه «ماردارو» با «سرکه» جهت قطع زگیل نافع است.

ص: ۱۹۴

۱۵- ضماد دانه های «تخم کتان» با پوره و خاکستر جهت زگیل مفید است.

۱۶- چون میوه «خرنوب» را دو پارچه کرده و یک پارچه را روی زگیل بچسبانید، آن را از بین می برد.

۱۷- اگر «بادنجان» را بسوزانید و خاکستر آن را با «سرکه» خمیر نمایید و به زگیل بمالید، زگیل کنده می شود.

۱۸- «شیره انجیر»، «گل همیشه بهار» و «چوبک» مفید می باشند.

زگیل میخی

اگر «تخم پنبه» را کوبیده، با کمی «زنجبیل» مخلوط کرده و پنبه را با آن آغشته کرده، فتیله سازید و بعد یک سر آن را بر زگیل میخی بسته و سر دیگر آن را آتش بزنید به طوری که گرمی و حرارتش به زگیل برسد، ولی نسوزاند و این عمل را سه روز متوالی، روزی یک بار تکرار کنید، زگیل افتاده و از بین می رود.

زنان نازا

پزشکان سنتی ایران عقیده داشتند که چنانچه زنان نازا «برگ ثعلب» را با «زعفران» و کمی «مشک» ساییده، قبل از آمیزش حمل نمایند، ممکن است آبستن شوند.

زهر قارچ های سمی

۱- «پونه نهری» پادزهر مسمومیت غذایی و ضد زهر قارچ های سمی است.

۲- «گلابی» پادزهر سموم، مخصوصاً زهر قارچ های سمی می باشد.

زیادی ادرار

۱- خوردن «برگ پنج انگشت» ادرار را کم می کند.

۲- هسته ی دانه های «انگور» دارای تانن بوده، و قابض هستند. ادرار را کم می نمایند.

۳- داروهای زیر را پس از پاک و تمیز کردن با آب، دم کنید. پس از صاف کردن، آب آن را میل نمایید. وزن و مقدار مصرف هر کدام بسته به سن و سال بیمار دارد در این مورد با عطار فروشنده که خبره است مشورت نمایید: «سپستان»، «پرسیاوشان»،

«برگ انواع توت»، «برگ سیب درختی»، «ریشه کاسنی»، «برگ و ریشه گیاه بابا آدم»، «گل خشک اسطوخودوس»، «گل گاوزبان»، «دارچین»، «زنجبیل»، «برگ زبان گنجشک»، «قهوه»، «زعفران»، «صبر زرد»، «میوه درخت کاج»، «جوانه تاجریزی»، «دُم گیلاس» و «آلبالو».

۴- «کاهو» با «آب لیمو» یا کمی «سرکه»، «آب انگور»، «انار»، «گوجه فرنگی»، «ترب سیاه»، «آلبالو»، «توت»، «گیلاس»، «خیار»، «کمپوت سیب»، «تره»، «پیاز خام»، «هندوانه»، «خربزه»، «کنگر»، «کدو»، «هویج»، «انواع آلو»، «سیر»، «ریحان»، «تخم خربزه»، «تخم گشنیز»، «تخم گرمک»، «تخم خیار»، «تخم خشخاش»، «خرفه»، «انجیر»، «شکر سرخ»، «طالبی»، «خاکشیر»، «ناردان»، «عُتاب»، «قدومه»، «ترنجبین»، «زردچوبه» و «سیاه دانه» مفید می باشند.

زیادی اوره

۱- آب میوه تازه «انگور» چنانچه از دانه های سالم و تخمیر نشده گرفته شود دارای مقداری قند، تانن، تارتارات دوپتاس، فسفات دوپتاس، مالات دوپتاس، مواد صمغی، مواد سفیده ای، کلسیم و منیزیم می باشد که برای زیادی اوره سودمند است.

۲- «اسطوخودوس»، «آب گردو» و «آب ترس» مفید می باشند.

زیادی تری خون

«انگور» ترشی خون و مایعات بدن را کم می کند.

زیادی شهوت

۱- خوردن «برگ پنج انگشت» (فلفل بیابانی) شهوت را کم می کند.

۲- خاصیت اصلی «سداب» کم کردن فشار شهوت است.

۳- «برگ ضعیوس» (نوعی مارچوبه) شهوت را از بین می برد.

۴- دانه میوه «تمر هندی»، جوهر مازو زیاد دارد و خوردن مغز آن برای جوانان مجرد مفید بوده و غلیان شهوت آنان را کم می کند.

۵- یکی از خواص عجیب «شکوفه درخت بادام» این است که شهوت مردان را زیاد

و شهوت زنان را کم می کند و این به علت داشتن هورمون مردانه است.

۶- در برگ، ساقه و ریشه «رازیانه»، هورمون های گیاهی، مخصوصاً هورمون زنانه زیاد است. به این جهت شهوت زنان را زیاد و از التهاب شهوت مردان می کاهد.

۷- برای کاهش فشار شهوت، خوردن «انگور یاقوتی» با نان خوب است.

۸- «زیره» مخلوط با «سرکه»، «نشاسته»، «برگ پنچ انگشت»، «سداب»، «برگ ضعیوس»، «مغز دانه تمبر هندی»، «انگور یاقوتی» و «ریواس» شهوت را کم می کنند.

زیادی قند ادرار

۱- انواع «درمنه» و «سنتوتین»، قند ادرار را کم می کند و یکی از داروهای مرض قند می باشد.

۲- «قهوه» در رفع گلیکوزوری یا وجود قند در ادرار مفید است.

زیادی مایعات بدن

«انگور»، ترشی خون و مایعات بدن را کم می کند و از ابتلاء به امراض گوناگون جلوگیری می نماید.

ژنژیویت*

۴۰ تا ۵۰ گرم «به» را در یک لیتر آب و شراب خیسانده و پس از ۸ روز دهان را با آن شستشو دهید.

ص: ۱۹۸

سالک (کُپه ارمنی)*

- ۱- «فلوس» و «اشنان» مفید می باشند.
- ۲- ضماد مخلوطی از «سرکه»، «اسپرز»، و «بذر قلو» (شکم پاره) نافع است.
- ۳- «زاج سفید»، «زاج سبز»، «زاج سیاه»، را هر کدام یک مثقال تهیه نمایید. باهم بسوزانید، بعد آن ها را بکوبید به صورت پودر درآورده با روغن خالص یا کره گاو یا شیر دختر (یکی از آن ها) مخلوط نمایید و خمیر تهیه کنید. تا بهبودی کامل همه روز روی زخم بمالید و خوب ماساژ دهید.
- ۴- مغز هسته «هلو» را بسوزانید. با سنگ لاسرخ مخلوط نموده، روزی چند بار روی زخم بمالید.
- ۵- برگ های تازه «گل شب بو» را بکوبید. با «کتیرا» مخلو کنید و ضماد نمایید.
- ۶- برگ های خشک و یا تازه «درخت از گیل» را بجوشانید. آب آن را صاف کنید و بخورید.
- ۷- «سرکه» و «اسفرزه» را مخلوط کنید. روی سالک ماساژ دهید.

سپرز* (طحال، اسپرز)

- ۱- خوردن «وشا» با «سرکه» جهت سپرز نافع است.
- ۲- خوردن آب میوه شیرین «انار» با «شکر» و «نشاسته» برای اصلاح سپرز سودبخش می باشد.
- ۳- «سرکه» پاک کننده طحال می باشد.
- ۴- پوست بیخ «ترب» با «سکنجبین» موافق سینه پهلو و طحال است.
- ۵- خوردن نیم مثقال «برگ حنا» جهت طحال نافع است.
- ۶- ضماد «زیره» و «روغن زیتون» مفید است.
- ۷- «شیرن بیان» معالج طحال است.
- ۸- «مغز قلم استخوان» مفید است.
- ۹- «سدر گل گندم» مفید است.
- ۱۰- «شوید» را جهت اسپرز تجویز کرده اند.
- ۱۱- ضماد پخته «ترشک درشت» با «سرکه» برای سپرز نافع است.
- ۱۲- اگر تا یک هفته، هر روز ۶۰ گرم «عرق بهار نارنج» با مقداری شکر و با یک گرم مرجان ساییده و خورده شود برای طحال بسیار مجرب است .
- ۱۳- «هندوانه» مضر طحال است .
- ۱۴- میوه «برگ بو» برای طحال مفید است .
- ۱۵- پخته «پیاز» در «سرکه» و یا پرورده آن در «سرکه» برای طحال نافع است .
- ۱۶- «ریشه جعفری» برای طحال مفید است.
- ۱۷- پرورده «هویج» در «سرکه» برای تحلیل طحال بسیار نافع است .
- ۱۸- به «درد طحال» نیز مراجعه کنید.

۱- خوردن روغن میوه شیرین «بادام» (روغن بادام شیرین) معالج سختی ادرار است.

۲- آشامیدن جوشانده ی ساقه های زیرزمینی «مرغ» برای سختی ادرار مفید است.

۳- نوشیدن جوشانده «برگ سرو» برای معالجه سختی ادرار مفید است.

۴- خوردن «گلنگین» (از سرشتن برگ گل تازه گل سرخ با هم وزن آن «عسل» به دست می آید) بعد از غذا، برای سختی ادرار مفید است.

۵- ضماد «خار مرار» را با «نانخواه» جهت سختی ادرار توصیه کرده اند.

۶- اگر ریشکهای باریک غده «شلغم» را خشک کرده، ساییده و با «عسل» بخورید، برای طحال و سختی ترشح ادرار نافع است.

۷- دم کرده «مرزنگوش» برای سختی در ترشح ادرار و حیض نافع است.

۸- «هویج» باز کننده انسداد کبد است.

۹- «هویج» برای ازدیاد ترشح ادرار نافع است.

۱۰- اگر مقداری «تخم هویج» را گرفته و با هم وزن آن «تخم شلغم» مخلوط و «تربی» را خالی نموده و داخل آن را از این دو تخم پر کنید و سر آن را بسته، در زیر آتش بپزید و بیرون آورده، بخورید؛ برای رفع سختی ادرار بسیار مفید است. مقدار خوراک از تخم آن تا ۸ گرم است.

سختی اسپرز

۱- «عرق بید» برای سختی اسپرز نافع است.

۲- به موارد «سپرز» نیز توجه کنید.

سختی حنجره

«سیب زمینی» جهت سختی حنجره مفید می باشد.

سختی سینه

۱- میوه «انجیر» مخلوط با «خرما»، «کشمش» و «عَنَاب»، به چهار میوه سینه نرم کن معروف هستند.

۲- «سیب زمینی» جهت سختی سینه مفید می باشد.

۳- «سیر» نرم کننده سینه است.

۴- در هند از برگ های گیاه «کاکوتی» به عنوان نرم کننده سینه استفاده می شود.

۵- «لوبیا»، به ویژه «لوبیای سفید» سینه و ریه را نرم می کند.

۶- «پیاز» نرم کننده سینه است.

سختی طحال

«پیاز دشتی» مفید می باشد.

سرخجه

۱- اگر آب تازه «طرخون» را با «سرکه» رقیق گازدار مخلوط کرده و بخورید برای جلوگیری از ابتلاء به آبله و سرخجه مفید است.

۲- «توت سفید» و شیرین گرم و تر است و برای آبله و سرخجه نافع است.

سرخک

۱- شربت «تمشک» برای مبتلایان به سرخک بسیار مفید است.

۲- مصرف «گل بنفشه» در مورد سرخک به کار می رود.

۳- «بابا آدم» اثری معجزه آسا برای فرو نشاندن دانه های سرخک دارد.

۴- کلیه عارضه هایی که با پاشیدن دانه هایی در روی پوست ظاهر می شوند مثل سرخک بچه ها، با دم کرده «گل گاوزبان» برطرف می شوند. برای این منظور ۵۰ گرم گل گاوزبان را در یک لیتر آب سرد بریزید و بجوشانید. پس از ۱۵ دقیقه خنک شدن، صاف کنید. با «شیر» مخلوط و با «عسل» شیرین سازید و به آن ها بنوشانید.

۵- «لیمو شیرین»، «ازگیل» و «گری فروت» مفید می باشند.

۶- ضماد برگ «کلم» وحشی یا اهلی که نرم کوبیده شده و با آرد جو ضماد تهیه شود، مفید است.

۷- «زعفران» برای تسریع بیرون ریختن دانه های سرخک تجویز می شود.

سرخ مویی

اگر به بچه های زاغ و سرخ مو علاقه ندارید و نوزاد شما با این شرایط به دنیا آمده، کافی است «فندق» را با «روغن زیتون» ساییده و بر محل تلاقی استخوان جلو سر با استخوان عقب سر نوزاد بمالید و آن عمل را مداومت دهید تا رنگ موی نوزاد برگردد و سیاه چشم و سیاه موی گردد.

سرخی پلک

«بلخ» (میوه سبز نرسیده ی خرما) را چون با «آب غوره» بجوشانید تا غلیظ شود و آن را در چشم سرمه نمایید، مفید می باشد.

سرخی پوست

ضماد «عدس» با «سفیده تخم مرغ» جهت رفع سرخی پوست سودمند می باشد.

سرخی صورت

برگ های سبز «کاهو» را بکوبید و روی قسمت های سرخ صورت تا نیم ساعت قرار دهید. صورت را بشویید. این کار را چندبار تکرار کنید.

سردرد

۱- نوشیدن شربت «اسطوخودوس» درمان سردرد است.

۲- بوییدن «مرزنگوش» و نوشیدن جوشانیده آن سردرد را برطرف می کند.

۳- میوه «فلفل بیابانی» برای سردرد مفید است.

۴- بوییدن «گل سورنجان» سردرد را آرام می کند.

۵- مالیدن «مرزنگوش» با «حنا» در تسکین سردرد اثری نیکو دارد.

۶- میوه «انبه» برای سردرد مفید است.

۷- خوردن، بوییدن و مالیدن گوشت «خیار» برپیشانی در سردرد نافع است.

۸- خوردن آب برگ «چغندر» جهت سردرد مفید است.

۹- بو کردن «ریحان» برای رفع سردرد مفید است.

۱۰- ضماد برگ های سفت «کلم» مسکن سردرد است.

۱۱- «تخم کاسنی» جهت سردرد سودمند است.

۱۲- بو کردن «سیاه دانه» جهت سردرد مزمن مفید است.

۱۳- مالیدن برگ «نعناع» مخصوصاً با «آرد جو» مسکن سردرد می باشد.

۱۴- اگر میوه «فندق» را با آب بمالید تا کف کند جهت سردرد مفید است.

۱۵- مالیدن آب برگ «کاسنی» به تنهایی و یا با «سرکه» جهت سردرد مفید است.

۱۶- ضماد «بادام تلخ» با «سرکه» جهت سردرد به کار می رود.

۱۷- «میخک» برای رفع سردرد مفید است.

۱۸- استنشام و چکاندن آب «کدو» چنانچه خام فشرده شود، در بینی و گوش جهت رفع سردرد نافع است.

۱۹- بخور «سندروس» با عود یا به تنهایی جهت رفع سردرد نافع است.

۲۰- «هلله ها» برای سردرد سود فروان دارند.

۲۱- چکاندن عصاره ۱ ل سرخ، ۳ «گل سرخ»، در بینی جهت رفع سردرد نافع است.

۲۲- ضماد جوشانده پوست «خشخاش» جهت سردرد مفید است.

۲۳- خوردن «نعناع» یا «عرق نعناع» برای سردرد بسیار مفید است.

۲۴- چند عدد برگ تازه «سوسنبر» را در یک فنجان آب جوش بیندازید. یک ربع بماند. سپس آن را صاف کنید و شیرین سازید و روزی سه تا چهار فنجان از آن به فاصله معین بنوشید.

۲۵- نوشیدن روزی سه تا چهار فنجان از شربت شیرین «گل بنفشه» با «عسل»، درمان سردرد است.

۲۶- «پیاز» پوست کنده تندی را خرد کنید. و گاز آن را تنفس کنید.

۲۷- «تخم اسفناج» جهت درد سر مفید است.

۲۸- ضماد «گل سرخ» تازه برای درد سر مفید است.

۲۹- اگر «اسفناج» با «آب لیمو» یا «آب سماق» یا «آب غوره» ترش شود برای سردردهای ناشی از اختلالات صفراوی خیلی مفید است.

۳۰- «اسفناج» پخته که در کره گاو یا روغن بادام سرخ شده باشد برای سردردهای حاصله از اختلالات صفراوی خوب است.

۳۱- «چای» برای سردرد مفید است.

۳۲- «آرتیشو»، «بابونه»، «لیمو»، «گلایبی»، «سنبل ختانی»، «سنبل الطیب»، «سوسنبر»، «ریحان»، «تیول»، «بنفشه»، «گل فنجانی»،

«شاه پسند وحشی»، «چای کوهی»، «مویز عسلی»، «شاه اسپرم»، «پامچال»، «گل شب بو»، «خردل سیاه»،

ص: ۲۰۴

«لبیده» و «خیار»، مفید می باشند.

سردرد آفتاب زدگی

«سرکه» را بو کنید و یا «سرکه» را جوشانده و از بخور آن استفاده کنید. یک دستمال را با «سرکه» گرم شده، آغشته کرده و روی پیشانی بگذارید.

سردرد بر اثر غلبه خون

۱- «آب گشنیز»، «آب تاجریزی»، «سرکه»، «صندل سرخ» و «روغن گل سرخ» را مخلوط نموده، روی موضع ضماد نمایید، در ضمن خوردن ماهی تازه درد شقیقه را رفع می نماید.

۲- «آش های نسبتاً ترش» مثل «آش آلو» و «انار ترش» و «غوره» و «تمر هندی» و «گوجه» طبخ نموده بخورید برای انواع سردردها مفید است.

۳- از گرد «غوره» خمیری تهیه کنید و به پیشانی ببندند.

۴- برای سردرد بالای ابرو و پیش سر، «گلاب» و «سرکه» را دم کنید. بعد پارچه تمیزی را داخل آن بخیسانید و روی سر ضماد نمایید، یا با «گل ختمی» و «سرکه» خمیر تهیه نموده، روی سر و پیشانی ضماد نمایید.

۵- آب «گشنیز» تازه را با چند قطره «سرکه» مخلوط کرده در بینی بچکانید، و «سرکه» را بو بکشید.

سردرد بلغمی

۱- این دسته اشخاص باید مربای تازه، «نارگیل»، «سرکه شیر»، «پلو» با «شوید»، «خرما»، «خریزه»، «مغز گردو» بخورند. آبگوشت که با حبوبات و پیاز پخته شده و مایعات و سبزیجات خام نخورند.

۲- آب «ترب» را با «سکنجین» بنوشید. البته تهوع آور است و بعد خوب می شود.

۳- «نمک» و «سرکه» را به کف پاها ضماد نمایید و کف پاها را در آب داغ بگذارید.

سر درد حاد

«ماش» درمان سردرد حاد است.

سرسام

به «منتریت» مراجعه کنید.

سرطان

سرطان

۱- «سس» مفید است.

۲- «توت فرنگی» به علّت داشتن منیزیم ضد سرطان است.

۳- ضماد برگ های «کلم» با «آرد جو» برای سرطان مفید است.

۴- «اسفناج» دارای املاح کلسیم، سدیم، پتاسیم، ید، مس، آرسنیک و منیزیم هست و به علّت داشتن منیزیم جلوی پیشرفت سرطان را می گیرد.

۵- «بولاغ اوتی» چون منیزیم دارد، ضد سرطان است.

۶- «خرمای رسیده» به علّت داشتن منیزیم ضد سرطان است.

۷- «تره» به حد کافی منیزیم دارد و به همین جهت از سرطان جلوگیری می کند.

۸- «سرکه» از سرطان جلوگیری می کند.

۹- «انگور» از ابتلا به سرطان، جلوگیری می نماید.

۱۰- اهالی بلوچستان و استان های جنوبی که از میوه «سقز» استفاده می کنند، در برابر سرطان در امان می باشند.

۱۱- «سیب» تا حدی از سرطان پیشگیری می نماید.

۱۲- «لیمو ترش» در معالجه سرطان نقش مهمی دارد.

۱۳- اثر «پیاز» در جلوگیری از سرطان غیرقابل انکار است.

۱۴- «سیر» از پیدایش سرطان جلوگیری می نماید.

۱۵- اثر ریشه و سایر قسمت های گیاه «بنفشه» در معالجه سرطان قابل توجه است.

۱۶- «کاهوی دریایی» ضد سرطان می باشد.

۱۹- «موسیر» از پیدایش سرطان جلوگیری می کند.

۲۰- اشخاصی که خیلی به «پرتقال» و سایر میوه ها علاقه مند هستند و زیاد می خورند خیلی کمتر از سایرین به سرطان مبتلا می شوند.

ص: ۲۰۶

۲۱- «روغن زیتون» به عنوان عامل ضد سرطان است.

۲۲- خوردن «سیب» طبیعی تازه و رسیده با پوست، ضد سرطان است.

۲۳- «گریپ فروت» ضد سرطان است.

۲۴- تحقیقات نشان می دهد همان انواع تاننهای موجود در چای که ویروسها و باکتریها را از بین می برند، می توانند پیشرفت انواعی سرطان را نیز متوقف نمایند.

۲۵- «تخم کدو» و «گوشت کدو» هر دو دارای خواص درمانی برای پیشگیری سرطان هستند.

۲۶- در کشورهایی که «گوجه فرنگی» زیاد خورده می شود، مردم کمتر به انواع سرطان مبتلا می شوند. علت آن داشتن ترکیب ضد سرطانی از خانواده کار و تنوید است.

۲۷- «برنج» در به تأخیر انداختن رشد سرطان بسیار مؤثر می باشد.

۲۸- به «زخم سرطانی» نیز مراجعه کنید.

سرطان پروستات

۱- «گوجه فرنگی» خطر ابتلاء به سرطان پروستات را کم می کند.

۲- «نخودفرنگی» در کاهش نرخ ابتلای به سرطان پروستات تأثیر دارد.

۳- رژیم غذایی «ذرت شیرین» در کاهش نرخ ابتلاء مفید است.

سرطان پستان

۱- مصرف «سیر» تازه سرطانهای پستان را بهبود می بخشد.

۲- «کلم» مفید می باشد.

۳- «لوییا» از گسترش سرطان پستان جلوگیری می کند.

۴- اشخاصی که رژیم غذایی روزانه آن ها بیشتر از «برنج» همراه «حبوبات» و «ذرت» شیرین است، کمترین نرخ ابتلا به بیماری سرطان کولون، پستان و پروستات را دارند.

۵- زنانی که گیاه خوارند و مرتباً «سویا» می خورند خیلی کمتر به سرطان پستان مبتلا می شوند.

۶- ضمادی از خیس شده گیاه «هندبایتری» و تقطیر دانه های آن درست کنید و روی ورمهای سرطانی پستان بگذارید.

سرطان حنجره

۱- له شده برگ های درخت «لرگ»، از پیشرفت سرطان، مخصوصاً سرطان حنجره جلوگیری می کند.

سرطان روده بزرگ

۱- «گوجه فرنگی»، «کلم»، «کاهو»، «خیار»، «هویج»، «شلغم» و «گل کلم» مفید می باشند.

۲- «سبوس گندم» پایه اصلی پیش گیری سرطان روده بزرگ می باشد.

سرطان ریه

۱- در هندوستان «کدو» را به عنوان دارو برای کنترل سل ریه ای می خورند.

۲- خوردن «گوجه فرنگی»، «هویج» و «کلم» در پیش گیری سرطان ریه اثر بسیار مفید دارد.

۳- «زردآلو» ضد سرطان ریه است.

سرطان کولون

۱- خوردن «کلم» در پیش گیری مؤثر است.

۲- «لوییا» منبع غنی لینان می باشد و ضد سرطان کولون می باشد.

۳- به تجویز ۴ «سرطان پستان» توجه کنید.

سرطان لوزالمعده

۱- «هویج» در رژیم غذایی روزانه احتمال ابتلای به سرطان لوزالمعده را تقریباً به صفر می رساند.

۲- «زردآلو» در ردیف ضد سرطان لوزالمعده است.

سرطان مثانه

آزمایشها و تجربیاتی که در سال ۱۹۷۸ در آمریکا انجام شد، نشان داد که مصرف «سیر» در جانوران آزمایشگاهی برای دفع سرطان های مثانه و دفاع در برابر آن ها بسیار مؤثر است.

سرطان معده

۱- قسمت های مختلف گیاه «شاهدانه» در مورد سرطان معده تجویز می شود.

۲- تخم «ترب» برای سرطان های معده استفاده می شود.

۳- خوردن روزی یک کاسه متوسط سوپ خمیر «سویا» (میزو) خطر سرطان معده را ۳۰ درصد در ژاپنی ها کاسته است.

۴- در آفریقا از جوشانده ریشه و پوست گیاه «موز»، به صورت حمام گرم برای معالجه سرطان معده استفاده می شود.

سرطان هاضمه

یک تحقیق نشان داد ساکنین شهری که «سیر» نمی خورند حدود ۱۲ برابر بیشتر در معرض خطر سرطان هاضمه قرار دارند.

سرفه

سرفه

۱- به تجویز ۲ گرفتگی قلب عمل کنید.

۲- «مرزه» پخته با «انجیر» بسیار مفید است.

۳- کدو حلوایی «سرفه را آسان می کند.

۴- «شلغم» درمان کننده سرفه، مخصوصاً سرفه های خشک می باشد.

۵- «انگبین ها» سرفه را تسکین می دهند.

۶- جوشانده «سبوس گندم» درمان سرفه است.

۷- میوه «بنه» سرفه را تسکین می دهد.

- ۸- عصاره ی «ریحان» با شیر برای درمان سرفه به کار می رود.
- ۹- شیره ی میوه «بادام» با شکر سرفه را آسان می کند.
- ۱۰- برای درمان سرفه بهتر است که صمغ درخت «آلبالو» را گرفته با آب سرد میل نمایید.
- ۱۱- «سیب زمینی ترشی» جهت سرفه مفید می باشد.
- ۱۲- شربت «ترب سیاه» برای سرفه مفید می باشد.
- ۱۳- ۵/۷ گرم «فندق» با «عسل» جهت سرفه کهنه مفید است.
- ۱۴- مربای میوه «به»، جهت نرم کردن و درمان سرفه سودبخش است.
- ۱۵- مغز میوه «پسته» درمان سرفه است.
- ۱۶- لعاب «به دانه» در درمان سرفه شهرت زیاد دارد.
- ۱۷- «ماش» سرفه و تب را تسکین می دهد.
- ۱۸- «بامیه» سرفه را درمان می کند.
- ۱۹- «عسل» برای درمان سرفه تجویز شده است.
- ۲۰- «سیاه دانه» جهت معالجه سرفه تجویز می شود.
- ۲۱- جوشانده ی «تره» برای سرفه به کار می رود.
- ۲۲- دم کرده پنجاه در هزار برگ «بلوط» به مقدار سه فنجان در روز، جهت سرفه تجویز می شود.
- ۲۳- خوردن مقدار کمی «قندرون»، موقع خواب برای تسکین سرفه تجویز می شود.
- ۲۴- خوردن ۵/۲ گرم «راتیانج» با «زرده تخم مرغ» و همچنین با سوپ «سبوس گندم»، جهت سرفه مزمن مفید است.
- ۲۵- نوشیدن آب «بوته گون» جهت سرفه سودمند است.
- ۲۶- مکیدن «کتیرا» برای درمان سرفه تجویز می شود.
- ۲۷- خوردن مغز مقشر «دانه های پنبه» درمان سرفه است.

۲۸- مصرف «پرسیاوشان» مفید است.

۲۹- میوه «دیو آلبالو» ضد سرفه است.

۳۰- خوردن «سریش» (اشراس) جهت سرفه مفید است.

۳۱- گونه بلند «حلبوب» سرفه را برطرف می کند.

ص: ۲۱۰

۳۲- لعاب فراوان دانه های «تخم کتان» برای درمان سرفه مفید است.

۳۳- ۸۰۰ گرم «عَنَاب جرجانی» و درشت را در ۴ لیتر آب بپزید. سپس با دست مالش دهید و صاف کنید. با این آب ۳ کیلو قند مخلوط کرده و شربت بپزید.

۳۴- شربت «سیب» (شرح در تجویز ۱ تبخال) را پس از هر وعده غذا یک فنجان بنوشی.

۳۵- جوشانده برگ های «به» برای دفع انواع سرفه مفید است.

۳۶- روزانه ۲ تا ۳ فنجان دم کرده برگ «پرتقال» بنوشید.

۳۷- «بادام تلخ» برای رفع سرفه مفید است.

۳۸- «عدس» برای سرفه و سینه درد مفید است.

۳۹- حریره «نشاسته» را صبح ناشتا میل کنید. سینه را نرم و سرفه را کاملاً تخفیف می دهد.

۴۰- «ترب سیاه» را پوست کنده از درازا به دو نیم کنید. داخل آن را خالی کرده پر از شکر کنید. پس از چند ساعت داخل آن پر از عصاره شیره مانندی می شود که شربت سینه بسیار مفیدی خواهد بود.

۴۱- به تجویز ۵ «آسم» عمل کنید.

۴۲- «تخمه آفتابگردان» درمان سرفه بوده، سرفه را آسان و اخلاط را نرم می کند.

۴۳- به تجویز ۸ «ذات الریه» عمل کنید.

۴۴- خوردن و بخور «سیاه دانه» مفید است.

۴۵- ظهر و شب سوپ «کلم» میل کنید.

۴۶- به تجویز ۲ «گرفتگی قلب» عمل کنید.

۴۷- از مغز هسته «انبه» برای معالجه سرفه های سخت استفاده می شود.

۴۸- خوردن جوشانده پوست «پرتقال» برای آرام کردن سرفه مفید می باشد.

۴۹- از دم کرده دانه و میوه «لیچی» برای تسکین سرفه استفاده می شود.

۵۰- مغز هسته «هلو» سرفه را تسکین می دهد.

۵۱- برای رفع سرفه چند گرم «تخم رازیانه» را در یک فنجان آب جوش ریخته، مدت ۱۵ دقیقه دم کنید. بعد به آن «عسل» افزوده و بخورید. خیلی مسکن و مؤثر است.

ص: ۲۱۱

۵۲- اگر «اسفناج» را با «جوسفید» و «ماش بی پوست» پخته بخورید برای بیماری سرفه نافع است.

۵۳- «جو دو سر» (یولاف) را با پوسته خارجی آن به مقدار ۲۰ گرم در یک لیتر آب بوشانید این جوشانده برای سرفه نافع است.

۵۴- «زنجبیل»، «ریشه چغندر»، «تره تیزک»، «۱ خم ترب»، «۳ تخم ترب»، «توت»، «بنفشه فرنگی»، «سیب»، «لیمو»، «عسل»، «چوبک»، «پونه کوهی»، «پرتقال»، «نارنج»، «بارهنک»، «زوفا» و «پرسیاوشان» مفید می باشند.

سرفه خونی

۱- بو داده «تخم کتان»، قابض بوده جهت بند آوردن خونریزی سینه و سرفه خونی نافع است.

۲- دم کرده بیست و پنج تا سی گرم در هزار گیاه «مینا» جهت درمان سرفه خونی تجویز می شود.

سرفه کهنه

۱- مقدار خوراک «گل شقایق» جهت سرفه کهنه، ۵/۲ گرم می باشد و ۵ گرم آن خطرناک است.

۲- جوشانده ی «ترب» جهت سرفه کهنه و مزمن مفید است.

۳- مربای برگ «سرو» با «عسل» جهت درمان سرفه کهنه مؤثر است.

۴- از تنه درخت مسن «زیتون» یک ماده قندی ترشح می شود که به آن صمغ درخت زیتون یا انگبین زیتون می گویند. جهت درمان سرفه کهنه خشک مفید است.

۵- لیسیدن مخلوط «ماردارو» با «عسل» جهت سرفه کهنه مفید است.

۶- «خرنوب» بهترین دارو برای درمان سرفه کهنه و مزمن است.

۷- «پسته کوهی» (فستق) اگر با پوست نازکی که در روی مغز آن است خورده شود، جهت سرفه های مزمن مفید است.

۸- «تره تیزک» برای سرفه های مزمن نافع است.

۹- نوشیدن «شربت بنفشه» درمان آن است.

سرفه های بلغمی

«سکنجبین» عنصلی درمان آن است. طرز تهیه: ۸۰۰ گرم «سرکه» عنصل را با ۳ کیلو «عسل» پاک بجوشانید تا بقوام آید.

سرفه های خشک

۱- اثر «ماءالشعیر» در معالجه سرفه های خشک بسیار زیاد است.

۲- روغن نوع شیرین «بادام» با کمی «کتیرا» و شکر جهت سرفه ی خشک سودمند است.

۳- «موز» سرفه های خشک را آسان می کند.

۴- لعاب «به دانه»، گلو را نرم می کند و سرفه خشک را آسان می نماید.

سرفه های خلطی

بخور برگ «مورد» ابتدا سرفه را کم می کند و بعد به کلی از بین می برد.

سرگیجه

۱- چون گرد ریشه «ریواس» را با لعاب «به دانه» ساییده و حَب نایید و زیر زبان نگاهداشته و آب آن را فرو برید، برای سرگیجه نافع است.

۲- خوردن هر روز یک مثقال از ریشه «اقحوان» (درخت مریم) جهت سرگیجه مفید است.

۳- «افستین» برای درمان سرگیجه سودمند است.

۴- «پیاز دشتی» جهت اکثر امراض دماغی و عصبی مانند سرگیجه مفید می باشد.

۵- برگ و سرشاخه های درختچه «شاه پسند معطر» (به لیمو) برای سرگیجه مفید است.

۶- روغن «به» سرد، تر و قابض است و برای سرگیجه مفید می باشد.

۷- دم کرده گل های «زالزالک» و یا گرد گل خشک شده آن به مقدار ۸-۵ گرم در روز برای سرگیجه مفید می باشد.

۸- اگر با «ریوند»، «هلبله کابلی»، «غاریقون» و «صبر زرد» حب سازید و بخورید، مفید است.

۹- دم کرده «سی سبز» مفید می باشد.

۱۰- «خاکشیر» مخلوط و خیس شده در قند آب نافع است.

۱۱- نوشیدن روزی سه بار شربت «اسطوخودوس» مفید است.

۱۲- «چای کوهی» مفید است.

سرما خوردگی

۱- مقداری «آب لیمو» را با آب گرم مخلوط کرده، با «عسل» شیرین کنید و بنوشید.

۲- «شلغم»، درمان اصلی و حقیقی سرماخوردگی است.

۳- در فصل زمستان، صبحانه یک لیوان شیر که با «ترنجبین» شیرین شده باشد بنوشید تا از سرماخوردگی در امان باشید.

۴- «لوبیاها» دارای مقدار زیادی «ویتامین A» هستند که از سرماخوردگی جلوگیری می نمایند.

۵- با «انجیر»، شربت زله و مارمالاد درست کنید و در زمستان برای جلوگیری از سرماخوردگی میل نمایید.

۶- بخور تخمه ی «گرمک» برای سرماخوردگی مفید است.

۷- «بولاغ اوتی» در سرماخوردگی اثر معجزه آسا دارد.

۸- دم کرده بیست تا چهل گرم گل «اسطوخودوس» برای معالجه سرماخوردگی کافی است.

۹- دم کرده پنج در هزار گل «بنفشه» مفید است.

۱۰- بخور و کمپرس با جوشانده سرشاخه های «اسطوخودوس» بهترین درمان سرماخوردگی است.

۱۱- بخور «سندروس» با عود یا به تنهایی جهت سرماخوردگی نافع است.

۱۲- خواب و استراحت زیاد یک توصیه خوب سرماخوردگی است.

۱۳- مصرف مایعات زیاد یکی از توصیه های رایج سرماخوردگی است.

۱۴- در طول سرماخوردگی باید از مصرف شکر اجتناب کرد.

۱۵- «چای گیاهی» برای سرماخوردگی یک نوشیدنی عالی است.

۱۶- سه بار در روز «شیرین بیان» مصرف کنید.

۱۷- از مغز هسته «انبه» برای معالجه سرماخوردگی استفاده می شود.

۱۸- خوردن جوشانده پوست «پرتقال» برای سرماخوردگی مفید می باشد.

۱۹- عصاره «سیب» یا آب تهیه شده از فشردن سیب رسیده شیرین، برای سرماخوردگی نافع است.

۲۰- اشخاصی که بیشتر «سیب» می خورند کمتر به سرماخوردگی مبتلا می شوند.

۲۱- آب «گریپ فروت» برای افزایش مقاومت بدن در مقابل سرماخوردگی است.

۲۲- «شاه پسند وحشی»، «گیلاس»، «گل کلم»، «علف هفت بند»، «شیرین بیان»، «شقایق بولاغ اوتی»، «سیر»، «سنبل ختایی»، «خشخاش»، «کوکناز»، «تره فرنگی»، «گل تلفونی»، «بنفشه»، «برگ بو»، «کاکوتی»، «آقطی» و «سیب» مفید می باشند.

سرما زدگی دست

۱- «پیاز» تازه ای را رنده کنید. آب آن را بگیرید. سپس به صورت ضماد به مدت یک ربع، روزی دوبار بر روی محل سرما زده بگذارید.

۲- دست ها را با «آب لیموی تازه» مالش دهید.

۳- کمپرس جوشانده ی «کرفس» برای دست و پای سرما زده و سایر زخمها مفید است .

سستی اندام

«عسل» برای سستی اندام مفید می باشد.

سستی دندان

۱- «سیر» پخته با «زیره» برای تقویت دندان مفید است.

۲- مضمضه دم کرده یا جوشانده «بادرنجبویه» برای استحکام لثه و دندانها مفید است.

۳- پخته «سیر» با زیره برای تقویت دندان مفید است .

۴- جویدن پوسته سبز خارجی میوه «پسته» در دهان برای استحکام دندان و لثه و خوشبو کردن دهان و التیام زخم داخل دهان مفید است.

سستی عضلات

ضماد مرهمی مخلوط از «تمر هندی» و «پیه» برای برطرف کردن سستی عضلات مفید است.

سستی قاعدگی

- ۱- «پیاز» قاعده آور است.
- ۲- «تره» خیلی گرم و به طور متوسط خشک و قاعده آور است.
- ۳- «حرف» قاعده آور است.
- ۴- ریشه «جعفری» اشتها آور، مدر و قاعده آور است.
- ۵- «سیر وحشی و صحرايي» مدر و قاعده آور است.
- ۶- در شبه جزیره مالایا تخم «شنبلیله» به عنوان قاعده آور استفاده می شود.
- ۷- از «کاسنی وحشی» به عنوان قاعده آور استفاده می شود.
- ۸- در هند و چین از تخم «گشنیز» به عنوان قاعده آور استفاده می شود.
- ۹- «لوبیا» قاعده آور و مدر می باشد.
- ۱۰- دم کرده «مرزنگوش» قاعده آور است.
- ۱۱- «نعنا» قاعده آور است.
- ۱۲- «هندبآبزی» سرد و خشک و قاعده آور است.
- ۱۳- از تخم «شاهدانه» به عنوان قاعده آور استفاده می شود.
- ۱۴- آب دم کرده «کنجد» با «نخود» قاعده آور است.
- ۱۵- گل های «لوبیا چشم بلبلی» قاعده آور است.
- ۱۶- میوه «پاپایا»، «علف چشمه»، «زیره کوهی»، «مریم گلی»، «بنه»، «خریزه» و «بادیان کوهی» قاعده آور هستند.

سستی کبد

بگ «ترشک درشت» به خصوص اگر به طور مستمر انجام می شود برای تقویت کبد مفید می باشد.

ص: ۲۱۶

سستی کلیه

- ۱- ده گرم «تخم تره» با ۱۰ گرم «تخم مورد» مقوی کلیه است.
- ۲- ده گرم «آویشن» مخلوط با «عسل»، با آب گرم برای تقویت کلیه مفید است.

سستی مثانه

ده گرم «تخم تره» با ۱۰ گرم «تخم مورد» مقوی مثانه است.

سفلیس

- ۱- ریشه «بابا آدم» برای معالجه سفلیس به کار برده می شود.
- ۲- «عشبه چینی» بهترین دارو برای معالجه سفلیس می باشد.
- ۳- مخلوطی از آب غلیظ یا «رب انار» با «عسل» مفید است.
- ۴- ضماد «سرکه» نافع است.
- ۵- از جوشانده ریشه «بامیه» برای معالجه سیفیلیس استفاده می شود.
- ۶- مقدار ۲۰ گرم «پاسیانس» (ترشک شیرین) را در هزار گرم آب جوش دم کنید. سپس صاف نمایید و مصرف نمایید.
- ۷- از ریشه «تره تیزک» برای مرحله دوم سیفیلیس استفاده می شود.
- ۸- غده «سیب زمینی هندی» برای سیفیلیس توصیه می شود.
- ۹- صمغ «انبه» به عنوان داروی ضد سیفیلیس به کار می رود.

سفید شدن مو

- ۱- «جو» از سفید شدن مو جلوگیری می کند.
- ۲- چون میوه «سرو» را با آمله در آب و «سرکه» بپزید تاله شود و بعد با روغن کنجد بجوشانید و بگذراید تفاله آن ته نشین شود و بعد تفاله را بر روی موی سر ضماد نمایید و روغن آن را بمالید، جهت سیاه شدن و دراز شدن مو مفید می باشد. چون برگ درخت سرو را بکوبید و بعد با حنا و «سرکه» مخلوط نمایید و بر روی موی سر ضماد نمایید، آن را سیاه و قوی می سازد.

۳- خوردن «کاهو» به علت داشتن «املاح» فراوان، مخصوصاً منگنز و روی، از سفید شدن مو جلوگیری می نماید و مانع از ریزش مو می گردد.

۴- «سیر» موجب ریختن مو سر سفید و رویدن مو سیاه است.

۵- اگر «ریشه کنجد» را در آب بجوشانید و با آن مو سر را بشوید، موجب سیاهی رنگ و رشد مو سر می شود.

سفیدک چشم

۱- چکاندن آب برگ «آش انگور» در چشم، هفت روز پی در پی، جهت رفع سفیدک چشم مجرب است.

۲- چون آب میوه «دیوخار» را گرفته خشک نمایید و در موقع لزوم آن را با «سفیده تخم مرغ» یا «شیر» در چشم بچکانید. یا آن را به صورت داروهای چشمی درآورده و در چشم بچکانید.

سفیدک ناخن

۱- مالیدن «مامیران» با «عسل» یا «سرکه» جهت پاک کردن سفیدک ناخن به کار می رود.

۲- ضماد «فلفل» با «زفت» جهت سفیدک ناخن مفید است.

سقط جنین

۱- «لویا» به علت داشتن «ویتامین E» از سقط جنین جلوگیری می کند.

۲- بهترین خاصیت میوه «به» حفظ جنین از سقط است و نوزاد را خوش آب و رنگ می نماید.

۳- «شنبلیله» را در آب ریخته و در آب آن، حمام ته نشین کنید.

۴- در مواردی که ادرار آلوده به خون است و آبستنی تهدید به سقط جنین می شود، «سس سوژا» تجویز می گردد.

سکته قلبی

۱- خوردن «عسل» جریان خون را آسان می کند. کندی آن را از بین می برد. گرفتگی مویرگ ها را باز می نماید و از سکته قلبی جلوگیری می نماید.

۲- «بادرنجبویه» مقوی قلب و مغز بوده و از سکته های مغزی و قلبی تا اندازه ای جلوگیری می کند.

سکته مغزی

۱- «میخک» مقوی عقل و حافظه و مسکن اعصاب می باشد. برای درمان فلج و سکته ناقص، تجویز شده و می گویند از سکته مغزی جلوگیری می کند.

۲- «بادرنجبویه» مقوی قلب و مغز بوده و از سکته های مغزی و قلبی تا اندازه ای جلوگیری می کند.

سکسکه

۱- بهترین دارو، دم کرده رقیق «سوسنبر» است. برای این منظور ۲ عدد برگ های تازه سوسنبر را در یک فنجان آب جوش به مدت ۱۲ دقیقه دم کنید و با «عسل»، شیرین سازید و هر روز ۳ تا ۴ فنجان بنوشید.

۲- خوردن چند شاخه «نعناع» همراه با آب انار ترش مسکن سکسکه است.

۳- «کرفس» جهت سکسکه مفید است.

۴- دم کرده «بهار نارنج» سکسکه را تسکین می دهد.

۵- «پونه ها» مسکن سکسکه می باشند.

۶- میوه «زیره» جلوی سکسکه را می گیرد.

۷- «شوید» را جهت سکسکه تجویز کرده اند.

۸- «میخک» سکسکه را بند می آورد.

۹- پخته «دارچین» با «سرکه» و «مصطکی» جهت درمان سکسکه تجویز شده است.

۱۰- خوردن روزی ۵/۱ گرم «برگ و بذر سداب»، درمان سکسکه مداوم است.

۱۱- خوردن دانه های «نانخواه»، ناشتا برای سکسکه مفید است.

۱۲- «بادرنجبویه» سکسکه را درمان می کند.

ص: ۲۱۹

۱۳- جوشانده «درمنه» جهت مداوای سکسکه تجویز می شود.

۱۴- برگ و سرشاخه های گلدار «ماش هندی» را می توانید مانند چای دم کرده بنوشید. سکسکه را برطرف می کند. ۱۵-
عصاره «دیوخار» جهت جلوگیری از سکسکه توصیه شده است.

۱۶- «چوبک» مسکن سکسکه است.

۱۷- خوردن پنچ گرم «گل نسرین» از سکسکه قوی جلوگیری می کند.

۱۸- «خرمالو» برای آرام کردن سکسکه نافع است.

۱۹- دم کرده «حاشا» برای سکسکه بسیار نافع است.

سکسکه اطفال

میوه «شویده» برای رفع سکسکه اطفال تجویز می شود. میوه شویده را می توانید به صورت دم کرده ۴ تا ۸ در هزار بنوشید. ولی بهتر است عرق آن را به صورت آب مقطر گرفته، میل نمایید.

سل

۱- «خیاری» که از اوّل صبح تا انتهای روز در روی بوته در معرض آفتاب قرار گرفته باشد دارای «ویتامین D» می باشد. چنانچه قبل از رفتن آفتاب این خیار را بچینید و بخورید، بسیار مفید است.

۲- خوردن «سیر» برای مسلولین بسیار مفید است. به خصوص اگر مخلوط با شیر باشد.

۳- خوردن مخلوطی از «سیر» و «نارگیل» کوبیده با آب لیمو بسیار نافع است.

۴- نانی که با «آرد بلال» پخته شود بهترین غذا است.

۵- «به» دارای ویتامین های «P»، «E»، «B»، «A» بوده، دارای آهک و تانن است از این رو برای مبتلایان به سل غذای مطلوبی می باشد.

۶- «ماءالشعیر» تجویز می شود.

۷- «کلم» سرشار از ویتامین های «A، B، C، P» است و همچنین دارای املاح گوگرد، کلسیم، پتاسیم و منیزیم بوده و کمی ارسنیک دارد. به همین جهت، برای مسلولین و اشخاص ضعیف البنیه مفید می باشد.

۸- «ریوند» به عنوان مسهل اخلاط غلیظه، رقیقه و مدر برای سل مفید می باشد.

۹- دانه «شنبلیله» برای تقویت بیماران مسلول مفید است.

۱۰- «شنبلیله» داروی مؤثری برای کنترل بیماری سل استخوانی اطفال است.

۱۱- در هند و چین از گیاه «پونه کوهی» برای معالجه سل مصرف می شود.

۱۲- «به دانه» مفید است.

۱۳- سرشاخه های جوان، ساقه های جوان، میوه و پوست ریشه «توت» برای عوارض سل مفید می باشند.

۱۴- «سیب» مشوی، یعنی سیبی که در خمیر گرفته با آتش بپزید، مفید می باشد.

۱۵- در هند و چین میوه «گوجه فرنگی» برای تقویت مسلولین تجویز می شود.

۱۶- «برنج» برای اشخاصی که مبتلا به سل هستند خصوصاً اگر با شیر الاغ پخته شود در مواردی که تب عفونی نداشته باشند خیلی مفید است، زیرا زخم را پاک می کند و گوشت نو می آورد.

سل ریوی

۱- شیره ی «بولاغ اوتی» را گرفته، همه روزه صبح و عصر یک قاشق سوپ خوری به بیمار بدهید.

۲- «شنبلیله» در سل ریوی و سل استخوانی آثار خوبی دارد.

۳- «کاهوی وحشی» برای برونشیت، آسم، سیاه سرفه و سل ریوی مفید است.

۴- در هندوستان «کدو» را به عنوان دارو برای کنترل سل ریوی می خورند.

۵- «تخم شنبلیله»، «رازیانه»، «پسته»، «فندق»، «توت خشک»، «انجیر»، «شوید»، «تره تیزک»، «گزنه» و «گردو» مفید می باشند.

سلِس بول

۱- اگر ادرار زیاد می کنید، برای درمان آن دارویی بهتر از «سنجد» نیست.

۲- کودکان مبتلا «انار» و «سنجد» بخورند. ضمناً ده گرم «چای جنگلی» را که چای خُله هم می گویند، در آب دم کنید و روزی دو استکان آب خالص آن را بخورید.

۳- بزرگسالان و سالمندان مبتلا «کاکل ذرت» را به اندازه کافی تهیه نمایند و در یک

لیتر آب دم کرده، آب آن را روزی چند استکان میل نمایند. زیاد خوردن آن ضرری ندارد.

۴- مومیایی اصل را در روغن حیوانی آب کنید. شب قبل از خوابیدن یک قاشق غذاخوری بخورید.

۵- داروهای مشروح زیر را تهیه نمایید. پس از تمیز کردن، روزی یک یا دو گیاه را مخلوط هم در آب دم کنید. آب خالص آن را روزی سه استکان قبل از خوردن هر غذای روزانه بخورید: «اسطوخودوس»، «گل بابونه»، «بادرنجبویه»، «زیره سیاه»، «زیره سبز»، «تخم شوید»، «تخم هویج»، «تخم شنبلیله»، «زنیان» و «بادیان». مقدار هر کدام بستگی به سن و سال بیمار دارد.

سنگ کلیه

۱- «خرفه» مفید است.

۲- «غازیاقی» مفید است.

۳- شربت «شاهی آبی» و دم کرده برگ های آن افزاینده ادرار هستند و در ضمن سنگ های مجاری ادرار و کلیه را حل می کنند.

۴- ریشه «انجبار» برای سنگ کلیه مفید است.

۵- جوشانده ی سرشاخه های گلدار «بومادران» سنگ های کلیه و مثانه را دفع می کند.

۶- «خریزه» بهترین پاک کننده کلیه و مثانه است و سنگ کلیه را دفع می کند.

۷- جوشانده ی هسته ی «خرما» جهت سنگ کلیه و مثانه مفید است.

۸- «کاکل بلال» برای مبتلایان به سنگ کلیه و مثانه مفید هست.

۹- «عسل»، شکننده سنگ های کلیه و مثانه می باشد.

۱۰- آشامیدن آب «خیار» جهت بیرون کردن سنگ های کلیه و مثانه سودمند است.

۱۱- خوردن «عسل» مخلوط با آب مقطر یا باران نافع است.

۱۲- هسته «ازگیل» را بکوبید و گرد آن را به مقدار یک قاشق چایخوری با «چای» یا شربت ریشه «جعفری» بخورید.

۱۳- «گوجه فرنگی» سنگ کلیه و مثانه را دفع می کند.

۱۴- «آب معدنی شاهان گرماب» حلال سنگ های کلیه و مثانه می باشد.

۱۵- دم کرده ی پنجاه گرم آب برگ درخت «گلابی» مخلوط با پنجاه گرم «برگ سیب»، مفید است.

۱۶- روغن «بادام» شیرین در دفع سنگ های کلیه و مثانه کمک می کند.

۱۷- چنانچه مغز هسته «آلبالو» را گرفته با یک دهم وزنش، رازیانه جوشانده و میل نمایید، سنگ های کلیه و مثانه را از بین می برد.

۱۸- جوشانده نوع سیاه «نخود»، خرد کننده سنگ های کلیه و مثانه است.

۱۹- «گرمک» سنگ کلیه و مثانه را خرد کرده و خارج می نماید.

۲۰- «انگور» از پیدا شدن سنگ در کلیه و مثانه جلوگیری می نماید.

۲۱- مخلوط عرق «بهار نارنج» و آب «کرفس» به مقدار مساوی جهت استخراج سنگ های کلیه و مثانه و خرد کردن آن ها بسیار مفید می باشد.

۲۲- «شوید» سنگ کلیه و مثانه را خرد می کند.

۲۳- خوردن «پیاز» با نان شکننده سنگ کلیه و مثانه است.

۲۴- «ارغوان» سنگ کلیه و مثانه را دفع می کند.

۲۵- گل، سرشاخه و برگ «گل گاوزبان» سنگ های کلیه و مثانه را خرد کرده و از بین می برد.

۲۶- اثر «سیر» در خرد کردن سنگ کلیه قطعی است.

۲۷- دم کرده گل های «گل شاه پسند» سنگ کلیه را از بین می برد.

۲۸- میوه «انگور فرنگی» برای سنگ کلیه مفید است.

۲۹- «پرسیاوشان» برای سنگ کلیه مفید است.

۳۰- چون یک مثقال «تخم کتان» را در آب جوشانده و لعاب آن را با تخم آن بنوشید، برای دفع سنگ کلیه مجرب می باشد.

۳۱- شیر تازه انواع «شیر پنیر» برای سنگ کلیه مفید می باشند.

۳۲- خوردن دو مثقال خیسانده برگ «حنا» جهت سنگ های کلیه و مثانه نافع است.

۳۳- جوشانده «خارخاسک» سنگ کلیه و مثانه را خرد کرده و دفع می کند.

۳۴- «ماش هندی» سنگ کلیه را شکسته و دفع می کند.

ص: ۲۲۳

۳۵- «برگ غافت» برای سنگ کلیه توصیه شده است.

۳۶- خوردن «گلنگبین» بعد از غذا جهت مبتلایان به سنگ کلیه مفید است.

۳۷- دانه میوه «خرمالو» که کوبیده و به صورت گرد در آمده باشد، سنگ کلیه و مثانه را دفع می کند.

۳۸- دم کرده «چوبک» سنگ های کلیه و مثانه را دفع می کند.

۳۹- «سیب»، سنگ کلیه را درمان می کند.

۴۰- آب «ترب سیاه» مفید است.

۴۱- خوردن دم کرده ریشه «آناناس» مخلوط با ریشه «پاپایا» برای معالجه سنگ کلیه مفید است.

۴۲- آشامیدن آب «هندوانه» با «سکنجبین» برای خرد کردن سنگ کلیه مفید است .

۴۳- «علف چشمه» برای خرد کردن سنگ کلیه خیلی مؤثر است .

۴۴- «هویج» برای اخراج سنگ کلیه نافع است.

۴۵- «جو دو سر» (یولاف) را با پوسته خارجی آن به مقدار ۲۰ گرم در یک لیتر آب بجوشانید. این جوشانده برای دفع سنگ کلیه نافع است.

۴۶- «چای جاوه» (چای نمسه) برای سنگ کلیه مفید است.

۴۷- «چای کوهی»، «تاجریزی»، «گوجه سبز»، «کاکل ذرت»، و «دُم گیلاس» مفید می باشند.

سنگ کیسه صفرا

۱- آب «سیب ترش» که آن را بدون شیرینی به قوام آورند، جهت درمان مفید است.

۲- هر روز صبح یک قاشق «روغن زیتون» بنوشید. اگر از طعم «روغن زیتون» خالص خوشتان نمی آید، آب آن را با یک «پرتقال» یا لیمو ترش مخلوط کنید. «پرتقال» و «لیموترش» نیز کمک مؤثری در درمان می کنند.

۳- به تجویز ۵ اختلالات هاضمه عمل کنید.

۴- «بیدمشک»، «کاسنی»، «سویا» و «عَناب» مفید می باشند.

سنگ مثانه

۱- هر گاه حدود ۸۰۰ گرم آب ساقه های «ترب» را بگیرید و بنوشید، به خصوص اگر مخلوط با «سکنجبین» باشد، برای دفع سنگ مثانه بسیار مفید است.

۲- به تجویزهای ذیربط «سنگ کلیه» عمل کنید.

۳- عصاره «اسفناج» با شکر نافع است.

۴- خوردن ۸ گرم از گرد پوست خشک «خربزه» برای خرد کردن سنگ مثانه مفید است.

۵- خوردن دم کرده «خرما» با «شنبلیله» برای سنگ مثانه مفید است.

۶- در فرانسه دم کرده مدری در موارد سنگ مثانه مصرف می کنند. به این ترتیب که ابتدا یک مشت «کاکل ذرت» را در یک لیتر آب جوشانده و سپس در این جوشانده دو قاشق قهوه خوری تخم رازیانه ریخته و دم می کنند. پس از دم کردن می گذارند که سرد شود و ۲-۳ فنجان از این دم کرده را در روز می خورند، آثار مفیدی دارد.

۷- خوردن «زعفران» با «عسل» برای خرد کردن سنگ مثانه مفید است.

۸- «هویج»، دم کرده «سی سنبر»، «خیار»، «تره تیزک»، «برگ بو»، «خربزه»، «چای جاوه» (چای نمسه) و «شوید» برای سنگ مثانه مفید هستند.

سنگ های صفاوی

۱- یک نوع زردچوبه که در مالزی، هند و چین به عمل می آید برای سنگ های صفاوی داروی ارزنده ای است.

۲- اگر «برگ ترب» را خوب بجوید، باعث دفع سنگ های صفاوی می شود.

۳- خوردن آب یا گوشت «هندوانه» با «سکنجبین» جهت سنگ های صفاوی مفید است.

۴- شیر برگ و ساقه های جوان هوایی «مرغ» در سنگ های صفاوی مفید می باشد.

۵- روغن میوه «زیتون» در موارد سنگ های صفاوی اثر مفید دارد.

سنگینی شنوایی

چکاندن چند قطره «آب پیاز» در گوش برای دفع سنگینی شنوایی مفید است.

سوء هاضمه

- ۱- «انگور» از سوء هاضمه جلوگیری می نماید.
- ۲- دم کرده ده در هزار برگ «سوسنبر» مفید می باشد.
- ۳- بیخ «اگیر ترکی» دارای صمغ و لعاب بوده و برای سوء هاضمه که منشاء اصلی نارسایی اعمال معده باشد، داروی بسیار خوبی است.
- ۴- از «بادیان خطائی»، برای رفع سوء هاضمه استفاده می شود.
- ۵- برگ و سرشاخه های درختچه «شاه پسند معطر» مفید است.
- ۶- «خردل» یکی از ادویه جات مفید و پرارزش است که معده را تمیز و عمل گوارش را آسان می کند.
- ۷- لعاب «به دانه»، معده را بدون آن که بعداً تولید یبوست کند، نرم می کند.
- ۸- «سرکه» هضم غذاهای سنگین را آسان می کند و نفوذ عوامل غذایی را به یاخته سریع می نماید.
- ۹- خوردن جوشانده پوست «پرتقال» برای سوء هاضمه مفید می باشد.
- ۱۰- «کنگر»، «گلپر»، «تخم ترب»، «تخم گشنیز» و «نعنا» مفید می باشند.

سوختگی

- ۱- چند عدد برگ «زنبق» را در روی اجاق گرم کنید. پس از این که کاملاً گرم شد به شکل پوشش روی محل سوختگی بگذارید.
- ۲- ضماد برگ های «کلم» با «سفیده تخم مرغ» جهت سوختگی مجرب است.
- ۳- «سرکه» سوختگی را معالجه می کند.
- ۴- لعاب «به دانه» جهت آفتاب زدگی و سوختن با آتش و دفع ضرر تابش آفتاب نافع است.
- ۵- ضماد ریشه «کنگر» جهت سوختگی آتش نافع است.
- ۶- گوشت «گرمک» بهترین ضماد برای سوختگی است.
- ۷- ضماد خام «سیب زمینی»، سوزش و سوختگی را برطرف می سازد.
- ۸- ضماد برگ های تازه و له شده گیاه «گاو زبان» برای معالجه سوختگی مفید است.

۹- ضماد «پیاز نرگس» برای معالجه سوختگی تجویز می شود.

۱۰- ضماد برگ غلاف سبز خارجی «باقلا» جهت معالجه سوختگی به کار می رود.

ص: ۲۲۶

- ۱۱- ضماد برگ له شده «خرفه»، همچنین شیره برگ های آن برای سوختگی مفید است.
- ۱۲- برای درمان سوختگی بهتر آن است که ابتدا «سفیده تخم مرغ» بمالید. بعد خاک اره «آبنوس» بپاشید تا از تاول زدن جلوگیری کند.
- ۱۳- روغن قرمزی که از «گل علف هزار چشم» می گیرند. بهترین دارو برای درمان تاول و سوختگی است.
- ۱۴- ضماد برگ له شده «علف هزار چشم» برای رفع سوختگی به کار می رود.
- ۱۵- ند عدد برگ «زنبق» را در روی اجاق گرم کنید و به شکل پوشش روی محل سوختگی بگذارید.
- ۱۶- مخلوط و مرهمی تهیه شده از کوبیده «برگ هلو» و «جعفری» مخلوط با «روغن زیتون» مفید است.
- ۱۷- چند برگ «مریم گلی» را بکوبید و روی محل سوختگی قرار دهید.
- ۱۸- «پیاز» تازه ای را پوست بکنید. رنده کنید. نمک دریایی به آن بزنید. مخلوط کنید. در وسط پارچه نازکی قرار دهید و روی زخم سوختگی بگذارید.
- ۱۹- تهیه مرهمی از کوبیده برگ های تازه «غازیاقی» مخلوط با «سرکه» و نمک درمان آن است.
- ۲۰- خوردن «کنجد» همراه با لعاب «اسپرزه» مفید است.
- ۲۱- ضماد برگ های تازه یا گوشت «کدو» مفید است.
- ۲۲- ضماد برگ و «پوست باقلا» جهت رفع سوختگی آتش مفید است.
- ۲۳- «بارهنک»، «چای کوهی»، «سیب زمینی»، «گل همیشه بهار»، «شاه اسپرم» و «هویج» مفید می باشند.
- ۲۴- اگر آب «پیاز» با «عسل» مخلوط شود برای محل سوختگی مفید است.

سوختگی آب جوش

- ۱- مالیدن برگ پخته «چغندر» پس از سرد شدن درمان سوختگی آتش و آب جوش است.
- ۲- مالیدن «سس سوژا» مفید می باشد.

۳- مالیدن «لعاب به دانه» برای تسکین و التیام سوختگی آب جوش نافع است.

سوختگی آتش

- ۱- به تجویز «سوختگی آب جوش» عمل کنید.
- ۲- ضماد میوه «موز» جهت سوختگی آتش مفید است و چنانچه بلافاصله به کار رود، از تاول زدن جلوگیری می نماید.
- ۳- ضماد خاکستر ریشه ی درخت «بادام» جهت سوختگی آتش مفید است.
- ۴- ضماد برگ «سرو» جهت سوختگی آتش تجویز می شود.
- ۵- ضماد دانه «کنجد» درمان سوختگی آتش است.
- ۶- ضماد برگ تازه «خُمان صغیر» با آرد جو مفید است و درد آن را ساکت می کند.
- ۷- مضمضه جوشانده بیخ «بابا آدم» برای سوختگی آتش مفید است.
- ۸- شستشو با آب جوشانده «حنا» جهت سوختگی آتش سودمند می باشد.
- ۹- ضماد «گل شیر پنیر» جهت سوختگی آتش نافع است.
- ۱۰- لعاب «به دانه» در استعمال خارجی برای زخمها و سوختگی پوست در اثر آتش مفید است.
- ۱۱- مرهم له شده «خیار» برای ناراحتی های پوست ، سوختگی آتش و سوختگی در اثر آب جوش بسیار مفید است.

سوداء

- ۱- «آب معدنی شاهان گرماب» مفید می باشد.
- ۲- خوردن یک مثقال برگ «اقحوان کوچک» با «سکنجین» و نمک جهت سودا سودمند می باشد.
- ۳- «هلو» از میوه های خنک بوده و سودا را درمان می نماید.
- ۴- «بامیه» با تخم و لعاب خود معده و روده ها را جارو کرده و روغن زده و نرم می نماید و سودا را رفع می نماید.
- ۵- «شاهتره» سودا را از بین می برد.
- ۶- یک لیوان آب «خیار» با نیم سیر «نبات» مسهل خوب و گوارا است و سوخته صفرا

و سودا را از معده به خوبی خارج می نماید.

۷- چنانچه میوه «درخت داروش» را در آب گرم خیسانده و پوست آن را از شهد آن جدا کرده، صاف کنید و آن را با مغز گردو یا مغز دانه بید انجیر سرشته بخورید، جهت سودا نافع است.

۸- ضماد ریشه «زنجبیل شامی» در عوارض پوستی مانند سودا درمان خوبی است.

۹- چنانچه دو مثقال «قنطوریون باریک» را با هفتاد مثقال آب بجوشانید تا مقدار آب آن نصف شود و بعد با شکر یا «عسل» شیرین کرده بنوشید، سودا را دفع می کند.

۱۰- ضماد برگ «تاجریزی» پیچ برای سودا سود فراوان دارد.

۱۱- جوشانده غلیظ ریشه صابونی به صورت ضماد یا کمپرس در تسکین سودا نافع است.

۱۲- جوشانده غلیظ «پوست سیاه توسکا» در استعمال خارجی مفید است.

۱۳- ۲۰۰ گرم «هویج» را خوب بشویید و با دندانهای ریز رنده، آن ها را ریز ریز کنید. سپس این هویج رنده شده را روی پارچه مخصوص کمپرس بریزید و به صورت ضماد روی جاهائی از بدن که سودا دارد بگذارید. خاصیت شفا دهنده کامل دارد.

۱۴- «انار شیرین» بسیار سومند است.

سوزاک

۱- در چین از جوشانده میوه «بامیه» برای معالجه سوزاک استفاده می شود.

۲- در هندوستان از غده های «سیب زمینی هندی» برای سوزاک استفاده می شود.

۳- قسمت متورم زیرزمینی گیاه «غازیاقی» مدر و خنک کننده است و برای سوزاک مفید می باشد.

۴- در هند از گیاه «ارزن» درشت برای معالجه سوزاک استفاده می شود.

۵- آب «لیمو عمانی» مخلوط با له شده گیاه «آمله» برای رفع سوزاک مصرف می شود.

۶- عصاره برگ و ریشه میوه «خارخاسک» مفید است.

۷- برای معالجه سوزاک مزمن دانه های «اسفرزه» را خیسانده و در کیسه یا پارچه ای

ریخته، روی دهانه مجرا ضماد نمایند تا چرک آن خارج شده و زخم التیام پذیرد.

۸- دم کرده ریشه «آناناس» برای سوزاک به کار می رود.

سوزش دهان

«به دانه» سوزش دهان را درمان می کند.

سوزش زبان

۱- «به دانه» سوزش زبان را درمان می کند.

۲- مضمضه آب «گشنیز» بسیار نافع است.

سوزش زهدان

«کاهو»، «گردو» و «املاح مس» مفید می باشند.

سوزش مجرای ادرار

۱- چکاندن میوه «به» در مجرای ادرار جهت رفع سوزش و معالجه جراحات آن مفید است.

۲- جوشانده میوه نارس «بامیه» در مورد سوزش مجرای ادرار در موقع ادرار کردن و احساس درد در موقع ادرار مفید است.

۳- مغز تخم «کدو» نافع است.

۴- جوشانده ریشه «ذرت» مفید است.

۵- ریختن قطره آب «به» در مهبل برای رفع سوزش مجرای ادرار و جراحات مجرا نافع است.

۶- تخم «خربزه» مفید است.

۷- عصاره «اسفناج» با شکر بای سوزش مجرای ادرار نافع است .

سوزش مری

ص: ۲۳۰

«شکر تیغال» جهت سرفه و سوزش مری توصیه شده است.

سوزش مثانه

«گلابی» رافع سوزش مثانه است.

سوزش معده

۱- عرق و اسانس «نعنا» مسکن سوزش معده است.

۲- خانواده «پونه» از سوزش معده جلوگیری می کند.

۳- شیر کوبیده «کنجد» با «نبات» جهت رفع سوزش معده مفید می باشد.

۴- «بهار نارنج» سوزش هاضمه را تسکین می دهد.

۵- جوشانده «شنگ» مفید است.

۶- شیر کوبیده «کنجد» با «نبات» نافع است.

سوزش و خشکی زخم ها

مقداری «انجیر» را در «سرکه» بپزید. ضماد آن بسیار مفید است.

سیاتیک

۱- مقداری «گل یاسمن» را به مدت ۱۵ روز در داخل شیشه ای پر از «روغن زیتون» بریزید و در مقابل آفتاب بگذارید. سپس با آن، موضع و محل های ناراحت بدن خود را ماساژ و مالش دهید.

۲- جوشانده ی ریشه «ریواس» با «پرسیاوشان» جهت معالجه سیاتیک مفید است.

۳- بذر «ترب» جهت سیاتیک مفید است.

۴- ضماد «برگ آفتابگردان» جهت تسکین سیاتیک مفید است.

۵- دو تا ده قطره اسانس «سوسنبر» در سیاتیک مفید است.

۶- جوشانده ریشه گیاه «خشخاش سیاه» که به نصف برسد، جهت سیاتیک تجویز می شود.

۷- «خرمای رسیده»، درمان سیاتیک می باشد.

- ۸- «والک» درد سیاتیک را تسکین می دهد.
- ۹- مالیدن تفاله ی «انگور» در حمام به بدن، باعث تسکین درد سیاتیک می شود.
- ۱۰- ضماد برگ های سفت «کلم» مسکن سیاتیک است.
- ۱۱- خوردن چهارده مثقال «روغن زیتون» با آب گرم و با جوشاندن جو، مسهل عالی است و جهت سیاتیک به کار می رود.
- ۱۲- «پیاز دشتی» برای سیاتیک مفید هست.
- ۱۳- ضماد «گلپر» با موم و روغن جهت سیاتیک نافع است.
- ۱۴- جوشانده سی تا شصت در هزار گل «باقلا» برای سیاتیک مفید است.
- ۱۵- «آب معدنی شلف» درمان خوبی برای سیاتیک است.
- ۱۶- دم کرده ۸ تا ۱۵ گرم «شالک» در نیم لیتر آب و جوانه پوست درخت آن برای سیاتیک تجویز می شود.
- ۱۷- دم کرده برگ های «غار گیلاسی» برای تسکین دردهای سیاتیک به کار می رود.
- ۱۸- ضماد «تخم کتان» با «اسفرزه» جهت تسکین درد سیاتیک تجویز می شود.
- ۱۹- «سنا» را جهت سیاتیک تجویز می نمایند.
- ۲۰- میوه «علف هزار چشم» جهت سیاتیک مجرب است.
- ۲۱- ضماد «چوبک» با «سرکه» جهت سیاتیک مفید است.
- ۲۲- خوردن عصاره «علف هزار چشم» - چهل روز پی در پی - جهت سیاتیک نافع است.
- ۲۳- «تخم ختمی» درمان خوبی برای عرق النساء می باشد.
- ۲۴- «لیموترش» در معالجه عرق النساء نقش مهمی دارد.
- ۲۵- جوشانده ی ریشه «خشخاش» شاخی جهت پاک شدن کبد و عرق النساء سودمند می باشد.
- ۲۶- چنانچه میوه «درخت داروش» را در آب گرم خیسانده و پوست آن را از شهد آن جدا کرده، صاف کنید و آن را با مغز گردو و یا مغز دانه بید انجیر سرشته بخورید جهت عرق النساء نافع است.

۲۷- «وشا» مسکن درد کمر و عرق النساء می باشد.

۲۸- مضمضه جوشانده «بیخ بابا آدم» برای عرق النساء سودمند است.

ص: ۲۳۲

۲۹- مالیدن روغن قرمزی که از گل «علف هزار چشم» می گیرند برای عرق النساء مفید می باشد.

۳۰- «سیر» برای سیاتیک نافع است.

۳۱- تنقیه با آب دم کرده «سیر» برای سیاتیک نافع است.

۳۲- «شالک»، «نمک طعام»، «همیشه بهار کوهی» و «سوسن زرد» مفید می باشند.

۳۳- به علت وجود تارتارات اسید دو پتاسیم در «آب غوره» برای سیاتیک بسیار نافع است.

سیاه زخم

۱- تا مراجعه به پزشک و درمان قطعی، از خوردن شیرینی و ادویه تند و آجیل و غذاهای شور، سیر، پیاز، تره و هر چه که ایجاد خارش می نماید اجتناب نمایید.

۲- «آرد جو» را با «ماست»، خمیر نموده روی زخم بگذارید.

۳- «نشاسته» یا «گل ختمی» و یا کوبیده «کاسنی» را روی زخم ضمد نماید تا زخم، پخته و نرم شود. سپس اطراف آن را فشار دهید و به وسیله شئی نوک تیز، ریشه آن را که مانند نخ باریک است از داخل نقطه سیاه خارج نموده، با محلول پرمنگنات یا مرکور کرم شستشو دهید ولی آب سرد ننزید، و یا این که نقطه سیاه را که خارش می کند به وسیله ممکن بسوزانید.

سیاه سرفه

۱- اگر میوه خشک «انجیر» را بکوبید گردی به دست می آید که به نام قطره انجیر معروف است و برای سیاه سرفه مفید می باشد.

۲- جوشانده «رازیانه» سیاه سرفه را درمان می کند.

۳- شربت «ترب سیاه» برای سیاه سرفه مفید می باشد.

۴- مصرف گلبرگ های ۱ قایق النعمان،^۳ «شقایق النعمان» در سیاه سرفه مفید است.

۵- برای سیاه سرفه «آویشن شیرازی» تجویز می شود.

۶- «شلغم» برای مداوای سیاه سرفه تجویز می شود.

۷- شیر تازه «گل بنفشه» برای معالجه سیاه سرفه به کار می رود.

۸- آب مقطر برگ «غار گیلاسی» برای سیاه سرفه تجویز می شود.

۹- برای معالجه سیاه سرفه از دم کرده گل «اسطوخودوس» نوش جان نمایید.

۱۰- «سیر» در سیاه سرفه اثر شگفت دارد.

۱۱- ریشه «زنجبیل شامی» درمان سیاه سرفه است.

۱۲- ساقه های مسن و برگ گیاه «تاجریزی» پیچ برای سیاه سرفه تجویز می شوند.

۱۳- جوشانده، شربت و عصاره شکوفه گل های «شیدر» برای درمان سیاه سرفه تجویز می شوند.

۱۴- اعضای مختلف گیاه «دیوخار» را برای درمان سیاه سرفه توصیه کرده اند.

۱۵- جوشانده «ریشه زنبق» بسیار مفید است.

۱۶- شربت دم کرده «اسطوخودوس» مفید است.

۱۷- ۲۰ تا ۳۰ گرم ریشه «پامچال» را در یک لیتر آب به مدت ۱۵ دقیقه بجوشانید و مصرف کنید.

۱۸- برای درمان سیاه سرفه، به خصوص در کودکان، شربت «شلغم» مصرف کنید. ۱۹- به تجویز ۳ «اختلالات کلیوی» عمل کنید.

۲۰- دم کرده ساده «سیر» داروی مؤثری برای درمان سیاه سرفه است.

۲۱- ۱۵ تا ۲۵ گرم «کاکوتی» را در یک لیتر آب جوش دم کنید و بتدریج بنوشید.

۲۲- «قهوه» در رفع سیاه سرفه مفید است.

۲۳- «پونه» برای کنترل سیاه سرفه نافع است.

۲۴- دم کرده ۱۶ - ۱۲ گرم «سی سنبرخشک» در ۱۰۰۰ گرم آب جوش که با قند شیرین شود و قدری صمغ عربی کوبیده در آن بریزید در رفع سیاه سرفه مفید است.

۲۵- «انجیر»، «آویشن»، «بنفشه»، «رازیانه»، «ریحان»، «والک»، «انبه»، «شقایق» و «شلغم» مفید می باشند.

سیاهی پوست

۱- ضماد برگ، ریشه، ساقه و «برگ کرفس» ضد ورم می باشد. مالیدن این ضماد به مدت یک دقیقه جرب و سایر امراض

جلدی را درمان می کند و با گوگرد و بوره جهت سیاهی پوست و لکه های پوستی مفید است.

۲- ضماد «وشا» با «سرکه» آثار سیاهی پوست را از بین می برد.

ص: ۲۳۴

۳- برگ درخت «سرو» قابض و محلل است و سیاهی جلد را پاک می کند.

سیاهی دندان

اگر دندان های شما به علت مصرف سیگار، سیاه و لکه دار شده اند. ریشه خشک «زنبق» را به صورت پودر در آورید و با آن، روزانه چند مرحله دندان های خود را مسواک بزنید.

سیاهی ماه گرفتگی

مالیدن «آلبالوی تلخ» در حمام به بدن، برای از بین بردن سیاهی ماه گرفتگی نافع است.

سیفلیس

به «سفلیس» مراجعه کنید.

سیلانِ رحم

برگ، تخم و شیره «خشخاش» سیاه در همه احوال از خشخاش سفید قوی تر و مؤثرتر است. جهت رفع سیلان رحم مفید است.

سیلان منی (سرعت انزال منی)

۱- خوردن گل و ریشه «نیلوفر آبی» سیلان منی را بند می آورد و آن را خشک می کند و مسکن شهوت و مانع احتلام است.

۲- روغن «شاهدانه»، «گلاب»، «کافور»، «شیر خشت»، «گشنیز»، «تخم خرفه»، «گل نیلوفر آبی»، «ترخون»، «آب لیمو»، «قهوه»، کمی بخورند و زیاد مصرف نکنند. مثلاً دو نخود کافور را در یک کپسول بریزند هفته ای یک عدد کپسول را تا تسکین و کاهش سیلان منی بخورند، یا قهوه بو داده را بکوبند و دم کنند بخورند روزی یک فنجان بیشتر نباشد همچنین روغن شاهدانه را خیلی کم مصرف نمایند.

۳- برای دفع سیلان منی خوردن «کندر» و «انزروت» مؤثر است.

۴- در هر مرحله نهار و شام ۲ گرم «خردل» را همراه با سه قطره «سرکه» میل کنید. توجه شود خردل خیلی گرم است و برای اشخاص رطوبتی و سرد مزاج خوب است.

۵- خوردن «آش های ترش» مانند: آش تمر گجرات، «قره قروت»، «قره قات»، «سماق»، «تمر هندی»، «آب غوره»، «آب نارنج» و نیز خوردن «ماست» و «دوغ»، «آلبالو»، «آلو»، «هلو»، «کاهو»، «هندوانه»، «ریواس»، جوشانده «کاسنی» و «تخم کاهو»، «تخم کاسنی» و «آب انار» شهوت را کم می کند و از شدت آن می کاهد.

سینه پهلو

۱- پوست بیخ «ترب» با «سکنجبین» موافق سینه پهلو است.

۲- در فصل زمستان، صبحانه یک لیوان «شیر» که با «ترنجبین» شیرین شده باشد، بنوشید تا از سینه پهلو در امان باشید.

۳- ضماد برگ «کلم» در موارد منتزیت و سینه پهلو توصیه شده است و برای این منظور، قبل از رسیدن پزشک می توان برگ های آن ها را که با آتش کمی پخته اید، گرم در روی صورت و سینه و شکم بیندازید تا سبب تسکین آلام آن ها شود.

۴- روغن نوع شیرین بادام برای کسانی که مبتلا به سینه پهلو شده باشند، نافع است.

۵- مالیدن «روغن زعفران» در اطراف سوراخ بینی و چکاندن آن در بینی برای معالجه سینه پهلو تجویز می شود.

سینوسیتیس

«نعنا» برای سینوسیتیس مفید است .

ص: ۲۳۶

شاربن

به «سیاه زخم» مراجعه کنید.

شاش بند

ضماد پخته «اسفناج» برای شاش بند که از حرارت باشد مفید است .

شب کوری

۱- «آویشن شیرازی» «ویتامین A» زیادی دارد. به همین جهت برای درمان شب کوری تجویز می شود.

۲- رنگ «گوجه» ترکیبی شبیه جوهر زردک است که در بدن تبدیل به ویتامین A می شود. به همین جهت است که انواع آن برا درمان شب کوری مفید است.

۳- میوه ی «بنه» دارای «ویتامین های A و اقسام B و D» می باشد و از شب کوری جلوگیری می کند.

۴- «زردآلو» به حد وفور «ویتامین A» دارد و از شب کوری جلوگیری می کند.

- ۵- «شلغم» از شب کوری جلوگیری می نماید.
- ۶- «یونجه» دارای «ویتامین A» بوده و از شب کوری جلوگیری می کند.
- ۷- روغن دانه های «شنبلیله» با داشتن «ویتامین A» ضد شب کوری است.
- ۸- «کره» و «خامه» با داشتن «ویتامین A» ضد بیماری شب کوری است.
- ۹- سرمه خاک اره نرم «آبنوس» به علت داشتن «ویتامین A» برای درمان شب کوری مفید است.
- ۱۰- کوبیده ۱ ل نرگس، «گل نرگس» را به چشم بکشید.
- ۱۱- «آب مرزه» برای شب کوری نافع است.

شپش سر

- ۱- مالیدن کوبیده «میوه تلخ بادام» به سر، شپش را از بین می برد.
- ۲- ضماد برگ «سدر» و شستشو با آن جهت از بین بردن شپش سودمند می باشد.
- ۳- شستشوی سر با آب جوشانده «برگ شاهدانه» شپش را از بین می برد.
- ۴- مالیدن عصاره «قنطاریون باریک» با «عسل» جهت دفع شپش مفید است.

شدت قاعدگی

- ۱- خانم ها و دختر خانم هایی که دچار این عارضه هستند اگر مدتی جوشانده «گزنه» بنوشند، خلاص خواهند شد.
- ۲- خانم هایی که به زودی رگل می شوند، یا خون زیادتری از آن ها می رود، بهتر است از شربت جوشانده «برگ بیدمشک» استفاده نمایند.
- ۳- نوشیدن آب برگ تازه «سنجد تلخ» با «زنجبیل» تازه اصلاح می نماید و رحم را برای بارداری آماده می سازد.
- ۴- خوردن «برگ پنج انگشت» (فلفل بیابانی) خون عادت ماهانه را کم می کند.

شفاق

- ۱- ضماد میوه کال «توت» با «سرکه» مفید است.
- ۲- شستشو با آب جوشانده ی «شلغم» مفید است.

۳- ضماد «پیاز» با «کوهان شتر» جهت شقاق مفید است.

۴- مالیدن «روغن وسمه» جهت شقاق نافع است.

۵- مالیدن «حوض» مفید است.

شقاق مزمن

۱- ضماد «سقز» که با پیه ذوب می شود جهت درمان شقاق مزمن (ترک نشیمنگاه) مفید می باشد.

۲- ضماد گداخته «قندرون» با «پیه بز» جهت رفع شقاق مزمن، مخصوصاً با کمی «شجرف» نافع است.

شقاق مقعد (ترک مقعد)

۱- محلول «سندروس» در روغن بادام جهت ترک پوست و شقاق مقعد مفید می باشد.

۲- خوردن «خون سیاوشان» مفید می باشد.

۳- «کتان»، «دود خاکستر» و «بومادران» مفید می باشند.

۴- مالیدن «روغن بادام» مفید است.

شکستگی

۱- «کهربا» با «صبر زرد» برای شکستگی مفید است.

۲- ضماد «سریش» (ساقه زیرزمینی گیاهی از تیره لاله ها) جهت رفع شکستگی اعضاء سودمند است.

۳- ضماد کوبیده ی هسته های میوه «سدر» مفید است.

۴- مخلوطی از «سقز»، «سندروس»، و «زرده تخم مرغ نیم پز» جهت شکستگی اعضاء، بهتر از مومیائی است. برطرف کننده درد و ورم آن است. ضمادی از «سقز» و «روغن زیتون» نافع است.

۵- اسانس «مرزنگوش» در استعمال خارجی به صورت مالش در موارد از جا در رفتن و شکستن اعضاء بدن مفید است.

۶- آب پخته «جو» با «سرکه» برای محکم کردن عضو شکسته نافع است.

شکستن ناخن

۱- کسانی که ناخن آن‌ها سست شده و زود به زود می‌شکند، همه روزه صبح و شب به مدت ۸ روز ناخن‌ها را با «آب لیموی تازه» ماساژ دهند.

۲- «بلال» از شکسته شدن ناخن‌ها جلوگیری می‌نماید.

شوره سر

۱- مقدار ۶۰ گرم برگ‌های تازه یا خشک «گزنه» را با ۶۰ گرم برگ تازه یا خشک گلپر در شیشه در گشادی بریزید و روی آن یک لیتر الکل نود درجه اضافه کنید و در آن را محکم ببندید و در آفتاب بگذارید تا مدت ۱۵ روز بماند. بعد آن را صاف کنید و در شیشه دیگری بریزید. اکنون دارو آماده است. سه قاشق سوپ خوری از این تنتور را با ۱۴ حجم آن، آب مخلوط کنید و روزانه دو بار صبح و شب سر خود را با آن ماساژ دهید.

۲- مالیدن میوه ی کال «موز» با «سرکه» جهت شوره سر تجویز شده است.

۳- مالیدن کوبیده میوه «بادام تلخ» به سر، شوره را از بین می‌برد.

۴- شستشو با جوشانده برگ «چغندر»، شوره و چربی سر را از بین می‌برد.

۵- اگر خاک‌اره چوب «گردو» را در «روغن زیتون» خیس کنید و بر سر بمالید، شوره را از بین می‌برد.

۶- چون میوه «مورد» را با آب و «برگ چغندر» بپزید و بر سر بمالید، شوره سر را از بین می‌برد.

۷- آبی که از ساقه‌های «زیتون» هنگام سوختن بیرون می‌آید جهت معالجه شوره سر نافع است.

۸- ضماد خاک‌اره «چوب شمشاد» با «حنا» بر سر جهت درمان شوره مفید است.

۹- چون «ریشه کنجد» را در آب بجوشانید و سر و مو را با آن بشوید، شوره را از بین می‌برد.

۱۰- شستشوی سر با آب مطبوخ برگ و دانه‌های «شنبلیله» جهت برطرف کردن شوره سر مفید است.

۱۱- «وشا» را با کمی «حنا» مخلوط کرده و به سر بمالید.

۱۲- شستشوی سر با آب جوشانده برگ «شاهدانه»، شوره را از بین می برد.

۱۳- شستن موهای خشک با «کتیرا» و «زرده تخم مرغ»، شوره را برطرف می سازد.

۱۴- مالیدن «روغن کرچک» به سر، شوره را از بین می برد.

۱۵- «گزنه»، «برگ چغندر»، «بابونه» و «ختمی» مفید می باشند.

شیره پستان

از خیسانده «مریم گلی» در استعمال خارجی برای بند آوردن شیره پستان در موقع از شیر گرفتن بچه استفاده می شود.

ص: ۲۴۱

صُدَاع

۱- ضماد برگ های سفت «کلم» مسکن صداع است.

۲- ضماد «تخم کتان» با آب سرد جهت صداع نافع است.

۳- خوردن یک مثقال «گل حنا» با ۲۰ گرم آب و «عسل» جهت رفع انواع صداع نافع می باشد. مالیدن «حنا» با «سرکه» سود فراوان دارد.

صُدَاع مَزْمَن

۱- ضماد پوست تازه ی «گردو» با «حنا» جهت صداع مزمن مفید است.

۲- «سنا» را جهت صداع کهنه تجویز می نمایند.

صِرَع

۱- سرشاخه های گلدار و برگ «افستین» ضد صرع است.

۲- «سنبل الطیب» ضد صرع می باشد.

۳- خوردن «اسطوخودوس» با «عسل» ذهن را تقویت می کند و مداومت در خوردن اسطوخودوس صرع را از بین می برد.

- ۴- خوردن «دانه های اسفند» جهت صرع و سایر امراض دماغی و عصبی مفید می باشد.
- ۵- چون «صمغ انجدان» را در آب حل کنید به صورت مایعی شیری در می آید که خوردن آن برای صرع تجویز می شود.
- ۶- خوردن «وشا» با «عسل» جهت صرع نافع است.
- ۷- «گشنیز» برای رفع خفقان، وسواس و صرع سودی فراوان دارد.
- ۸- در «بادنجان» ترکیباتی شیمیایی وجود دارد که تشنج را متوقف می کند. لذا برای بیماری صرع و سایر ناراحتی ها که تشنج زا هستند، بادنجان تجویز می شود.
- ۹- ریختن چند قطره دم کرده «مرزنگوش» در بینی برای پاک کردن دماغ، تسکین لقوه و صرع مفید است.
- ۱۰- خوردن ده گرم «آویشن» مخلوط با «عسل» با آب گرم برای رفع فلج، لقوه، فراموشی، صرع، تقویت کلیه و قوه باه مفید است.

صفراء

- ۱- خوردن «هندوانه» همراه با تمر هندی مفید است.
- ۲- ۲۵۰ گرم «آب لیمو» و مقداری قند را بجوشانید. به قوام آورید و از آن شربت بنوشید.
- ۳- «رب شکوفه و برگ بالنگ» برطرف می کند و حتی از رب غوره هم در رفع صفرا قوی تر است.
- ۴- میوه ترش «سدر» صفرا بر بسیار خوبی است.
- ۵- «سکنجبین»ی که با «عسل» تهیه شود، صفرا بُری اعلا می باشد.
- ۶- صمغ بوته ی «کنگر»، ایجاد قی می کند و همراه آن صفرا و بلغم را خارج می نماید.
- ۷- «زالزالک» و «ازگیل» برطرف کننده التهاب معده و صفرا می باشند.
- ۸- نوشیدن «آب نارنج» مخلوط با شکر، مسهل صفرا و مسکن فشار آن است.
- ۹- از مغز دانه های میوه «سدر» شیره بکشید. حرارت خون و صفرا را فرو می نشاند.

۱۰- نوع میخوش «گلابی»، صفرا را برطرف می کند.

۱۱- برگ «گشنیز» مسکن صفرا است.

۱۲- آشامیدن آب «خیار» جهت تسکین التهاب و حرارت صفرا سودمند می باشد.

۱۳- «آلبالو» صفرا بر خوبی هست.

۱۴- «قیسی» خشک مسهل صفرا و ملین است.

۱۵- آب «سیب ترش» که آن را بدون شیرینی به قوام آورید، جهت درمان امراض صفراوی و سنگ کیسه صفرا مفید است.

۱۶- «ماءالشعیر» مسکن صفرا است.

۱۷- یک لیوان آب «خیار» با نیم سیر «نبات» مسهل خوب و گوارا است و سوخته صفرا و سودا را از معده به خوبی خارج می نماید.

۱۸- «شاهتره» صفرا را کم می کند.

۱۹- «بامیه» صفرا را رفع می نماید.

۲۰- میوه «شاه توت» صفرا بری قوی و معروف است.

۲۱- «تمشک» مسکن صفرا و پاک کننده صفرا از امعاء است.

۲۲- برای از بین بردن صفرا، «آب هلو» را گرفته و شب در یخچال بگذارید و صبح ناشتا با شکر یا ترنجبین یا شیر خشت کمی شیرین کرده نوش جان کنید.

۲۳- چون گرد ریشه «ریواس» را با لعاب به دانه ساییده و حب نمایید و زیر زبان نگاهداشته و آب آن را فرو برید، برای زیادی صفرا نافع است.

۲۴- «کشک»، صفرا بر است.

۲۵- «کدو» در دفع صفرا مفید است.

۲۶- میوه «تمر هندی» صفرا بر خوبی است.

۲۷- «قره قروت» به علت داشتن اسید لاکتیک (جوهر ماست) بهتر از کشک، صفرا را از بین می برد.

۲۸- سرشاخه های گیاه «اکلیل کوهی»، صفرا بر می باشند.

۲۹- ساقه زیرزمینی «ضغیوس» صفرا بر و مأکول است.

۳۰- «گلاب» با صفرا و بلغم می جنگد.

۳۱- اگر آب برگ و شاخه های «ترب» به مقدار ۱۰۰ گرم با شکر خورده شود، برای اخراج زردآب مفید است.

ص: ۲۴۴

۳۲- آب مخلوط «انار شیرین و ترش» (۵۰۰ - ۲۵۰ گرم) که با حدود ۱۰۰ گرم شکر مخلوط شده و خورده شود مسهل صفرا است.

۳۳- میوه تازه ترش «انبه» صفرا را تسکین می دهد.

۳۴- «زردآلو»، «زرشک»، «زغال اخته» و «سنجد» برای صفرا نافع هستند.

ص: ۲۴۵

ضربان چشم

ضماد «گشنیز» که با شیر دختران تهیه می شود برای رفع ضربان چشم نافع است.

ضرب خوردگی

۱- ضماد «ریواس» با «سرکه» جهت از بین بردن آثار ضربه نافع است.

۲- چنانچه دانه های «آلبالوی تلخ» را با «اسفند» و «مصطکی» در روغن بجوشانید، خوردن و مالیدن آن جهت از بین بردن ضربه مفید است.

۳- ضماد میوه «خرنوب» جهت ضرب خوردگی مفید است.

۴- مالیدن و ضماد «آب سماق» جوشیده مفید است.

۵- ۲۰۰ گرم «سیب زمینی» را پوست بکنید و آن را به مدت ۲۰ دقیقه بجوشانید. سپس آن را با ماشین چرخ گوشت و یا سایر وسائل ممکنه له کنید و به صورت پوره در آورید و سپس آن را در پارچه نازکی بریزید. پس از برطرف شدن شدت حرارت و داغی، آن را به صورت ضماد گرم روی ضرب خوردگی ببندید.

۶- اگر «سیب زمینی» را با گیاهان لعابدار بپزید و ضماد درست کنید برای تسکین ورمهای حاد و کوبیدگی و ضرب خوردگی مفید و اثر آرام بخش دارد.

ضعف

- ۱- در هند و چین از گیاه «پونه کوهی» برای ضعف مفراط مصرف می شود.
- ۲- «شیر نارگیل» کمی گرم و مرطوب است. برای سستی بدن مفید است.
- ۳- «انبه» ضعف را رفع می کند.

ضعف احشاء رحم

میوه «تمشک» مقوی احشاء رحم است.

ضعف استخوان بندی

- ۱- «چغندر» استخوان بندی را تقویت می کند.
- ۲- «اسفناج» عضلات و استخوان ها را تقویت می نماید.

ضعف استخوان بندی اطفال

به اطفال شیرخوار به جای شربت قند، شربتی از «شیر خشت» بدهید تا استخوان بندی آن ها محکم شود.

ضعف اعصاب

- ۱- ضماد مجموعی از ترکیب «سقز» و «روغن زیتون» بسیار نافع است.
- ۲- میوه ی «بنه» دارای ویتامین های A و اقسام B و D می باشد. به همین جهت مقوی اعصاب است.
- ۳- در «لیمو ترش» ویتامینی وجود دارد که مقوی اعصاب است.
- ۴- «گوجه فرنگی» به سبب داشتن ویتامین های B مقوی اعصاب است.
- ۵- «والک» اثر خوبی بر روی اعصاب دارد.
- ۶- «ماش» به علت داشتن ویتامین های A و B مقوی اعصاب می باشد.
- ۷- «سیب» دارای فسفر بوده و سلسله اعصاب را تقویت می کند.

۸- «فلفل» مقوی اعصاب و مسکن دردهای عصبی هست.

۹- برای تقویت اعصاب، خوردن «نان و پنیر و نعنا» سودمند می باشد.

۱۰- وجود ویتامین های B و P در «به» سبب می شود اعصاب را تقویت کند.

۱۱- «چغندر» اعصاب را محکم می نماید.

۱۲- «فندق هندی» مقوی اعصاب می باشد.

۱۳- «گوجه» علاوه بر جوهر زردک، دارای ویتامین های B و C هست، به این جهت برای اعصاب مفید است.

۱۴- «انار» به علت داشتن انواع «ویتامین B» اعصاب را تقویت می کند.

۱۵- «بادام شیرین» چون یک درصد فسفر دارد، مقوی مغز و سلسله اعصاب می باشد.

۱۶- «بابونه» مقوی اعصاب می باشد.

۱۷- «پنیر تازه» که آب آن را هنوز نگرفته و در اصطلاح پنیرسازان دلمه نامیده می شود، جهت تقویت اعصاب تجویز می شود.

۱۸- «بامیه» دارای ویتامین A، C و B می باشد و اعصاب را تقویت می نماید.

۱۹- «شیرین بیان» مقوی اعصاب می باشد.

۲۰- «قرقو معما» مقوی اعصاب است.

۲۱- «آرد ثعلب» مقوی اعصاب است.

۲۲- جوشانده ۱۲ تا ۲۴ در هزار گل ۱ ل رنگ، «گل رنگ» مقوی اعصاب است.

۲۳- «زنجبیل» را جهت ضعف اعصاب تجویز کرده اند.

۲۴- پوست ریشه «کور» جهت ضعف اعصاب تجویز می شود.

۲۵- نوشیدن دم کرده گل «اسطوخودوس» برای آرام کردن اعصاب مفید است.

۲۶- «کاولی» (کشمشک کولی) درمان ضعف اعصاب است.

۲۷- «فونل» برای تقویت اعصاب مفید است.

۲۸- دم کرده ۱۵-۳۰ گرم برگ «مریم گلی» در ۱۰۰۰ گرم آب جوش برای ضعف اعصاب بسیار نافع است.

۲۹- «چای» تقویت کننده اعصاب است.

ص: ۲۴۸

ضعف بینایی (ضعف باصره)

- ۱- چکاندن آب «ریحان» در چشم، روشنی بخش است و نزله ها را نیز برطرف خواهد کرد.
- ۲- به کار بردن سرمه «زعفران» بسیار خوب است.
- ۳- سرمه ی «بادام تلخ» به چشم جهت تقویت بینایی به کار می رود.
- ۴- «ماش» به علت داشتن ویتامین های A و B مقوی نیروی بینایی و اعصاب می باشد.
- ۵- بامیه دارای ویتامین های A و B و C می باشد و به چشم و نیروی بینایی کمک می نماید.
- ۶- «گوجه فرنگی» به علت داشتن «ویتامین A» حس بینایی را تقویت می نماید.
- ۷- چکاندن آب برگ «ترب» در چشم، باعث تقویت آن است.
- ۸- «خرمای رسیده»، قوه بینایی را تقویت می کند.
- ۹- «لوبیا» دارای مقدار زیادی «ویتامین A» هستند و به چشم نور و قوت می دهند.
- ۱۰- دود برگ «صنوبر کوچک» جهت بینایی نافع است.
- ۱۱- اگر بیخ «شیرین بیان» را ساییده و مانند سرمه به چشم بکشید، برای رفع لکه سفیدی و تقویت بینایی چشم سودمند می باشد.
- ۱۲- صمغی که از «برگ بید» بیرون می آید مقوی بینایی است و به صورت سرمه می توان آن را به کار برد.
- ۱۳- چکاندن آب «پیاز» با «عسل» در چشم جهت رفع لکه سفیدی و زخم چشم و ضعف بینایی تجویز شده است.
- ۱۴- عصاره ی «ریواس» جهت تقویت نیروی باصره تجویز شده است.
- ۱۵- مالیدن «روغن دارچین» به پلک چشم برای رفع پریدن پلک نافع است و مالیدن آن به چشم برای تقویت دید چشم مفید است.
- ۱۶- در چین از جوشانده گیاه «رازیانه» برای ازدیاد بینایی چشم استفاده می شود.
- ۱۷- دم کرده ۱۶-۱۲ گرم «سی سنبر خشک» در ۱۰۰۰ گرم آب جوش که با قند شیرین شود و قدری صمغ عربی کوبیده در آن بریزید برای ضعف بینایی مفید است.

ضعف ترشحات بزاق

«سیب» ترشحات بزاق را تقویت می کند.

ضعف ترشحات غدد

«سیب» ترشحات غدد را تقویت می کند.

ضعف ترشحات معدی

۱- «سیب» ترشحات معدی را تقویت می کند.

۲- «قنطوریون باریک» ترشحات معدی را تقویت می کند.

ضعف جسمانی

۱- «لوبیا» معادل گوشت، مواد سفیده ای و فسفر دارد و نیروی جسمی و حافظه را تقویت می نماید.

۲- میوه «انبه» مقوی جسم است.

۳- «کلم» سرشار از ویتامین های آ، ب، پ، ث و همچنین دارای املاح گوگرد، کلسیم، پتاسیم، منیزیم، بوده و کمی ارسینیک دارد و برای اشخاص ضعیف البنیه مفید می باشد.

ضعف جگر

«آلبالوی تلخ» مقوی جگر و سپرز و مسکن دردهای داخلی هست.

ضعف حافظه

۱- «لوبیا» معادل گوشت، مواد سفیده ای و فسفر دارد و نیروی جسمی و حافظه را تقویت می نماید.

۲- خوردن «انجیر» با «پسته» و «بادام» جهت تقویت نیروی حافظه و قدرت تعقل و تفکر سودبخش است.

۳- «فلفل» مقوی حافظه اعصاب و مسکن دردهای عصبی هست.

۴- مغز میوه «پسته» جهت تقویت ذهن و حافظه تجویز می شود.

۵- «چغندر» به علت داشتن فسفر غذای مغز بوده و نیروی حافظه را زیاد می کند.

۶- «سیر» حافظه را تقویت می کند و عضلات قلب را تقویت می کند.

۷- خوردن میوه «نارگیل» جهت تقویت حافظه و فهم مفید می باشد.

۸- «زنجبیل» مقوی حافظه است.

۹- خوردن «اگیر ترکی» جهت تقویت حافظه و کم شدن رطوبات دماغ سود فراوان دارد.

۱۰- انواع «هلبله ها» برای تقویت حافظه، ذهن و حواس ظاهری و باطنی مفید می باشند.

ص ۱۱- «پسته کوهی» (فستق) اگر با پوست نازکی که در روی مغز آن است خورده شود جهت افزایش حافظه و ذهن مفید می باشد.

۱۲- مواد سفیده ای «شلغم»، مناسب اعصاب و مغز بوده و قوه حافظه را زیاد می کند.

۱۳- جوشانده «بادرنجبویه» برای ازدیاد هوش و حافظه تجویز می شود.

۱۴- «کنجد»، «ارده شیر»، «کاکوتی»، «افستین»، «ریحان»، «حلوا ارده»، «شاه اسپرم»، «گل میخک» و «سوسن زرد» مفید می باشند.

ضعف حواس پنجگانه

۱- «آلبالوی تلخ» مقوی حواس پنجگانه می باشد.

۲- «هلبله پرورده» و مربای هلبله مقوی کبد و حواس پنجگانه است.

ضعف دماغ

«به» مقوی دماغ است.

ضعف رحم

۱- «لوبیا» «ویتامین E» دارد. به همین جهت شیر را زیاد می کند و نطفه و رحم را تقویت می نماید.

۲- خوردن ۴ گرم از «میخک» به طور مرتب در دوران پاکی بعد از قاعدگی در زنان باعث گرم شدن و تقویت زخم و آبستن شدن می باشد.

ضعف روده

۱- «پنیر» به علت داشتن ویتامین های C، انواع B و املاح معدنی، مخصوصاً کلسیم نان خورش کاملی هست که تمام عوامل حیاتی را در بر داشته و کمبود آن ها را جبران می نماید. پنیر مقوی معده و روده ها هست و موجودات مفیدی که در روده ها زندگی کرده و به هضم غذا کمک می نمایند، از پنیر تغذیه می کنند.

۲- «انگبین ها» مقوی کبد، معده و روده ها هستند.

۳- دم کرده «نعناع» جهت تقویت معده و روده توصیه شده است.

۴- میوه «تمشک» برای تقویت روده ها نافع است.

ضعف شنوایی

۱- «خرمای رسیده» قوه بینایی و شنوایی را تقویت می کند.

۲- خوردن ریشه «غازیاقی» چشم و گوش را تیز و حساس می کند.

۳- اگر با گرد «انیس سبز» مخلوط با روغن «گل سرخ» قطره ای درست شود و در گوش چکانیده شود برای تسکین درد گوش، رفع کری و سنگین شنوایی که از ضربه حادث شده باشد مفید است.

۴- قطره میوه ساییده «برگ بو» مخلوط با روغن گل سرخ و «سرکه» برای رفع درد گوش، رفع صدا، طنین در گوش و همچنین ثقل سامعه مفید است.

ضعف عضلات

۱- «اسفناج» دارای مواد صمغی، مواد سفیده ای، مواد قندی، سبزینه و یک ماده ی صابونی است. عضلات و استخوان ها را تقویت می نماید.

۲- منیزیم مقوی انرژی عضلانی می باشد.

- ۱- میوه «توت فرنگی» مقوی قلب بوده، التهاب صفرا را خاموش می کند.
- ۲- میوه ی «زالزالک» دارای ویتامین های A، B، C و جوهر لیمو است و برای تقویت قلب و کم خونی اثر نیکویی دارد.
- ۳- پنج گرم شربت ریشه «آفتابگردان» مقوی قلب است.
- ۴- مغز میوه «پسته» مقوی قلب و ضد خفقان است.
- ۵- «طالبی» به علت داشتن پتاسیم و عطر مطبوع، مقوی قلب هست و عروق را باز می کند.
- ۶- «گشنیز» مقوی مغز و قلب می باشد. برای رفع خفقان، وسواس و صرع سودی فراوان دارد.
- ۷- بوییدن سرشاخه های «نعناع» مقوی قلب و نیرو بخش است.
- ۸- ساقه زیرزمینی «مرغ» دارای چند عامل دارویی املاح و پتاس است و به علت داشتن پتاس، ادرار را زیاد می کند. خون را تصفیه می نماید و قلب را تقویت می کند.
- ۹- شربت «به لیمو» مقوی قلب و معده بوده و ایجاد سرور می نماید.
- ۱۰- خوردن آب «توسرخ» به عنوان اشتها آور و مقوی معده و قلب به کار می رود.
- ۱۱- شکوفه تازه «به» مقوی قلب، دماغ و معده می باشد.
- ۱۲- پوست «لیموترش» مانند سایر مرکبات سرشار از ویتامین های مختلف است. مقوی قلب و معده می باشد.
- ۱۳- «کرفس» عروق را باز می کند و مقوی قلب و ریه است.
- ۱۴- دم کرده «سنبل الطیب» برای تپش و ضعف قلب مفید است.
- ۱۵- عصاره پوست و ساقه های «کتوس» جهت تقویت قلب و درمان تنگی نفس سودمند می باشد.
- ۱۶- گل و برگ «گل موگت» از دوستان قلب بوده و مقوی آن می باشد.
- ۱۷- «جُلَّاب»، یکی از شربت های قدیمی است که از ساخته های داروسازان سنتی ایران جهت تقویت قلب، درمان خفقان و توحش و مالیخولیا و امثال آن ها ترتیب می دادند. دستور ساختن آن چنین بود: یک من «نبات» سفید با شکر را گرفته، با سه من «گلاب» روی آتشی ملایم می جوشانند و کف آن را می گرفتند تا میزان آن به

نصف برسد. بعد دو گرم زعفران را در کمی «گلاب» ساییده و در آن می ریختند و بعد آن را در یک شیشه سربسته ریخته، نگاهداری می کردند و در موقع مصرف، آن را با یکی از عرق های بیدمشک یا عرق کاسنی مخلوط کرده و در آن تخم شربتی، یا تخم ریحان یا اسفرزه ریخته، می نوشیدند.

۱۸- مقدار ده گرم «دارچین» کوبیده را در یک لیتر آب به مدت پنج دقیقه بجوشانید. روزی یک فنجان از آن بنوشید.

۱۹- «پوست سبز پسته»، سرد و خشک و کاملاً مقوی معده و قلب می باشد.

۲۰- چهار قسمت گیاه «غار» و یک قسمت پوست خشک «نارنج» را به مدت یک ساعت در یک چهارم لیتر آب جوش دم کنید و مقداری قند به آن بیفزایید. نوشابه مفرحی برای قلب خواهد بود.

۲۱- نوشیدن روزانه ۳ تا ۴ فنجان «زرشک» (طبق تجویز ۱۲ آنژین) به صورت شربت برای ضعف و نارسائی های قلبی مفید است.

۲۲- «سیر» عضلات قلب را تقویت می کند.

۲۳- «تمشک» برای تقویت قلب مفید است.

۲۴- «گلابی» مقوی قلب است.

ضعف قوه باه

به ضعف نیروی جنسی مراجعه کنید.

ضعف کبد

۱- شیرابه ی «مامیران» مقوی کبد است.

۲- خوردن میوه خام «به» جهت تقویت کبد و معده مفید می باشد.

۳- «انگبین ها» مقوی کبد می باشند.

۴- «انار» کبد را تقویت می کند.

۵- «شاهتره» مقوی کبد و معده بوده و آن ها را دباغی می کند.

۶- «نارگیل» کبد را تقویت می کند.

۷- «هلبله پرورده» و «مربای هلبله» مقوی کبد و حواس پنجگانه است.

۸- «پسته شام» خون را می افزاید و کبد را تقویت می کند.

۹- «آب خیار ترش» کاملاً زرد و رسیده، خنک کننده و جلادهنده کبد است.

۱۰- اگر «آب انار شیرین» بعد از طعام خورده شود برای تقویت کبد نافع است.

۱۱- «انجیر»، «توت»، «زرشک»، «زغال اخته»، «گلابی» و «زنجبیل» مفید می باشند.

ضعف کلیه

۱- میوه «انبه» کلیه و مثانه را باز و تقویت می کند.

۲- خوردن دو مثقال تخم «تره» با دو مثقال «مورد» مقوی کمر، کلیه و مثانه است.

۳- «کنگر فرنگی» تقویت کننده لوزالمعده و کلیه ها است.

۴- «پسته کوهی» اگر با پوست نازکی که در روی مغز آن است خورده شود برای ضعف کلیه مفید می باشد.

۵- «خریزه» و «آزربه» مفید می باشند.

ضعف لثه ها

۱- انواع «کرفس» به علت داشتن «ویتامین C» لثه را محکم می کنند.

۲- اگر پوست سخت میوه ی «بادام» را که سوخته و به سرحد خاکستر شدن نرسیده باشد گرد دندان نموده و به دندان های خود بمالید، لثه و دندان را محکم می کند و دندان را سفید می نماید.

۳- «سرکه» لثه ها را محکم می کند.

۴- مالیدن سوخته «پونه» به دندان، لثه را محکم می کند.

۵- مالیدن کوبیده «کفری» (پوست شکوفه خرما ی نر) به دندان باعث تقویت لثه می شود.

۶- از جوشاندن میوه «انجیر» در شیر، شربتی به دست می آید که مضمضه آن لثه ها را محکم می کند.

۷- مسواک کردن با پوست سبز «گردو» یعنی مالیدن آن بر دندان مقوی لثه بوده و دندان را سفت می کند.

۸- مضمضه جوشانده ی «گزنه» جهت تقویت لثه نافع است.

۹- «اسفناج» لثه را سفت می کند و از تباهی و فساد دندان می کاهد.

۱۰- جویدن مغز هسته شیرین «هلو»، کندی دندان را از بین می برد و لثه ها را محکم می کند.

۱۱- «گشنیز»، دارای ویتامین های A، B، C می باشد. آب آن لثه را محکم کرده و از خون ریزی آن جلوگیری می کند و درد دندان کرم خورده را تسکین می دهد.

۱۲- جویدن اخلال و بسر (خرما خرک) لثه را محکم می کند و از امراض عفونی لثه و دندان جلوگیری می نماید.

۱۳- «عسل» لثه ها را محکم می سازد.

۱۴- «برگ ترب» به علت داشتن «ویتامین C» به مقدار زیاد و سبزینه، لثه را محکم می کند.

۱۵- «شاهتره» به علت داشتن «ویتامین C» مقوی لثه بوده و از خون ریزی آن جلوگیری می کند.

۱۶- شستشوی دهان با جوشانده «اسپیره» برای محکم شدن لثه و دندان مفید است.

۱۷- جویدن برگ «اوکالیپتوس» لثه را محکم می کند.

۱۸- پخته و جوشانده برگ و ساقه «آلو» مفید است.

۱۹- اگر «گل میخک» را در آب لیمو فرو برده در کنار حرارت خشک کنید. سپس آن را بسایید. گرد آن، دندان ها را سفید و لثه ها را تقویت می کند.

۲۰- گوشت «بالنگ»، در دهان لثه ها را تقویت می کند.

۲۱- پوست «انار» را بجوشانید. آن جوشانده را مضمضه کنید. برای استحکام لثه مفید است.

۲۲- غرغره و مضمضه دم کرده برگ و ریشه «آلو» برای تقویت لثه مفید است.

۲۳- مضمضه خیس کرده «سماق» در آب برای تقویت لثه ها مفید است.

ضعف مثانه

میوه «انبه» کلیه و مثانه را باز و تقویت می کند.

ضعف معده

۱- «شاهتره» مقوی معده و کبد بوده، آن ها را دباغی می کند.

۲- اخلال و بسر (مرحله سوم و چهارم خرما) مقوی معده است.

۳- ترشی مغز «گردو» ضعف معده را برطرف می کند.

۴- «فندق هندی» مقوی معده و دستگاه گوارش است.

۵- خوردن میوه خام «به» جهت تقویت معده مفید است.

۶- صمغ درخت «بنه» که سقز نام دارد، مقوی معده است.

۷- «پنیر» مقوی معده و روده هاست.

۸- «انگبین ها» مقوی معده و روده ها هستند.

۹- نوع ترش «به» در تقویت معده بهتر از شیرین است.

۱۰- چون نیم کیلو کوبیده «کفری» را در یک لیتر آب بجوشانید تا نصف شود بعد هموزن آن شکر افزوده، به قوام آورید، معجونی به دست می آید که جهت تقویت معده نافع است.

۱۱- مربا و ترشی «انبه» برای تقویت معده اثری نیکو دارد.

۱۲- دم کرده «نعناع» جهت تقویت معده و روده توصیه شده است.

۱۳- میوه های شیرین و ملس «انار» معده را تقویت می کند.

۱۴- انواع «هلبله ها» برای تقویت معده مفید است.

۱۵- ریشه «خار طلایی» مقوی معده است.

۱۶- برگ و سرشاخه های درختچه «شاه پسند معطر» مقوی معده می باشد.

۱۷- گیاه «آذریون» مفتح و مقوی معده است.

۱۸- پوست سبز روپوش «پسته»، سرد، خشک و کاملاً مقوی معده است.

۱۹- برای تقویت معده ۲۰ گرم «زیره» را با مقداری ریشه «افستین» و «مرزنگوش» و «بابونه» و خنیتانارزرد که به آن کوشا هم می گویند در یک لیتر آب به مدت ۱۰ دقیقه بجوشانید. سپس ۵ دقیقه کنار بگذارید تا خوب دم بکشد و همه روزه صبح و

شب یک فنجان از آن را میل کنید.

۲۰- میوه «انبه» مقوی جسم و روح و اعضای دستگاه گوارش است.

۲۱- «فندق تلخ» مقوی معده و دستگاه گوارش و اعصاب می باشد.

۲۲- «سیب» را رنده کنید. قدری سبوس جو سیاه که قبلاً در «عسل» خیس شده

ص: ۲۵۷

باشد با قدری «آب لیمو»، «ماست» و چند دانه مغز گردو و بادام کوبیده مخلوط کنید. همه روزه صبح ناشتا از آن معجون تقویت میل کنید.

۲۳- اگر مخلوط «آب انار شیرین و ترش» (۵۰۰ - ۲۵۰ گرم) که با حدود ۱۰۰ گرم شکر مخلوط شده و خورده شود مقوی معده است.

۲۴- دم کرده ۳۰-۱۵ گرم برگ «مریم گلی» در ۱۰۰۰ گرم آب جوش به عنوان مقوی معده بسیار نافع است.

۲۵- برای تقویت معده ۱۵ - ۱۰ گرم برگ «کاسنی» را با هزار گرم آب جوش دم کرده، صاف نمایید و یک فنجان قبل از غذا مصرف نمایید.

۲۶- «پرتقال»، «توت کاغذی»، «زالزالک»، «زغال اخته»، «زیتون پرورده»، «لیچی»، «لیمو عمانی»، «نارنگی»، «بادیان کوهی»، «تخم رازیانه»، «تخم ترب»، «چغندر»، «تخم گشنیز»، «دارچین»، «زنجبیل»، «زیره»، «فندق»، «شاهتره»، «کاکوتی»، «گلابی»، «برگ انگور»، «پوست لیمو ترش»، «به شیرین»، «ریحان»، «شوید»، «کاسنی صحرايي»، «ریواس»، «زردچوبه»، «سنجد» و «مربای سیب» مقوی معده می باشند.

ضعف مغز

۱- چون «بادام» یک درصد فسفر دارد، مقوی مغز و سلسله اعصاب می باشد.

۲- «گشنیز» مقوی مغز و قلب می باشد.

۳- «فندق» بهترین مقوی مغز بوده و جوهر دماغ را زیاد می کند.

۴- «سیر» بهترین مقوی پیاز مغز می باشد و روی غدد مغزی تأثیرات نیکویی دارد.

ضعف موی سر

۱- «کلم» به علت داشتن کلسیم و گوگرد، برای مو و ناخن ها سود فراوان دارد.

۲- ضماد اقسام «نخود» جهت تقویت مو نافع است.

۳- «روغن نخود» که از جوشاندن نخود در «روغن زیتون» به دست می آید، مقوی مو می باشد.

۴- سوخته «سیب زمینی» ترشی جهت تقویت مو تجویز شده است.

۵- برای سیاهی و تقویت مو می توانید پوست ریشه درخت «ملج» را داخل خضاب

نمایید.

۶- ماساژ «آب لیمو»، موی سر را تقویت می کند و از طاسی جلوگیری می کند.

۷- نوشیدن مخلوطی از عصاره «کاهو»، «هویج» و «یونجه» بسیار نافع است.

۸- «روغن کنجد» برای جلای مو بسیار مفید است و مفیدترین روغن های سر است.

۹- «گزنه»، «بابونه»، «ختمی» و «تخم پیاز» مفید می باشند.

۱۰- شستشو با آب «گل زرگس»، موها را بلند می کند. برای این کار مقدار پنج تا ده گرم گل یا ساقه آن را در یک چهارم لیتر آب بجوشانید و موها را بشویید.

۱۱- وجود گوگرد در «انجیر» باعث زیاد شدن مو شده، از ریزش آن جلوگیری می نماید.

ضعف نیروی جنسی

۱- «خرمای رسیده» مقوی غرایز جنسی هست و شهوت را زیاد می کند.

۲- «فندق هندی» دارای آهک، فسفر، گوگرد و پتاسیم بوده، سرشار از ویتامین های A، D، F هست. پنجاه تا شصت درصد، مواد روغنی دارد. مقوی معده و دماغ و نیروی شهوانی هست.

۳- «سیب زمینی ترشی» غرایز جنسی را بیدار می کند.

۴- «بابونه»، مقوی دماغ، اعصاب و شهوت است.

۵- اگر «شیر» تازه دوشیده را با «انگبین ها» شیرین کرده، میل نمایید، شهوت را تقویت می کند و بدن را گرم می نماید.

۶- چون «نخود» را در آب خیسانده و خام بخورید و آب خیسانده آن را با «عسل» شیرین کرده، بالای آن بنوشید، جهت برگشت جوانی و شهوت مأیوسان بی نظیر است.

۷- چنانچه «نخود» را در آب جوشانده «خارخاسک» پرورده نمایید، در تقویت شهوت دارویی بی نظیر است.

۸- «دارچین» مقوی شهوت است.

۹- «نانخواه» مقوی شهوت است.

۱۰- «آرد ثعلب» برای تقویت شهوت مفید است.

۱۱- «شکر» مقوی شهوت است.

۱۲- دانه های گیاه «منداب» پیشاب آور و نیروبخش است و اثر آن در تقویت قوای شهوانی غیرقابل انکار است.

۱۳- «بیدمشک» شهوت را تقویت می کند.

۱۴- بذر «پیاز» مقوی قوای شهوانی است.

۱۵- اگر آب خیسانده «برنج» را با هم وزن آن «شیر» مخلوط کرده، ده روز متوالی بنوشند، برای تقویت قوای شهوانی نافع است.

۱۶- گل نر و ماده ی «پسته» در دو شاخه ی مختلف قرار دارند و قسمت های پایه ی نر پسته دارای هورمون مردانه بوده و مقوی شهوت مردان است.

۱۷- شهرت «کنگر» در تقویت غرایز جنسی است ولی تنها یک مقوی ساده نیست بلکه یک محرک شهوت بوده و آن را لذت بخش می نماید.

۱۸- «باقلا» از حبوبات خنک محسوب می شود، پیشاب را زیاد می کند و غرایز جنسی را نیرو می دهد.

۱۹- «حب الصنوبر»، بطی ءالهضم بوده و زیاد خوردن آن خوب نیست و «عسل» آن برای تقویت غرایز جنسی با کنجد و «عسل» بهتر است.

۲۰- خوردن مغز میوه «نارگیل» حرارت غریزی و جنسی را زیاد می کند و نیروی جنسی را تقویت می نماید.

۲۱- خوردن مغز مقشر دانه های «پنبه»، سینه و شکم را نرم می کند و درمان سرفه است. با «دارچین» و «شکر» برای سرد مزاجان و با «سکنجبین» برای آن هایی که مزاجی گرم دارند برای تقویت غرایز جنسی به کار می رود.

۲۲- «والک» شهوت را زیاد می کند.

۲۳- گرد سفید «طلع» (مغز شکوفه ی درخت خرما) که به آن کش یا پنیر گویند، محرک شهوت است.

۲۴- «مغز به دانه» شهوت را زیاد می کند.

۲۵- میوه «انجیر» با «مغز گردو» محرک شهوت است.

۲۶- خوردن برگ «تره» شهوت را زیاد می کند.

۲۷- خوردن «مشکطرامشیر» به مقدار کم شهوت را زیاد می کند. مخصوصاً اگر

همراه با «عسل» خورده شود.

۲۸- «زیره» مخلوط با «عسل» شهوت را زیاد می کند.

۲۹- «یونجه»، «کاسنی»، «زردک»، «بذر مرزه»، «موز»، «آلبالوی تلخ»، «بادام»، «گزنه» «میوه رسیده و یاقوتی رنگ زیتون»، «بذر شبدر قرمز»، «بیخ شش شاخ»، «پیاز و سیر»، «هلو» و «تره» غریزه جنسی را تحریک می کنند.

۳۰- «نعناع» مقوی قوه باه می باشد.

۳۱- «شلغم» به علت داشتن فسفر و ویتامین B مهیج قوای شهوانی و افزایش دهنده نیروی جوانی است.

۳۲- خوردن «سیاه دانه» به همراه «روغن زیتون» و کندر بسیار مفید است.

۳۳- هرگاه مقداری «خرمای رطب تازه» را که خشک نباشد با روغن حیوانی و تخم مرغ بپزید و خوراک تمریه یا املت خرما تهیه کنید، برای قوه باه بسیار مفید است. خوردن خرما به همراه ماست بسیار مضر است.

۳۴- اعراب «آراشید» (پسته زمینی) را بهترین تقویت کننده قوه باه می دانند. پسته زمینی دارای ویتامین های A، B، C و اسیدهای آمینه می باشد.

۳۵- «دارچین» اعصاب را تقویت و به قوه باه می افزاید.

۳۶- «سیب زمینی» به علت داشتن فسفر، مقوی قوه باه و مغز می باشد. به علاوه مقدار زیادی ویتامین C و B دارد.

۳۷- «انار شیرین» در گرم مزاجها موجب و باعث نعوظ می شود.

۳۸- در چین «تمشک» را برای تقویت نیروی جنسی می خورند.

۳۹- مغز هسته «زردآلو» مقوی نیروی جنسی است اما دیر هضم است و کم باید خورده شود.

۴۰- «لفل» اگر با شیر و شکر خورده شود برای تقویت نیروی جنسی نافع است.

۴۱- خوردن برگ پخته «چغندر» برای ضعف نیروی جنسی نافع است.

۴۲- اگر «سیر» را با شیر گوسفند، پخته و با روغن حیوانی سرخ کنید و با «عسل»، شیرین کرده و حلوا درست کنید در تحریک نیروی جنسی و انعاظ بسیار مؤثر است.

۴۳- «تخم کلم وحشی» یا «کلم بری» بسیار محرک نیروی جنسی است.

۴۴- مربای «گردو» با «عسل» برای تحریک نیروی جنسی بسیار مؤثر است.

ص: ۲۶۱

۴۵- «باقلا»، «تره تیزک»، «زنجبیل»، «قولنجان»، «پسته»، «کنجد»، «آفتاب گردان»، «انبه»، «توت»، «توت کاغذی»، «بنه»، «نارنگی»، «بادیان کوهی»، «زعفران»، «تخم کلم»، «هویج» و «جوز بویا» مفید می باشند.

ضعف هاضمه

- ۱- چون «نعناع» را با پر سیاوشان بجوشانید و آن را بنوشید جهت تقویت هاضمه و تسکین درد معده نافع است.
- ۲- «انجیر» در هضم غذا در انسان اثر مثبت محسوسی دارد.
- ۳- «لیچی» کمک به هضم غذا می کند.
- ۴- «زیره کوهی» کمک به هضم غذا می کند.
- ۵- پخته «پیاز» در «سرکه» و یا پرورده آن در «سرکه» برای تقویت هاضمه نافع است.
- ۶- به نظر ابن ماسویه، طیب معروف، خوردن «آب ترب» برای هضم غذا مفید است.
- ۷- خوردن ۲ گرم از «تخم ترب» بعد از غذا برای هضم غذا بسیار نافع است.
- ۸- «چای برگ جعفری» برای هضم غذا بسیار مؤثر است.
- ۹- از «مریم گلی» به عنوان کمک به هضم غذا استفاده می شود.
- ۱۰- «افستین»، «سوسنبر»، «تره»، «بابونه»، «تره فرنگی»، «ریحان»، «بولاغ اوتی»، «علف مرغ»، «کدو»، «خرمای رسیده»، «لیمو»، «هویج»، «سیب درختی»، «گزنه»، «گل میخک»، «مرزه»، «پیاز»، «کتان» و «شنبلله»، «گلآبی» و «جوز بویا» مفید می باشند.

۱- ضماد برگ «چغندر» با بوره (اسید بوریک) جهت کک مک و طاسی به کار می رود.

۲- اگر میوه ی «بنه» را کمی سوزانده و آن را بر محل گری بمالید، باعث رویاندن مو می شود. مخصوصاً در مورد طاسی، اثر بیشتری دارد و چنانچه برگ درخت بنه را کوبیده و بر محل ریش مو بمالید، باعث روییدن مو شده و مو را دراز نگاه می دارد.

۳- چنانچه ضماد «ترب» با «عسل»، مدت زیاد بر محل طاسی مالیده شود مفید است.

۴- ضماد سوخته «فندق» با پوست و پیه خوک جهت طاسی سودمند است و باعث رویدن موی صورت جوانان و اشخاص کوسه می گردد.

۵- ۱۰۰ گرم شیر «شاهی آبی» را با ۱۰۰ گرم الکل مخلوط کنید و ۱۰ قطره اسانس ژرانیوم را با این مخلوط در هم کنید. ۳ ساعت بماند. سپس پوست سر را روزانه ۲ تا ۳ بار با این محلول ماساژ دهید. این محلول شهرت زیادی در متوقف کردن ریزش مو و رویاندن مجدد آن دارد.

۶- ماساژ «آب لیمو» موی سر را تقویت می کند و از طاسی جلوگیری می کند.

۷- جوشانده برگ و لفافه سبز میوه «گردو» درمان کچلی است.

۸- «روغن گندم» که از جوشاندن و پختن گندم در «روغن زیتون» به دست می آید، جهت معالجه کچلی مفید است.

۹- مالیدن میوه ی کال «موز» با «سرکه» جهت کچلی تجویز شده است.

۱۰- برای معالجه کچلی، «سیر» را پخته روی آن بگذارید و این عمل را چندین بار تکرار کنید تا بهبودی به دست آید.

۱۱- مالیدن برگ «صنوبر کوچک» مخلوط با مردابسنگ جهت کچلی نافع است.

۱۲- مالیدن شیرابه «غلب لب» کچلی را معالجه می کند.

۱۳- شیر گیاه و برگ های تازه له شده «کنگر بزرگ» برای درمان زخم های جلدی و کچلی تجویز می شوند.

۱۴- له شده «برگ های درخت لرگ» کچلی و امراض جلدی را از بین می برد.

۱۵- جوشانده غلیظ «پوست سیاه توسکا» در استعمال خارجی برای معالجه کچلی مفید است.

۱۶- برای معالجه کچلی مقداری از برگ «عشقه» را در «سرکه» خیسانده و ده شب متوالی هنگام خواب روی سر و محل زخم بگذارید. اگر پارچه های تیره رنگ را با جوشانده آب عشقه بشوید، به خوبی تمیز شده و به صورت نو در می آید.

طحال

به «سپرز» مراجعه کنید.

طنین گوش (وزوز گوش)

۱- چند قطره از «سرکه» داخل آن بچکانید.

۲- پنبه کمی خیس شده از آب «پیاز» را در گوش بگذارید.

۳- چکانیدن «روغن بادام تلخ» مفید است.

۴- به مقدار ۵۰ الی ۱۰۰ گرم آب «پیاز» کوبیده شده بخورید. (بسته به ضعف و شدت عارضه)

ص: ۲۶۴

- «ازگیل»، «زنبق»، «کاکوتی» و «شاه پسند وحشی» مفید می باشند.

طول عمر

۱- اکسیر طول عمر را در «عسل» جستجو کنید.

۲- «توت فرنگی» چون دارای ید است عمر را طولانی می کند.

۳- «کنجد» غذای کسانی است که می خواهند در کمال صحت عمر طولانی داشته باشند.

۴- «پیاز» دارای ویتامین های A، B، C و آهن، آهک، فسفر، پتاسیم، سدیم، گوگرد، ید، سیلیس، و قند می باشد. با وجود داشتن قند برای بیماران مبتلا به قند زیان ندارد. در مجموع برای طول عمر مفید می باشد.

۵- به موارد «پیری زودرس» نیز توجه کنید.

ص: ۲۶۵

ضماد پیاز «گل نرگس» با «عسل» تجویز می شود.

ص: ۲۶۶

عدم آرامش نوزادان

آب «سیب» چون معده اطفال را از سموم و میکروب پاک می کند، آرامش می بخشد.

عدم سفیدی و نرمی دست ها

«آب لیمو» ناخن و دست را نرم و سفید می کند. آب لیمو تازه، گلیسرین و ادوکلن را با هم مخلوط کنید و دست ها را با آن ماساژ دهید.

عرق النساء (سیاتیک)

به «سیاتیک» مراجعه کنید.

عرق زیاد پا

۱- پاهای خود را با محلول «نمک» و «زیرفون» بشوید و سپس با «آب لیمو» ماساژ دهید.

ص: ۲۶۷

۲- آب سیاهی که قبل از طبخ در موقع خیسانیدن از «بادنجان» بریده شده، خارج می شود برای رفع و خشک کردن عرق دست و پا مفید است و اگر دست و پا را چند بار با آن آب بشوید عرق بکلی زایل می شود.

عرق کردن زیاد

۱- ضماد «بلخ»، خوشبو کننده ی عرق بدن بوده و از عرق کردن زیاد جلوگیری می نماید.

۲- «پونه» برای عرق کردن زیاد مفید است .

عرق کم

۱- «مرزنگوش» معرق می باشد.

۲- خوردن «مرزه» و «انجیر» خشک مفید است.

۳- صبح ناشتا «آب لیمو» را مخلوط با دوشاب «عسل» بنوشید.

عسرالبول (دشواری ادرار)

۱- «تخم خیار»، «تخم خرفه»، «تخم کدو»، «تخم خربزه»، «تخم گرمک»، «تخم خشخاش» و «مغز پنبه دانه» را هر کدام ده گرم تهیه نموده در آب دم کنید. شیره آن ها را بگیرد با ۳۵ گرم شربت بنفشه یا ۲۵ گرم «نبات» مخلوط کنید. صبح ناشتا بخورید.

۲- ۲۵ گرم «خارخاسک» را دم کنید. آب خالص آن را بخورید.

۳- چهل روز ناشتا «انجیر» خشک یا تازه و مادیان بخورید.

۴- فقط یک مثقال «کاکنج» را دم کنید. آب خالص آن را بخورید. برای درد و سوزش مجاری ادرار و استسقاء مفید است. زیاد نخورید چون مسموم کننده و جنون آور است.

۵- غذاهای سرد و خشک مصرف کنید. «حلیم»، «پاچه گوسفند»، «خربزه»، «هندوانه»، «گرمک»، «تمشک»، «سماق»، «سیاه دانه»، لعاب به دانه و «اسفرزه» میل نمایید.

۶- بیست گرم «کاکل ذرت» را در یک لیتر آب دم کنید عوض چای بخورید، و چند روز این کار را ادامه دهید.

۷- هرگاه بیماری به علت گرمی مزاج بوده باشد صبح ها شربت «آلبالو» یا «دوغ گاو» بخورید. ضمناً «کاهو»، «انار»، «تخم خیار»، «کدو» و «اسفناج» هم مفید می باشند.

عصبانیت

۱- ۲۵۰ گرم ساقه های خشک و گلدار «پونه کوهی» را در دو لیتر آب جوش بریزید و ۱۲ دقیقه کنار بگذارید تا کاملاً دم بکشد. سپس آن را صاف کنید. بعد این دم کرده را در یک وان پر از آب گرم بریزید و حداقل یک ربع ساعت در آن بمانید.

۲- باید در برخورد با هر نوع ناملايمات روزمره بی توجه و بی تفاوت و خونسرد باشید، اعمال و رفتار و سخنان افراد خانه و کوچه و بازار را که وفق طبع و مرام شما نمی باشد بزرگ جلوه ندهید و به اصطلاح آگراندیسمان ننمایید. با حسن نیت و تلقین بنفس خود، گذشت و غمض عین بنمایید. چنانچه این نکات را که یک بحث روانشناسی است رعایت نمایید، موفق خواهید بود.

۳- به محض عصبانی شدن یک لیوان «آب خنک» بخورید. در صورتی که در حال نشسته عصبانی شدید راه بروید و افکار خود را در مسیری غیر از آنچه رخ داده متمرکز نمایید.

۴- روزی چند بار آب سرد را از راه بینی استنشاق نمایید. و تا جایی که مقدور است آب را با استنشاق بینی تا مخ و مغز سر برسانید.

۵- ۳۵ گرم برگ «شفتالو» و ریشه درخت «توت» را در آب کافی بجوشانید و صاف کنید آب خالص را با «عسل» و انجیر بخورید.

۶- مقدار ۹ نخود «میخک» را دم کنید و بخورید.

عفونت

۱- اسانس «پرتقال» اثر ضد عفونی کننده دارد و از پوست آن گرفته می شود و چون خیلی زود فاسد می شود همیشه باید تازه مصرف شود و اگر نگهداری شود برای مدت کم در جای تاریک و خنک باید گذارده شود.

۲- مصرف ۵۰ گرم از «شربت سیب» ضد عفونی کننده است. طرز تهیه : ۲-۳ عدد از سیب رسیده اعلاء را قطعه قطعه کرده در مقداری آب بجوشانید که جمعاً ۱۰۰۰ گرم به دست آید. آن را صاف کرده و به آن شکر بیفزایید.

۳- میوه «لیمو عمانی» ضد عفونی کننده است .

عفونت معده

۱- «گیلاس» معده را ضد عفونی می نماید.

۲- عصاره «انگور فرنگی سیاه» برای عفونتهای معده روده ای مفید است.

۳- خوردن انواع «تره» و «تره تیزک ها» مفید می باشند.

۴- «سیر» ضد عفونی کننده است .

عفونت های مجرای تنفسی

وجود گوگرد در «پیاز»، آن را به صورت ضد عفونی قوی در آورده است. گوگرد پیاز وقتی وارد خون شود و به ریه ها برسد با انواع عفونت های تنفسی مثل آسم، ورم گلو، برونشیت، گریپ و غیره مبارزه می کند.

عقربک

۱- بستن کوبیده «زیره» و نمک بسیار مفید است.

۲- ضماد «فلفل» مخلوط با زفت نافع است.

عقب ماندگی ذهنی

تفاله بعد از روغن کشی «بادام زمینی» منبع غنی از آرژینین و گلوتامیک اسید است و این دو ماده در موارد کمبودها و «عقب ماندگی دماغی» و فکر اثر شفا بخش دارد.

ص: ۲۷۰

غانغرایا*

- ۱- بذر «ترب» با «سرکه» جهت از بین بردن آثار غانغرایا و زخم های عصبی مفید می باشد.
- ۲- مقداری «گزنه» را کوبیده و با نمک روی آن ضماد نمایید. این بهترین درمان غانغرایا شناخته شده است.
- ۳- شیره تازه برگ «سیرک» (سیرچه) به طور ضماد برای معالجه زخم های چرکی و غانغرایا مفید است.
- ۴- ضماد تخم «ترب» با «سرکه» برای از بین بردن آثار غانغرایا نافع است.

غانغرایای ریوی

«سیر» ضد عفونی کننده دستگاه تنفس و دستگاه گوارش هست. در بیماری های ریوی مخصوصاً غانغرایا ریوی اثر شگفت آور دارد.

ص: ۲۷۱

غدد سرطانی

عصاره «مامیران» را سابقاً برای از بین بردن تومورهای سرطانی تجویز می کردند و چنانچه آن را در اطراف غدد سرطانی تزریق نمایید، اثری عالی دارد.

غده ی سیب

برای معالجه گواتر سمی و کوچک کردن غده ی سیب آدم بهترین وسیله ضماد کوبیده ی پوست «پرتقال» و لیمو است.

غش

۱- به مبتلایان به غش توصیه کنید که همیشه یک شیشه «بهار نارنج» در خانه داشته باشند و هنگام ناراحتی از آن کمی بنوشند.

۲- چون خوردن «اقحوان» تولید قی صفراوی می کند، برای مالیخولیا و غش زیاد توصیه شده است. خوردن هر روز یک مثقال از ریشه اقحوان جهت سرگیجه مفید است.

۳- «گشنیز» برای رفع خفقان، وسواس و هیستری (غش) سودی فراوان دارد.

۴- میوه «بنه» را جهت درمان غش و استسقاء تجویز کرده اند.

۵- بذر «هویج» (دوقو) ضد غش و مدر است.

۶- چون آب «زرشک» را با «آب سیب» به مقدار مساوی مخلوط کرده و معادل نصف آب زرشک، آب لیمو اضافه کرده و به آن مقداری شکر افزوده و به قوام آورید تا بسته شود. معجونی به دست می آید که درمان تنگ نفس و غش می باشد.

۷- «بادرنجوبیه» مقوی قلب و مغز بوده، به همین جهت در بیماری های حمله، غش، بی خوابی، پریشان حالی، صدا کردن گوش و مالیخولیا تجویز شده و اثر مفید دارد.

۸- بوییدن «گلاب» برای تقویت قلب و رفع غش و بیهوشی و تقویت دماغ و حواس باطنی سود فراوان دارد.

۹- آب «سیب» با کمی «سرکه» و «آب گوشت» برای رفع غش مجرب است.

۱۰- استشمام بوی «پونه» برای رفع غش مفید است.

غلظت خون

۱- جوشانده دم کرده برگ «نعناع» ضد کلاسترول بوده و خون غلیظ را طبیعی می نماید. این خاصیت در نوع بومی ایران زیادتر است و روی این اصل به اشخاصی که خون غلیظ دارند و چربی خونشان زیاد است توصیه می شود به جای چای از دم کرده نعنا خشک استفاده نمایند.

۲- مقدار ۲۵ گرم «مرزه» و ۲۵ گرم عَناب را در ۳۵۰ گرم آب بخیسانید. بگذارید تا حجم آن کاملاً کم و به ۱۴ برسد. بسیار نافع است.

۳- سبزیجات به طور کلی، «بارهنک»، «بومادران»، برگ و ریشه «بابا آدم» مفید می باشند.

۴- «سیر وحشی و صحرايي» رقیق کننده خون است.

۵- «هندوانه» سرد و تراست و تولید خون رقیق می کند.

۶- برای رفع سموم معده و روده و صافی خون، از «آش های ساده و ترش» مانند: «تمر هندی» یا «آب شاه تره»، «آب نارنج»، «آب غوره»، «آب لیمو»، «گشنیز»، «برگ چغندر» و خوراکیهایی مانند: «ماست»، «خیار»، «هندوانه»، «خاکشیر»، «قدومه»، «خرفه»، «شاهتره»، «عرق کاسنی»، «کاهو»، «آلبالو»، «عَناب»، «گیلاس»، «آب زرشک»، «آب ترب»، «آب کنگر»، «گل گاوزبان» و «جوش شیرین» بخورید.

غلظت قرنيه چشم

سرمه «اگیر ترکی» برای برطرف کردن لکه سفیدی چشم و غلظت قرنيه و جلای چشم تجویز می شود.

غلیان حرارت

«خاکشیر» خیس کرده نافع است.

غَلِيان خون

۱- «قیسی» خشک مسهل صفرا و ملین بوده؛ عطش را کم می کند و غلیان خون و التهاب را برطرف می نماید.

- ۲- «اختر زغال» (زغال اخته) از فشار و غلیان خون و صفرا می کاهد.
- ۳- «سیب ترش» دارای اسید مالیک است و برای دفع غلبه ی صفرا و غلیان خون بسیار مفید است.
- ۴- «دوغ» مسکن غلیان خون و التهابات داخلی می باشد.
- ۵- «انار» خیلی ترش، سرد و خشک است و حرارت معده و غلیان خون را تسکین می دهد.
- ۶- «گلابی» ترش که به «گلابی» چینی معروف است، سرد و خشک است و مسکن غلیان خون و وحدت صفرا می باشد.
- ۷- «هلو» سرد و تراست و غلیان خون و صفرا را فرو می نشاند.
- ۸- «زردآلو» غلیان خون را فرو می نشاند.
- ۹- «جو» غلیان خون را تسکین می دهد.

غلیان صفرا

- ۱- ۵ تا ۷ دانه «سپستان» را بجوشانید و چندبار در روز میل نمایید.
- ۲- «جو» غلیان صفرا را تسکین می دهد.

غمباد (گواتر)

به گواتر مراجعه کنید.

غم و غصه

- ۱- «رب انار» غم و غصه را تسکین می دهد.
- ۲- «انگبین ها» غم و غصه را برطرف می سازند.
- ۳- «لیمو ترش» به علت داشتن کلسیم زیاد، غم و غصه را زایل می کند.
- ۴- «انگور»، غم و گرفتگی خاطر را برطرف می کند.
- ۵- «چای» برای رفع غم نافع است.

فتق (غری)

- ۱- ضماد «راتیانج» (صمغ درخت کاج کوچک) جهت فتق مفید است.
- ۲- در چین از تخم «شنبلله» برای معالجه فتق استفاده می کنند.
- ۳- «سبوس گندم» مهمترین ماده طبیعی برای رفع یبوست است و به عقیده غالب دانشمندان، رفع یبوست پایه اصلی پیش گیری بواسیر، واریس و فتق می باشد.
- ۴- دانه های «گریپ فروت» را با آب، بادیان یا انیسون بپزید و آب آن را برای رفع فتق مصرف کنید.
- ۵- سرشاخه های جوان گلدار و میوه های نارس «هلو» را در چین با گوشت خوک می پزند و در مورد فتق می خورند.
- ۶- در چین از جوشانده تهیه شده از تمام گیاه «رازیانه» برای معالجه فتق استفاده می کنند.

فرورفتگی استخوان

ضماد «تمر هندی» برای بیرون کشیدن و بالا آوردن استخوان فرو رفته (مثل دنده ها) مفید است.

فساد خون

- ۱- «بامیه» دارای «ویتامین A، C، B» می باشد و از فساد خون جلوگیری می کند.
- ۲- «پرتقال» از فساد خون و لخته شدن آن جلوگیری می کند.
- ۳- میوه «تمشک» بسیار خنک و از فساد خون جلوگیری می کند.
- ۴- برگ «درخت کُبات» جهت فساد خون نافع است.
- ۵- به تجویزهای «آلودگی خون» نیز توجه کنید.

فساد دندان

- ۱- «اسفناج» لثه را سفت می کند و از تباهی و فساد دندان می کاهد.
- ۲- «کره» به علت داشتن «ویتامین D» ضد نرمی استخوان هست و از فساد دندان جلوگیری می نماید.
- ۳- «چای» به علت داشتن مقدار قابل ملاحظه ای تانن و فلوئوراید، عامل ناسازگار نیرومندی با فساد دندان است.

فشار خون

- ۱- «انگور» فشار خون را معالجه می کند.
- ۲- «برگ کاسنی»، خون را تصفیه می کند و از فشار آن می کاهد.
- ۳- «والک» سرشار از «ویتامین C» بوده و دارای لعاب و صمغ زیاد می باشد. فشار خون را کم می کند.
- ۴- «شلغم» فشار خون را پائین می آورد و از رقت خون جلوگیری می کند.
- ۵- «عَنَاب» فشار خون را پایین می آورد.
- ۶- «اختر زغال» (زغال اخته) از فشار و غلیان خون و صفرا می کاهد.
- ۷- «گلابی» مسکن التهاب و فشار خون است. روزانه ۲۰۰ تا ۲۵۰ گرم «گلابی» بخورید و چیز دیگری نخورید.
- ۸- «تازه پنیر» که آب آن را هنوز نگرفته اند و در اصطلاح پنیرسازان دلمه نامیده می شود. معالجه امراض صفراوی و فشار خون است.

۹- برگ و ساقه ی زیرزمینی «توت فرنگی» فشار خون را پایین می آورد.

۱۰- «هندوانه» مسکن التهاب فشار خون است.

۱۱- «نارنج» فشار خون را کم می کند. البته زیاده روی در خوردن آن کبد را ضعیف می کند.

۱۲- پوست «لیمو ترش» فشار و رقت خون را از بین می برد.

۱۳- «ماءالشعیر» مسکن فشار خون است.

۱۴- برای تسکین فشار صفرا و خون، «ماش» را با انار یا سماق میل نمایید.

۱۵- «کاهو» مسکن فشار خون است.

۱۶- خوردن جوشانده برگ «شمعدانی عطری» فشار خون را پایین می آورد.

۱۷- پائین آوردن فشار خون از خواص ذاتی خانواده «سیر» و «پیاز» است. موسیر در عین داشتن این خاصیت بوی زننده هم ندارد.

۱۸- برگ «زیتون» به صورت جوشانده، عصاره و محلول در الکل به عنوان پایین آورنده فشار خون به کار می رود.

۱۹- «قره قروت» به علت داشتن اسید لاکتیک (جوهر ماست) بهتر از کشک، صفرا را از بین می برد و عطش و فشار خون را تسکین می دهد.

۲۰- «گل بنفشه» فشار خون را پایین می آورد.

۲۱- «کشک» خنک کننده بوده، قابض و صفرا بر است و فشار خون را کم می کند.

۲۲- «سیر» فشار خون را به طور ثابت پایین می آورد. زیرا ادرار می افزاید و عروق شعریه را باز می کند.

۲۳- یکی از اسرار وجود «تخم مرغ» آن است که با این که دارای کلسترول بوده و بایستی چربی خون را زیاد کند، خوردن آن سبب افزایش فشار خون نمی شود، زیرا نوعی چربی در آن وجود دارد که خاصیت آن پایین آوردن فشار خون است.

۲۴- شهد میوه «فلوس» فشار خون را کم می کند.

۲۵- عصاره «دیوخار» جهت تسکین فشار خون توصیه شده است.

۲۶- از شربت «سنبل الطیب» (طبق تجویز ۱۰ درد پهلوی) استفاده کنید.

۲۷- «تمشک» چون دارای ویتامین های C و K می باشد، برای فشارخون مفید است.

ص: ۲۷۷

۲۸- انواع «تره» و «تره تیزک» فشار خون را پائین می آورند.

۲۹- دم کرده «نعناع» خوب است چون درمان زیاد شدن کلسترول خون است.

۳۰- «توت فرنگی»، «زیتون» و «زرشک» مفید می باشند.

۳۱- مهمترین توصیه غذایی که می توان به بیماران مبتلا به فشار خون کرد این است که تلاش کنند تا در رژیم غذایی خود مصرف غذاهای گیاهی بیشتری را بگنجانند.

۳۲- کاهش وزن باید اولین هدف درمانی جهت کاهش فشار خون در افراد چاق باشد.

۳۳- در سطح وسیعی از عصاره «خفچه» برای پایین آوردن فشارخون استفاده می شود.

۳۴- شیره ای که از فشردن میوه نارس «خرمالو» به دست می آید برای پایین آوردن فشار خون بالا خیلی مؤثر است.

۳۵- مغز هسته «هلو» برای کاهش فشار خون مفید است .

۳۶- تحقیقاتی در ژاپن نشان داده ست که «زنجییل» فشار خون را کاهش می دهد.

۳۷- خوراکی های مخصوص برای افرادی که به فشار خون بالا مبتلا هستند عبارت است از «کرفس»، «سیر»، «پیاز»، «فندق»، «گردو»، «دانه های حبوبات»، «ماهی آزاد»، «ماهی خال مخالی»، «سبزی ها» و «سیب» .

فشار خون پائین

«مغز قلم و استخوان»، «ترنجبین»، و «هویج» مفید می باشند.

فضولات بینی

اگر بیخ «چغندر» را با «عسل» ممزوج کرده و در بینی بکشید، فضولات را پاک می کند.

فلج

۱- چنانچه دانه های «آلبالوی تلخ» را با «اسفند» و «مصطکی» در روغن بجوشانید؛ خوردن و مالیدن آن جهت فلج مفید است.

- ۲- «خرمای رسیده» برای اشخاص فلج و لقوه ای مفید می باشد.
- ۳- اگر میوه «فندق» را با آب بمالید تا کف کند، برای فلج مفید است.
- ۴- «سس» جهت فلج، لقوه و بی حسی اعضا مفید می باشد.
- ۵- مالیدن میوه «فلفل» با روغن جهت فلج و بی حسی توصیه شده است.
- ۶- چنانچه آب برگ «ترب» را قبل از آن که بذر پیدا کند گرفته و در «روغن زیتون» ریخته بجوشانید و آن را صاف کنید و مجدداً بجوشانید تا آب آن از بین برود به شرط آن که نسوزد. خوردن این روغن جهت فلج مفید است.
- ۷- میوه درخت «بنه» ضد فلج می باشد.
- ۸- چنانچه روزی سه مثقال پوست ریشه «سنوبر کوچک» به اشخاص فلج و رعشه ای بخورانید مفید است.
- ۹- خوردن «گلپر» برای فلج مفید است.
- ۱۰- خوردن «دانه های اسفند» جهت هیستری و فلج مفید می باشد.
- ۱۱- «ابهل» (میوه یکی از گونه های سروکوهی) برای فلج تجویز می شود.
- ۱۲- چون برگ و شاخه تازه «غلب لب» را در «روغن زیتون» بجوشانید؛ روغن آن جهت معالجه فلج مفید است.
- ۱۳- «میخک» برای درمان فلج و سکتة ناقص تجویز شده است.
- ۱۴- خوردن برگ و بذر «سداب» جهت امراض رعشه، تشنج و فلج نافع است.
- ۱۵- خوردن مغز میوه «نارگیل» مواد سودایی و بلغمی را از بین می برد و به همین جهت برای بی حسی اعضا و فلج نافع است.
- ۱۶- «پیاز دشتی» جهت فلج مفید می باشد.
- ۱۷- «چوب چینی» برای فلج مفید می باشد.
- ۱۸- مالیدن «حنا» جهت فلج سود فراوان دارد.
- ۱۹- خوردن و ضماد کردن «روغن گل» یا «تخم مرزه» بسیار مفید و مؤثر شناخته شده است.
- ۲۰- جوشانده «فلفل» در روغن را ضماد کنید.

۲۱- عصاره ی «شقایق» برای معالجه فلج و بی حسی مفید است.

۲۲- «والک» را برای درمان اشخاص فلج و لقوه ای تجویز کرده اند.

ص: ۲۷۹

۲۳- خوردن دم کرده «زنجبیل» تازه بدون ریشه بسیار خوب است.

۲۴- خوردن ده گرم «حاشا» مخلوط با «عسل» و آب گرم برای فلج مفید است .

۲۵- خوردن «روغن ترب وحشی» برای فلج نافع است.

فَمَّ مَعْدَه (فَمَّ الْمَعْدَه)

«سیب» برای فَمَّ الْمَعْدَه مناسب می باشد.

ص: ۲۸۰

قارچ معده

- ۱- ریشه «شیرین بیان» و ریشه «انار» را هر کدام چهار مثقال، باهم بجوشانید به مدّت چهل ناشتا آب خلص آن را بخورید.
- ۲- «گز علفی» و ریشه «شیرین بیان» را به مقدار مساوی تهیه و بجوشانید، چهل روز ناشتا آبش را بخورید.
- ۳- «سیر» مفید است.

قارچ های سمی

- ۱- «فراسیون» پادزهر قارچ های سمی است و خطر آن برای سقط جنین زیاد است.
- ۲- جوشانده ی «ترب»، ضد قارچ های سمی است.
- ۳- میوه «بادنجان» در موارد مسمومیت های حاصل از خوردن قارچ سمی، پادزهر خوبی است و آن را خنثی می کند.

ص: ۲۸۱

قَرَّاقِر مَعْدَه*

۱- «اقحوان» جهت قراقِر معده تجویز شده است.

۲- مربای «اگیر ترکی» جهت قراقِر شکم مفید می باشد.

قَرَحَه رِبَه

برگ، ریشه و گل «شنگ» با «ماءالشعیر» برای قرحه ریه مفید است.

رَحَه سینه

جویدن مقدار کمی از ریشه و برگ «علف سرفه - فرفره» جهت تنگ نفس و قرحه سینه نافع است.

قَرَحَه مَثَانَه

«کاهو» برای قرحه مثانه مفید است.

قَرْمَزی چشَم

۱- چکاندن آب مطبوخ «زیره» در چشم، قرمزی آن را برطرف می کند و مانع خونریزی شده، از چسبندگی پلک ها جلوگیری می نماید.

۲- شستشوی چشم با آب برگ و دانه های «شنبلله» جهت رفع قرمزی چشم مفید است.

قُشَعْرِیرَه

تخم گیاه «بادرنجبویه» در عمل ضعیف تر از برگ آن بوده و مقدار خوراک آن یک مثقال است و معمولاً برای درمان قُشَعْرِیرَه (وقتی موی بدن در اثر ترس راست شود و لرزه بر اندام مستولی گردد) تجویز می شود.

قَصَبَه رِبَه (قصبه‌الریه)

۱- خوردن «عسل» همراه با «کندر» جهت قصبه‌الریه نافع است.

۲- اگر میوه خشک «انجیر» را بو داده و بکوبید گردی به دست می آید که به نام قهوه انجیر معروف است و خشونت قصبه‌الریه را از بین می برد.

۳- خوردن روغن نوع شیرین «بادام» با کمی «کتیرا» و شکر جهت قصبه‌الریه سودمند است.

۴- خوردن خام «تره» قصبه‌الریه را پاک و کیسه صفرا را باز می کند.

قطع ترشحات زنانه

برای معالجه قطع ترشحات زنانه می توانید از جوشانده قسمت های هوایی و بیخ «کنگر بزرگ» استفاده کنید.

قُولنج

قُولنج

۱- خوردن جوشانده ریشه ی درخت «بادام» جهت رفع قولنج مفید است.

۲- میوه «بنه» مسکن درد قولنج هست.

۳- ترشی «تره» معالج قولنج است.

۴- «آلبالوی تلخ» برای درد قولنج مفید می باشد.

۵- «اقحوان» جهت قولنج تجویز شده است.

۶- خوردن «روغن بادام شیرین»، معالج قولنج است.

۷- «عرق بهار نارنج» برای رفع قولنج نافع است.

۸- خوردن خام «تره» از قولنج جلوگیری می کند.

۹- میوه «انبه» برای دردهای قولنجی تجویز می شود.

۱۰- روغن میوه «زیتون» برای قولنج های کبدی اثر مفید دارد.

۱۱- خوردن مغز مقرر دانه های «خارخسک» جهت قولنج نافع است.

۱۲- خوردن برگ کوبیده «نارون» با «فلفل» جهت درمان قولنج امعاء توصیه شده است.

۱۳- برای معالجه قولنج می توانید جوشانده «بسپایه» را با «ماءالشعیر» و «عسل» میل نمایید.

۱۴- «سنا» را جهت قولنج تجویز نموده اند.

ص: ۲۸۳

۱۵- جوشانده غلیظ «تخم کتان» جهت قولنج انسانی و حیوانی هر دو تجویز شده است.

۱۶- مربای «اگیر ترکی» جهت قولنج مفید می باشد.

۱۷- خوردن بذر «مخلصه» جهت رفع قولنج تجویز می شود.

۱۸- نوشیدن روزانه سه تا چهار لیوان (قبل از هر وعده غذا یک لیوان) از «شربت جو» بسیار مفید است. طرز تهیه در تجویز ۱۱
آثرین آمده است.

۱۹- خوردن «تره» در «سرکه» پرورده شده برای قولنج نافع است.

۲۰- پس از غذا روزی پنج تا شش «فندق» تازه خام، خوب بجوید و بخورید.

۲۱- نوشیدن شربت «اسطوخودوس» علاج و تسکین دهنده درد قولنج است.

۲۲- «پرتقال»، «نارنج»، «جو»، «خشخاش»، «رازیانه»، «ریحان»، «زیتون»، «سوسنبر»، «کرفس» و «فندق» برای قولنج مفید می
باشند.

قولنج روده

«عسل» باد شکن بوده برای معالجه قولنج روده تجویز شده است.

قولنج کبدی

۱- اگر ساقه زیرزمینی «مرغ» را با مقداری ریشه شیرین بیان دم کنید، معالجه قولنج کبدی است.

۲- روغن میوه «زیتون» به عنوان نرم کننده شکم و در موارد سنگ های صفراوی و قولنج های کبدی و کلیوی و رفع یبوست
اثر مفید دارد.

۳- سرشاخه های گلدار «ناخنک» برای قولنج کبدی تجویز می شود.

۴- برگ «غافت» برای قولنج کبدی سودمند می باشد.

۵- ضماد برگ «علف هزار چشم» برای درمان قولنج کبدی تجویز می شود.

قولنج کلیه

۱- خوردن جوشانده برگ «اقحوان کوچک» با آب «عسل»، همراه با گل آن قولنج کلیوی را باز می کند.

۲- ضماد برگ «علف هزار چشم» برای درمان قولنج کلیوی تجویز می شود.

۳- جوشانده ی گیاه «دم اسب» در بیماری قولنج های کلیوی اثر قاطع دارد.

۴- آثار شفابخش نوشیدن شربت «کاکل ذرت» (طرز تهیه در تجویز ۲۶ نفرس) به زودی ظاهر می شود.

۵- یک «سیب» را با پوست چهار قسمت کنید. نیم لیتر آب داغ روی آن بریزید. پس از دم کشیدن، شیرین کنید و بنوشید.

۶- به تجویز ۲ قولنج کبدی توجه کنید.

قی (استفراغ)

۱- دود و بخور «سیاه دانه» جهت معالجه قی تجویز می شود.

۲- عصاره میوه «به» مانع قی است.

۳- نوع کوهی «زالزالک» کوچکتر از بستانی بوده و از قی جلوگیری می کند.

۴- عصاره «پونه نهری» با «سکنجین» و رب انار از قی جلوگیری می کند.

۵- «آلبالو» قی و اسهال صفراوی را درمان می کند.

۶- خوردن چند شاخه ی «نعناع» با رب انار ترش مانع و مسکن قی است.

۷- «پونه ها» مسکن قی می باشند.

۸- برگ «گشنیز» از قی کردن جلوگیری می کند.

۹- «ریواس» مانع قی می باشد.

۱۰- «بلخ» (میوه سبز نرسیده ی خرما) قی و اسهال را درمان می نماید.

۱۱- ترشی «پیاز» جهت جلوگیری از قی صفراوی و بلغمی سودمند است.

۱۲- «میخک» قی را بند می آورد.

۱۳- عصاره «دیوخار» جهت جلوگیری از قی توصیه شده است.

۱۴- شربت منع «انار» درمان قی است. طرز تهیه: ۶ کیلو انار ترش و شیرین را با پیه آن بکوبید. آب آن را بگیرید. با ۳ کیلو

قند بجوشانید و به قوام آرید.

۱۵- «پسته کوهی» یا فستق اگر با پوست نازکی که در روی مغز آن است خورده شود، جهت قی و استفراغ مفید می باشد.

۱۶- ضماد «آلوی پخته» بر روی شکم برای درمان قی و استفراغ های حاصله از گرمی و حرارت طبع مفید است.

ص: ۲۸۵

۱۷- خوردن و بخور «سیاه دانه» مفید است.

۱۸- نیمکوب «سماق» مخلوط با زیره، قی و حالت استفراغ را قطع می کند.

۱۹- ده گرم خشک کرده ی «نارنج» کوبیده با آب میل نمایید، مفید است.

۲۰- آب مقطر برگ «غار گیلاسی» تجویز می شود.

۲۱- ریشه «زنجبیل» شامی تسکین می دهد.

۲۲- نوشیدن آب یا شربت جوشیده «ترنجان» درمان استفراغ خانمهای حامله است.

۲۳- کسانی که هنگام مسافرت حالشان به هم می خورد و دچار دردسر و دل به هم خوردگی می شوند، می توانند از «ریحان» استفاده کنند و با بو کردن و جویدن برگ های نازک ریحان خود را تسکین دهند.

۲۴- دو عدد «لیموترش» را با پوست و هسته، برش برش کنید و آن را در دو لیتر آب داغ ۱ تا ۲ ساعت بیندازید. سپس آن را بیرون بیاورید و بفشارید و آب فشرده آن را با قند یا شکر شیرین کنید و بنوشید. هر روز یک لیوان از این نوشیدنی را به همین طریق تهیه کنید و بنوشید. بیش از یک لیوان در روز، زیان آور خواهد بود.

۲۵- «رب به ترش» قی را بند می آورد.

۲۶- پوست و آب «پرتقال» ضد قی است.

۲۷- «گلابی» ترش قی و اسهال را بند می آورد.

۲۸- «سیب»، «نارنگی»، «جوز بویا» و آب «نیشکر» مفید می باشند.

قی بلغمی

«شاهتره» با «سرکه»، از قی بلغمی جلوگیری می کند.

قی صفراوی

۱- «شاهتره» با «سرکه»، از قی صفراوی جلوگیری می کند.

۲- جوشانده ی پوست خشک شده ی «لیمو ترش» مسکن قی صفراوی است.

۳- رب «به ترش» اگر با «آب برگ نعنا» خورده شود برای جلوگیری از قی، خصوصاً قی صفراوی مفید است.

۴- «لیموترش» سرد و تر است و برای قی صفراوی مفید است.

۵- میوه «لیموعمانی» برای قطع قی های صفراوی مؤثر است.

۶- پوست «بالنگ» پخته جهت تسکین قی صفراوی مفید است.

ص: ۲۸۷

کابوس

- ۱- «سس» جهت کابوس مفید می باشد.
- ۲- «افستین» برای درمان کابوس، سرگیجه و مالیخولیا سودمند می باشد.
- ۳- چنانچه بذر «سداب» را کوبیده یک تا دوازده گرم آن را با «عسل» و یا «سکنجبین» بیاشامید برای هیستری، کابوس و فشار چشم مفید می باشد.
- ۴- اگر دم کرده «بادیان رومی» را با آب «عسل» بیاشامید برای کابوس نافع است .

کبودی دور چشم

ضماد ترکیبی از «سرکه»، «انگور» با «عسل» بسیار مفید است.

کبودی زیر چشم

- ۱- ضماد «ترب» با «عسل» جهت از بین بردن آثار کبودی زیر چشم نافع است.
- ۲- ضماد «بلبوس» با «زرده تخم مرغ» برای پاک کردن سیاهی زیر چشم مفید است.

کُپه ارمنی

به سالک مراجعه کنید.

کچلی

اگر «گوشت موز» را با «سرکه» و «آب لیمو» مخلوط کنید و در مواضع کچلی به موضع بمالید مفید است.

کرم

۱- عصاره برگ «سیب» ضد کرم است.

۲- جوشانده ریشه درخت «موز» ضد کرم است.

۳- «سوسنبر» ضد کرم بوده و زیاده روی در خوردن آن جهت زنان آبستن خوب نیست. زیرا ممکن است باعث سقط جنین شود.

۴- دو کیلو «کلم قرمز» را خرد کنید. آب آن را بگیرید. هم وزن این آب «عسل» به آن مخلوط کنید. روی آتش بگذارید تا بجوشد. کف آن را بگیرید تا موقعی که به صورت شربت غلیظی در آید. بگذارید تا سرد شود. هر روز سه بار، هر بار یک قاشق قهوه خوری از این شربت بخورید. هر نوع کرمی را برطرف می کند.

۵- «تخم بالنگ» کرم کش است.

۶- عصاره برگ های «آناناس» ضد کرم است.

۷- گرد مغز هسته «انبه» به عنوان ضد کرم به کار می رود.

۸- «تخم خیار» اثر ضد کرم دارد.

کرم تنیا

«زیره سیاه» کرم تنیا را دفع می کند.

کرم خوردن دندان

۱- مضمضه جوشانده برگ «توت» و جویدن صمغ درخت آن برای محکم کردن لثه مفید است و از کرم خوردگی دندان جلوگیری می کند.

- ۲- شیرینی «انگبین ها» نه تنها برای درمان مضر نیست، بلکه از کرم خوردن و پوسیدگی آن جلوگیری می نماید.
- ۳- مضمضه جوشانده جوان و جوانه های «آقطی» کرم خوردگی دندان را متوقف می کند.
- ۴- در مناطقی که بیشتر از «ذرت» استفاده می کنند تا گندم و برنج، نرخ مبتلا شدن به کرم خوردگی دندان خیلی کمتر است.
- ۵- در چین از جوشانده ساقه و برگ گیاه «زرشک» به صورت غرغره برای معالجه کرم خوردگی دندان استفاده می شود.
- ۶- غرغره دم کرده ۵۰ گرم میوه گیاه «زنیان» در هزار گرم آب جوش مفید است.
- ۷- چای به علت داشتن مقدار قابل ملاحظه ای تانن و فلوئوراید، عامل ناسازگار نیرومندی با کرم خوردن دندان است.

کرم روده

- ۱- برای درمان کرم روده یک تکه از لفافه سبز میوه «گردو» یا یک برگ آن را بجوید و آبش را فرو برید.
- ۲- «سندروس» کرم روده را می کشد.
- ۳- نوشیدن آب و خوردن «وشا»، کرم روده را می کشد و رطوبت معده را از بین می برد.
- ۴- ضماد برگ «علف هزار چشم» برای کرم روده تجویز می شود.
- ۵- دانه های «نیلوفر پیچ» که به حب النیل معروفند، ضد کرم معده، روده و کرم کدو می باشند.
- ۶- یک عدد «لیمو» را با پوست و گوشت و هسته له کنید و به مدت یک یا دو ساعت مخلوط با یک قاشق سوپخوری «عسل» در آب بخیسانید. سپس آن را صاف کرده قبل از خواب بنوشید.
- ۷- یک سهم گرد «جعفری» خشک، یک سهم گرد «کرفس» و یک سهم گرد «گل بنفشه» را بجوشانید و صبح ناشتا بنوشید. برای کرم های ریز روده ها مفید می باشد.
- ۸- خوردن مقدار کمی از عصاره برگ «فلوس» (لرگ) کرم های گرد روده را می کشد.

کرمک

- ۱- برای رفع کرم بایستی چهار تا هشت گرم سرشاخه گلدار و برگ «افستین دریایی» را جوشانده و صبح ناشتا پس از شیرین کردن بنوشید. برای دفع کرمک می توان این جوشانده را تنقیه کرد.
- ۲- تنقیه جوشانده «ریشه صابونی» (خروالعصافیر) برای دفع کرمک توصیه شده است.
- ۳- «بامیه» به علت ماده ضد عفونی که دارد، کرم معده و کرمک را از بین می برد.
- ۴- نوع رومی «جنطیانا» از داروهای مقوی تلخ است و آن را برای معالجه مالاریا و دفع کرمک اطفال تجویز می نمایند.

کرم کبد

بیخ «سرخس» بهترین دارو برای انداختن کرم کبد است.

کرم کدو

- ۱- جوشانده گل «هلو»، کرم معده و کرم کدو را از بین می برد.
- ۲- خوردن مغز کهنه «گردو»، «کرم کدو» را از بین می برد و چون رنگ آن برگشته و تند شود، خوردن آن سمی و خطرناک است.
- ۳- برای معالجه کرم کدو می توانید از پوست، ریشه یا ساقه «انار» مستقیماً استفاده کنید. به این منظور باید ۶۰ گرم پوست ریشه ی تازه یا گرد خشک آن را گرفته، شش ساعت در ۷۵۰ گرم آب خیس نمایید. بعد آن را بجوشانید تا حجم آن نیم لیتر شود. پس از صاف کردن در سه قسمت به فاصله ۵/۱ ساعت میل نمایید و پس از دو ساعت یک مسهل بخورید. در اطفال یک ششم تا یک سوم استفاده شود.
- ۴- خوردن «پونه نهری» با «عسل» و «نمک» جهت کرم کدو نافع است.
- ۵- جوشانده ریشه «توت» بسیار نافع است مخصوصاً اگر با مقدار مساوی برگ شفتالو مخلوط و جوشیده شود.
- ۶- «والک» ضد کرم کدو می باشد.
- ۷- تخمه «کدو» بهترین درمان کرم کدو می باشد.

۸- از شیر تازه «خرفه» به مقدار ۶۰ تا ۱۲۰ گرم مخلوط در شیر، برای کرم کدو استفاده کنید.

۹- «سرکه» «نارگیل» جهت اخراج کرم کدو مفید است.

۱۰- دود و بخور دانه های «کاکنج» کرم معده، مخصوصاً کرم کدو را ساقط می نماید.

۱۱- میوه «کبات» کرم کدو را ساقط می کند.

۱۲- دانه های «نیلوفر پیچ» که به «حب النیل» معروفند ضد کرم معده و روده و کرم کدو می باشند.

۱۳- نوع نر «سرخس» در دفع کرم کدو اثر زیادی دارد.

۱۴- «سندروس» کرم روده و کرم کدو را می کشد.

۱۵- به مدت ۸ روز «هویج» رنده شده را ناشتا میل کنید.

۱۶- ریشه «انار» مفید است.

۱۷- «سیر» برای اخراج کرم کدو مفید است.

کرم معده

۱- جوشانده گل «هلو» کرم معده و کرم کدو را از بین می برد.

۲- چون با «نخود» حلیم بپزید و با «سرکه» بخورید و در آب جوشانده نخود بنشینید جهت درمان درد نشیمنگاه و اخراج کرم شکم نافع است.

۳- به تجویز ۵ کرم روده توجه کنید.

۴- «افسننتین رومی» و درمنه ترکی و ریشه و پوست انار را هر کدام یک مثقال تهیه نموده در یک لیتر آب بجوشانید، آب صاف کرده آن را ناشتا بخورید.

۵- موقع خوابیدن ۲۰ گرم «قارچ کوهی» خشک شده را بخورید.

۶- قبل از غذا سه نخود «آنقوزه» را در سه نوبت، هر نوبت یک نخود، لای نان بگذارید، از حلق فرو ببرید. گاز نزنید.

۷- در سه روز و هر روز ده مثقال «قره قروت» را در آب جوشیده حل کنید. صبح ها ناشتا میل کنید.

۸- مقدار سه گرم پوست تازه درخت «انار» یا ساقه آن را در یک لیتر آب بجوشانید تا نصف شود. آب صاف کرده آن را هر

سه ساعت يك استكان بخوريد. اگر كرمها دفع نشد روز دوم مسهل بخوريد.

ص: ۲۹۲

۹-۵ گرم «سیاه دانه» را با «سرکه» بخورید ولی خانمهای آبستن نباید بخورند، تنها خوردن یا جویدن سیاه دانه هم برای دفع کرم معده و تقویت اعصاب و کلیه و مثانه و بسیاری از دردها مفید است.

۱۰- حداقل ۱۰ تا ۲۰ عدد «سپستان» را در آب بخیسانید. دانه های آن را بگیرید و به بچه ها لعاب آن را بخورانید.

۱۱- «سیر» خام کوبیده یا پخته آن را با شیر به بچه ها بدهید. بزرگسالان می توانند از سیر بیشتر استفاده کنند ولی تا ظهر نباید چیزی بخورند.

۱۲- یک بوته «پیاز» را رنده کنید. شب در آب بخیسانید. صبح ناشتا آب پیاز را بخورید و شش روز ادامه دهید. پس از چند روز مجدداً این عمل را تکرار کنید، تا آن جاکه مطمئن شوید کرمها دفع شده است.

۱۳- برای دفع کرم خوردن، خوراکیهای زیر مفید می باشند: پوست خشک «نارنج» مخلوط با آب گرم، یک مثقال «تخم کلم»، هر شب ده عدد «خرمای خشک»، «آش های ترش»، «کلم»، «لیمو ترش»، «هویج»، «کوبیده تخم گشنیز با شیر انگور»، «سیر خام» با «شیر».

۱۴- برگ خشک درخت «شلیل» و «سیاه دانه» را با نمک بکوبید. با «سرکه» و زهره گاو خمیر تهیه نموده روی ناف ضماد کنید.

۱۵- به تجویز ۳ کرمک توجه کنید.

۱۶- به تجویز ۱۲ کرم کدو توجه کنید.

۱۷- خوردن دم کرده برگ و ریشه «آلو» برای دفع کرم معده نافع است.

۱۸- اگر «نخود» را یک شب در «سرکه» خیس کرده و صبح ناشتا بخورید و در آن روز چیز دیگری نخورید برای کشتن کرم معده نافع است.

۱۹- «زنجبیل» برای کرم معده مفید است.

کرم های انگل

۱- یک صد گرم از برگ های خشک «افستین» را با یکصد گرم ریشه «شیرین بیان» مخلوط کنید. بیست و پنج گرم گرد «رازیانه» سبز بیفزایید. تا پنج روز، هر روز پنج گرم از آن را به همراه «آلو» مصرف کنید.

۲- نوشیدن شربت دم کرده گل و برگ های «هلو» یا استفاده از شربت غلیظ به طریق بن ماری به دست آمده از هلو به مدت چند روز درمان کرم های انگل است.

۳- برای رفع کرم های انگل معده بایستی شربت جوشانده برگ یا پوست «بیدمشک» را به صورت تنقیه به کار برد. (با تجویز پزشک) دستور تهیه آن در تجویز بی خوابی آمده است.

کُزاز

۱- جوشانده پوست درخت «بنه» با مصطکی جهت کزاز مفید است.

۲- خوردن میوه «علف هزار چشم» جهت کزاز مفید می باشد.

۳- خوردن یک مثقال از برگ «خار مهک» جهت درمان کزاز مفید است.

۴- بخور عصاره «قنطوریون باریک» از کزاز جلوگیری می نماید.

۵- جوشانده یا دم کرده «گل سنجد» مفید است.

۶- گیاه «شاهدانه» ارزش زیادی برای معالجه کزاز دارد.

کفش زدگی و ترک پا

پخته و خمیر «گل انار» توأم با استراحت، بسیار مفید است.

کنگیریک (گنده تاول)

۱- مالیدن «سرکه» بی نتیجه نمی باشد.

۲- ضماد «انجیر» با «زاج» جهت بثورات جلدی و گنده تاول زیاد تجویز می شود.

۳- مالیدن «سرکه» به هم حل گنده تاول بی نتیجه نمی باشد.

۴- برای شستشوی معده و دفع سموم «گل سرخ» و «سنا» را دم کنید و بخورید. بدرقه آن آش «آب غوره» بخورید.

۵- غذاهایی که در طبیعت سرد و خنک است میل نمایند: «تمر هندی»، «زرشک»، «هندوانه»، «قدومه» و «آش های ساده» که با تمر «گچرات» و «تمر هندی» و «آب غوره» طبخ شود، چند روز بخورید تا خون را صاف و معده را پاک کند.

۶- «زرشک کوهی» و «زرشک پلویی» را دم کنید، صبح ها آبش را بخورید یا آن ها را در آب بخیسانید صاف کنید بخورید.

۷- «تمر گچرات» را با آب «گشنیز» و چهل گرم شکر مازندران مخلوط نموده بخورید.

۸- برگ های «هلو»، «عناب»، «کاسنی»، «خرقه»، «گشنیز» خشک را خوب بکوبید، با شیر گاو خمیر تهیه نموده روی زخم بمالید.

۹- با جوشانده «گل ختمی» محل زخم را شستشو دهید.

۱۰- «تخم خیار»، «تخم گشنیز»، «تخم کاهو»، «تخم خرفه» و «تخم کاسنی» را به مقدار مساوی تهیه نموده، بکوبید و با آب گشنیز و آب خرفه خمیر نمایید و روی کفگیرک ضماد کنید.

۱۱- با مغز «انجیر» تازه محل را ضماد نمایید برای زخمها و هر نوع قرحه به کار می رود.

کک و مک

۱- ضماد مغز تازه «گردو» و مالیدن آن جهت پاک شدن کک و مک نافع است.

۲- مالیدن «مامیران» با «عسل» یا «سرکه» جهت کک و مک به کار می رود.

۳- مالیدن گل «زردچوبه» کک و مک را برطرف می کند.

۴- ضماد «ترب» با «عسل» جهت از بین بردن کک و مک سودمند است.

۵- ضماد انواع «خلر» جهت پاک کردن کک و مک نافع است.

۶- ضماد برگ «چغندر» با بوره (اسید بوریک) جهت کک و مک به کار می رود.

۷- مالیدن «خولنجان» با «روغن زیتون» کک و مک را از بین می برد.

۸- ضماد «نخود» جهت کک و مک مفید است.

۹- روغن «گندم» که از جوشاندن و پختن گندم در «روغن زیتون» به دست می آید جهت پاک شدن کک و مک مفید است.

۱۰- جوشانده برگ و لفافه سبز میوه «گردو» کک و مک را از بین می برد.

۱۱- مالیدن میوه ی «موز» مخلوط با «مغز تخم خربوزه» جهت کک و مک مفید است.

۱۲- ضماد عصاره بذر تخم «تره» برای پاک کردن کک و مک مفید است.

۱۳- ضماد «وشا» با «سرکه»، کک و مک را از بین می برد.

۱۴- «آب لیموی تازه» را با غذا بخورید و با آن می توانید محل را شستشو دهید.

۱۵- پوست «پرتقال»، «نارنج»، «نارنگی»، «خیار» و «پوست هندوانه» را که تازه مصرف شده باشد را روی صورت و موضع بمالید و خوب ماساژ دهید.

۱۶- یک مثقال «کندر» را بکوبید، و با ده مثقال «آب لیمو» مخلوط کرده روی موضع ماساژ دهید.

۱۷- چند روز از ماسک «گوجه فرنگی» یا «لیموترش» استفاده نمایید.

۱۸- «آب لیمو ترش» تازه یا «آب تمشک» و یا «آب ترب» را با «سرکه» و «کندر» مخلوط کنید. به صورت بمالید و خوب ماساژ دهید و پس از چند ساعت بشویید.

۱۹- «شیره دم انجیر» تازه یا «ماست» را به صورت بمالید.

۲۰- «اسفناج» را کمی بپزید و با سفید آب قلع مخلوط کنید ضماد نمایید.

۲۱- پوست و تخم «خرزبه» را خوب بکوبید محل را ضماد نمایید.

۲۲- خوردن «عَنَاب» به صورت دم کرده و یا خام برای این گونه امراض سودمند است.

۲۳- «ریحان» و «خیار» و «آش های ترش» مانند: «آش آلو» با «عدس» و سایر میوه های ملس و غذاهای اسیددا بخورید مفید و مؤثر است.

کلسترول

۱- دانشمندان ژاپنی در سال ۱۹۶۹ نتیجه تحقیقاتی را انتشار دادند که در آن آمده است «اسفناج» در کاهش کلسترول خون در جانوران اثر زیادی نشان داده است.

۲- به «چربی خون» مراجعه کنید.

کمبود آب بدن

آن هایی که در اثر بیماری آب بدنشان کم شده می توانند از «هلو» استفاده کنند.

- ۱- «گزنه» ادرار را زیاد می کند.
- ۲- دم کده و جوشانده ی برگ «گزنه» ۳۰ تا ۶۰ در هزار و جوشانده ریشه گزنه ۳۰ تا ۴۰ در هزار به کار می رود.
- ۳- خوردن کاکل «بلال» خواه به صورت جوشانده یا شربت، جهت زیاد شدن ادرار نتایج نیکو دارد.
- ۴- ریشه ی «کاسنی» جهت زیاد شدن شیر و ادرار سودمند می باشد.
- ۵- «هندوانه» ادرار را زیاد می کند.
- ۶- خوردن پنج گرم «اقحوان» کوچک جهت زیاد شدن ادرار نافع است.
- ۷- «تره بیابانی» ادرار آور خوبی هست.
- ۸- میوه «تمشک»، ملین و اشتها آور بوده، ادرار را زیاد می کند.
- ۹- «شلغم» ادرار را زیاد می کند و این خاصیت در ساقه های نازک و نورسته گیاه آن خیلی زیاد است.
- ۱۰- ساقه زیرزمینی «مرغ» به علت داشتن پتاس ادرار را زیاد می کند.
- ۱۱- «آلبالو» ادرار را زیاد می کند.
- ۱۲- «زردچوبه» ادرار را زیاد می کند.
- ۱۳- ریشه نوع طبی «ریواس» با «سکنجبین» ادرار را زیاد می کند.
- ۱۴- خوردن «عسل» مخلوط با آب مقطر یا باران جهت زیاد شدن ادرار نافع است.
- ۱۵- «بومادران» ادرار را زیاد می کند.
- ۱۶- «لیبیا» ادرار را زیاد می کند.
- ۱۷- خوردن «گرمک» ادرار را زیاد می کند.
- ۱۸- دم کرده ی پنج تا ده در هزار برگ های بو داده «چای» ادرار آور است.
- ۱۹- آشامیدن جوشانده برگ «زردآلو» ادرار را زیاد می کند.

۲۰- خوردن يك استكان آب پوست سبز «لوییا» ناشتا ادرار را زیاد می کند.

۲۱- «والك» ادرار را زیاد می کند.

۲۲- خانواده «زردك» ادرار را زیاد می کنند.

۲۳- «تره» ادرار را زیاد می کند.

ص: ۲۹۷

۲۴- جوشانده پوست، ریشه و برگ «توت» ادرار را زیاد می کند.

۲۵- گل و برگ «هلو» ادرار را زیاد می کند.

۲۶- تخمه «خیار» ادرار را زیاد می کند.

۲۷- آب خانواده ی «مرکبات» ادرار را زیاد می کند.

۲۸- «بابونه» ادرار را زیاد می کند.

۲۹- خوردن جوشانده ی برگ «سنجد» تلخ ادرار را زیاد می کند.

۳۰- خوردن «انگور» ادرار را زیاد می کند.

۳۱- آشامیدن آب «خیار» جهت زیاد شدن ادرار سودمند می باشد.

۳۲- نوشیدن «آب معدنی حسنک» (کچسر) ادرار را زیاد می کند.

۳۳- ماده تئوبرومین دانه «کاکائو» مدر است .

۳۴- «گل گاوزبان»، «انبه»، «انگور فرنگی»، «به»، «بنه»، «سنجد»، «سماق»، «مریم گلی»، «قند نیشکر»، «کنگر فرنگی» و «زیره کوهی» مدر می باشند.

کمبود ترشح بزاق

«فلفل سبز» ترشح بزاق را زیاد می کند.

کمبود ترشی خون

«پرتقال» میزان اسیدوز یعنی ترشی خون را متعادل می سازد و در نتیجه از پیری جلوگیری می کند.

کمبود ترشی معده

«شیدرا»، «گل گندم» و «گلنار فارسی» مفید می باشند.

کمبود شهوت زنان

۱- در برگ، ساقه و ریشه «رازیانه» هورمون گیاهی، مخصوصاً هورمون زنانه زیاد است به این جهت شهوت زنان را زیاد و از التهاب شهوت مردان می کاهد.

۲- «شويد» داراي «ويتامين C» و مقدار زيادي هورمون زنانه هست. به همين جهت شهوت زنان و شير آنان را زياد مي کند.

ص: ۲۹۸

۳- بوی گل های «سنجد» شهوت زنان را زیاد می کند.

۴- خوردن گل «رازک» (از خانواده شاهدانه) تمایلات جنسی زنانه را زیاد می کند.

۵- «گل سنجد» مهیج شهوت، خصوصاً در مورد زنان و دختران جوان است. مقدار خوراک از گل آن ۵ گرم است که به صورت دم کرده یا جوشانده مصرف می شود.

کمبود شیر

۱- «مشک زمینی» زیاد کننده شیر است.

۲- خوردن «گرمک» شیر را زیاد می کند.

۳- «گزنه» شیر را زیاد می کند.

۴- «والک» شیر را زیاد می کند.

۵- میوه «رازیانه» زیاد کننده ی شیر است.

۶- خوردن برگ «فلفل بیابانی» شیر را زیاد می کند.

۷- یکی از مشخصات «لوبیاها» داشتن «ویتامین E» می باشد. به همین جهت، شیر را زیاد می کنند.

۸- دم کرده و جوشانده ی برگ «گزنه» ۳۰ تا ۶۰ در هزار، و جوشانده ریشه گزنه ۳۰ تا ۴۰ در هزار برای زیاد شدن شیر به کار می رود.

۹- چون «پنیر تازه» را در آب جوشانده و آب آن را به زن بچه شیر ده بدهید، شیر او را زیاد می کند.

۱۰- مادرائی که می خواهند شیرشان زیاد شود، غذایی بهتر از خانواده «زردک» پیدا نخواهند کرد.

۱۱- «شوید» دارای «ویتامین C» و مقدار زیادی هورمون زنانه هست و به همین جهت شهوت زنان و شیر آنان را زیاد می کند.

۱۲- ریشه ی «کاسنی» در زیاد شدن شیر سودمند می باشد.

۱۳- بذر «ترب» با «سکنجبین» شیر را زیاد می کند.

۱۴- بذر «یونجه» مقوی تر از سایر اعضا است. شیر را زیاد می کند.

۱۵- «بابونه» شیر را زیاد می کند.

۱۶- «تره فرنگی» شیر را زیاد می کند.

۱۷- چون آب ریشه «ماردارو» را با گندم بپزید و بخورید، شیر را غلیظ و زیاد می کند.

۱۸- اگر شیر پستان زنی کم شد یا خشک شد، مقداری از «صمغ انجدان» را در «سکنجبین» حل کرده و به او بدهید تا بنوشد.

۱۹- «تخم مرغ» شیر مادران را زیاد می کند.

۲۰- «هندوانه» باعث افزایش شیر زنان شیرده می شود.

۲۱- «گل پنیرک» برای زیاد شدن شیر زنان مفید است. به خصوص خوردن نوعی از آن به نام «خبازی» مفید می باشد.

۲۲- «آویشن» به علت داشتن هورمون زیاد، همراه با دوغ، شیر را می افزاید.

۲۳- جوشانده دانه «هویج» شیر را می افزاید.

۲۴- در هندوستان «تخم زیره سبز سیاه» را برای افزایش ترشح شیر می خورند.

۲۵- پخته «کاهو» برای زیاد کردن شیر مؤثر است.

۲۶- خوردن «بادام زمینی» نارس ترشح شیر را زیاد می کند.

۲۷- «عدس»، «کرفس»، «خربزه»، «تخم تره تیزک» و «هندبابری» مفید می باشند.

کمبود عرق

ساقه زیرزمینی «مرغ»، «گرمک»، «انجیر»، «سوسنبر»، «تره فرنگی»، «بابونه»، «زیره»، «سیر»، «نعنا» و «گلبرگ های شقایق النعمان» و عرق را زیاد می کنند.

کمبود منی

۱- بذر «یونجه» مقوی تر از سایر اعضا آن است. مولد منی است.

۲- «زنجیل» با زرده تخم مرغ نیم پز بسیار نافع است.

۳- «زنجیل»، «قولنجان» و «پسته» بسیار مفید است.

۴- هرگاه «قارچ خوراکی» به طور مرتب و مداوم خورده شود زیاد کننده منی است.

۵- خوردن «آب برنج» پخته مخلوط با شیر هر گاه به مدت ۱۰ روز ادامه یابد منی را زیاد می کند و قوه بقاء را تقویت می بخشد. (بهتر است آب برنج با شیر به نسبت مساوی مخلوط گردد).

ص: ۳۰۰

کمبود ویتامین A

«بادنجان»، «بامیه»، «پیاز رسمی»، «ترب»، «ترشکها»، «ترشک درشت»، «تره»، «تره تیزک»، «جعفری»، «چغندر»، «خرفه»، «خیار»، «سیب زمینی»، «سیب زمینی شیرین»، «سیب زمینی هندی»، «سیر مزروع»، «شقاقل»، «شلغم»، «شنگ»، «علف چشمه»، «فلفل سبز»، «کاسنی»، «کاهو»، «کدو»، «کلم»، «کنگر فرنگی»، «گشنیز»، «گوجه فرنگی»، «لوبیا»، «مارچوبه»، «نخود فرنگی»، «هندبابری»، «هویج»، «ارزن»، «باقلا»، «ذرت»، «سوژا»، «عدس»، «لوبیا چشم بلبلی»، «نخود»، «بادام»، «بلادر»، «پسته»، «گردو»، «ص ۱ لو»، «آلو»، «آلبالو»، «گیلاس»، «آناناس»، «انبه»، «انجیر»، «آووکادو»، «به»، «پرتقال»، «تمشک»، «توت فرنگی»، «خریزه»، «طالبی»، «خرما»، «خرمالو»، «زردآلو»، «سیب»، «کیوی»، «گریپ فروت»، «گلابی»، «گواوا»، «لیموترش»، «لیمو عمانی»، «موز»، «نارنگی»، «هلو»، «هندوانه»، «رازیانه»، «کاکائو»، «ملاس»، «شاه توت»، «آویشن شیرازی»، «بنه»، «یونجه»، «روغن دانه های شبلیله»، «کره»، «خامه» و «ماش» دارای «ویتامین A» هستند.

کمبود ویتامین B

«اسفناج»، «بادنجان»، «چغندر»، «سیب زمینی»، «گوجه فرنگی»، «ارزن»، «یولاف»، «بادام زمینی»، «گردو»، «خریزه»، «طالبی»، «خرما»، «ماش»، «بامیه»، «زالزالک»، «گواوا»، «انار»، «۱ ریشو»، «۳ آرتیشو»، «شاه توت»، «سیب»، «بنه»، «پنیر»، «گشنیز» و «پیاز» دارای «ویتامین B» هستند.

کمبود ویتامین C

«بادنجان»، «بامیه»، «ترب»، «ترشکها»، «ترشک درشت»، «ترشکهای شیرین»، «تره»، «تره تیزک»، «جعفری»، «جعفری فرنگی»، «چغندر»، «خرفه»، «خیار»، «سیب زمینی»، «سیب زمینی شیرین»، «سیب زمینی هندی»، «سیر مزروع»، «شقاقل»، «شلغم»، «شنگ»، «علف چشمه»، «فلفل سبز»، «فارچ خوراکی»، «۱ اسنی»، «۳ کاسنی»، «کاهو»، «کدو»، «کلم»، «کنگر فرنگی»، «گشنیز»، «گوجه فرنگی»، «لوبیا»، «مارچوبه»، «نخود فرنگی»، «هندبابری»، «هویج»، «ارزن»، «باقلا»، «جو»، «ذرت»، «سوژا»، «لوبیا

چشم بلبلی، «گردو»، «آلو»، «آلبالو»، «گیلاس»، «انار»، «آناناس»، «انبه»، «آووکادو»، «به»، «پاپایا»، «پرتقال»، «تمشک»، «توت فرنگی»، «خریزه»، «طالبی»، «۱ رمالو»، «۳خرمالو»، «زردآلو»، «سیب»، «کیوی»، «گریپ فروت»، «گلابی»، «گواوا»، «گیلاس باربادوس»، «لیموترش»، «لیمو عمانی»، «موز»، «نارگیل»، «نارنگی»، «هلو»، «هندوانه»، «ترب وحشی»، «خردل»، «رازیانه»، «کاکائو»، «قره قروت»، «گوجه درختی»، «شوید»، «پسته زمینی»، «کرفس»، «برگ ترب»، «گشنیز»، «شاهتره» و «پیاز» دارای «ویتامین C» هستند.

کمبود ویتامین D

«خرما»، «آفتابگردان»، «کره»، «فندق هندی»، «خیار»، «بنه»، «یونج» و «انگبین» دارای «ویتامین D» هستند.

کمبود ویتامین E

«بادام زمینی»، «گردو»، «پاپایا»، «خرما»، «۱ ویا»، «۳لویا» و «به» دارای «ویتامین E» هستند.

کمبود ویتامین F

«آفتابگردان»، «روغن برزک» و «فندق هندی» دارای «ویتامین F» هستند.

کمبود ویتامین P

«به» و «کلم» دارای «ویتامین P» هستند.

کمبود ویتامین K

«سنجد» و «یونجه» دارای «ویتامین K» هستند.

کم خونی

۱- «اسفناج» گویچه های قرمز خون را زیاد می کند و بهترین غذا برای اشخاص کم خون است.

ص: ۳۰۲

- ۲- «موز» یکی از میوه های خونساز است.
- ۳- «خرمای رسیده»، کثیرالغذا و خونساز است.
- ۴- «زالزالک» برای کم خونی اثر نیکویی دارد.
- ۵- پخته «ماش» با روغن بادام و سایر روغن های گیاهی مولد خون صالح است.
- ۶- خوردن نوع زودپز «نخود» خونساز است.
- ۷- آب میوه تازه «انگور» چنانکه از دانه های سالم و تخمیر نشده گرفته شود برای کم خونی سودمند است.
- ۸- خانواده «زردک» برای کم خونی مفید هستند.
- ۹- خشک شده «گوجه» که بیشتر به نام «آلوچه خشکه» فروخته می شود، درمان کم خونی است.
- ۱۰- مداومت در خوردن «یونجه» مولد خون پاک است.
- ۱۱- «باقلا» سرشار از «ویتامین های A، B، C» هست و املاح مفیدی از آهن، آهک و فسفر دارد و به همین جهت در دسته غذاهای خونساز است.
- ۱۲- آب های «لیمونادی» کلسیم دار به علت داشتن آهن، ضد کم خونی هستند.
- ۱۳- از دم کرده ۱۵ تا ۲۰ گرم «اقاقیا» در یک لیتر شراب قرمز، شرابی مقوی به دست می آید که برای کم خونی نافع است.
- ۱۴- پوست ریشه «کور» جهت کم خونی تجویز می شود.
- ۱۵- نوشیدن شربت «ریوند» (به شرح تجویز ۳ یبوست) درمان کم خونی است.
- ۱۶- از برگ های «کلم سبز یا قرمز»، خام خام به صورت سالاد قبل از هر وعده غذا میل کنید. چون برگ های کلم دارای مقدار زیادی کلسیم و گوگرد می باشد، معالج کم خونی است.
- ۱۷- مخلوطی از آب «تره» به مقدار ۲۰ گرم مخلوط با «عسل» درمان کم خونی است.
- ۱۸- پنج گرم برگ و گل «افستین» را در یک لیتر آب جوش بریزید و بجوشانید پس از خنک شدن و جا افتادن، صاف کنید و با «عسل» شیرین سازید. قبل از نهار و شام یک استکان از آن بنوشید.
- ۱۹- نوشیدن روزانه ۳ تا ۵ فنجان از شربت شیرین کرده «بارهنگ» مفید است.

۲۰- غذای «ذرت» برای اشخاص کم خون بسیار مفید است.

ص: ۳۰۳

۲۱- جوشانده برگ یا پوست سبز «گردو» درمان کم خونی است.

۲۲- «عدس» یکی از خوراکی های ضد کم خونی است.

۲۳- بعد از هر وعده غذا تعداد پنج تا شش «فندق» خام بخورید.

۲۴- نوشیدن «شربت جو» (شرح در تجویز ۱۱ آئین)، برطرف می کند.

۲۵- ۲۰ تا ۳۰ گرم از برگ و شاخه های خشک گزنه را در نیم لیتر آب سرد بریزید و به مدت ۵ دقیقه بجوشانید. سپس به مدت ۱۰ دقیقه کنار بگذارید تا خوب دم بکشد بعد آن را صاف کنید و هر روز ۳ تا ۴ بار، هر بار یک فنجان بنوشید.

۲۶- «انگور» به علت داشتن آهن، منگنز و منیزیم داروی کم خونی است.

۲۷- مغز «قلم استخوان» مفید است.

۲۸- در خانواده «لوبیا» مقدار آهن زیاد است و از کم خونی جلوگیری می نماید.

۲۹- «هندوانه» سازنده خون است.

۳۰- در هند و چین از میوه رسیده «آناناس» به عنوان خونساز استفاده می شود.

۳۱- «توت» خونساز است.

۳۲- «کدو» خونساز است و خون صالح تولید می کند.

۳۳- در فرانسه معمول است در موارد کم خونی صبح ناشتا یک لیوان «آب هویج» می خورند.

۳۴- «ماءالشعیر» خونساز است .

۳۵- «گردو» خونساز است.

۳۶- «انار»، «سیب»، «زنجبیل»، «گزنه»، «شبدرد»، «بومادران»، «بارهنگ»، «کاکوتی»، «گل گندم»، «شاه پسند وحشی»، «گل آفتابگردان»، «تخمه آفتابگردان»، «کنجد»، «چای کوهی»، «افستین» و «کرفس» مفید می باشند.

کم خونی دختران

۱- «قنطاریون باریک» برای درمان ناراحتی های کبد و کلیه مفید می باشد و کم خونی دختران و زردی رخسار آن ها را معالجه می کند.

۲- ضماد برگ «علف هزار چشم» برای کم خونی دختران تجویز می شود.

ص: ۳۰۴

کندی دندان

۱- جویدن مغز هسته شیرین «هلو»، کندی دندان را از بین برده لثه ها را محکم می نماید.

۲- جویدن «به دانه» کندی دندان را برطرف می کند.

۳- جویدن «ریحان» بسیار مفید است.

کورک

۱- اگر خاکستر «چوب درخت انگور» را حل کرده و پس از صاف کردن غلیظ نمایید و آن را گرم گرم کمپرس کنید انواع دم و کورک را باز کرده و معالجه می کند.

۲- ضماد گرم میوه «انجیر»، کورک را باز می کند.

۳- ضماد پخته «کاهو» با کمی «روغن زیتون» برای معالجه کورک نافع است.

۴- ضماد له شده برگ «پیچ امین الدوله» در روی زخم های جلدی و کورک سودمند می باشد.

۵- ضماد پیاز «نرگس» با «سرکه» و «عسل» برای دمل و کورک بهترین مرهم می باشد.

۶- ضماد «مویز» بدون دانه مخلوط با پیه یا ضماد مخلوطی از «کشمش» و «زعفران» و «زرده تخم مرغ» و «مرزه» مفید است.

۷- از گوشت میوه «کدو» به صورت ضماد برای کورک استفاده می شود.

کوفت

به «سفلیس» مراجعه کنید.

کوفتگی

۱- ضماد «اسطوخودوس» گرفتگی را درمان می نماید.

۲- مالیدن «کهربا» با «صبر زرد» برای رفع کوفتگی مفید است.

۳- محل ضربه و کوفتگی را روزانه سه بار به آرامی با «عرق کامفره» بشوید. سپس ضمادی از «جعفری» پخته شده در شراب، گرما گرم روی آن بگذارید.

۴- مالیدن «حنا» با «موم» و «روغن گل» سرخ جهت کوفتگی اعضا سود فراوان دارد.

۵- ضماد برگ و ساقه های نازک «تمشک» جهت درد بیخ ران و کوفتگی پا که در اثر ورزش و راه پیمایی عارض شود نافع است.

۶- ضماد آرد «باقلا» مخلوط با آرد «جو» که با «سرکه» و «نعنا» پخته باشید برای کوفتگی نافع است.

کوه گرفتگی

«سیب»، کوه گرفتگی را درمان می کند.

کولیک

۱- دانه های گیاه «لوبیا چشم بلبلی» برای معالجه مفید است.

۲- جوشانده «کیوی» رسیده و خشک شده مفید است.

کَهِیر * (مرض سودن، کئیر)

۱- «سرکه»، «گزنه»، «شلغم»، «غافث» و «چوبک» برای کَهِیر مفید می باشند.

۲- برای رفع خارش، مقداری «جوش شیرین» یا «نشاسته ذرت» را در وان حمام بریزید داخل آب، بدنتان را خوب ماساژ دهید.

۳- با «جوش شیرین» و ماست محل را شستشو و ضماد نمایید.

۴- «کیسه یخ» و یا پوست «خیار» روی آن بگذارید خارش را از بین می برد.

۵- چهارده مثقال خاکشیر و یک سیر شیره «انگور» را با هم مخلوط کنید و بخورید تا همه دانه ها از داخل بدن خارج و ظاهر گردد که بعداً فروکش می کند.

۶- چهارده مثقال «خاکشیر» و «سکنجبین» را مخلوط کنید و بخورید. برای دفع کَهِیر و گل و زرده آب و عطش هم مفید است.

۷- صد گرم «شیره انگور» را با آب مخلوط نموده هر ۳ ساعت یک بار میل نمایید.

۸- با جوشانده «نعناع» کمپرس نمایید.

۹- ضماد و مالیدن آب «کنگر» و آب «خیار» هم مؤثر و مفید است.

کیسه صفرا

۱- «زردچوبه» عامل درمان کیسه صفرا و ناراحتی های کبدی است.

۲- «نخود سیاه» جهت کیسه ی صفرا تجویز می شود.

۳- «تره» خام کیسه صفرا را باز می کند.

ص: ۳۰۷

گاز سگ هار

خوردن «پیاز» برای رفع ضرر گاز گرفتن سگ هار مفید است.

گال

به جَرَب مراجعه کنید.

گرسنگی کاذب

«بادام» نمک پرورده و بادامچه جهت کسانی که گرسنگی کاذب دارند مفید می باشند.

گرفتگی ادرار

۱- انواع «نعناع» را برای باز شدن ادرار تجویز کرده اند.

۲- «والک» (بین تره و سیر قرار دارد) ادرار را باز می کند.

۳- آب «ترب» بهترین پیشاب آور بوده و ادرار را باز می کند.

- ۴- خوردن مطبوخ «ترب» ادرار را باز می کند.
- ۵- خوردن «مشکطرامشیر» به مقدار کم، باز کننده ادرار است.
- ۶- «آویشن شیرازی» ادرار را باز می کند اما برای زنان آبستن زیان آور بوده، سبب اخراج جنین می شود.
- ۷- خوردن «پیاز» با نان باز کننده ادرار است.
- ۸- «موسیر» ادرار را باز می کند.
- ۹- «پیاز دشتی» ادرار را باز می کند.
- ۱۰- نشستن در آب جوشانده برگ و ساقه های بوته «سیر» جهت باز شدن ادرار نافع است.
- ۱۱- غده زیرزمینی گل «سیکلامن» محلل بوده و باز کننده ادرار است.
- ۱۲- حمول میوه «علف هزار چشم» جهت باز شدن ادرار سودمند است.
- ۱۳- خوردن دم کرده «ترب» برای باز شدن ادرار مفید است.
- ۱۴- به موارد «گرفتگی ادرار و حیض» توجه کنید.

گرفتگی ادرار و حیض

- ۱- «برگ درخت عرعر» ادرار و حیض را باز می کند.
- ۲- صمغ درخت نوع وحشی «زیتون» قوی تر از بستانی است. باز کننده ادرار و حیض است.
- ۳- «چوبک» باز کننده ادرار و حیض می باشد.
- ۴- «کرفس» سنگ در باز کردن ادرار و حیض قوی تر از انواع دیگر است.
- ۵- خوردن مطبوخ «ترب» ادرار و حیض را باز می کند.
- ۶- «پیاز دشتی» ادرار و حیض را باز می نماید.
- ۷- نشستن در آب جوشانده برگ و ساقه های بوته «سیر» جهت باز شدن ادرار و باز شدن حیض نافع است.
- ۸- «موسیر» ادرار و حیض را باز می کند و پادزهر سموم می باشد.

۹- خوردن «پیاز» با نان باز کننده ادرار و حیض می باشد.

۱۰- حمول میوه «علف هزار چشم» جهت باز شدن ادرار و حیض سودمند است.

ص: ۳۰۹

۱۱- چون ساقه زیرزمینی «سریش»، ساقه گیاهی از تیره لاله ها، را خرد کرده و بخورید، ادرار و حیض را باز می کند.

گرفتگی اعضاء

جوشانده و دم کرده شکوفه «نوارس» جهت گرفتگی اعضا و در رفتگی استخوان و عضلات مفید می باشد.

گرفتگی بینی

۱- بوییدن گل «سورنجان» بینی را باز می کند و سردرد را آرام می نماید.

۲- بوییدن «مرزنگوش» گرفتگی سوراخ های بینی را باز می نماید.

۳- قطره قطره ریختن آب «خیار» در بینی و بوییدن آن جهت رفع گرفتگی، بی حوصلگی و کم خوابی مفید است.

۴- بو کردن «سیاه دانه» جهت باز کردن بینی و زکام مفید است.

۵- چند قطره «آب لیمو» در کف دست بریزید و به بینی بکشید و در همان حال داخل بینی را با کره تازه یا روغن نباتی چرب کنید.

۶- به موارد زکام نیز توجه کنید.

۷- «آفتابگردان» سرشار از «ویتامین های A و D» هست و بازکننده دماغ است.

۸- میوه «فلفل بیابانی» دماغ را باز می کند.

۹- بوییدن «مرزنگوش» و نوشیدن جوشانده آن دماغ را باز می کند.

۱۰- عرق «بهار نارنج» دماغ را باز می کند و آن را تقویت می نماید.

۱۱- بوییدن «گل نرگس» گرفتگی دماغ را باز می کند و درمان زکام است.

۱۲- عطر گل «بیدمشک» گرفتگی دماغ را باز می کند.

۱۳- «پیاز» گرفتگی دماغ را که در اثر تنفس در هوای متعفن پیدا شده باشد باز می نماید.

گرفتگی پستان

ضماد «برگ شمعدانی» بدبو برای باز شدن پستان تجویز می شود.

گرفتگی جگر

- ۱- «ترش تره» بازکننده جگر است.
- ۲- «کرفس» گرفتگی جگر را باز می کند.
- ۳- «عرق بید» برای باز شدن جگر نافع است.
- ۴- خوردن دو مثقال «تخم تره» با دو مثقال «مورد» جگر را باز می کند.

گرفتگی دمل

- ۱- از شکاف دادن ریشه «توت»، آبی به دست می آید که برای باز شدن دمل مفید است.
- ۲- ضماد «تمر هندی» جهت باز شدن دمل و بهبود آن سودمند است.
- ۳- ضماد برگ های تازه و له شده گیاه «گاو زبان» دمل را باز می کند.
- ۴- ضماد برگ «عشقه» را باز کننده دمل می دانند.

گرفتگی رنگ رخساره

- ۱- اگر مقداری «میخک» را در آب خیار خیسانده و پس از ۲۴ ساعت آن را صاف کرده و با «عسل» نوش جان نمایید. گرفتگی شما برطرف و رنگ رخسارتان باز می شود.
- ۲- شستشوی صورت با آب جوشانده ی «مشک زمینی» جهت زیبایی رنگ رخسار و قرمزی گونه مفید است.
- ۳- خوردن دانه های «نخود» جهت باز شدن رنگ رخسار مفید می باشد.
- ۴- ضماد «انگبین ها» رنگ چهره را باز می نماید.
- ۵- «والک» (بین تره و سیر قرار دارد) رنگ چهره را نیکو می سازد.
- ۶- آب میوه «انار» دارای قند تانن و یک ماده ی مفید به نام کره مانانتین است که از دوستان کبد بوده و آن را پاک و در نتیجه رنگ رخساره را باز می نماید.
- ۷- در هند، ریشه ی «سدر» را از زمین درآورده، آن را شسته. پوست آن را خراشیده و در آب می جوشانند و بعد صاف کرده، مجدداً حرارت می دهند تا غلیظ شود. این شربت رنگ رخساره را باز می کند.

۸- خانواده «زردک» رنگ چهره را باز می کند.

۹- «سعتر» از دوستان کبد بوده و رنگ و رو را باز می کند.

۱۰- «تره» رنگ چهره را باز کرده و بر زیبایی و لطافت پوست می افزاید.

۱۱- ماسک زیبایی که با گوشت «گیلاس» تهیه می شود، پوست را نرم و رنگ رخسار را باز می نماید. برای این کار بهتر است که از گیلاس های درشت خراسانی استفاده کنید و گوشت آن ها را روی صورت بمالید و بگذارید مدتی بماند.

۱۲- «اسفناج» رنگ چهره را باز می کند.

۱۳- جوشانده «گل گاوزبان» اصلی نشاط آور بوده، رنگ رخسار را باز می کند.

۱۴- «سیر» رنگ رخساره را باز می کند.

۱۵- خوردن صمغ «انجدان» با غذا باعث باز شدن و نیکویی رنگ رخسار است.

۱۶- بذر «منداب» رنگ رخساره را باز می کند.

۱۷- از جوشاندن گیاه «خارخسک» در روغن کنجد روغنی به دست می آید که مالیدن آن رنگ رخسار را باز می کند.

۱۸- نوشیدن دم کرده بیست در هزار «اگیر ترکی» به مقدار سه فنجان در روز، رنگ رخسار را باز می کند.

۱۹- خوردن «شیر برنج» رنگ رخسار را باز و نیکو می نماید.

۲۰- اگر «آب انار شیرین» بعد از طعام خورده شود برای باز شدن رنگ صورت نافع است.

گرفتگی رگل

برای باز شدن رگل از بخور ریشه «زنجبیل شامی» استفاده می کنند. جوشانده برگ آن نیز همانند ریشه آن است.

گرفتگی روح

اگر مقداری «میخک» را در «آب خیار» خیسانده و پس از ۲۴ ساعت آن را صاف کرده و با «عسل» نوش جان نمایید روح را شاداب می نماید.

گرفتگی روده

- ۱- تنقیه با آب نیم گرم «چغندر» جهت ورم روده و گرفتگی آن نافع است.
- ۲- تخم «ختمی» مسهل قوی است و گرفتگی روده ها را باز می نماید.
- ۳- ریشه «جنطیانا» قابض بوده و گرفتگی روده ها را باز می کند.
- ۴- خوردن میوه «علف هزار چشم» جهت گرفتگی روده ها مفید می باشد.

گرفتگی سینه

- ۱- «گزنه» سینه را باز می کند.
- ۲- آب میوه ی شیری «سدر»، باز کننده سینه و معده است.
- ۳- پوست و آب «پرتقال» نرم کننده سینه است.

گرفتگی صدا

- ۱- «بامیه» با کمک لعاب، گرفتگی صدا و آواز را باز می نماید.
- ۲- «شکر تیغال» صدا را باز می کند و خشکی گلو را برطرف کرده، نرم می نماید.
- ۳- «خولنجان» به علت داشتن مواد صمغی سینه را نرم و صدا را باز می کند.
- ۴- خوردن «روغن بادام شیرین» جهت سرفه ی خشک و باز شدن صدا سودمند است.
- ۵- پخته «نخود» در شیر تازه، جهت باز شدن گرفتگی آواز مفید است.
- ۶ «ختمی» مانند بامیه صدا را باز و گرفتگی آواز را برطرف می نماید و از قدیم خطباء و اهل منبر و صاحبان صوت خوب و حنجره ی طلایی، به خانواده آن علاقه داشته اند.
- ۷- «والک» (بین تره و سیر قرار دارد) صدا را باز می نماید.
- ۸- جوشانده ی برگ «کرفس» گرفتگی صدا را باز می نماید و آواز را تصفیه می نماید.
- ۹- جوشانده ی «تره» برای باز شدن صدا به کار می رود.

۱۰- گذاشتن میوه «سپستان» در دهان، مکیدن و فرو بردن آب آن و آشامیدن خیسانده آن و همچنین جوشانده آن، سینه و

گلو را نرم می کند و گرفتگی آواز را برطرف می نماید.

ص: ۳۱۳

۱۱- مکیدن «کتیرا» برای نرم کردن سینه و گلو و گرفتگی آواز تجویز می شود.

۱۲- «پیازی» را در حرارت ملایم بپزید. با کره و «روغن زیتون» مخلوط کرده و بخورید.

۱۳- اگر «آب انار شیرین» بعد از طعام خورده شود برای صاف شدن صدا نافع است.

گرفتگی طحال

۱- بذر «ترب» یا «سکنجین» باز کننده گرفتگی طحال است.

۲- خوردن «کاسنی صحرائی» طحال را باز می کند.

۳- «فلفل بیابانی» برای گرفتگی طحال و ورم رحم تجویز شده است.

۴- اگر برگ سرخ رنگ «چغندر» را خام با «سرکه» و خردل بخورید، طحال را باز می کند و ورم آن را فرو می نشاند.

۵- «کاهو» خنک بوده و مجرای طحال را باز می کند.

۶- خوردن «آب ترب» برای گرفتگی طحال نافع است.

گرفتگی عادت ماهانه

۱- «زیره» عادت ماهانه زنان را باز می کند و به موقع آن را بند می آورد.

۲- جوشانده بذر و بیخ نوع کوهی «کرفس» در باز کردن ادرار و عادت ماهانه اثر زیادی دارد.

۳- «آویشن شیرازی» ادرار و قاعده را باز می کند اما سبب اخراج جنین می شود لذا برای زنان آبستن زیان آور است.

۴- «شوید» پیشاب آور و باز کننده عادت ماهانه زنان هست.

۵- «مشکطرامشیر» باز کننده ادرار و قاعده می باشد.

۶- مهمترین خاصیت «سیاه دانه» - غیر از نوع تلخ آن - باز کردن عادت ماهانه بانوان است.

۷- دم کرده و جوشانده ی «برگ گزنه» ۳۰ تا ۶۰ در هزار و جوشانده ریشه گزنه ۳۰ تا ۴۰ در هزار برای زیاد شدن ادرار و باز

شدن عادت ماهانه بانوان به کار می رود.

۸- «مرزنگوش»، «فراسیون» و «مشکطرامشیع» (اقسام سوسنبر) عادت ماهانه زنان را باز می نمایند.

۹- بذر «یونجه» عادت ماهانه ی زنان را باز می کند.

۱۰- در موارد قطع عادت ماهانه و یائسگی پیشرس «زنجبیل شامی» را تجویز کرده اند.

۱۱- خوردن ضماد «صمغ انجدان» با «بارهنگ» جهت باز شدن قاعده زنان سودمند است.

۱۲- تمام قسمت های گیاه «خارهایی دارویی» عادت ماهانه بانوان را باز می نمایند.

۱۳- خوردن میوه «علف هزار چشم» جهت باز شدن ادرار و عادت ماهانه مفید می باشد.

۱۴- صمغ «عشقه» که از تنه درخت عشقه بیرون می آید قاعده آور است.

۱۵- اثر پوست ریشه «کور» در باز کردن عادت ماهانه دختران جوان و موارد قطع قاعدگی به تجربه رسیده است.

۱۶- «سندروس» قاعده زنان را باز می نماید.

۱۷- گاه بعضی از دختران نوجوان دچار قاعدگی های درد آور و سختی می شوند. به منظور درمان، هر گاه در فاصله غذاها به طور مرتب همه روزه از دم کرده «بابونه»، هر وعده فقط یک فنجان بنوشید، جریان رگل مرتب و تشنج و ناراحتی تخفیف خواهد یافت.

۱۸- «آب غوره» گیرهای قاعدگی را برطرف می کند.

۱۹- خوردن «آب کنجد» و «نخود» خوب است.

گرفتگی قلب

۱- مربای «به» شیرین بسیار مفید است.

۲- در حدود ۷۵ گرم «سقز» و ۱۵۰ گرم «پیه جگر بز» را داغ کنید و ۳ تا ۷ شب در وقت خواب کمی از آن بخورید.

گرفتگی کبد

۱- «پسته» گرفتگی کبد را باز می کند.

۲- آب برگ «شاهتره» با «عسل» و «تمر هندی» جهت پاک کردن معده و روده ها و گرفتگی کبد و طحال تجویز شده است.

۳- «شاهتره» سبزه ای به غایت سبز و خرم بوده، بازکننده گرفتگی کبد و اسپرز است.

۴- خوردن «کاسنی صحرائی» کبد را باز می کند.

۵- «زنجبیل» بازکننده کبد است.

۶- خوردن برگ کوبیده «نارون» با «فلفل» جهت گرفتگی کبد توصیه شده است.

۷- خوردن میوه «علف هزار چشم» جهت باز شدن گرفتگی کبد مفید می باشد.

۸- «زیره کوهی»، «آب ترب»، «تره» و «دارچین» مفید می باشند.

گرفتگی کلیه

«آلبالوی تلخ» کلیه و مثانه را باز می نماید.

گرفتگی کیسه صفرا

۱- «بابونه» کیسه صفرا را باز می کند.

۲- میوه «فلفل بیابانی» قابض بوده و کیسه صفرا و معده را باز می نماید.

۳- خوردن «کاسنی صحرائی» کیسه صفرا را باز می کند.

۴- «پسته»، کیسه صفرا را باز می کند و در حقیقت کبد را زهکشی می نماید و رد آن را تسکین می دهد.

۵- خوردن «بادام تلخ» همراه با «عسل» جهت باز شدن کیسه ی صفرا نافع است.

۶- غده زیرزمینی «گل سیکلامن» برای باز شدن گرفتگی کیسه صفرا تجویز می شود. مقدار خوراک آن حداکثر دو مثقال است ولی همراه با کتیرا که مصلح و پادزهر آن است می توان تا سه مثقال مصرف کرد.

گرفتگی مثانه

«آلبالوی تلخ» مثانه را باز می نماید.

گرفتگی معده

- ۱- ترشی «کرفس» باز کننده و مقوی معده می باشد.
- ۲- «سرکه»، گرفتگی معده را باز می نماید و از لخته شدن خون و شیر در معده جلوگیری می کند.
- ۳- مطبوخ «سس» برای باز کردن معده مفید می باشد.
- ۴- اگر «سکنجبین» را با ریشه و «تخم کاسنی» بسازید و کمی «گلاب» به آن اضافه کنید، نوشابه ای پر سود است.
- ۵- آب میوه ی شیری «سدر» باز کننده سینه و معده است.
- ۶- میوه «فلفل بیابانی» معده را باز می نماید.
- ۷- «عسل»، معده را باز می کند.
- ۸- «بادنجان» گرفتگی معده را باز می کند، مشروط بر آن که گرفتگی در اثر خوردن آن نباشد.
- ۹- خوردن میوه «علف هزار چشم» جهت باز شدن گرفتگی معده مفید می باشد.

گرمازدگی

- ۱- «لوبیاه» داری مقدار زیادی «ویتامین A» هستند و از گرمازدگی جلوگیری می نمایند.
- ۲- کسانی که مبتلا به گرمازدگی شده اند می توانند از وجود «زردآلو» یا آب زردآلو استفاده کنند و اگر دسترسی به هم یوه تازه ندارند، از برگه قیسی استفاده کرده و آن را خیس نموده و بعد میل نمایند. قیسی خشک مسهل صفرا و ملین بوده، عطش را کم می کند و غلیان خون و التهاب را برطرف می نماید.
- ۳- برای معالجه اشخاص گرمازده بهترین راه «گلاب» همراه با یخ است، به قدری که تولید قی نموده، صفرا خارج نماید.

گری (داء الثعلب)

- ۱- ضماد «ترب» با شلمک جهت رویدن مو در بیماری گری است.
- ۲- اگر میوه ی «بنه» را کمی سوزانده و آن را بر محل گری بمالید، باعث رویاندن مو می شود.

۳- ضماد «کنگر» جهت معالجه گری مفید بوده و از ریزش مو جلوگیری می نماید.

۴- ضماد «فلفل» با «آب پیاز» و نمک جهت رویاندن موی گری مفید است.

۵- مالیدن ضماد میوه و ضماد «برگ درخت عرعر» با «سرکه» جهت درمان گری به تجربه رسیده است.

۶- عده ای از پزشکان قدیم ضماد «کشک» و مالیدن «کشکاب» را جهت گری مفید می دانستند.

۷- ضماد «زنجبیل» جهت گری سودمند می باشد.

۸- ضماد ساقه زیرزمینی «سریش» با «سرکه» جهت گری مفید است.

۹- ضماد گیاه «درمنه» جهت درمان گری و ریزش مو سودمند می باشد.

۱۰- ضماد «چوبک» با «سرکه» جهت گری مفید است.

گریپ (آنفلوآنزا)

۱- «پیاز» به علت داشتن مواد گوگردی جهت درمان گریپ مفید می باشد و به علت داشتن گوگرد است که موهای سر و صورت را تقویت کرده و از ریزش آن ها جلوگیری می نماید.

۲- ریشه «زنجبیل شامی» درمان گریپ است.

۳- تزریق دم کرده سرشاخه های گل «داراکیلی» کوهی برای مبتلایان به سوء هاضمه و تقویت دستگاه گوارش، مخصوصاً پس از ابتلا به تیفوس و گریپ مفید می باشد.

۴- دم کرده گل های تازه «حلبوب» برای گریپ مفید می باشد.

۵- دم کرده دو تا سه درصد برگ «پرسیاوشان» که با قند یا «عسل» شیرین شده باشد، به مقدار سه فنجان در روز برای گریپ توصیه شده است.

۶- در داروسازی جدید فقط از گل های ناشکفته «علف سرفه - فرفره» استفاده می کنند که خلط آور بوده و سینه را نرم می کند و برای درمان گریپ مفید می باشد.

۷- جوشانده گل و برگ و ساقه «گاو زبان» را طبق تجویز ۲۷ نفرس مصرف کنید.

۸- «نعناع» به علت داشتن اسانس و عطر مخصوص، میکرب کش قویست. به خصوص سرماخوردگی و گریپ را درمان می نماید.

۹- آب یک عدد «پرتقال» را در فنجانی از آب جوش بریزید. با دو حبه قند شیرین کنید و گرما گرم در موقع خواب بنوشید.

۱۰- نوشیدن جوشانده «شیرین بیان» (شرح در تجویز ۱۴ آنژین) برونشها را راحت و سینه را نرم و تب را قطع می کند.

۱۱- به تجویز اختلالات هاضمه عیناً عمل کنید.

۱۲- از «پیاز»، نوشابه گوارائی می سازند که در ابتدای ابتلا به گریپ مفید است. دو عدد پیاز متوسط را به برش های کوچکی تقسیم و یک شب در آب بخیسانید. حدود یک هفته یک لیوان از آن در فاصله غذاها میل کنید. در این مدت از خوردن مواد آلبومین حیوانی مثل گوشت، ماهی، تخم مرغ، شیر و پنیر پرهیز کنید.

۱۳- نوشیدن شربت «زیرفون» درمان آن است.

۱۴- با نوشیدن شربت «بابونه» ناراحتی گریپ برطرف می شود.

۱۵- شربت دم کرده «اسطوخودوس» را هر روز سه بار در فاصله غذاها بنوشید. طرز تهیه: مقدار ده گرم از گل های خشک شده اسطوخودوس را در یک لیتر آب بریزید، بجوشانید و بگذارید تا خنک شود و جا بیفتد. پس از صاف کردن، آن را با «عسل» شیرین سازید.

۱۶- برای گریپ سخت می توانید با خوردن «سیب» خود را معالجه کنید. بایستی برای تمام غذاها تا ۲ روز ۵۰۰ تا ۲۵۰۰ گرم سیب بدون هسته را رنده کنید و بخورید. در این دو روز غذای دیگری نخورید.

۱۷- دم کرده ۱۶-۱۲ گرم «سی سنبه خشک» در ۱۰۰۰ گرم آب جوش که با قند شیرین شود و قدری صمغ عربی کوبیده در آن بریزید در رفع گریپ مفید است.

۱۸- «آرتیشو»، «کنگر»، «شلغم»، «پرتقال»، «بابونه»، «بنفشه»، «تیول»، «چوبک»، «ریحان» و «فندق» مفید می باشند.

گریه اطفال شیرخوار

«سیب» سموم بدن اطفال شیرخوار را دفع می نماید. اگر به آن ها از آب سیب قندک یا «گلاب» بدهید، احساس آرامش کرده، گریه و زاری نمی کنند.

گزیدن افعی

۱- مخلوط میوه ی «بنه» با «سرکه» جهت گزیدن افعی و رتیل نافع است.

۲- ضماد مخلوطی از پخته پوست و گوشت «بالنگ» نافع است.

۳- ضماد عصاره بذر «تخم تره» بر جای نیش حشرات و افعی مفید است.

۴- چون «آب زرشک» را با آب سیب به مقدار مساوی مخلوط کرده و معادل نصف آب زرشک، «آب لیمو» اضافه کرده و به آن مقداری شکر افزوده و به قوام آورید. تا بسته شود، معجونی به دست می آید که ضد سم افعی است.

گزیدن حشرات

۱- اگر ضماد بذر «ترب» را روی محل نیش حشرات و مار و عقرب بگذارید، سم آن ها را خواهد کشید. مالیدن آب ترب به بدن مانع گزش حشرات خواهد شد.

۲- ضماد ساقه زیرزمینی «مرغ» جهت گزیدن حشرات مفید است.

۳- به اندازه یک مشت برگ تازه «ترنجان» را بکوبید و به شکل ضماد روی محل گزیدن بگذارید.

۴- ضماد آب یا روغن برگ «توت» برای درمان گزیدن رطیل و سایر حشرات مفید است.

۵- تخم «تره» کوبیده مفید است. ضماد تخم تره مفید است. به خصوص تخم تره بیابانی مؤثر است.

۶- «نارنج» پادزهر سم حشرات می باشد.

۷- دو مثقال «مرزه» با «عسل» نافع است.

۸- «نانخواه» پادزهر سموم حشرات می باشد.

۹- «سیر» برای گزیدن حشرات سمی ، ضد سم خوبی است.

۱۰- خوردن روغن «به» برای رفع سم حشرات گزنده مفید است .

گزیدن رتیل (رطیل)

۱- مالیدن روغن «فندق» جهت درمان گزیدن «رتیل» نافع است.

۲- میوه ی «بنه» مخلوط با «سرکه» جهت گزیدن افعی و رتیل نافع می باشد.

۳- خوردن یک مثقال «فندق هندی» جهت گزیدن رتیل نافع است.

۴- «سیر» برای گزیدن رتیل ضد سم خوبی است.

گزیدن زنبور

۱- خوردن «پنیر» همراه با پونه پادزهر گزیدن زنبور و کژدم است.

۲- ضماد خام «اسفناج» جهت گزیدن زنبور نافع است.

۳- یک مشت از برگ های تازه «بارهنک» را بکوبید به روی محل زنبور گزیدگی بگذارید و بمالید. البته قبل از کوبیدن خوب بشوید.

۴- خوردن «کنجد» بسیار نافع است.

۵- ضماد «ریحان» ناراحتی و اثر گزیدگی عقرب و زنبور را برطرف می کند.

۶- ضماد «اسفناج» برای ورم های حاصل از گزش زنبور مفید است.

۷- «سرکه» با این که ترش و اسید می باشد، معذالک مالیدن آن به هم حل نیش زنبور مفید است.

۸- اگر «تره» را له کنید و در محل نیش زنبور بگذارید، درد آن را تسکین می دهد.

۹- اگر برگ تازه «فرنجمشک» را به صورت کوبیده روی محل نیش زنبور بگذارید، درد آن را تسکین می دهد.

۱۰- ضماد کوبیده «پیاز» بر محل نیش زنبور زهر آن را از بین می برد.

۱۱- مالیدن «چوبک» در محل نیش زنبور و سایر حشرات مسکن درد و پادزهر آن ها است.

۱۲- ضماد «اسفناج» برای ورمهای حاصل از گزیدن زنبور مفید است.

گزیدن سگ هار

۱- ضماد و بستن مقداری از «باقلائی پخته» در محل گزیدگی سگ هار، سم گزیدگی را به خود می کشد و از خطرات جلوگیری می کند.

۲- ضماد برگ «گزنه» با نمک جهت درمان گزیدن سگ هار نافع است.

۳- ضماد «بادام تلخ» بر محل گزیدن سگ هار قبل از رسیدن پزشک نافع است.

۴- خوردن «پیاز» به تنهایی برای رفع گاز سگ هار مفید است . برای این کار باید تا سه روز هر روز حدود سیصد گرم خورده شود.

ص: ۳۲۱

۵- ضماد «گردو» با «عسل» و پیاز و نمک برای گزیدن سگ هار نافع است.

گزیدن عقرب

۱- خوردن «فندق» با «انجیر» بعد از طعام، پادزهر سموم است و جهت گزیدن عقرب نافع است.

۲- خوردن یک مثقال «فندق هندی» جهت گزیدن عقرب نافع است.

۳- خوردن و مالیدن دانه های «مورد» جهت درمان گزیدگی عقرب نافع است. مقدار خوراک دانه های آن یک مثقال و زیاده روی در بویدن آن سبب بی خوابی است.

۴- ضماد «ریحان» مفید می باشد.

۵- خوردن «پنیر» همراه با «پونه» پادزهر گزیدن زنبور و کژدم است.

۶- «سیب» سم عقرب را ختنی می کند.

۷- اگر ضماد «بومادران» را روی محل نیش عقرب بگذارید، فوراً درد آن را ساکت می کند.

۸- مالیدن ضماد برگ و ریشه ی «کاسنی صحرائی» همراه با «روغن زیتون» بر محل نیش عقرب و حشرات سمی باعث تسکین درد آن ها است.

۹- ضماد کوبیده «پیاز» بر محل نیش عقرب و زنبور زهر آن ها را از بین می برد.

۱۰- ضماد گیاه «درمنه» را چنانچه روی محل نیش عقرب بگذارید، مفید است.

۱۱- مالیدن آب ساقه «شبر» بر محل نیش عقرب مفید است.

۱۲- ضماد مرجمی مخلوط از «پیاز پخته» و «انجیر» بسیار نافع است.

۱۳- اگر ضماد بذر «ترب» را روی محل نیش حشرات و مار و عقرب بگذارید، سم آن ها را خواهد کشید. چون عقرب کسی را که ترب خورده باشد بگزد، ضرر زیادی به او نخواهد رسید.

۱۴- خوردن «دانه های کنجد» پادزهر نیش مار و عقرب است.

۱۵- «مشک زمینی» ضد سم عقرب می باشد.

۱۶- خوردن «سوسنبر» با «عسل»، ضد سم عقرب می باشد.

۱۷- «نارنج» پادزهر سم عقرب می باشد.

ص: ۳۲۲

۱۸- خوردن روغن «ترب» ضد سم عقرب می باشد. طرز تهیه: آب برگ ترب را قبل از آن که بذر پیدا کند گرفته و در «روغن زیتون» ریخته، بجوشانید و آن را صاف کنید و مجدداً بجوشانید تا آب آن از بین برود به شرط آن که نسوزد.

۱۹- عرق «بید»، پادزهر سم عقرب و سموم دارویی است.

۲۰- جوشانده «نانخواه» برای معالجه عقرب گزیده و تسکین درد نیش آن اثر فوری دارد.

۲۱- ضماد شکوفه و برگ «بالنگ» برای عقرب گزیدگی مفید است.

۲۲- یک کیلو «شیر گاو» به بیمار بدهید بخورد. مقداری شیر را هم در ظرفی بریزید و محلی که عقرب گزیده، داخل ظرف شیر قرار دهید تا شیر زهر را به خود جذب نماید. وقتی که رنگ شیر تغییر کرد و زرد شد آن را دور بریزید و چندبار این عمل را تکرار کنید.

۲۳- اگر میسر بود عقربی که شخص را گزیده بگیرید، بکوبید و خمیرش را روی محل گزیدگی به جای پادزهر، ضماد نمایید.

۲۴- «غوره» تازه را بکوبید. تفاله را با آب آن روی موضع ضماد کنید و ببندید و هر چند ساعت ضماد را عوض کنید.

۲۵- پارچه تمیزی را در «سرکه» یا الکل و یا آب نمک و یا ادوکلن آغشته کنید. محل زخم را ضماد نمایید و چندین بار این عمل را تکرار کنید.

۲۶- «اسطوخودوس» و چند انجیر را بپزید. آبش را بخورید و تفاله را ضماد کنید.

۲۷- یک استکان «آب لیموترش» بخورید. ضد سم است. روی زخم هم می توانید ضماد کنید.

۲۸- جرم سیگار با تنباکو را روی زخم، ضماد نمایید.

۲۹- ضماد «دارچین» برای عقرب زدگی مفید است.

گزیدن مار

۱- خوردن یک مثقال «فندق هندی» جهت گزیدن مار نافع است.

۲- ضماد شکوفه و «برگ بالنگ» برای مار و عقرب گزیدگی مفید است.

۳- خوردن پنج گرم از ریشه «ماردارو»، مار گزیده را از مرگ نجات می دهد و

حیوانات، مخصوصاً اسب و گاو هم موقعی که مار آن‌ها را می‌زند، به سراغ درخت ماردارو آمده و آن را از ریشه می‌کنند و کمی از آن را می‌خورند.

۴- ۵۰ گرم از تخم «بالنگ» ضد سم حیوانی خوبیست و حتی از تریاق قوی‌تر است و هرگاه با شرات و آب گرم مخلوط شود جهت رفع سم مارگزیدگی و عقرب‌گزیدگی مفید است. بایستی ضماد شود.

۵- بهتر است فوراً یک لیوان «روغن زیتون» سر بکشد. مار گزیده را از مسمومیت و خطر برکنار می‌دارد.

۶- «تخم ترب» با شراب جهت مارگزیدگی مفید می‌باشد.

۷- «سیر» برای گزیدن مار، ضد سم خوبی است.

گل مژه

۱- ضماد «راتیانج» جهت گل مژه مفید است.

۲- یک حبه «سیر» را به دو نیم کنید و با آن محل جوش و ناراحتی را مالش دهید.

۳- اگر چشم شما قرمز شده یا گل مژه پیدا کرده، چشم‌ها را با جوشانده برگ گردو بشویید.

گواتر (غمباد)

۱- «ترب» ترشحات غده تیروئید را زیاد می‌کند و ضد گواتر می‌باشد.

۲- «کاهوی دریایی» به علت سرشار بودن از املاح معدنی، مخصوصاً ید ضد گواتر و ضد سرطان می‌باشد.

۳- به مبتلایان توصیه کنید تا میتوانند از برگ و بذر گیاه «خرفه» استفاده کنند.

۴- شیره تازه انواع «شیر پنیر» برای گواتر مفید می‌باشد.

۵- با خوردن «شلغم» برطرف می‌شود.

۶- دم کرده پوست «بلوط» درمان گواتر است.

۷- برای معالجه گواتر سمی و کوچک کردن غده ی سبب آدم بهترین وسیله ضماد کوبیده ی پوست «پرتقال» و «لیمو» است.

۸- «بولاغ اوتی» به علت داشتن ید ضد غمباد است.

گوشت‌های زیادی

برای نرم کردن دست و صورت و از بین بردن گوشت‌های زیادی، به سراغ «رب نارنج» و بدل آن «آب لیمو» بروید.

گوشه کردن انگشت

۱- ضماد «فلفل» مخلوط با «زفت» دفع می کند.

۲- بستن کوبیده «زیره» و «نمک» بسیار مفید است.

۳- گاه اتفاق می افتد که به عللی گوشه انگشت چرک کرده و دردناک می شود. برای درمان آن بایستی حریره «سیب زمینی» تهیه و یک روز تمام ضماد آن را روی انگشت بگذارید و هر دو ساعت یک بار ضماد را عوض کنید.

۴- «انار» پخته، چاره گوشه کردن انگشت است.

ص: ۳۲۵

لارنژیت (ورم حلقوم)

- ۱- جوشانده ی «تره» برای لارنژیت به کار می رود.
- ۲- «اسطوخودوس» برای لارنژیت تجویز می شود.
- ۳- در داروسازی جدید از گل های ناشکفته «علف سرفه - فرفره» استفاده می کنند که برای درمان لارنژیت مفید می باشد.
- ۴- ۲۰ تا ۳۰ گرم از گل «اکلیل الملک» را در یک لیتر آب دم کنید و پس از هر غذا یک فنجان از آن میل کنید.
- ۵- غرغره آب «انگور» مفید است.

لاغری

- ۱- میوه «انبه» اشخاص لاغر را فربه می نماید.
- ۲- «خرمای رسیده» برای اشخاص لاغر مفید می باشد.
- ۳- «گندم»، چاق کننده است.
- ۴- «مربای گردو» با «عسل» جهت چاق شدن مؤثر است.
- ۵- «مربای بادام» در چاق کردن اشخاص لاغر اثری معجزه آسا دارد.

۶- مداومت در خوردن «یونجه»، مخصوصاً شربت آن، چاق کننده است.

۷- اگر از لاغری رنج می برید، «انجیر» بخورید.

۸- «موز» اشخاص ضعیف البنیه را چاق می کند.

۹- «پنیر» با «مغز گردو» و «مرزه» چاق کننده بدن می باشد.

۱۰- «پسته» با این که غذایت زیادی ندارد اشخاص لاغر و ضعیف را چاق می کند.

۱۱- «گرمک» چاق ها را لاغر و لاغرها را چاق می کند.

۱۲- «اقحوان» چاق کننده و نیروبخش می باشد.

۱۳- اشخاص لاغر باید میوه ی «انگور» را همراه با نان و غذاهای دیگر میل نمایند. انگور، هم چاق و هم لاغر می کند.

۱۴- خوردن برگ و دانه های «شنبلیله» به طور مرتب برای چاق شدن اشخاص لاغر سودمند است.

۱۵- «تخمه کدو» اشخاص لاغر را چاق می کند.

۱۶- اگر لاغر هستید و می خواهید چاق شوید به جای «سرکه»، روی سالاد «کاهو»، «سکنجبین» بریزید.

۱۷- میوه «بلوط» برای چاق شدن اشخاص لاغر یک غذای مناسب می باشد.

۱۸- «کره»، «خامه»، «عسل» و «دانه خشخاش» اشخاص لاغر را فربه می نماید.

۱۹- «عرق ریشه درخت چنار» که از چهار کیلوی آن یک کیلو عرق گرفته باشند، جهت چاق شدن اشخاص لاغر سودمند است.

۲۰- «میوه درخت خرنوب» برای چاق شدن تجویز می شود.

۲۱- روزانه کمی از «کتیرا» را با «مغز بادام» و «نشاسته» به صورت پاستیل در آورده، میل نمایید.

۲۲- خوردن ۱ رزه، ۳ «مرزه» با پنیر برای چاق شدن مفید است.

۲۳- خوردن مداوم معجون «شنبلیله»، «خشخاش»، «بادام»، «آرد گندم»، و «عسل» بسیار خوب است.

۲۴- خوردن «زردآلو» به چاق شدن اشخاص لاغر به خوبی کمک می کند.

۲۵- «سیب» از خوراکی های رژیم لاغری است و برای چاقی مفید است.

۲۶- «زیره سیاه» مقوی بدن و چاق کننده است .

ص: ۳۲۷

۲۷- «توت»، «خربزه»، «شیر نارگیل»، «سیب زمینی ترشی»، «برنج» و «نخود» چاق می کنند.

لخته شدن خون

- ۱- «سرکه» از لخته شدن خون و شیر در معده جلوگیری می کند.
- ۲- «پرتقال» از فساد خون و لخته شدن آن جلوگیری می کند.
- ۳- «پیاز» از لخته شدن خون جلوگیری می کند و از زیان آلودگی هوا می کاهد.
- ۴- «فلفل قرمز» برای حل شدن لخته های خون کمک می کند.

لقوه

- ۱- «خرمای رسیده» برای اشخاص فلج و لقوه ای مفید می باشد.
- ۲- «سس» جهت لقوه مفید می باشد.
- ۳- «ترشی کهنه سیر» جهت لقوه مفید است.
- ۴- اگر میوه «فندق هندی» را با آب بمالید تا کف کند جهت لقوه و فلج مفید است.
- ۵- چنانچه دانه های «آلبالوی تلخ» را با «اسفند» و «مصطکی» در روغن بجوشانید. خوردن و مالیدن آن جهت معالجه ی لقوه و فلج مفید است.
- ۶- «بنه» ضد فلج و لقوه می باشد.
- ۷- «زیره» درمان رعشه و لقوه می باشد.
- ۸- بو کردن «سیاه دانه» جهت لقوه مفید است.
- ۹- آشامیدن دم کرده «مرزنگوش» برای لقوه مفید است.
- ۱۰- خوردن «روغن ترب وحشی» برای لقوه نافع است.

لکنت زبان کودکان

- ۱- خوردن «آب سیب» و «آب انگور» بسیار مفید و سودمند است.
- ۲- خوردن «اگیر ترکی» با «مصطکی» جهت لکنت زبان کودکان نافع می باشد.

- ۱- «گل ختمی» را در آب بخیسانید و با «جوش شیرین» مخلوط نموده روی موضع بمالید.
- ۲- «سیر»، «پیاز»، «کمی باروت» و «نمک» را خوب بکوبید. با «عسل» مخلوط نموده روی آن ماساژ دهید.
- ۳- «واجبی» و «حنا» را مخلوط کنید. محل را ماساژ بدهید و پس از نیم ساعت بشوید.
- ۴- «آرد گندم»، «فضله کبوتر» و «سیاه دانه» را با «نفت سیاه» مخلوط کنید و ضماد نمایید.
- ۵- «مربای پوست هندوانه»، «آب ترب» و «سکنجبین»، «آش گشنیز و غازیاقی»، «آش ماش و آب غوره با آش ماش، سبزی پلو که با غازیاقی پخته باشد، مفید است.
- ۶- مدت پانزده روز «گل سرخ» با «آب دوغ خیار» بخورید، ضمناً «غازیاقی خشک» را بکوبید با «عسل» مخلوط کنید و بخورید.
- ۷- غذاهایی که مواد گوگردی در آن وجود دارد مانند: «اسفناج»، «پیاز»، «تره تیزک» (شاهی)، «تره»، «خیار»، «کاسنی»، «کلم»، «شلغم»، «سیر»، «خرما»، همچنین خوراکی هایی که دارای «ویتامین C» می باشند مانند: «قره قروت»، «لیموترش»، «گوجه درختی» و امثال این ها بیشتر استفاده نمایند.

لکه چشم (کدورت قرنيه)

- ۱- عصاره «ریواس» جهت تقویت نیروی باصره و از بین بردن لکه های سفید چشم تجویز شده است.
- ۲- اگر بیخ «شیرین بیان» را ساییده و مانند سرمه به چشم بکشید، برای رفع سفیدی و تقویت بینایی چشم سودمند می باشد.
- ۳- چکاندن آب «پیاز» با «عسل» در چشم جهت رفع لکه سفیدی تجویز شده است.
- ۴- «آب مرزه» نافع است.

لکه های پوستی

۱- ضماد برگ، ریشه و ساقه «کرفس» با گوگرد و بوره جهت سیاهی پوست و لکه های پوستی مفید است. ص.

۲- مالیدن «کتیرا» با «سرکه» لکه های پوستی را برطرف می سازد.

۳- چون آب ساقه «گون» را با «عسل» بر روی لکه های پوستی بمالید، آن ها را برطرف خواهد نمود.

لکه های زیر چشم

کمی «عسل» را با «سرکه» مخلوط کنید و بر روی لکه های زیر چشم بمالید. رنگ و خون مرده را از بین می برد.

لکه های سرخ پوست

ضماد ترکیبی از «تخم تره تیزک» و «عسل» بسیار مفید است.

لکه های سفید

۱- ضماد ترکیبی از «تخم تره تیزک» و «عسل» بسیار مفید است.

۲- ضماد «تخم تره بیابانی» درمان کننده لکه های سفید است.

لکه های سفید ناخن

ضماد «فلفل» مخلوط با «زفت» عوارض آن را دفع می کند.

لکه های سیاه

۱- ضماد کوبیده پوست داخلی «باقلا» جهت پاک شدن لکه های سیاه توصیه شده است.

۲- چون «پیاز دشتی» را با «سرکه» کوبیده و در حمام بر لکه های سیاه پوست بدن بمالید رنگ آن را از بین می برد.

۳- ضماد «تخم تره» جهت لکه های سیاه پوست و ماه گرفتگی مفید است.

۴- برای معالجه لکه های سیاه جلدی می توانید از جوشانده قسمت های هوایی و بیخ «کنگر بزرگ» استفاده کنید.

لکه های سیاه صورت

مالیدن کوبیده «برگ بو» جهت از بین رفتن لکه های سیاه صورت مؤثر است.

لکه های صورت

۱- محلول «آب پیاز» لکه های صورت را برطرف می کند.

۲- «نشاسته» و «زعفران» را مخلوط نموده، ضماد نمایید. ۳- گوشت «خربزه» و «پوره ارمنی» را در محل لکه ضماد نمایید.

۴- شاخه و برگ «سماق» را بجوشانید با آن صورت خودتان را ضماد نمایید.

۵- مالیدن «روغن بادام تلخ» برای پاک کردن آثار لکه های صورت مفید است.

لکه های قرمز چشم

۱- چون «افستین» را ساییده، در پارچه کتان بسته و آن را در آب جوش فرو برده، روی پلک چشم بگذارید، لکه های قرمز چشم را که در اثر ضربه پیدا شده باشد، برطرف می کند. زیرا خون را به سوی خود جذب می کند.

۲- سرمه «میخک» جهت برطرف کردن لکه سرخ که در چشم پدید آید و تاریکی چشم مفید است و خوردن آن نیز به همین منظور تجویز می شود.

لکه های قرمز و سیاه

برای پاک کردن لکه های قرمز و سیاه که در روی پوست و صورت و بدن شما پیدا می شود، بهتر آن است که به «رب نارنج» نمک زده و روی آن ها بمالید و بگذارید تا خوب خشک شود.

لنفاتیسم

«اسطوخودوس» را برای لنفاتیسم تجویز می کنند.

لوزالمعدہ

«فلفل قرمز» مفید است.

لوزہ

«انجیر» پختہ بسیار مفید است .

لیزآبہ

«گزنہ»، لیزآبہ را از بین می برد.

لیزی معدہ

۱- «کرفس» لیزی معدہ را از بین می برد.

۲- آب پختہ «نخود» با کمی نمک، لیزی معدہ را از بین می برد.

ص: ۳۳۲

مالاریا* (تب لرز)

- ۱- پوست و چوب درخت «شمشاد» ضد مالاریا است.
- ۲- نوع رومی «جنطیانا» را برای معالجه مالاریا تجویز می نمایند.
- ۳- برگ های «آفتابگردان» جهت مالاریا تجویز می شود.
- ۴- با نوشیدن «شربت بابونه» برطرف می شود.
- ۵- در اغلب منازل چینی فرآورده های «سوژای شور» به انواع مختلفه خمیری یا مایع تهیه می شود و برای معالجه مالاریا مصرف می شود.

مالیخولیا

- ۱- چون خوردن «اقحوان» تولید قی صفراوی می کند، برای مالیخولیا و غش، زیاد توصیه شده است.
- ۲- بوییدن و نوشیدن جوشانیده «مرزنگوش» مالیخولیا را درمان می نماید.
- ۳- «سس» جهت مالیخولیا مفید می باشد.
- ۴- «افستین» برای درمان مالیخولیا سودمند می باشد.

ص: ۳۳۳

۵- جوشانده «گل گاوزبان» اصلی همراه با داروهای دیگر جهت مالخولیا مفید می باشد.

۶- «پیاز دشتی» جهت اکثر امراض دماغی و عصبی مانند مالخولیا مفید می باشد.

۷- مداومت در خوردن «اسطوخودوس» مالخولیا را از بین می برد.

۸- برای معالجه مالخولیا از جوشانده «زنجبیل شامی» استفاده کنید.

۹- خوردن «مغز میوه نارگیل» مواد سودایی و بلغمی را از بین می برد و به همین جهت برای مالخولیا نافع است.

۱۰- انواع «هلبله ها» برای مالخولیا سود فراوان دارند.

۱۱- چنانچه مبتلایان به مالخولیا هر روز ۵/۱ گرم بیخ «بسپایه» (یکی از انواع سرخس) را با ۳۰ گرم مغز «فلوس»، هفت روز بخورند، به درمان مرض کمک خواهد کرد.

۱۲- آب قسمت مغز ترش مزه «بالنگک» اگر با غذا خورده شود برای مالخولیای حاصل از سودا نافع است و چون ترشی آن برای اشخاص سوداوی مضر است، باید با شکر و قند، شیرین شود و سپس خورده شود.

۱۳- «شیر نارگیل» برای مالخولیا مفید است .

۱۴- اگر «بادیان رومی» را کوبیده به صورت گرد در آورید و گرد آن را با گل قند بخورید و یا گرد آن را جوشانیده و بخورید برای مالخولیا بسیار مفید است .

۱۵- «قهوه» برای مالخولیا مفید است.

۱۶- اگر «اسفناج» را در آب پخته با «روغن بادام شیرین» یا کره گاو و گوشت بره پخته بخورید برای مالخولیا مفید است .

۱۷- اگر مالخولیای ناشی از گرفتگی های کبد باشد «اسفناج» را به تنهایی و یا با «کرفس» پخته و بخورید و یا آب اسفناج را گرفته و بیاشامید خیلی مفید است .

۱۸- آشامیدن دم کرده «مرزنگوش» برای مالخولیا مفید است.

مانیا

۱- «سس» جهت مانیا مفید می باشد.

۲- «چوب چینی» برای معالجه مانیا مفید می باشد.

۳- به موارد «جنون» نیز توجه کنید.

- ۱- در صورتی که مدتی میوه کوبیده ی «بنه» را بر محل ماه گرفتگی بمالید به تدریج رنگ آن را زایل می نماید.
- ۲- ضماد «تخم تره تیزک» جهت برطرف کردن لک های سیاه ماه گرفتگی مفید است.

مخملک

- ۱- مصرف گل «بنفشه» در مورد مخملک به کار می رود.
- ۲- «بابا آدم» اثری معجزه آسا برای فرو نشاندن دانه های مخملک دارد.
- ۳- ضماد «تره» با «سماق» مفید است.
- ۴- اگر آب برگ «کاسنی» با «صندل سرخ» و «سرکه» و «گلاب» مالیده شود، خوب است.
- ۵- ضماد برگ «کلم وحشی یا اهلی» که نرم کوبیده شده و با «آرد جو» ضماد تهیه شود، مفید می باشد.
- ۶- ضماد «جو» با «سرکه» مفید است.
- ۷- دم کرده «عدس» با «سرکه» مفید است.

مرض قند (دیابت*)

- ۱- «گزنه» برای مرض قند مفید است.
- ۲- «کنگر» به درمان مرض قند کمک می کند.
- ۳- مبتلایان به مرض قند می توانند با «گلو تن» (یکی از مواد سفیده ای گندم) نان تهیه کرده و میل نمایند.
- ۴- قند «تمشک» برای مبتلایان به مرض قند مفید و مداوا است.
- ۵- میوه ی «گردو» که به چهار مغز معروف است یکی از داروهای ضد مرض قند به حساب می آید.
- ۶- اگر مبتلا به مرض قند هستید تا می توانید از «خیار» و «تخم خیار» استفاده کنید.

۷- عصاره ساقه های زیرزمینی «مرغ» مفید است.

۸- «سیب زمینی ترشی» یک غذای ایده آل برای مبتلایان به مرض قند می باشد.

۹- «گیلاس» برای مبتلایان به مرض قند مفید است.

۱۰- قند «فندق» برای مبتلایان به مرض قند مفید است.

۱۱- در برگ «شاه توت» یک ماده ضد قندی وجود دارد که مرض قند را درمان کرده و قند خون را پایین می آورد.

۱۲- قند میوه «توت فرنگی» برای مبتلایان به مرض قند مفید است.

۱۳- «قند زردک» نه تنها برای بیماران مبتلا به مرض قند ضرر ندارد بلکه به علت داشتن انسولین گیاهی، درمان این مرض است.

۱۴- دوی مرض قند در ساقه برگ «چغندر» قرار دارد.

۱۵- قند «گلابی» برای مبتلایان به مرض قند ضرر ندارد بلکه مفید است.

۱۶- میوه «سروناز» خنک بوده و برای معالجه مرض قند به کار می رود.

۱۷- سرشاخه های گلدار و برگ «افستین دریایی» درمان مرض قند است.

۱۸- «زرده تخم مرغ» برای مبتلایان به مرض قند سود فراوان دارد.

۱۹- آب نوع مسمایی «کدو» را گرفته، روی آن کمی «آب لیمو» ریخته و روزی یک لیوان میل نمایید.

۲۰- «پیاز» دارای انسولین گیاهی و اینولین هست و به همین جهت برای مبتلایان به مرض قند مفید بوده و قند خون را پایین می آورد.

۲۱- «کدو» برای بیماران قند مفید است.

۲۲- انواع «درمنه» و «سنتوتین» قند ادرار را کم می کند و یکی از داروهای ضد مرض قند می باشد.

۲۳- «قنطاریون باریک» برای مرض قند توصیه شده است.

۲۴- «پرتقال» برای بیماران مبتلا به قند بسیار نافع است.

۲۵- «شاهی آبی» را خام خام یا به طور سالاد بخورید.

۲۶- «توت»، مخصوصاً توت خشک با وجودی که قند دارد بسیار مفید است. ۲۷-۲۵ گرم برگ خشک «گردو» را در یک لیتر آب دم کنید و صبح و شب یک لیوان از آن بنوشید.

ص: ۳۳۶

۲۸- اخیراً در «هویج»، انسولین گیاهی مخصوصی پیدا کرده اند که بیماری قند را معالجه می کند.

۲۹- «سیب زمینی» را به شکل آب پز پوره ای سرخ کنید و یا تنوری بریان کرده مصرف نمایید.

۳۰- بهتر است یک وعده غذای خود را منحصر به «شلغم» کنید.

۳۱- «گوجه سبز»، «تخم گشنیز»، «آب غوره»، «برگ گردو»، «مورد سبز»، «میوه های ترش»، «برگ لارک»، «کوچی کوچ» و «برگ بابا آدم» مفید می باشند.

۳۲- در بیماری قند خون، مصرف «بقولات» مفید است.

۳۳- کنترل وزن یکی از عوامل مهم در کنترل قند خون است.

۳۴- ورزش در درمان بیماری قند حیاتی است.

۳۵- «پیاز» و «سیر» برای کاهش قند خون بسیار مؤثر هستند.

۳۶- «جوانه جو» دارای ماده ای است که قند خون را پایین تر می آورد.

۳۷- در هر یکصد گرم «سیب» ۲۵ گرم «ویتامین ۵»، «A» گرم «ویتامین B» و ۲۰ گرم «ویتامین C» وجود دارد. برای جلوگیری از ابتلا به بیماری قند (فلبیت) خوردن سیب بسیار مفید است.

۳۸- مقدار چهل گرم از پوست یا برگ «درخت فندق» را در یک لیتر آب به مدت پنج دقیقه بجوشانید. صاف و شیرین کنید. روزی ۴ یا ۵ بار، هر بار نیم فنجان به فاصله معین بنوشید.

۳۹- آب فشرده میوه «گواوا» برای دیابت مفید است.

۴۰- «لوبیای خشک» یکی از مؤثرترین مواد غذایی تنظیم کننده قند خون است.

۴۱- مصرف «علف چشمه» در بیماری قند تأثیر مثبت و شفابخش دارد.

۴۲- در چین از «نخودفرنگی» برای بیماری قند استفاده می شود.

۴۳- از «مریم گلی» به عنوان کم کردن مقدار قند خون استفاده می شود.

مسمومیت

۱- آب گیاه «هندبازی» با «روغن زیتون» برای رفع مسمومیت اکثر سموم نافع است.

۲- در شبه جزیره مالایا برگ های «شاهدانه» را می کشند و دود می کنند و برای رفع

ص: ۳۳۷

مسمومیت مفید می دانند.

۳- در چین و ژاپن پوست و پولپ داخل «هندوانه» را برای معالجه مسمومیت می خورند.

۴- «انگور»، کلرور سدیم کمی دارد و ضد سم است.

۵- میوه تازه «انجیر» خنک محسوب می شود. عرق را زیاد می کند و سموم و چربی را با عرق بیرون می آورد.

۶- «پونه نهری» (گل پونه) پادزهر مسمومیت غذایی و ضد زهر قارچ های سمی است.

۷- «ترب» ضد سم می باشد.

۸- خانواده «نعناع» به علت داشتن عطر و خواص بسیار، ضد عفونی کننده ضد سم و ضد حشرات می باشد.

۹- عصاره «برگ توت» ضد سم قوی است.

۱۰- «گلابی» پادزهر سموم مخصوصاً زهر قارچ های سمی می باشد. و این خاصیت در میوه های غیر پیوندی و خج زیادتر است و چون «گلابی» را با قارچ سمی بپزید، زهر آن را خنثی می کند. هر وقت دچار مسمومیت شدید، به سراغ «گلابی» بیایید، شما را یاری خواهد کرد.

۱۱- دو حبه «سیر» را بکوبید و یا رنده کنید و در یک لیوان آب داغ بریزید. یک شب بماند. صبح ناشتا آن را سر بکشید. این دم کرده سیر ضمن درمان مسمومیت، اشتها آور هم هست زیرا دارای مقداری ید می باشد.

۱۲- مخلوطی از «شبت» و «عسل» درمان مسمومیت می کند. در ضمن در صورت مداوم ایجاد قی می کند.

۱۳- هر گاه پخته «توت ترش» را با «عسل» و «انجیر» مخلوط کنید درمان کننده است.

۱۴- «رب شکوفه» و «برگ بالنگ» مفید می باشند.

۱۵- «فلفل» ضد سم است .

مسمومیت از تریاک

جوشانده پوست ریشه «زرشک» ضد سم قویست و برای درمان مسمومیت ها، به

خصوص مسمومیت های ناشی از خوردن تریاک مؤثر و مفید است.

مسمومیت غذایی

۱- چون نیم کیلو کوبیده «کفری» را در یک لیتر آب بجوشانید تا نصف شود. بعد هموزن آن شکر افزوده، به قوام آورید معجونی به دست می آید که جهت مسمومیت غذایی نافع است.

۲- خوردن «تره» با «عسل» پادزهر سموم مخصوصاً مسمومیت غذایی است.

مسمومیت کبد

«لیموترش» کبد را از سموم پاک می نماید.

مطبقه

۱- بهترین درمان حصبه و مطبقه، «هندوانه» است. ولی چون سلولز زیاد دارد و دیر هضم و نفاخ است، این دسته از بیماران نمی توانند از گوشت آن استفاده کنند. برای آن ها که روده هایشان مجروح است، تولید نفخ خطرناک است لذا به این دسته از بیماران توصیه شده است که آب آن را گرفته صاف کرده و با کمی «شیر خشت» مخلوط نموده و نوش جان نمایند تا به این ترتیب هم تبرید کرده و هم دچار نفخ و ناراحتی معده و روده نشوند.

۲- از مغز دانه های میوه ی «سدر» شیره بکشید. برای حصبه و مطبقه مفید است.

منتزیت

۱- اسانس «مرکبات» قادر است بزرگ ترین دشمنان بشر را که میکروب های دیفتری، منتزیت و حصبه می باشند، نابود سازد.

۲- ضماد «برگ کلم» در مورد منتزیت توصیه شده است.

۳- «ابهل» (میوه یکی از گونه های سروکوهی) برای منتزیت تجویز می شود.

۴- ضماد «بومادران» جهت سرسام به کار برده شده است.

۵- روغن نوع شیرین «بادام» نافع است.

۶- بوییدن «گل زعفران» جهت سرسام نافع است.

۷- چکاندن «آب کدو» در بینی و گوش، چنانچه خام فشرده شود، جهت سرسام نافع است.

۸- جوشانده «گل گاوزبان» اصلی همراه با داروهای دیگر جهت سرسام مفید می باشد.

۹- «کدوی تازه» را بدون پوست با تخم بسایید و آب آن را بگیرید، ۴ جزو آب کدو و یک جزو روغن کنجد را مخلوط کرده بجوشانید تا آب آن تبخیر شود. بیمار این روغن را ببوید.

۱۰- پخته «توت ترش» مخلوط با «عسل» و «انجیر» درمان کننده است. پخته برگ آن نیز همین خواص را دارد.

۱۱- هرگاه ترکیبی از «سرکه»، «گلاب» و «روغن بادام» به بیمار دهید. بسیار مؤثر است.

۱۲- در چین از اسانس روغنی لیموترش به عنوان آنتی بیوتیک برای معالجه مننژیت استفاده می شود.

۱۳- برای اشخاص مبتلا به سرسام های صفراوی پس از ۳ روز پرهیز غذایی از شروع بیماری، خوردن «اسفناج» که با آب پخته و با روغن بادام شیرین، آغشته شده باشد نافع است .

۱۴- اگر «آش اسفناج» با ۱ اش، ۳ «ماش» پوست گرفته، «جو» سفید پوست گرفته و «روغن بادام» شیرین و شیر «تخم خشخاش» پخته شود برای سرسام های سوداوی بسیار مفید است .

موخوره

۱- چون ریشه «کنجد» را در آب بجوشانند و سر و مو را با آن بشویند، باعث درازی و سیاه شدن مو شده و موخوره و شوره را از بین می برد.

۲- چون میوه «مورد» را با آب و برگ «چغندر» بپزند و بر سر بمالند، شوره را از بین می برد و موخوره را نابود می کند.

۳- «بذر پیاز» جهت موخوره مفید است.

۴- موی سر را با آب «شنبلیله» ماساژ دهید و به جای شامپو و یا صابون دیگر برای شستشوی سرتان از گل سرشور و یا صابون رودبار (صابون زیتون) استفاده نمایید. موها را شفاف می کند. ضمناً موها را ماساژ دهید و به شدت برس بزنید. کمی موها را بکشید تا موخوره دفع شود.

۵- «مورد» و «حنا» و «نخود خام» هر کدام چهار مثقال، «قهوه» و «گل ریواس» هر کدام یک مثقال، همه را خوب بکوبید و به صورت پودر در آورده و با دو عدد «زرده تخم مرغ» خمیر نمایید. به سرتان بمالید. و موها را ماساژ دهید پس از ۱۲ ساعت بشویید. این عمل را هر دو ماه یک بار تکرار کنید. و اگر می خواهید موهای شما به جای خرمایی یا بور به رنگ مشکی شود، به جای حنا رنگ سر مخلوط نمایید.

۶- «روغن کنجد»، «روغن زیتون»، «روغن بادام»، «روغن نارگیل»، «روغن گل همیشه بهار»، «روغن گل نسترن» که از میوه و دانه گیاهان گرفته می شود، یا حنا یا قهوه و جوهر آهن یا تخم مرغ به سرتان بمالید (ضمناً نماید و خوب ماساژ دهید)، پیاز مو را قوت می دهد و از موخوره جلوگیری می کند و موها رشد می نماید.

۷- مقداری «کتیرا» را در آب جوش حل کنید. سرتان را با آن بشویید و موها را شفاف می کند.

۸- «روناس» و دانه های «خشخاش» و «قهوه خام» و «نخود خام» را هر کدام ده گرم تهیه نموده با هم بکوبید، و با دو عدد «زرده تخم مرغ» خمیر نموده، موقع خوابیدن روی سرتان بمالید و ماساژ دهید صبح بشویید.

۹- «روغنهای ماهی تون و مورو»، «مغز کله حیوانات» و «گوجه فرنگی» مفید هستند.

موی ریخته

ضمناً مخلوطی از «فلفل»، «پیاز» و «نمک»، موی ریخته را می رویاند.

موی زائد خانم ها

۱- «شیره رازیانه» را به صورت بمالید.

۲- اگر «باقلا» را بکوبید و بر هر عضو که مایل باشید ببندید، موی در آن عضو نمی روید و موی را از رویدن باز می دارد. خصوصاً اگر آن موضع را قبلاً از موی پاک کرده باشید و این ضمناً را مکرر روی آن بگذارید.

موی صورت کوسه

ضماد سوخته «فندق» با پوست و پیه خوک جهت طاسی سودمند است و باعث رویدن موی صورت جوانان و اشخاص کوسه می گردد.

میخچه

- ۱- مالیدن «شیرابه انجیر» میخچه را از بین می برد.
- ۲- دمبرگ جوان «گردو» را روی میخچه بمالید تا برطرف شود.
- ۳- ضماد برگ له شده «خرفه»، همچنین شیره برگ های آن برای سوختگی و میخچه مفید است.
- ۴- به تجویز «پینه» عمل کنید.
- ۵- «سیر» را نرم بکوبید و به صورت ضماد روی میخچه بگذارید و هرچند ساعت یک بار آن را عوض کنید تا به کلی میخچه معدوم شود.
- ۶- لاتکس یا «شیرابه انجیر» برای زگیل، بواسیر و میخچه نافع است.

میگرن (صداع شقی)

- ۱- مالیدن برگ له شده «خرفه» جهت معالجه سردردهای یک طرفه (میگرن) تجویز شده است.
- ۲- برای میگرن «اسطوخودوس» را تجویز می کنند.
- ۳- دم کرده گل های «شاه پسند» برای میگرن تجویز می شود.
- ۴- ضماد برگ «علف هزار چشم» برای میگرن تجویز می شود.
- ۵- بهتر است مرتب از دم کرده گل «زیرفون» بنوشید.
- ۶- برای درمان سردرد یک برش، «لیموی تازه» را به داخل یک فنجان قهوه داغ غلیظ بیندازید و بنوشید.
- ۷- نوشیدن دم کرده «ترنجان» این ناراحتی را برطرف می سازد.
- ۸- هنگام کهولت یکی از عوارضی که به سراغمان می آید سردرد و میگرن است.

برای درمان آن باید ۵۰۰ گرم برگ تازه «آرتیشو» را در یک لیتر آب الکل نود درجه بریزید و پانزده روز بگذارید تا بخیسد. سپس هر روز هشت تا سی گرم از آن را در کمی مایع مخلوط کنید و بنوشید.

۹- «پیاز» خام را رنده کرده و روی پیشانی قرار دهید.

۱۰- «پیاز» تندی را خرد کنید. پوست بکنید و گاز آن را تنفس کنید.

۱۱- «بابونه» در تقلیل تواتر و شدت حملات بیماری میگرن مؤثر است.

۱۲- دم کرده «سرپوله» برای رفع میگرن نافع است.

۱۳- گیاه «شاهدانه» برای معالجه میگرن مفید است.

۱۴- دم کرده برگها و سرشاخه های «انگور فرنگی سیاه» مفید است.

ص: ۳۴۳

ناخنه (ناخنک*)

- ۱- ضماد پیاز «گل نرگس» با «عسل» برای ناخنه و ورم پلک چشم تجویز می شود.
- ۲- سرمه خاک اره نرم «آبنوس» برای ناخنه مفید می باشد.
- ۳- از قطره های «زیره سبز» به تنهایی یا با «روغن زیتون» برای ناخنه استفاده می شود.

ناراحتی اعصاب

- ۱- با نوشیدن شربت «بابونه» بهبود می یابد.
- ۲- محلول دم کرده «پونه کوهی» را در آب وان حمام بریزید و در آن خود را کم ماساژ دهید.
- ۳- نوشیدن دم کرده «ترنجان» (به طریق ۲ اختلالات گوارشی) مفید است.
- ۴- عرق ریشه درخت «چنار» که از چهار کیلوی آن یک کیلو عرق گرفته باشند، سودمند می باشد.
- ۵- در آمریکا از «شوید» برای آرامش اعصاب استفاده می شود.

ناراحتی رحم

- ۱- اگر «خردل» با «پونه» و «سرکه» رقیق خورده شود، برای اختناق رحم و اخراج انگل معده نافع است.
- ۲- «بسپایه» برای تقویت رحم و خوشبویی رحم نافع است.
- ۳- روغنی که از میوه درخت «برگ بو» به دست می آید برای ناراحتی های معده، شکم و رحم مفید است.
- ۴- دم کرده «بادیان رومی» با ریشه «شیرین بیان» برای بیماری رحم نافع است.
- ۵- «تخم هل» در ناراحتی رحم به کار می رود.
- ۶- «روغن دارچین» برای سنگینی، سردرد و دردهای رحمی چه از طریق خوردن و چه با مالیدن نافع است.
- ۷- اگر در دم کرده «زیره سیاه» بنشینید، برای تسکین دردهای رحم نافع است.

ناراحتی روده

- ۱- «تخم ترشک درشت» سرد و خشک است و برای بیماری های قلب، معده، کبد و روده ها مفید است.
- ۲- در روسیه «سیر» برای اختلالات روده ای مصرف بسیار وسیعی دارد.
- ۳- در هند و چین «دانه لیچی» را که در الکل خیسانده باشند برای رفع ناراحتی های روده ای می خورند.
- ۴- خوردن آب جوشانده «برنج» برای روده بسیار مفید است.

ناراحتی ریه

- ۱- «بادام تلخ» برای رفع ناراحتی های ریه بی نظیر است. به خصوص اگر همراه با «نشاسته» و «نعناع» بخور داده شود.
- ۲- «تخم آفتاب گردان» برای ناراحتی ریه اثر شفابخش دارد.
- ۳- «گردو» برای ناراحتی ریه استفاده می شود.

ناراحتی قاعدگی

۱- جوشانده ۱۰۰ تا ۱۲۰ گرم «تخم جعفری» در یک لیتر آب، درمان کننده قاعدگی های سخت و ترشحات غیرطبیعی خانم ها است.

۲- نوشیدن روزانه یک لیوان کوچک از عصاره «چغندر» بسیار مفید است.

ناراحتی قلبی

۱- در حدود ۷۵ گرم «سقز» و ۱۵۰ گرم «پیه جگر بز» را داغ کنید و در وقت خواب به مدت ۳ تا ۷ شب کمی از آن بخورید.

۲- «سنبل الطیب»، «سیر صحرایی»، «همیشه بهار کوهی»، «بنفشه عطری» و «خردل» مفید می باشند.

۳- «تخم ترشک درشت» سرد و خشک است و برای بیماری های قلب، معده، کبد و روده ها مفید است.

ناراحتی کلیه

۱- پوست «سیب» خشک شده به صورت جوشانده برای ناراحتی کلیه که منجر به کاهش ادرار می شود بسیار مفید است زیرا مدر است و دستگاه هاضمه را مرتب می کند و دفع اسید اوریک را تسهیل می نماید.

۲- «آب هندوانه» برای ناراحتی کلیه یا نفریتیس مفید است .

ناراحتی گلو

۱- «انجیر» پخته بسیار مفید است.

۲- از جوشانده «برگ ازگیل» که ۵۰ گرم را در هزار گرم آب بجوشانید به صورت غرغره برای فرو نشاندن ورم مخاط گلو و ناراحتی گلو استفاده می شود.

۳- میوه «آناناس» و عصاره میوه آن برای ناراحتی گلو داروی شفا بخشی است.

ناراحتی گوش

چکاندن عصاره تخم یا خود «شبت» بسیار مفید است.

ناراحتی معده

- ۱- هرگاه «آب انار» (انار میخوش) با پیه و شکر خام به هم بمالید و معجونی تهیه کنید، مقدار ۵ تا ۱۰ سیر آن مفید است.
- ۲- «تخم ترشک درشت» سرد و خشک است و برای بیماریهای قلب، معده، کبد و روده ها مفید است.
- ۳- خوردن آب جوشانده «برنج» برای معده بسیار مفید است.
- ۴- «آلوی سیاه»، «گیلاس» تازه و «انگور فرنگی» ملین هستند.

ناراحتی مثانه

از دم کرده ریشه «پاپایا» به عنوان داروی مدر برای رفع ناراحتی مثانه استفاده می شود.

ناسور

به «نواسیر» مراجعه کنید.

نرمی استخوان

- ۱- «انگبین ها» همه دارای ویتامین های مختلف، مخصوصاً «ویتامین D» هستند و املاح زیاد مخصوصاً کلسیم دارند و به همین جهت است که برای معالجه و پیش گیری نرمی استخوان اثری نیکو و مؤثر دارند.
- ۲- میوه بنه دارای ویتامین های A، B و D می باشد و نرمی استخوان را درمان می نماید.
- ۳- یونجه «ویتامین D» داشته و سرشار از «ویتامین K» می باشد و خوردن آن در معالجه نرمی استخوان اثر نیکو دارد.
- ۴- خوردن «گز» نرمی استخوان را معالجه می کند.
- ۵- «کره» به علت داشتن «ویتامین D» ضد نرمی استخوان است.
- ۶- خوردن یک قاشق مربا خوری دانه های «شنبلیله» محرک اشتهاست. کوبیده آن جهت معالجه نرمی استخوان تجویز می شود.

- ۷- خوردن دم کرده پنج در هزار «رازک» (از خانواده شاهدانه) جهت معالجه نرمی استخوان توصیه شده است.
- ۸- نوشیدن مداوم «شربت جو» (طبق تجویز ۱۱ آئین) این عارضه را برطرف خواهد کرد. از طرفی می توانید هفته ای چندبار غذای خود را منحصر به فرنی «جو» کنید.
- ۹- خیاری که از اول صبح تا انتهای روز در روی بوته در معرض آفتاب قرار گرفته باشد دارای «ویتامین D» می باشد. چنانچه قبل از رفتن آفتاب «خیار» را بچینید و در همانجا بخورید برای نرمی استخوان بسیار مفید است.
- ۱۰- نوشیدن جوشانده «برگ گردو» مفید است.
- ۱۱- به طور مرتب آب «شاهی آبی» یا شربت یا دم کرده آن را مصرف کنید.
- ۱۲- خوردن مداوم «پرتقال» و حتی افزودن آن به شیر و غذای کودکان مفید است.
- ۱۳- در مورد نرمی استخوان بچه ها، «هویج» را رنده کنید. مقداری «لیمو» یا «آب لیمو» را به عنوان چاشنی به آن بزنید و به بچه بدهید تا رشد آن ها تکمیل و تقویت شود.
- ۱۴- «گزن علفی»، «ترنجبین»، «بولاغ اوتی»، «گردو»، «گل نسترن»، «هویج»، مفید می باشند.

نزله

- ۱- اگر بو داده «سیاه دانه» را با «روغن زیتون» مخلوط کنید و آن را در بینی بچکانید، نزله و زکامی را که همراه با عطسه باشد از بین می برد.
- ۲- «حسن لبه» دارای اثر خلطآور هست و در مورد نزله تجویز شده است.
- ۳- بو داده «فندق» با کمی «فلفل» جهت نزله تجویز شده است.
- ۴- استنشاق آب جوشانده ی «بومادران» جهت درمان نزله توصیه شده است.
- ۵- شیر گیاه تازه «گل لادن» برای نزله مفید می باشد.
- ۶- لعاب دانه های «اسفرزه» برای درمان نزله تجویز شده است.
- ۷- دم کرده پنجاه در هزار برگ «بلوط» به مقدار سه فنجان در روز جهت نزله تجویز می شود.

۸- دم کرده ساقه های «مینای باغی» جهت نزله مفید می باشد.

۹- ریشه «زنجبیل شامی» برای نزله مفید است.

۱۰- دم کرده پنج در هزار «گل بنفشه» برای درمان نزله مفید است.

۱۱- برگ و میوه «علف هزار چشم» ضد نزله است.

۱۲- ریشه و برگ «سگ زبان» جهت معالجه نزله مفید است.

۱۳- «گلاب» عوارض نزله را از بین می برد.

۱۴- بیخ «اگیر ترکی» دارای صمغ و لعاب بوده و برای رفع نزله مفید است.

۱۵- اثر جوشانده برگ «اوکالپتوس» در درمان نزله قطعی است.

۱۶- دم کرده دو تا سه درصد برگ «پرسیاوشان» که با قند یا «عسل» شیرین شده باشد به مقدار سه فنجان در روز برای نزله توصیه شده است. معمولاً کمی شیر هم به آن اضافه می نمایند و عده ای توصیه کرده اند که آن را با شربت شقایق یا افیون کاهو (شیر خشک شده ساق کاهو) مصرف نمایند.

۱۷- برگ «اوکالپتوس» (درخت کافور) را دم کنید و با آن، شخص را بخور دهید.

۱۸- ۲۰ تا ۳۰ گرم از گل «اکلیل الملک» را در یک لیتر آب دم کنید و پس از هر غذا یک فنجان میل کنید.

۱۹- مضمضه کردن آب بیخ پوست «انار» مفید است.

۲۰- برگ، ریشه و دانه های «بارهنگ» اثر قابض و نرم کننده داشته و درمان نزله های حاد می باشد.

۲۱- قهوه «انجیر» برای نزله تجویز می شود.

۲۲- جوشانده میوه نارس «بامیه» در ناراحتی های نزله ای که منجر به التهاب یک غشای مخاطی همراه ترشح است مفید است.

نزله ریوی

۱- جهت درمان نزله ریوی «پیچ امین الدوله» را به صورت دم کرده، هشت در هزار، روزی دو تا سه فنجان بنوشید.

۲- برای معالجه نزله ریوی جوشانده شصت گرم ریشه «شنگ» را تجویز کرده اند.

نَزله سرد

جوشانده «فلفل» در «گلاب» بسیار مفید است و همچنین چشیدن و مضمضه جوشانده فلفل و پوست خشخاش نافع است.

نَزله ششی

ضماد برگ «علف هزار چشم» برای درمان نزله های شش تجویز می شود.

نَزله مٲانه

۱- کاکل «بلال» دارای چند نوع قند و سرشار از املاح پتاسیم و کلسیم است. به همین جهت یکی از بهترین داروهایی است که ادرار را زیاد می کند و برای مبتلایان به نزله مٲانه داروی مفیدی است.

۲- «چای جاوه» (چای نمسه) برای نزله مٲانه مفید است.

نَزله مزمن

۱- دانه ساقه های مسن و برگ گیاه «تاجریزی پیچ» برای نزله مزمن تجویز می شود.

۲- برگ های «هزاربندک» قابض بوده و سینه را نرم می کند و برای معالجه نزله های کهنه تجویز می شود.

نسوج آب آورده

گل های «گل گندم» پیشاب آور بوده و برای معالجه نسوج آب آورده به کار می رود.

نسیان (فراموشی)

۱- «والک» را برای درمان نسیان تجویز کرده اند.

۲- «پیاز دشتی» جهت نسیان مفید می باشد.

۳- «هلبله کابلی» داروی مؤثری است.

۴- خوراکیهایی مانند: «سیر»، «مرزه»، «فلفل هندی»، «خرفه»، «نارگیل» و «روغن آن»، «مغز گردو» و «بادام»، «عسل»، «شیر»، «ماست تازه» و انواع «کشمش» بیشتر بخورید و از مایعات و غذاهای سرد و مرطوب کمتر استفاده کنید.

۵- «مغز کله و استخوان حیوانات» مانند: ماهی و گوسفند و گوساله سرشار از فُسْفُر و کلسیم و لیستین و بهترین غذای سلولهای مغزی است.

۶- هر روز سه عدد «زنجبیل» کوبیده را با «عسل» خالص، و یا صبح ناشتا کشمش سیاه بخورید. فراموشی را برطرف می کند حافظه را قوی می سازد.

۷- هر روز صبح ناشتا نصف استکان «عسل» خالص را در آب جوش حل کنید و میل نمایید.

۸- روزی یک بار دو قطره «روغن پسته» را در دو سوراخ بینی خود بچکانید.

۹- مقداری «گل گاوزبان» را صبح و عصر دم کنید به جای چای بنوشید.

۱۰- «ترشی کهنه سیر» جهت مرض فراموشی مفید است.

۱۱- مداومت در خوردن «اسطوخودوس» فراموشی را از بین می برد.

۱۲- «سیر» بهترین داروی نسیان و فراموشی است. خوردن آن کدورت ذهن را از بین می برد.

نفخ

۱- «سس»، نفخ معده را زایل می کند.

۲- اگر «سکنجبین» را با ریشه و «تخم کاسنی» بسازید و کمی «گلاب» به آن اضافه کنید، برای نفخ زیاد دارد.

۳- خوردن «دانه های خشخاش» سفید نفخ را از بین می برد.

۴- سی گرم از ساقه زیرزمینی خشک «مرغ» در یک لیتر آب و هشت گرم ریشه «شیرین بیان» و مقداری پوست «لیمو» برای نفخ مفید است.

۵- «کرفس» ضد نفخ هست.

۶- خوردن «مربای پوست هندوانه» از نفخ جلوگیری می کند.

۷- همیشه بعد از غذا «گوجه فرنگی» به عنوان دسر بسیار اعلا استفاده کنید.

۸- «نعناع» نفخ معده را تسکین می دهد.

۹- سوپ «پیاز و اشکنه» که با آب پیاز درست شود، بهترین غذا است.

۱۰- «دانه های اسفرزه» بهترین دارو جهت نفخ معده می باشد.

ص: ۳۵۱

۱۱- «افستین» ضد نفخ می باشد.

۱۲- اگر ۳ تا ۵ گرم «اسطوخودوس» را دم کرده و سه تا چهار فنجان بین دو غذا بخورید، نفخ را معالجه می کند.

۱۳- یک مثقال «تخم کتان» به تنهایی یا با ادویه مناسب جهت نفخ توصیه شده است.

۱۴- جوشانده «بسپایه» نفخ را از بین می برد.

۱۵- برگ و سرشاخه های درختچه «شاه پسند» معطر برای نفخ معده مفید است.

۱۶- برگ «غافت» برای نفخ شکم توصیه شده است.

۱۷- جوشانده «بسپایه» را با «ماءالشعیر» و «عسل» میل نمایید.

۱۸- «شش شاخ» (یکی از خارهای دارویی) برای نفخ معده مفید است.

۱۹- ۳۰ تا ۵۰ گرم «هویج» خشک را در یک لیتر آب جوش بریزید و به مدت ۵ دقیقه آن را دم کنید. سپس با «عسل» شیرین سازید و بعد از هر وعده غذا یک فنجان بنوشید.

۲۰- دو عدد «لیموی ترش» را با پوست و هسته برش برش کنید و آن را در یک لیتر آب داغ بیندازید تا به مدت ۱ تا ۲ ساعت بماند. سپس آن را بیرون بیاورید و بفشارید و آب فشرده آن را با قند یا شکر شیرین کنید و روزی یک لیوان بنوشید.

۲۱- «شیرین بیان» برطرف کننده نفخ شکم می باشد.

۲۲- پخته «پیاز» در مورد نفخ مصرف می شود.

۲۳- «کنگر فرنگی» نفخ و گاز را تحلیل می برد.

۲۴- «سوسنبر»، «نعنا»، «شاه اسپرم»، «بابونه»، «عرعر»، «خردل»، «زیره»، «گلپر»، «گل شب بو»، «بنه»، «پونه»، «تخم ترب»، «تخم جعفری»، «علف چشمه»، «مرزه»، «چای» و «جوز بویا» برای نفخ مفید است.

نفريت

۱- برای درمان باد یا مان (نفريت) «هویج» (زردک) مفید است.

۲- «کلم» مصرف کنید.

۳- کاکل «ذرت» و «دُم گیلان» و «میوه درخت کاج» را بجوشانید، پس از این که آب آن را صاف کردید، بخورید.

۴- ۲۰ گرم «چای جنگلی» (گل خله) را در یک لیتر آب دم کنید، به جای چای میل نمایید.

۵- ریشه علیا و «پرسیاوش» و «کاکل ذرت» را هر کدام ۵ گرم، در یک لیتر آب بجوشانید آب آن را ناشتا بخورید.

۶- «گزن علفی» و «گزن خوانسار» را هر کدام ۴ مثقال، در آب بجوشانید و بخورید.

۷- «گاو زبان کوهی» و «مریم نخودی» را هر کدام ۵ گرم تهیه نموده دم کنید، صبح ها ناشتا بخورید.

۸- «گل بومادران» و «شوید خشک»، «آبشم شیرازی»، «مریم نخودی»، «بابونه شیرازی» را هر کدام ۵ گرم تهیه نموده، با هم در یک لیتر آب بجوشانید، آب خالص آن را در سه وقت بعد از هر غذا یک استکان بخورید.

۹- برگ و پوست و گوشه و مغز داخل هسته «آلبالو» و «گیلاس» را به مقدار ۲۰ گرم در یک لیتر آب بجوشانید، آب صاف کرده آن را بعد از خوردن غذا یک استکان بخورید.

۱۰- هر شب سه نخود «آنقوزه» را لای مقداری خمیر نان بگذارید، بدون این که گاز بزنید از حلق فرو ببرید.

۱۱- برای رفع ورم کلیه و آلبومین و زیاد شدن ادرار، «شیر گاو» یا «شیر شتر» بخورید.

۱۲- سی گرم برگ و ریشه و میوه و تخم «خارخاسک» را، در یک لیتر آب بجوشانید و صاف کنید آب آن را بعد یا قبل از غذا بخورید.

۱۳- «برگ زبان گنجشک» و «گل ریش بز» را هر کدام دو مثقال، در چهار لیوان آب دم کنید آب خالص آن را بخورید.

نفس بدبو

به کسانی که دارای نفس بدبو هستند توصیه کنید که یک سبزی مثل «کاهو» را خوب بجوند و یک «سیب» را با پوست جویده میل نمایند.

- ۱- «سیب» سموم بدن، مخصوصاً اسید اوریک را دفع می کند و در نتیجه درمان خوبی برای مبتلایان به نقرس است.
- ۲- ضماد «آلبالوی تلخ» هرچند کهنه باشد برای تسکین درد نقرس معجزه می نماید.
- ۳- «طالبی» برای نقرس توصیه شده است.
- ۴- مالیدن تفاله ی «انگور» در حمام به بدن باعث تسکین درد نقرس می شود.
- ۵- «گلابی» برای مبتلایان به نقرس توصیه شده است.
- ۶- شستشو با آب جوشانده ی «شلغم» جهت نقرس مفید است.
- ۷- ضماد برگ «آفتابگردان» جهت تسکین درد نقرس مفید است.
- ۸- ضماد برگ های سفت «کلم» مسکن درد نقرس است.
- ۹- «والک» درد نقرس را تسکین می دهد.
- ۱۰- ضماد پوست تازه «گردو» با حنا را بر محل درد نقرس بگذارید.
- ۱۱- «آب غوره» ضد نقرس است.
- ۱۲- کاکل «بلال» برای نقرس مفید می باشد.
- ۱۳- «آرتیشو» برای مبتلایان به نقرس مفید می باشد.
- ۱۴- اقسام مختلف «گوجه» برای معالجه نقرس تجویز شده اند.
- ۱۵- خوردن یک استکان آب پوست سبز «لوبیا» ناشتا نقرس را معالجه می کند.
- ۱۶- آب «برگ چغندر» با داروهای مسهل جهت درد نقرس سودمند است.
- ۱۷- ضمادی از «سرکه» با «آرد جو» و کمی گوگرد درست کنید و روی محل درد بگذارید.
- ۱۸- «مرغ» در بیماری نقرس توصیه شده است.
- ۱۹- «آلبالو» برای مبتلایان به نقرس غذای مفیدی است.

۲۰- خوردن «گرمک» از نقرس جلوگیری می نماید.

۲۱- ساقه زیرزمینی «توت فرنگی» برای مبتلایان به نقرس مفید است.

۲۲- انواع «کرفس» برای مبتلایان به نقرس غذای مفیدی است.

۲۳- وزن مناسب شاید مهمترین هدف برنامه تغذیه بیماران نقرسی باشد.

۲۴- در بیماران نقرسی مصرف مایعات آزاد است زیرا باعث رقیق شدن ادرار می شود.

ص: ۳۵۴

۲۵- مصرف حدود ۲۰۰ گرم «گیلاس» تازه در روز، در پایین آوردن اسیداوریک بدن و پیشگیری از حملات نقرس بسیار مؤثر است.

۲۶- مقدار سی تا چهل گرم از کاکل «ذرت» خشک شده را در یک لیتر آب به مدت پنج دقیقه بجوشانید. سپس صاف کنید. هر روز پنج بار نصف فنجان بنوشید.

۲۷- ۲۰ گرم ساقه، برگ و «گل گاوزبان» خشک را در نیم لیتر آب سرد بریزید و چند دقیقه بجوشانید. پس از پختن، ۱۵ دقیقه آن را کنار بگذارید. سپس یک فنجان، نیم ساعت قبل از هر غذا بنوشید.

۲۸- پوست «سیب» خشک شده به صورت جوشانده برای نقرس مفید است.

۲۹- «سیر» برای نقرس نافع است.

۳۰- مالیدن اسانس «سی سنبر سرپوله» روی عضو برای تسکین درد نقرس اثر محسوس دارد.

۳۱- اگر مرتباً تا مدتی مهره های پشت را با «روغن بادام» چرب کنید برای نقرس مفید است.

۳۲- بیمار باید پیاده روی و ورزشهای سبک را شروع کند.

نقطه های صورت

«ناخنک»، «زنبق سفید»، «پونه»، «سوسنبر» و «جعفری» مفید می باشند.

نواسیر* (ناسور)

۱- گذاشتن «سیب زمینی» خام رنده کرده، مخلوط با «روغن زیتون» روی دکمه های نواسیر مفید است.

۲- چنانچه آرد «ارزن» یا گاورس را در روغن بپزید، مالیدن این روغن برای درمان نواسیر مفید است.

نیش پشه

۱- مالیدن «سرکه» به هم حل نیش پشه و سایر حشرات مفید است.

۲- به «گزیدن حشرات» نیز مراجعه کنید.

واریس

- ۱- «لیموترش» دارای املاح مختلف کلسیم، آهن، منیزیم، سدیم، فسفر و پتاسیم است و برای معالجه واریس مفید است.
- ۲- برنج بو داده، جهت رفع دوالی (واریس) نتایج نیکو دارد و برای این کار اگر برنج را به طوری بو دهید که رنگ آن سرخ و تیره و سیاه نشود و نسوزد و بعد ده تا پانزده مقل آن را صاف کرده ناشتا بیاشامید، سودمند می باشد.
- ۳- «آب نمک داغ»، «بارهنگ»، «برگ کلم»، «پونه کوهی»، «خالواش»، «تیول» و «فندق» مفید می باشند.
- ۴- مصرف جوشانده ۳۰ گرم «برگ مو» در هزار گرم آب، مفید است.
- ۵- «سبوس گندم» مهمترین ماده طبیعی برای رفع یبوست است و به عقیده دانشمندان رفع یبوست پایه اصلی پیش گیری از واریس است.

وباء

- ۱- «ریحان» میکرب های وبا را می کشد.

۲- در جوانه ی «جو» ماده ای وجود دارد که میکرب وبا را از بین می برد و از آن در صنعت داروسازی ماده ای می گیرند که ضد بیماری وبا می باشد. این ماده ضد عفونی کننده که «هوردین» نام دارد برای امراض روده ای مخصوصاً انواع حصبه و اسهال بسیار سودمند می باشد.

۳- اثر میکرب کشی «سیر» در کشتن میکرب های وبایی قابل تحسین است.

۴- در شبه جزیره مالایا از «لفل سبز» برای شفای وبا استفاده می شود.

۵- «ارزن» دانه ریز در مورد وبا کاربرد دارد.

۶- «لفل» در هندوستان برای معالجه وبا تجویز می شود.

۷- «قهوه» در رفع سیاه سرفه و وبا مفید است.

وحشت

۱- برای معالجه وحشت از جوشانده «زنجیل» شامی استفاده کنید.

۲- اگر با گرد «ریوند»، «هلیله کابلی»، «غاریقون» و «صبر زرد» حب سازید، برای سرگیجه، وحشت، مالیخولیا و جنون مفید است.

۳- «دارچین» گرم و خشک است و برای خفقان، وسواس، وحشت و جنون مفید است.

ورم* (آماس*)

۱- شیر، ساقه و برگ تازه «مرغ» خاصیت نرم کننده دارد و ضد ورم می باشد.

۲- ضماد برگ، ریشه و ساقه «کرفس» ضد ورم می باشد.

۳- ضماد برگ تازه «خار مغیلان»، جهت التیام زخم و فروکش کردن ورم سود فراوان دارد.

۴- ضماد کوبیده گوشت «کدو» مفید می باشد.

۵- ضماد مجموعی از ترکیب «سقز» و «روغن زیتون» بسیار نافع است.

۶- روغن مغز هسته ی تلخ «زردآلو» مفید است.

۷- صمغ «درخت سقز» مخلوط با «روغن زیتون» جهت برطرف کردن ورم ها سودمند می باشد.

۸- بخور «تخمه گرمک» برای رفع ورم ها مفید است.

۹- ضماد برگ «گزنه» جهت تحلیل ورم ها سودمند می باشد.

۱۰- ضماد «مویز» بدون دانه مخلوط با پیه یا ضماد مخلوطی از «کشمش»، «زعفران»، «زرده تخم مرغ» و «مرزه» مفید است.

۱۱- ضماد خام «اسفناج» نافع است.

۱۲- ضماد برگ کوبیده «چغندر» با «روغن بادام» مفید است.

۱۳- ضماد گوشت و مغز «خیار» مفید است.

۱۴- میوه نارس خشک شده «اختر زغال» مفید است.

۱۵- ضماد انواع «خلر» (جلیان) با «عسل» جهت از بین بردن اورام نافع است.

۱۶- ضماد «شلغم» مفید است.

۱۷- ضماد پخته ی برگ «موز» فرو برنده است.

۱۸- جوهر «بومادران» را به صورت مالیدنی می توانید بر روی محل دردناک اورام استعمال کنید و با وازلین و روغن های دیگر مخلوط کرده و به عنوان پماد یا کرم مسکن به کار برید.

۱۹- ضماد برگ «چغندر» با «بوره» (اسید بوریک) مفید است.

۲۰- ضماد پخته تمامی میوه «بالنگ» در «سرکه» برای ورم های مختلفه نافع است.

۲۱- جوشانده برگ های «پرتقال» برای شست و شوی ورم ها و کاهش درد آن ها نافع است.

۲۲- ضماد «تره» برای نرم کردن ورمها مفید است .

۲۳- آرد دانه های رسیده «نخودفرنگی» نرم کننده است و برای تحلیل و نرم کردن ورم به صورت ضماد انداخته می شود .

ورم احشاء

۱- ریشه ی «کاسنی» جهت رفع ورم احشاء سودمند می باشد.

۲- مقدار هشتصد گرم «انگور یا قوتی» را با همین مقدار شکر بریزید و کم کم در چندبار بخورید.

ورم اسپرز

چون یک مثقال «تخم کتان» را در آب جوشانده و لعاب آن را با تخم آن بنوشید، برای دفع سنگ کلیه مجرب می باشد و با «عسل» جهت ورم اسپرز امتحان خوبی داده است.

ورم بناگوش

۱- ضماد «سرکه» با «آب جو» جهت ورم پستان و بناگوش نتایج عالی داده است.

۲- پخته برگ «گزنه» با «روغن زیتون» جهت ورم بناگوش مفید می باشد.

۳- ضماد دانه های «نخود» برای فرو بردن ورم بناگوش تجویز می شود.

۴- چون برگ بوته «افستین» را در آب یا الکل و یا روغن بجوشانید و با آن گوش را بخور دهید، ورم بناگوش را التیام می دهد.

۵- مالیدن «کره» بر بدن، باعث تغذیه پوست است و برای فرو رفتن ورم ها، مخصوصاً ورم بناگوش مفید است.

۶- ضماد تهیه شده از «انجیر» خشک با «آرد جو» و «گندم» برای تحلیل ورم بناگوش مفید است.

ورم بیضه

۱- ضماد گرم برگ «فلفل بیابانی» برای ورم بیضه و بیضه ی آب آورده مفید است.

۲- «بابونه» ورم بیضه را برطرف می کند.

۳- ضماد «نعناع» جهت درمان ورم بیضه نافع است.

۴- خاکستر شاخه های «انگور» اگر به صورت پماد مالیده شود، ورم بیضه را فرو می برد.

۵- ضماد زرده و سفیده «تخم مرغ» همراه با برگ گل «بابونه»، جهت ورم بیضه مفید است.

۶- اگر برگ «شبر» را در «روغن زیتون» بجوشانید، این روغن برای ورم بیضه سودمند می باشد.

۷- دانه «پنبه» را از غوزه جدا کرده، بکوبید و پس از گرم کردن بر روی برگ بید

«انجیر» پهن کنید و بر روی ورم بیضه بگذارید.

۸- ضماد پخته گرد خشک «پرسیاوشان» ورم بیضه را فرو می برد.

۹- ضماد «سریش» جهت ورم بیضه سودمند است.

۱۰- آب «باقلائی پخته» مخلوط با «گل ختمی» جهت ورم بیضه مفید است.

۱۱- «دانه لیچی» برای معالجه آماس بیضه مفید است .

ورم پستان

۱- ضماد «سرکه» با «آرد جو» جهت ورم پستان نتایج عالی داده است.

۲- مالیدن مغز کهنه و سیاه شده ی «گردو» برای ورم پستان توصیه شده است.

۳- خاکستر چوب «درخت بید» برای جلوگیری از خون ریزی و با سرمه جهت زگیل و ورم پستان تجویز شده است و برای جلوگیری از نفوذ میکرب سودمند می باشد.

۴- ضماد «آرد باقلا» با «آرد جو» در محل ورم پستان نافع است. مخصوصاً اگر این ورم در ار انعقاد شیر باشد.

۵- ضماد پخته «عدس» با «برگ کلم» جهت ورم پستان که در اثر انعقاد شیر به هم رسیده باشد، مفید می باشد.

۶- ضماد «دانه های کرچک» با «سرکه» جهت ورم پستان تجویز می شود.

۷- ضماد ترکیبی از «سرکه» و «آرد جو» بسیار مفید است.

۸- هرگاه پستان با داشتن شیر دچار ورم و بسته شدن مجرای خروج شیر شده باشد، تهیه ضمادی از آب «باقلائی پخته» و «آرد جو» مخلوط با «سرکه» و «نعناع» مفید است.

۹- ضماد گرم جوشانده «تخم رازیانه» ورم پستان ها را برطرف می کند و حتی شیر بند آمده را می توان با کمپرس گرم این جوشانده باز کرد.

۱۰- ضماد «آب ریحان» ضمن برطرف کردن ورم، به شیر هم می افزاید.

۱۱- «تخم ترب» در استعمال خارجی در موارد ورم پستان در مادران شیرده بسیار مفید و مؤثر است.

ورم پشت پا

ضماد «برگ چغندر» با «بوره» برای ورم پشت پا مفید است.

ورم پشت گوش

مالیدن عصاره «قنطاریون باریک» با «روغن نرگس»، «خردل» و «سرکه» جهت فرو نشاندن ورم پشت گوش مفید است.

ورم پلک

۱- چنانچه با آب دم کرده برگ «انگور»، چشم را بشوید، آن را ضد عفونی کرده ورم پلک را فرو می نشاند.

۲- عصاره برگ و ساقه «تمشک» که تازه چیده و کوبیده و با کمی صمغ مخلوط نمایید، جهت امراض چشم و ورم پلک چشم مفید می باشد.

۳- ضماد گل درخت «تمر هندی» بر روی پلک چشم، ورم آن را فرو می برد.

۴- شستشوی چشم با جوشانده «شیرین بیان» ورم پلک را از بین می برد.

۵- شستشوی چشم با آب برگ و دانه های «شنبلیله» جهت ورم پلک مفید است.

۶- ضماد پیاز «نرگس» با «عسل» برای ورم پلک چشم تجویز می شود و برای رفع تشنج پلک چشم اثر بسیار خوبی دارد.

ورم پوستی

۱- ضماد ریشه «زنجبیل شامی» در عوارض پوستی مانند ورم پوستی درمان خوبی است.

۲- تهیه و استعمال ضمادی از «تخم خیار»، «بوره» و «عسل» ورم ها را برطرف و درمان می کند.

۳- ضماد «زیره» و «آرد باقلا» بسیار مفید است.

ورم چشم

۱- بخور «تخمه گرمک» برای رفع ورم ها مخصوصاً ورم چشم مفید است.

- ۲- ضماد میوه و برگ درخت «به» جهت فرو بردن ورم های گرم، مخصوصاً ورم چشم نافع است.
- ۳- ضماد زرده و سفیده «تخم مرغ» همراه با برگ گل بابونه، جهت ورم چشم مفید است.
- ۴- مالیدن عصاره «قنطوریون باریک» با آب کاکنج جهت ورم چشم سودمند بوده، برای تراخم نافع است.
- ۵- سرمه آبی که در محل گودی محل اتصال برگ های خار مزرعه جمع می شود، ورم چشم را از بین می برد.
- ۶- ضماد شکوفه «گلابی» ورم چشم را تحلیل می برد.
- ۷- در هند و چین میوه «گوجه فرنگی» برای ورم ملتحمه چشم تجویز می شود.

ورم حلق

- ۱- ۵۰ گرم «انجیر زرد» را به مدت ۱۵ دقیقه در ۵۰۰ گرم شیر بجوشانید. صاف کرده، شیرین نموده و غرغره نمایید.
- ۲- «شاه توت» ورمهای گرم حلق و حنجره را رفع می کند.
- ۳- «لیموترش» برای ورم های گرم حلق مفید است.
- ۴- «جو دو سر» (یولاف) را با پوسته خارجی آن به مقدار ۲۰ گرم در یک لیتر آب بجوشانید. این جوشانده برای ورم حلق نافع است.

ورم خونی

- ۱- ضماد ساقه زیرزمینی «مرغ» جهت ورم های خونی مفید است.
- ۲- ضماد «علف هفت بند» ورم های خونی را فرو می برد.

ورم داخلی فرج

شیاف عصاره «هندبابری» برای رفع ورمهای داخلی فرج و رحم مفید می باشد.

ورم دستگاه تناسلی

- ۱- در چین از «تخم کاهو» برای رفع ورم دستگاه تناسلی و برای روییدن مو در جای زخم ها استفاده می شود.
- ۲- دانه های «گریپ فروت» را در آب با «بادیان» یا «انیسون» بپزید و مصرف کنید.

ورم رحم

- ۱- چنانچه «تره» را با «سرکه» و نمک پخته، زنی که مبتلاست در آب آن بنشیند، درمان خواهد شد.
- ۲- میوه «فلفل بیابانی» برای معالجه ورم رحم تجویز شده است.
- ۳- «شنبليله» را در آب ریخته و در آب آن حمام ته نشین کنید. ضماد شنبليله جهت برطرف کردن ورم های داخلی و ورم رحم مفید می باشد.
- ۴- به تجویز «ورم داخلی فرج» توجه کنید.

ورم روده

- ۱- تنقیه با آب نیم گرم «چغندر» جهت ورم روده و گرفتگی آن نافع است.
- ۲- خوردن ساییده «عَنَاب» با هسته جهت ورم روده مفید است.
- ۳- «گوجه فرنگی» ورم روده را شفا می بخشد.
- ۴- «شاه توت» جهت ورم روده بسیار نافع است.
- ۵- تنقیه آب جوشانده «سیب زمینی ترشی» در معالجه ورم روده اعجاز می نماید.
- ۶- کمی «ناردان» را با هم وزنش «برنج» و «جو» پوست کنده مخلوط کنید. در آب بجوشانید و پس از صاف کردن تنقیه کنید.
- ۷- دم کرده بیست و پنج تا سی گرم در هزار گیاه «مینا» را جهت درمان ورم روده تجویز کرده اند.
- ۸- آب «سیب زمینی» خام، «مریم نخودی»، «شیرین بیان»، «آس» و «زیرفون» مفید می باشند.
- ۹- «ازگیل» ورم روده را کاهش می دهد.
- ۱۰- شربت «گیلاس» برای ورم روده تجویز می شود.

۱۱- مصرف «سیب» رسیده آبدار تازه برای ورم روده اطفال نافع است.

ورم روده بزرگ

۱- میوه «زالزالک» دارای ویتامین های A، B، C و جوهر لیمو است. برای مبتلایان به ورم روده ی بزرگ زیاد تجویز و توصیه شده است.

۲- ۴۰ تا ۵۰ گرم «به» را ریز ریز کرده ۱۵ دقیقه در یک لیتر آب بجوشانید و مصرف کنید. چون سرشار از تانن است این ماده برای ورم روده مؤثر و مفید است.

ورم ریه

۱- خوردن «تره» با «عسل» جهت ورم های ریه و باز شدن آن ها مفید است.

۲- برگ «اسفناج» نافع است.

۳- پانزده گرم «شیرین بیان» را بجوشانید، آب آن را دو روز، روزی یک استکان بخورید.

۴- مقداری «گل کلم» را دم کنید. آبش را با «عسل» بخورید.

۵- سی گرم گل و برگ «زوفا» را بجوشانید. پس از صاف کردن، آب آن را بخورید. برای عفونت ریه هم مفید است.

۶- روزی چند لیوان آب «کدو» مسمایی بخورید (خام باشد). ضد ورم، صفرا، بلغم، و اسید اوریک و بعضی دردها است.

۷- چند روز «سیب» درختی را با پوست بجوشانید. آبش را بخورید.

۸- ۱ لغم، «شلغم» پخته بخورید. بسیار نافع است.

ورم زانو

ضماد برگ تازه «چنار» مفید است.

ورم زبان کوچک

مضمضه جوشانده ی «گزنه» جهت تقویت لثه و غرغره آن جهت ورم لوزه و ورم زبان کوچک نافع است.

ورم زیر بغل

ضماد آرد «جو» برای ورم های زیر بغل، سینه، پستان و سایر اعضا مفید است.

ورم زیر گلو

ضماد دانه های «کرچک» با «آرد جو» جهت ورم های گرم چشم و ورم زیر گلو نافع است.

ورم ساق پا

ضماد «ریحان» بیماری ورم ساق پا را برطرف می کند.

ورم عضله

یک دسته از گل های «آقطی» را در لای پارچه کمپرس قرار دهید و روی محل ورم کرده حداقل به مدت یک ساعت بگذارید.

ورم طحال (سپرز)

۱- «انجیر»، ورم طحال را فرو می نشاند.

۲- «زیره»، ورم طحال را معالجه می کند.

۳- اگر «پسته» را با پوست نازک الوانی که روی مغز آن است بخورید ورم طحال را از بین می برد.

۴- برگ های «کلم» چنانچه خام خورده شوند، ورم طحال را معالجه می کنند.

۵- «اقحوان» جهت ورم طحال تجویز شده است.

۶- «عسل» برای ورم طحال مفید است.

۷- جوشانده میوه «داروش»، با کمی آب آهک جهت تحلیل ورم های طحال موثر است. مقدار خوراک یک مثقال و زیادتر از آن باعث دل پیچه و ثقل است.

۸- اگر «انجیر» را نه روز در «سرکه» بخیسانید و هر روز ۵ عدد آن را با «سرکه» بخورید و بعضی از آن ها را کوبیده ضماد نمایید برای تحلیل ورم طحال خیلی خوب است. (بدیهی است اگر «سرکه» عوارض خاصی برای بیمار نداشته باشد)

ورم کبد

- ۱- تخم «اسفناج» مفید است.
- ۲- «آب های معدنی اویان» مفید می باشند.
- ۳- «روغن به» سرد و تر و قابض است و برای ورم کبد مفید است.
- ۴- اگر دم کرده «زرشک» با «سرکه» خورده شود، درد کبد، انسداد مجاری کبد و ورم آن را مرتفع می سازد.

ورم کلیه

- ۱- میوه «نسترن» مفید است.
- ۲- سرشاخه های گلدار «ناخنک» برای ورم کلیه تجویز می شود.
- ۳- یک دسته از ساقه ها و برگ «گل گاوزبان» تازه را در هاون بریزید و بکوبید. سپس شیره آن را به وسیله پارچه نرمی با فشار بگیرید و همه روزه ۶۰ تا ۱۰۰ گرم از آن را در مقداری آب مخلوط کنید و بنوشید. متوجه باشید که این شیره خیلی زود فاسد می شود.
- ۴- روزی چهار تا پنج فنجان از «شربت آویشن» بنوشید.

ورم گلو

- ۱- مضمضه جوشانده ی برگ و بذر «کاسنی» جهت درد دندان های آسیا سودبخش می باشد و غرغره آن با آب «فلوس» برای ورم گلو نافع است. مخصوصاً اگر همراه با آب «گشنیز» باشد.
- ۲- «پیاز» به علت داشتن مواد گوگردی، خون و مجاری تنفسی را ضد عفونی می کند و جهت درمان ورم گلو مفید می باشد.
- ۳- جوشانده ریشه گیاه «بارهنک» که با «عسل» شیرین شده باشد جهت ورم گلو سودمند می باشد.
- ۴- غرغره عصاره مایع «خارخسک» با «عسل»، ورم گلو را از بین می برد.
- ۵- نگاه داشتن کمی از بیخ «نیلوفر آبی» در دهان، محلل ورم گلو است.
- ۶- پخته و جوشانده ای از برگ و ساقه «آلو» بسیار مفید است.

۷- غرغره ی «آب لیمو»، داروی ارزنده ای است.

۸- غرغره با «شیره جو» که آن را کشک الشعیر گویند برای ورم گلو نافع است .

ورم گوش

۱- ضماد «زعفران» بسیار مناسب است.

۲- در هند و چین میوه «گوجه فرنگی» برای آماس گوش تجویز می شود.

ورم لثه

۱- ضماد «نشاسته» با «سرکه» جهت رفع ورم های لثه مفید است.

۲- جویدن برگ «تمشک» جهت ورم لثه و رفع بی حسی آن مفید است.

۳- مضمضه و نوشیدن آب خیسانده سبز تازه «نخود» جهت از بین رفتن ورم لثه و درد دندان نافع است.

۴- چون هفت گرم «زردچوبه» را با همین مقدار «انیسون» در یک لیتر شراب خیس نمایید ، مضمضه کردن این محلول مسکن درد دندان و باز کننده ی پيله و ورم لثه می باشد.

۵- خوردن پنج گرم «نسترن»، ورم لثه را از بین می برد.

۶- شستشو با شربت «گل بنفشه» درمان آن است و لثه ها را محکم می کند.

۷- میوه «شاه توت» مفید است.

۸- «تخم کدو» برای ورم لثه نافع است .

ورم لوزه

۱- غرغره با جوشانده برگ «گردو» در ورم لوزه مصرف دارد.

۲- غرغره جوشانده «گزنه» جهت ورم لوزه نافع است.

۳- غرغره جوشانده برگ و گل های «برگ نو» برای ورم لوزتین مفید می باشد.

۴- خوردن پنج گرم «نسترن» ورم لوزتین را از بین می برد.

۵- غرغره عصاره «قنطاریون» باریک با آب «بارهنگ» و «تاجریزی» جهت ورم لوزتین نافع می باشد.

۶- غرغره جوشانده برگ «هزاربندک» برای معالجه ورم لوزه تجویز می شود.

۷- پخته و جوشانده ای از برگ و ساقه «آلو» بسیار مفید است.

ورم مثانه (سیستیت)

۱- کاکل «بلال» دارای چند نوع قند و سرشار از املاح پتاسیم و کلسیم است و برای مبتلایان به ورم مثانه مفید است.

۲- جوشانده ی گیاه «دم اسب» مقدار ادرار را زیاد می کند و برای ورم مثانه اثر قاطع دارد.

۳- مقدار ۱۵ تا ۳۰ گرم ریشه خشک شده «ختمی» را خرد کنید و داخل نیم لیتر آب سرد بریزید و یک کیلو شکر به آن بیفزایید و مدت ۲۴ ساعت کنار بگذارید. سپس روزی یک قاشق سوپ خوری همه روزه صبح ناشتا از آن بنوشید. سوزش، درد پیشاب و سوزش ادرار را نیز برطرف می سازد.

ورم معده

۱- خوردن «کتیرا» برای درمان ورم معده مفید است.

۲- ۴ گرم «به دانه» را در ۱۲۰ گرم آب سرد بخیسانید. پس از خیس خوردن، آن را به هم بزنید تا مایعی به شکل سفیده تخم مرغ به دست آید، سپس هر موقع میل کردید از آن بنوشید.

۳- شیرابه «پاپایا» معالج ورم غشای معده می باشد.

ورم مفاصل

۱- جوشانده پوست درخت «بنه» با مصطکی جهت ورم مفاصل و پاک کردن لکه های ضربه از پوست مفید است.

۲- اگر برگ «شدر» را در «روغن زیتون» بجوشانید برای درد ورم مفاصل سودمند می باشد.

۳- ضماد دانه های «کرچک» جهت تسکین ورم مفاصل تجویز می شود.

۴- دم کرده برگها و سرشاخه های «انگور فرنگی سیاه» اثر مفید دارد.

۵- جوشانده پوست «سیب» خشک شده بسیار مفید است.

ورم مقعد

۱- نشستن در آب جوشانده برگ و میوه «فلفل بیابانی» جهت ورم مقعد مفید است.

۲- مقدار هشتصد گرم «انگور یاقوتی» را با همین مقدار شکر بریزید و کم کم در چندبار بخورید.

۳- ضماد «پیاز» پخته با زرده تخم مرغ، یا روغن تازه یا پیه برای دفع دردهای مقعد، خارش و تحلیل ورم مقعد مفید است.

ورم ملاز (ورم لهات)

«اسفناج» مفید است.

ورم ملتحمه*

۱- عصاره ی برگ تازه «رازبانه» جهت ورم ملتحمه مفید است.

۲- ضماد کوبیده ی برگ «کاسنی» جهت ورم ملتحمه نافع است.

۳- چکاندن آب مطبوخ «زیره» در چشم، ورم ملتحمه چشم را فرو می نشاند.

۴- «بابونه» در از بین بردن بقایای ورم ملتحمه اثری نیکو دارد.

۵- سرمه خاک اره نرم «آبنوس»، برای ورم ملتحمه مفید می باشد.

ورم ناف

۱- مقدار هشتصد گرم «انگور یاقوتی» را با همین مقدار شکر بریزید و کم کم در چندبار بخورید.

۲- مخلوطی از «زیره سیاه»، «روغن زیتون» و «مرزه» کوبیده، به خصوص برای اطفال بسیار نافع است.

وسواس

۱- «سس» دارای عوامل مسهلی، صمغی، مازویی بوده و خاکستر آن دارای فسفر و پتاسیم زیاد است و جهت وسواس مفید می باشد.

ص: ۳۶۹

۲- «پنیر» تازه که آب آن را هنوز نگرفته و در اصطلاح پنیرسازان دلمه نامیده می شود علاج وسواس است.

۳- «گشنیز» مقوی مغز و قلب می باشد و برای وسواس مفید است.

۴- عرق «گل گاوزبان» جهت وسواس مفید است.

۵- مداومت در خوردن «اسطوخودوس» وسواس را از بین می برد.

۶- پخته «کدو» با «تمر هندی» و «شکر» جهت وسواس مفید می باشد.

۷- شربتتی که با شکوفه گیاه «پنبه» بسازید برای درمان وسواس مفید است.

۸- «هلبله ها» برای وسواس سود فراوان دارند.

۹- «گل قند» جهت اشخاص گرم مزاج، جوانان و جلوگیری از وسواس جنون سودمند است.

۱۰- «مربای پوست هندوانه» با «عسل» یا شکر برای وسواس نافع است .

۱۱- «دارچین» برای وسواس مفید است.

وسواس سودایی

۱- «سیب» وسواس سودایی را درمان می کند.

۲- «سیب ترش» برای معالجه وسواس سودایی از سیب شیرین بهتر است ولی برای مبتلایان به اسهال خونی خوب نیست و اعصاب را کمی ضعیف می نماید.

ویار

۱- «انار» درمان ویار زنان باردار است.

۲- میوه «به» از ویار زنان آبستن جلوگیری می کند.

۳- «سیب» ویار زنها را درمان می کند.

۴- مخلوط «انار شیرین و ترش» سرد و خشک است و برای رفع ویار زنان حامله بسیار نافع است.

هاری

اگر از جوشانده ریشه «نسترن» استفاده کنید رفع کننده خستگی مرض هاری است.

هذیان

۱- استشمام و چکاندن آب «کدو» چنانچه خام فشرده شود، در بینی و گوش جهت هذیان نافع است.

۲- ترکیبی از «سرکه»، «گلاب» و «روغن بادام» برای هذیان بسیار مؤثر است.

۳- به موارد سرسام نیز توجه کنید.

۴- اگر چند قطره از «آب کدوی خام» را با شیر انسان مخلوط و در گوش و بینی بریزید برای سردرد گرم، سرسام، هذیان و جنون مفید است.

۵- «حریره خندروس» با «کره» یا «روغن زیتون» برای هذیان و مالیخولیا مفید است.

هیستری

۱- «گشنیز» مقوی مغز و قلب بوده و برای هیستری سود فراوان دارد.

ص: ۳۷۱

- ۲- چنانچه بذر «سداب» را کوبیده یک تا دوازده گرم آن را با «عسل» و یا «سکنجبین» بیاشامید برای هیستری مفید می باشد.
- ۳- «گلپر» را جهت معالجه هیستری تجویز می کنند.
- ۴- «مربای «اگیر ترکی» جهت هیستری مفید می باشد.
- ۵- چکاندن آب ساقه «شدر» در بینی جهت هیستری مفید است.
- ۶- چنانچه دو مثقال «قنطوریون» باریک را با هفتاد مثقال آب بجوشانید تا مقدار آب آن نصف شود و بعد با شکر یا «عسل» شیرین کرده، بنوشید برای هیستری مفید است.
- ۷- «ریشه کور» قوی تر از سایر اعضای آن است و در هیستری نافع است.
- ۸- جوشانده سه مثقال «بسپایه» با ۴ تا ۵ مثقال «فلوس» یا «ترنجبین» جهت هیستری مفید است.
- ۹- اعضای مختلف هوایی انواع «شیر پنیر» ضد تشنج بوده و برای معالجه هیستری تجویز می شوند.
- ۱۰- در هندوستان از دم کرده گیاه «مرزنگوش» در موارد آسم، فلج و هیستری مصرف می کنند.
- ۱۱- «برگ» «پرتقال» در فیلیپین در موارد هیستری و سکسکه به کار می رود.
- ۱۲- «وانیل» برای معالجه هیستری، قاعدگی نامنظم و تب مستعمل است.

هیضه* (ثقل سرد)

خوردن چند شاخه «نعناع» همراه با آب «انار ترش» مسکن سکسکه و حالت قی و هیضه است.

یائسگی زودرس

۱- برای یائسگی پیشرس «فلفل بیابانی» را تجویز کرده اند.

۲- در موارد قطع عادت ماهانه و یائسگی پیشرس «زنجبیل شامی» را تجویز کرده اند.

۳- «تخم رازیانه» قاعده آور است.

۴- «زعفران» قاعده آور است .

۵- در فرانسه از دم کرده ۱۵-۳۰ گرم «مریم گلی» در یک لیتر آب جوش به عنوان قاعده آور استفاده می کنند و یک فنجان در هنگام خواب می خورند.

یامان

«کاکل بلال» برای مبتلایان به باد یامان داروی مفیدی است.

یبوست

۱- «گوجه فرنگی» به علت داشتن «ویتامین A» حس بینایی را تقویت می نماید و به

سبب داشتن «ویتامین های B» مقوی اعصاب بوده و از یبوست جلوگیری می نماید.

۲- «آلو» و «سبوس» در رفع یبوست تأثیر خاص دارند.

۳- مقدار پنجم تا ده گرم از ریشه «ریوند» را در یک لیتر آب در حال جوش بریزید. بیست دقیقه کنار بگذارید تا خنک شود. هر روز قبل از هر غذا یک فنجان از آن بنوشید.

۴- خوردن آب گیاه «ترشکهای شیرین» و خوردن برگ پخته آن مفید است.

۵- «فلفل قرمز» مفید است.

۶- «کاهو» سرد و مرطوب است و برای یبوست صفرا و سودا مؤثر است.

۷- دکتر فلمینگ قویاً «لوبیا» را برای رفع یبوست در اشخاصی که دارای بیماری های روده ای خاصی نیستند توصیه می نماید.

۸- «جو» مفید است.

۹- «سبوس گندم» داروی شفا بخش یبوست است و مطلقاً هیچ ماده یا دارویی در این مورد رقیب سبوس گندم نیست.

۱۰- میوه «سیب» در هند برای جلوگیری از یبوست مفید است و ملین می باشد.

۱۱- برای رفع یبوستهایی که ناشی از ضعف فعالیت روده ها می باشد مانند یبوست در اشخاص پیر یا اشخاص فلج، اگر یک قاشق غذاخوری از دانه های «خردل» را چند روز در آب خیسانده و بعد در نصف لیوان آب وارد کرده و بخورید، خیلی مؤثر است.

۱۲- میوه «انگور فرنگی» به علت لعابی که دانه های آن دارد برای رفع یبوست مفید می باشد.

۱۳- «زردآلو» برای یبوست تجویز می شود.

۱۴- در مورد یبوست گرد «فلفل قرمز» بسیار مفید است زیرا حرکت دودی شکل روده ها را تحریک می کند. برای حصول این منظور هر روز به مقدار کم باید با غذا مصرف شود.

۱۵- «گردو» برای برطرف کردن یبوست کاربرد دارد.

۱- آب برگ «شاهتره» با «عسل» و «تمر هندی» جهت رفع یرقان تجویز شده است.

۲- «مرغ» را در بیماری یرقان توصیه کرده اند.

۳- اگر «پسته» را با پوست نازک الوانی که روی مغز آن است بخورید، یرقان را دران می کند.

۴- «سیاه دانه» جهت معالجه یرقان تجویز می شود.

۵- «آرتیشو» برای مبتلایان به یرقان سودمند می باشد.

۶- «بابونه» یرقان را درمان می کند.

۷- «تخم کاسنی» جهت یرقان سودمند می باشد.

۸- میوه «به» یرقان را معالجه می کند.

۹- دم کرده ۲۵ گرم «برگ انگور» در یک لیتر آب توصیه شده است.

۱۰- عصاره «اسفناج» جهت یرقان مفید می باشد.

۱۱- آب جوشانده پوست میوه تازه «خیار»، سه روز متوالی، برای یرقان بسیار خوب است.

۱۲- «زردچوبه» درمان یرقان می باشد.

۱۳- «نعناع» ضد یرقان می باشد.

۱۴- خوردن «کاسنی صحرائی» یرقان را شفا می بخشد.

۱۵- خوردن آب یا گوشت «هندوانه» با «سکنجبین» جهت درمان یرقان مفید است.

۱۶- «گرمک» بهترین دارو برای درمان یرقان است.

۱۷- میوه های شیرین و ملس «انار» درمان یرقان است.

۱۸- آشامیدن آب «خیار» جهت برطرف ساختن یرقان سودمند است.

۱۹- «سکنجبین» میوه «تمشک» برای دفع یرقان سودبخش است.

۲۰- «عسل» برای یرقان مفید می باشد.

۲۱- بذر «ترب» با «سکنجبین» یرقان را برطرف می کند.

۲۲- شیره برگ و ساقه های جوان هوایی «مرغ» برای یرقان سودمند می باشد.

۲۳- نوشیدن بیست گرم آب برگ و ساقه ی «ترب» با نمک جهت رفع یرقان سودمند می باشد.

ص: ۳۷۵

۲۴- «عرق بید» برای یرقان نافع است.

۲۵- میوه «سنجد» ضد یرقان می باشد.

۲۶- سرهای «مارچوبه» را در هاون بکوبید و بعد شیره آن را کشیده، با دو برابر شکر بجوشانید تا شربت غلیظی به دست آید و روزی سه قاشق سوپ خوری به مبتلایان بدهید.

۲۷- «افستین» ضد یرقان است.

۲۸- جوشانده ۱۰۰ تا ۱۲۰ گرم «تخم جعفری» در یک لیتر آب، درمان کننده یرقان است.

۲۹- «زنجبیل»، «کدو»، برگ ساقه و ریشه «گل گندم»، «پیاز دشتی»، دم کرده «گل های مینا»، «ترشی پیاز»، پودر و ساییده «بالنگ» و «تخم اسفناج» مفید می باشند.

۳۰- آب مخلوط «انار شیرین و ترش» (۵۰۰ - ۲۵۰ گرم) که با حدود ۱۰۰ گرم شکر مخلوط شده و خورده شود برای درمان یرقان مفید است.

۳۱- دم کرده «پونه کوهی» برای یرقان مفید است .

۳۲- پخته «پیاز» در «سرکه» و یا پرورده آن در «سرکه» برای یرقان نافع است .

۳۳- «بنه»، «خربزه»، «لیمو ترش»، «قهوه»، «پونه»، «آب ترب»، «چای» و «کاهو» برای یرقان مفید هستند.

فهرست الفبایی بیماریها

تصویر

□

ص: ۳۷۷

تصوير

□

ص: ٣٧٨

تصوير

□

ص: ۳۷۹

تصوير

□

ص: ٣٨٠

تصوير

□

ص: ٣٨١

تصوير

□

ص: ٣٨٢

تصوير

□

ص: ۳۸۳

تصوير

□

ص: ٣٨٤

تصوير

□

ص: ٣٨٥

تصوير

□

ص: ٣٨٦

تصوير

□

ص: ٣٨٧

تصوير

□

ص: ٣٨٨

تصوير

□

ص: ٣٨٩

تصوير

□

ص: ٣٩٠

تصوير

□

ص: ۳۹۱

تصوير

□

ص: ٣٩٢

تصوير

□

ص: ٣٩٣

ضمیمه (فرهنگ خواص درمانی خوراکیها)

تصویر

□

ص: ۳۹۴

ضمیمه (فرهنگ خواص درمانی خوراکیها)

تصویر

□

ص: ۳۹۵

تصوير

□

ص: ٣٩٦

تصوير

□

ص: ٣٩٧

تصوير

□

ص: ٣٩٨

تصوير

□

ص: ۳۹۹

تصوير

□

ص: ٤٠٠

تصوير

□

ص: ٤٠١

تصوير

□

ص: ٤٠٢

تصوير

□

ص: ٤٠٣

تصوير

□

ص: ٤٠٤

تصوير

□

ص: ٤٠٥

تصوير

□

ص: ٤٠٦

تصوير

□

ص: ٤٠٧

تصوير

□

ص: ٤٠٨

تصوير

□

ص: ٤٠٩

تصوير

□

ص: ٤١٠

تصوير

□

ص: ٤١١

تصوير

□

ص: ٤١٢

تصوير

□

ص: ٤١٣

تصوير

□

ص: ٤١٤

تصوير

□

ص: ٤١٥

تصوير

□

ص: ٤١٦

تصوير

□

ص: ٤١٧

تصوير

□

ص: ٤١٨

تصوير

□

ص: ٤١٩

تصوير

□

ص: ٤٢٠

تصوير

□

ص: ٤٢١

تصوير

□

ص: ٤٢٢

تصوير

□

ص: ٤٢٣

تصوير

□

ص: ٤٢٤

تصوير

□

ص: ٤٢٥

تصوير

□

ص: ٤٢٦

تصوير

□

ص: ٤٢٧

تصوير

□

ص: ٤٢٨

تصوير

□

ص: ۴۲۹

تصوير

□

ص: ٤٣٠

تصوير

□

ص: ٤٣١

دکتر جزایری، غیاث الدین، زبان خوراکیها، جلد اول، انتشارات امیرکبیر، تهران

دکتر جزایری، غیاث الدین، زبان خوراکیها، جلد دوم، انتشارات امیرکبیر، تهران

دکتر جزایری، غیاث الدین، زبان خوراکیها، جلد سوم، انتشارات امیرکبیر، تهران

قره گزولو، غلامحسین، خواص میوه ها و سبزیها، انتشارات عارف، تهران

دکتر جزایری، غیاث الدین، درمان گیاهی، انتشارات جانزاده، تهران

میر حیدر، حسین، معارف گیاهی، جلد اول، انتشارات دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران

میر حیدر، حسین، معارف گیاهی، جلد دوم، انتشارات دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران

دکتر موری، میشل، درمان طبیعی، ترجمه دکتر عبدالرحیم گواهی، انتشارات دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران

شروعی، اسماعیل، درمان گیاهی، انتشارات نشر نیکا، مشهد

دکتر معین، محمد، فرهنگ فارسی، انتشارات امیرکبیر، تهران

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریان‌های اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می‌نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

